

**KRÁTKODOBÝ REALIZAČNÍ PLÁN
STRATEGIE ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE 2010 – 2011**

Brno, listopad 2009

STRUKTURA KRP (dle zadání)

A/ Úvod

B/ Analýza

C/ SWOT analýza

D/ Stanovení územních disparit RLZ

E/ Rámcové priority a opatření

F/ Finanční plán KRP do roku 2011

G/ Realizace naplňování a řízení KRP

H/ Vyhodnocování a monitoring (naplňování a řízení KRP)

I/ Aktualizace Komunikačního akčního plánu KRP

Zpracovatel: Řešitelský tým ESF MU za účasti externích odborníků.

OBSAH

A/ ÚVOD	5
B/ ANALÝZA	9
ÚVODEM	10
1. Populační a pracovní potenciál Jihomoravského kraje. Aktuální stav a vývojové trendy.....	11
1.1. Základní charakteristiky populačního potenciálu Jihomoravského kraje.....	11
1.2. Základní charakteristiky pracovního potenciálu Jihomoravského kraje	12
1.2.1. Míra ekonomické aktivity	12
1.2.2. Míra zaměstnanosti.....	13
1.3. Stav, struktura a vývoj ve sféře zaměstnanosti	14
1.3.1. Sektorová a odvětvová skladba zaměstnanosti	14
1.3.2. Vzdělanostní skladba zaměstnanosti.....	17
1.3.3. Skladba zaměstnanosti podle hlavních tříd kategorie zaměstnání.....	18
1.4. Cizinci na trhu práce v Jihomoravském kraji.....	21
1.5. Stav, struktura a vývoj ve sféře nezaměstnanosti.....	22
1.5.1. Vývoj hlavních charakteristik nezaměstnanosti.....	25
1.5.2. Poptávka po pracovní síle.....	29
<i>Shrnutí</i>	<i>34</i>
2. Regionální srovnání hlavních parametrů trhu práce v Jihomoravském kraji.....	37
2.1. Regionální srovnání struktury zaměstnanosti	37
2.1.1. Regionální rozdíly v odvětvové skladbě pracovní síly	38
2.1.2. Regionální rozdíly v kvalifikační skladbě pracovní síly	45
2.2. Regionální srovnání úrovně nezaměstnanosti	52
2.3. Vývoj na pracovním trhu v období hospodářské recese.....	54
<i>Shrnutí</i>	<i>58</i>
3. Flexibilita na trhu práce	61
3.1. Problém zaměstnanosti žen.....	61
3.2. Částečné pracovní úvazky	63
3.3. Vývoj podíl populace s nejvyšším stupněm vzdělání	65
3.4. Celoživotní vzdělávání	66
<i>Shrnutí</i>	<i>68</i>
ZÁVĚR - IMPLIKACE PRO NÁVRHOVOU ČÁST	69
C/ SWOT ANALÝZA	72
ÚVOD	73
SILNÉ STRÁNKY	74
SLABÉ STRÁNKY	76
PŘÍLEŽITOSTI	78
HROZBY	80
KOORDINACE A SYNTÉZA	82
D/ STANOVENÍ ÚZEMNÍCH DISPARIT RLZ	83
E/ RÁMCOVÉ PRIORITY A OPATŘENÍ	92
1.1 Hlavní doporučení ve vazbě na výsledky analýzy a SWOT analýzy.....	93
1.2 Grafické znázornění přehledu opatření v jednotlivých prioritách	95
1.3 Přehled opatření v jednotlivých prioritách.....	96
<i>Priorita 1 – Rozvoj lidského kapitálu</i>	<i>97</i>
<i>Priorita 2 – Adaptabilita a konkurenceschopnost</i>	<i>103</i>
<i>Priorita 3 – Rozvoj politiky zaměstnanosti</i>	<i>106</i>
F/ FINANČNÍ PLÁN KRP DO ROKU 2011	112
G/ REALIZACE NAPLŇOVÁNÍ A ŘÍZENÍ KRÁTKODOBÉHO REALIZAČNÍHO PLÁNU	122
H/ VYHODNOCOVÁNÍ A MONITORING (NAPLŇOVÁNÍ A ŘÍZENÍ KRP)	122
I/ AKTUALIZACE KOMUNIKAČNÍHO AKČNÍHO PLÁNU KRP	122
PRAMENY	134
SEZNAM ZKRATEK	136
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A SCHÉMÁT	137

PŘÍLOHY	139
<i>Příloha č. 1: Rada pro rozvoj lidských zdrojů</i>	139
<i>Příloha č. 2: Pracovní skupina pro přípravu kraje na zmírnění dopadů hospodářské krize – MOZEK ...</i>	140
<i>Příloha č.3: Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost</i>	141
<i>Příloha č.4: Rada pro národnostní menšiny</i>	142
<i>Příloha č.5: Relevantní komise Rady Jihomoravského kraje</i>	143
<i>Příloha č. 6: Pracovní skupiny</i>	146
<i>Příloha č. 7: Časový harmonogram</i>	150
<i>Příloha č. 8: Příjmy a výdaje JMK na projekty podporované z fondů EU v letech 2009 - 2012 a dalších nadnárodních zdrojů financování</i>	152
<i>Příloha č. 9: Koncepční dokumenty kraje a jejich souvislosti</i>	158
<i>Příloha č. 10: Informativní zpráva o naplňování opatření Krátkodobého realizačního plánu Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2006 – 2008</i>	159

A/ Úvod

V době neustálých turbulencí spojených nejen s ekonomickou krizí, ale i měnicími se sociokulturními determinanty, se ukazuje vzrůstající role regionů. Stávají se významnými aktéry ovlivňující dopady krize na svém území a jsou partnery subjektů státní správy na národní úrovni, kde jsou spoluautory různých nástrojů s celostátní působností. Ekonomická krize jasně ukazuje, že Česká republika a všechny její regiony jsou součástí většího celku a plně se na ně vztahují pozitiva a negativa s tím spojená. Ukazuje se, že malá otevřená ekonomika zapojená do globálního trhu je velice zranitelná a dopady mohou negativně poznamenat socioekonomický vývoj společnosti na dekády. Nalezení ideálního přístupu k řešení ekonomické krize je nelehkou hádankou, kterou se zabývají tisíce odborníků na celém světě. Hledají se nástroje na posílení aktivních politik na trhu práce, na oživení investičních aktivit a mnohé další. Důležitou roli sehrává oblast **strategického řízení v rozvoji lidských zdrojů**.

Jedině s vysokými investicemi do terciárního vzdělávání, do vědy a výzkumu či do rozvoje kulturních aktivit, lze překonat některé negativní aspekty probíhající krize. V tomto ohledu jsou **regiony jedněmi z hlavních aktérů realizace** opatření zacílených na tyto oblasti. Role regionů v ČR byla výrazně posílena právě po vstupu do Evropské unie a do budoucna budou hrát regiony roli ve vývoji evropské společnosti naprosto nezastupitelnou. Jako částí národních i nadnárodních celků mají regiony obrovský potenciál k reálné integraci sociálních, ekonomických, technologických a ekologických procesů na svém území. Pro dosažení těchto cílů však musí být plně využity zásady strategického řízení, bez nichž lze stěží dosáhnout udržitelného rozvoje geopolitických celků ve středně či dlouhodobém horizontu.

Pro možnost realizace konceptu strategického řízení v oblasti lidských zdrojů jsou obecně nutné tři základní předpoklady, které jsou zcela validní i pro úroveň regionů. První z nich je **tvorba tzv. strategických dokumentů**, které mají postulovat Klíčová paradigmata a prvky, které budou v oblasti lidských zdrojů využívány. Na první pohled triviální konstatování s sebou však nese mnoho překážek, které souvisejí především s malým zájmem o predikci cílů či postupů s jasnou zpětnou validací. V posledních letech jsme svědky toho, že mnohé regiony v ČR sahají po tvorbě strategických dokumentů v oblasti lidských zdrojů a začínají chápat výhody konceptu strategického řízení v této oblasti. Významným impulsem pro tvorbu těchto materiálů jsou bezesporu i evropské fondy, které de facto vyžadují jasně definované dlouhodobé koncepce ukotvující jejich využívání. Pro všechny aktéry na regionální úrovni je pak využívání těchto prostředků vázáno na právě transparentní veřejně přístupný koncepční dokument. Jihomoravský kraj si, i přes výše uvedené překážky, plně uvědomil značné výhody vlastního dokumentu a reflektoval je v podobě vytvoření komplexní **Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2006 – 2016**.

Druhým významným předpokladem pro realizaci koncepce strategického řízení je **implementace** vzniklých strategických dokumentů. Jedná se o princip, kdy kompetentní orgán či orgány jsou schopny na základě přijatých strategických cílů, přijmout i sérii procesních, organizačních a jiných opatření pro jejich dosažení. Nestací pouze dokument přijmout a komplementárně provést okamžité organizační či procesní změny, ale je zapotřebí

přijetí dlouhodobého systémového přístupu reflektujícího přijaté strategické cíle s prvky zajišťujícími adekvátní reakci na dynamické exogenní i endogenní proměnné.

Posledním významným prvkem pro úspěšnou realizaci strategického řízení v oblasti lidských zdrojů je **zajištění spolupráce aktérů** aktivních na tomto poli. Z již výše nastíněných skutečností vyplývá, že škála aktérů aktivních v této oblasti zahrnuje téměř všechny subjekty veřejného i soukromého sektoru a jde napříč trhem práce. Je nemožné, aby regionální samosprávy fungovaly jako mediátoři mezi všemi subjekty z různých sektorů, nicméně je myslitelné, aby např. krajské úřady byly aktivními koordinátory aktivit zahrnujících zástupce různých typů subjektů v oblasti lidských zdrojů (např. hospodářské komory, odbory, vzdělávací organizace, NNO). Regionální samosprávy by zde neměly hrát pouze pasivní roli receptorů dosažených výsledků či poskytovatele dotačních prostředků, ale ve spolupráci s dalšími subjekty by měly zajišťovat pravidelný monitoring a evaluaci průběžně dosahovaných výsledků a aktualizaci dokumentu.

Jestliže podrobněji sledujeme vývoj za uplynulé tři roky od zveřejnění Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje, lze především konstatovat, že původně navržené **hlavní prioritní zaměření** (rozvoj lidského kapitálu, adaptabilita a konkurenceschopnost a politika zaměstnanosti) stále mají stejné klíčové postavení. Jako klíčová se za uplynulé roky ukázala **podpora vzdělávání v kraji** a to na všech stupních s výrazným akcentem na rozvoj, v regionu tradičního, terciárního vzdělávání. Kraj zde realizovat širokou paletu aktivit od realizace finančních nástrojů až po aktivní spolupráci s neziskovým sektorem aktivním v této oblasti (např. vznik a stále se rozvíjející činnost organizací společně zřízených krajem a vysokými školami – kupříkladu Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu). S pomocí dalších organizací působících v kraji (např. hospodářské komory či úřady práce) se podařilo stabilizovat širokou nabídku vzdělávacích aktivit vázaných na regionální podmínky trhu práce, která má rovněž odpovídající flexibilitu, což se pozitivně ukazuje především v podmínkách tzv. ekonomické krize. Významným nástrojem pro realizaci vzdělávacích aktivit zaměřených na trh práce a oblast vzdělávání se, v souladu s návrhy v SRLZ JMK, staly strukturální fondy alokované v ČR v programovém období 2004 – 2006 a 2007 – 2013.

Bohužel se stále nedaří plně realizovat ucelenou koncepci rozvoje celoživotního učení v kraji, což je nicméně zapříčiněno do značné míry absencí legislativního i formálního rámce na úrovni národní. Rovněž je otázkou naplňování efektivního komunikačního rámce v oblasti celoživotního vzdělávání, kdy lze nicméně rovněž konstatovat, že s pomocí strukturálních fondů bylo dosaženo velké informovanosti o možnostech a cílech v oblasti lidských zdrojů napříč jednotlivými subjekty na trhu práce v Jihomoravském kraji (např. sociální oblast či volnočasové aktivity). Kromě zvyšující se informovanosti v oblasti lidských zdrojů rovněž došlo v Jihomoravském kraji k navýšení investic do této oblasti (především ve formě dotace) a to nejen díky zvýšené alokaci strukturálních fondů, ale rovněž ve zvýšené míře z rozpočtu krajského. Při stručném zhodnocení naplňování **druhé prioritní a třetí prioritní osy** v rámci SRLZ JMK lze konstatovat, že pozitivní roli v uplynulých letech sehrála v JMK veřejná správa jako mediátor informací pro podnikatelské subjekty na regionálním trhu práce. Především se zlepšila informační báze založená na spolupráci veřejné správy s profesními komorami, orgány státní správy či příspěvkovými organizacemi zaměřená na maximalizaci usnadnění podnikatelských aktivit v kraji. Strukturální fondy alokované v kraji se ukázaly jako významný nástroj pro realizaci projektů oblasti dalšího vzdělávání pro podnikatelské subjekty., (Jihomoravský kraj se stal druhým v republice co do počtu projektů realizovaných v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, opatření 3.3 Rozvoj dalšího profesního

vzdělávání (přes 40) i co do objemu dotačních prostředků v této oblasti podpory). Tyto prostředky mimo jiné zlepšily podnikatelské prostředí příznivé pro rozvoj malého a středního podnikání a zakládání nových podniků cestou poskytování a distribuce informačních a poradenských služeb. Pozitivně lze hodnotit rovněž další podpora vzdělávání a odborné přípravy v oblasti podnikatelských a manažerských dovedností za účelem zvyšování konkurenceschopnosti firem. Díky aktivní komunikaci především veřejných vysokých škol s organizacemi soukromého sektoru, a za významné mediace ze strany veřejné správy, došlo k výraznému rozvoji podnikání v oblasti znalostně orientovaných podniků (tzv. spin-off firmy). Tyto malé a střední podniky mohou významným způsobem přispět k růstu zaměstnanosti v regionu, která bude mít rovněž stabilnější základnu (procesy s vysokou přidanou hodnotou) a bude tak možné lépe absorbovat případné ekonomické výkyvy.

Krátkodobý realizační plán Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje na roky 2010 – 2011 představuje ucelenou aktualizaci jednoho z prvních regionálních dokumentů v oblasti lidských zdrojů v České republice. Vychází především z nutnosti průběžného monitoringu cílů nastíněných v rámcovém strategickém dokumentu a reflektuje nové skutečnosti, které se v Jihomoravském kraji za uplynulé období objevily. Hlavním cílem předloženého materiálu je definování klíčových rozvojových priorit v oblasti lidských zdrojů v Jihomoravském kraji na následující dva roky a to včetně adekvátních suplementů v podobě kupříkladu komunikačního či finančního plánu realizace navržených opatření. Při koncipování dokumentu je brán zřetel především na situaci na trhu práce, na demografický rozvoj regionu, formální vzdělávací soustavu v regionu včetně jejího posílení v perspektivních oborech, dostupnost a rozvoj dalšího vzdělávání, zapojení zaměstnavatelů do procesu rozvoje lidských zdrojů, role úřadů práce, provázání vzdělávání na roli významných zaměstnavatelů či podporu neziskového sektoru jako významného činitele na poli neformální výchovy.

Předložený materiál obecně vychází z desítek různých zdrojů, které lze zjednodušeně zařadit do několika skupin. V první řadě jsou to **strategické dokumenty evropské, národní a regionální**, které jsou de facto výchozími materiály. Další skupinu zdrojů tvoří **odborné studie** v oblasti lidských zdrojů na evropské, národní či regionální úrovni včetně zapojení relevantních statistických dat. Tyto zdroje byly využity s cílem zahrnout nejen nejnovější metodiku v oblasti lidských zdrojů, ale reflektovat příklady dobré praxe z dalších regionů či ze zahraničí.

Klíčovou úlohu při sestavování dokumentu hrály také ostatní **strategické dokumenty Jihomoravského kraje**. Autorský kolektiv plně reflektoval skutečnost, že Strategie rozvoje lidských zdrojů nabývá svého významu pouze v odpovídající vazbě na jiné prováděné koncepční záměry kraje. Vzhledem k ekonomické situaci jsou rovněž zásadními podkladovými materiály statistiky úřadů práce fungujících v Jihomoravském kraji a různé průzkumy zaměřené na trh práce. Koncipování mnohých navržených opatření nebylo, vzhledem k tematické vazbě na oblasti formálního, neformálního i informálního vzdělávání, možné bez adekvátní vazby na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje (vydáno v únoru 2008) či Koncepci rozvoje tělovýchovy a sportu (vydáno v roce 2004), Nicméně důležitou roli hrály další dokumenty, jako jsou Regionální inovační strategie, Strategie rozvoje hospodářství Jihomoravského kraje, Strategie prevence kriminality na období 2009 - 2011, Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na období 2009 - 2011, Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty.

Vznik realizačního dokumentu tohoto významu by nebyl možný bez aktivní spolupráce jednotlivých aktérů, kteří de facto navržená opatření budou realizovat. Jedná se především o **Radu pro rozvoj lidských zdrojů Jihomoravského kraje** vedenou náměstkem designovaným pro tuto oblast, zástupce zaměstnanců, zaměstnavatelů, nestátního neziskového sektoru, veřejné správy či škol. Bez jejich aktivního přístupu a častých konzultací by byla práce autorského kolektivu velmi ztížena a tímto chceme všem partnerům poděkovat za spolupráci.

Autorský kolektiv Masarykovy univerzity

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

B/ Analýza

Úvodem

Základním cílem tohoto materiálu je charakterizovat současný stav a vývojové tendence v oblasti rozvoje lidských zdrojů v Jihomoravském kraji. Důraz byl přitom položen na sféru trhu práce a na oblast vzdělávání obyvatelstva, neboť tyto spolu vždy představují těžiště problémů RLZ. Tak to ostatně vyplývá i z Evropské strategie zaměstnanosti.

Základní snahou bylo postihnout – a to v jednotlivých parametrech rozvoje lidských zdrojů - aktuální stav na regionálním trhu práce, charakterizovat vývojové tendence a provést potřebnou komparaci mezikrajskou a ve většině případů i mezinárodní. Zdrojem dat se staly databáze Českého statistického úřadu, založené na čtvrtletně prováděných „Výběrových šetření pracovních sil“, a databáze Eurostatu, vycházející (v převážné většině) z European Labour Force Survey. Při rozborech v oblasti nezaměstnanosti byly použity údaje Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, při mezinárodních regionálních komparacích pak oficiální národní data statistických služeb či pracovních úřadů Slovenska, Rakouska, Německa, Polska a Maďarska.

V materiálu byla použita nejaktuálnější dostupná data; údaje o zaměstnanosti v Jihomoravském kraji a v České republice jsou vztaženy k ročním průměrným hodnotám za rok 2008; také v případě dat Eurostatu byly použity poslední zveřejněné roční průměrné hodnoty (stav za rok 2007). Aby bylo možno vyhodnotit turbulentní vývoj na pracovních trzích v Jihomoravském kraji a v okolních regionech, k němuž došlo v průběhu necelého posledního roku, byly údaje o nezaměstnanosti dotaženy až k datu 30.6.2009.

K charakteristice a hodnocení vývoje v České republice byly použity časové řady osmileté, při mezinárodním srovnávání pak časové řady sedmileté, protože postupné zavádění mezinárodních klasifikací do prací statistických služeb jednotlivých zemí EU ani neumožňují vyhodnocovat delší časovou periodu. Takto zvolený časový interval je ovšem k hodnocení všech zvolených parametrů trhu práce zcela dostatečný.

1. Populační a pracovní potenciál Jihomoravského kraje. Aktuální stav a vývojové trendy.

1.1. Základní charakteristiky populačního potenciálu Jihomoravského kraje.

V současné době žije v Jihomoravském kraji celkem 1 144,0 tis. obyvatel (Výběrová šetření pracovních sil, průměrný stav za rok 2008), z nichž je 557,4 tis. mužů (tj. 48,7 %) a 586,6 tis. žen (51,3 %). Mezi 14-ti kraji ČR je tak Jihomoravský kraj čtvrtý nejlidnatější (po Moravskoslezském, Praze a Středočeském kraji). Do **předproduktivní složky populace** – tedy do věkové kohorty 0-15 let - patří v kraji 158,7 tis. obyvatel, což představuje 13,9 % z celkové populace kraje. Podíl dětské složky je tedy v kraji poměrně nízký a za celostátním průměrem (14,2 %) poměrně výrazně zaostává.

Do **produktivní složky populace**, kterou v zásadě představují věkové kohorty 15-59 let, náleželo v Jihomoravském kraji v roce 2008 celkem 734,3 tis. obyvatel; její podíl na celkovém počtu obyvatel kraje dosahuje 64,2 %. Ve srovnání s celorepublikovým průměrem (64,4 %) je to opět méně.

Relativně vysoká je v kraji **poproduktivní složka obyvatelstva**, která zahrnuje osoby ve věku nad 60 let. V roce 2008 jich v kraji bylo zjištěno celkem 251,0 tis., tedy 21,9 % z úhrnného počtu obyvatel. Pro srovnání: v rámci celé ČR do věkové skupiny obyvatelstva nad 60 let spadalo v roce 2008 celkem 21,4 % populace.

Oproti stavu v ČR tedy věková struktura populace Jihomoravského kraje není příznivá. Podíly předproduktivní a produktivní složky jsou nižší a naopak zastoupení složky poproduktivní je vyšší. Nevýhodná je ovšem i dynamika změn ve věkové skladbě obyvatelstva kraje. V letech 2000 – 2008 se v kraji zvýšil celkový stav obyvatel o 7,2 tis. osob, ovšem počet osob řazených do věkové skupiny do 15 let se výrazně snížil. Tento pokles dosáhl 25,7 tis. osob, což činí skoro 14 % původního stavu populace (ve věku do 15 let). V podmínkách ČR je to pokles relativně velmi hluboký, neboť v rámci celé ČR úbytek předproduktivní složky obyvatelstva dosáhl po roce 2000 „pouhých“ 11,9 %.

V období 2000 – 2008 se snížil počet obyvatel kraje i ve věkové skupině 15 – 59 let, a to celkem o 4,0 tis. (tj. o 0,5 %). Jihomoravský kraj tak patří mezi těch několik málo krajů ČR, v nichž klesá už i počet obyvatel v produktivním věku (v celé ČR ale ještě došlo v období 2000-2008 k mírnému nárůstu jejich počtu). Ve stejné době se v kraji výrazně zvýšil počet obyvatel starších 60-ti let. Tento nárůst byl mimořádně vysoký, dosáhl počtu 36,9 tis. osob, což představuje zvýšení o 17,2 % za pouhých 8 let.

Rozdíly mezi jednotlivými pohlavími jsou ve věkové struktuře Jihomoravského kraje značné. Celkově méně příznivou skladbu vykazují ženy. Do předproduktivní složky populace jich spadá jen 13,2 % (oproti 14,6 % u mužů), zatímco do produktivní složky náleží 61,7 % žen (a 66,8 % mužů). Nejvýznamnější rozdíly jsou ale ve skladbě poproduktivní složky obyvatelstva; do věkové skupiny 60 a více let je řazeno 25,1 % žen, ale jen 18,6 % mužů.

Vzdělanostní úroveň obyvatelstva ve věku nad 15 let je v Jihomoravském kraji – ve srovnání s celostátním průměrem – relativně příznivá. Vzdělání získané na vyšší odborné

škole či na škole vysoké má 13,7 % populace, zatímco v ČR to je pouze 11,7 %. I vzdělání střední s maturitou vykazuje v kraji relativně více osob (34,3 %) než v České republice jako celku (33,8 %), zatímco v souboru osob se vzděláním středním bez maturity je to opačně (Jihomoravský kraj 33,5 %, ČR 35,8 %). Podíl osob s pouze základním vzděláním (včetně položky „neuvedeno“) je v kraji prakticky stejný (18,5 %) jako v ČR (18,7 %).

1.2. Základní charakteristiky pracovního potenciálu Jihomoravského kraje

Mezi základní charakteristiky pracovního potenciálu území patří **míra ekonomické aktivity** a **míra zaměstnanosti obyvatelstva**. Podle definice Eurostatu se mírou ekonomické aktivity rozumí podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších. Míra zaměstnanosti pak vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších.

1.2.1. Míra ekonomické aktivity

Úroveň ekonomické aktivity obyvatelstva v Jihomoravském kraji není vysoká. V roce 2008 dosáhla hodnoty pouze 57,0 % a mezi 14-ti kraji ČR byla druhá nejnižší - po kraji Libereckém (průměr ČR činí 58,5 %). Po roce 2000 se míra ekonomické aktivity v kraji – ostatně jako všude v ČR – snížila, a to skoro o 3 procentní body, přitom mnohem více v souboru žen než v souboru mužů. Míra ekonomické aktivity mužů nyní dosahuje v kraji 67,3 % (nižší je pouze v krajích Libereckém, Královéhradeckém a Olomouckém), míra ekonomické aktivity žen je 47,4 % (a pouze v krajích Ústeckém a Libereckém je ještě nižší).

Míra ekonomické aktivity je výrazně závislá na stupni vzdělání pracovníků. Je zde patrná přímá úměra; čím vyšší je stupeň vzdělání, tím vyšší je i dosažená míra ekonomické aktivity. U osob s pouze základním vzděláním dosahuje hodnoty 21,5 %, u osob se vzděláním středním bez maturity ale již 65,8 %, u osob se vzděláním středním s maturitou 65,1 %. Nejvyšší je míra ekonomické aktivity u absolventů vyšších odborných škol a škol vysokých – v roce 2008 dosahovala úrovně 76,4 %. U všech vzdělanostních stupňů vykazují muži vyšší míru ekonomické aktivity než ženy; nejvyšší rozdíly jsou přitom dosaženy v kategorii osob se středním vzděláním bez maturity (více než 20 procentních bodů).

Z hlediska regionálního je míra ekonomické aktivity dosažená v ČR v měřítku EU průměrná či spíše mírně podprůměrná. (Eurostat konstruuje míru ekonomické aktivity v souboru obyvatelstva ve věku 15 – 64 let). Z 27 členských zemí je hodnota této míry vyšší než v ČR v celkem 14-ti zemích a nižší je ve 12-ti.

Tabulka 1 Vývoj míry ekonomické aktivity v krajích ČR v letech 2000 – 2008 (průměrný roční stav)

Území	Míra ekonom. aktivity celkem (v %)		Míra ekonom. aktivity mužů (v %)		Míra ekonom. aktivity žen (v %)	
	2008	2000	2008	2000	2008	2000
Hlavní město Praha	61,4	62,7	70,9	70,8	52,8	55,5
Středočeský kraj	59,6	60,3	69,7	70,4	49,8	50,9
Jihočeský kraj	59,4	61,1	68,7	71,2	50,5	51,6
Plzeňský kraj	59,9	61,2	68,3	70,7	51,9	52,4
Karlovarský kraj	60,8	65,1	69,8	73,7	52,3	57,2
Ústecký kraj	57,2	60,5	69,2	71,7	45,7	49,9
Liberecký kraj	56,5	60,5	67,0	69,2	46,5	52,4
Královéhradecký kraj	58,2	61,0	66,1	70,6	50,6	52,1
Pardubický kraj	58,1	59,2	67,6	68,5	49,1	50,5
Vysočina	58,3	59,7	68,0	69,2	48,8	50,6
Jihomoravský kraj	57,0	59,7	67,3	68,9	47,4	51,1
Olomoucký kraj	57,0	59,8	66,5	70,4	48,0	49,9
Zlínský kraj	57,9	58,6	67,8	68,4	48,6	49,6
Moravskoslezský kraj	57,3	58,6	66,4	67,1	48,8	50,6
Česká republika	58,5	60,4	68,2	69,8	49,3	51,6

Pramen: Trh práce v České republice 1993 - 2006, ČSÚ Praha, 2007

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – roční průměry 2008, ČSÚ Praha, 2009

1.2.2. Míra zaměstnanosti

Míra zaměstnanosti v Jihomoravském kraji dosáhla v roce 2008 hodnoty 54,5 % a mezi kraji ČR byla desátá nejvyšší. U mužů činila 65,1 %, zatímco u žen 44,6 %. Oproti celostátnímu průměru byla o 1,4 % nižší. Za posledních 5 let se v Jihomoravském kraji zvýšila pouze o 1 procentní bod, přitom veškerý přírůstek připadá na růst zaměstnanosti mužů. V souboru žen míra zaměstnanosti v kraji stagnuje – na rozdíl od ČR, kde mírně roste.

Stejně jako míra ekonomické aktivity i míra zaměstnanosti je výrazně odvislá od stupně vzdělání pracovníků. V souboru osob se vzděláním základním dosahovala v roce 2008 pouze hodnoty 17,4 % (!), přitom v souboru mužů to bylo 20,9 %, zatímco v souboru žen pouhých 15,5 %. Velmi vysoká je míra zaměstnanosti v souboru osob se vzděláním vysokoškolským či vyšším odborným. V roce 2008 dosahovala výše 75,2 %. V této kategorii jsou rozdíly mezi oběma pohlavími relativně značně nízké; dosahují pouhých 10 procentních bodů.

Z hlediska regionálního je míra zaměstnanosti v ČR v rámci EU mírně nadprůměrná. **Podle metodiky Eurostatu** dosahovala tato míra v roce 2007 v Unii hodnoty 65,4 %, zatímco v ČR to bylo 66,1 %. Ve 13-ti zemích unie tato hodnota byla vyšší než v ČR, v dalších 13 byla nižší. Pro srovnání: Nejvyšší hodnoty míry zaměstnanosti v EU vykazuje Nizozemí (76,0 %) a Švédsko (74,2 %), naopak nejnižší je na Maltě (55,7 %) a v Polsku (57,0 %).

Tabulka 2 Vývoj míry zaměstnanosti v krajích ČR v letech 2003 – 2008

Území	Míra zaměstnanosti		Míra zaměstnanosti		Míra zaměstnanosti	
	2008	2003	2008	2003	2008	2003
Hlavní město Praha	60,2	59,9	69,7	68,5	51,5	52,3
Středočeský kraj	58,0	57,1	68,1	67,9	48,4	46,9
Jihočeský kraj	57,9	56,3	67,5	66,1	48,6	47,0
Plzeňský kraj	57,8	56,4	66,5	65,0	49,4	48,3
Karlovarský kraj	56,2	57,6	65,4	65,9	47,5	49,8
Ústecký kraj	52,6	51,4	64,0	61,9	41,8	41,5
Liberecký kraj	53,8	56,2	64,3	66,3	43,9	46,8
Královéhradecký kraj	55,9	55,6	64,3	66,2	47,9	45,8
Pardubický kraj	56,0	54,9	66,0	65,4	46,5	44,9
Vysočina	56,4	54,9	66,5	64,4	46,6	45,8
Jihomoravský kraj	54,5	53,5	65,1	63,2	44,6	44,5
Olomoucký kraj	53,6	53,2	63,7	63,5	44,2	43,7
Zlínský kraj	55,7	53,7	65,4	63,1	46,6	44,9
Moravskoslezský kraj	53,1	49,5	62,9	58,6	43,7	41,0
Česká republika	55,9	54,8	65,8	64,5	46,6	45,8

Pramen: Trh práce v České republice 1993 - 2006, ČSÚ Praha, 2007

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – roční průměry 2008, ČSÚ Praha, 2009

1.3. Stav, struktura a vývoj ve sféře zaměstnanosti

V rámci tohoto rozboru je podána situace v oblasti zaměstnanosti v Jihomoravském kraji a v ČR po roce 2000, přičemž nejnovější stav je vztažen ke konci roku 2008. Zdrojem dat jsou Výběrová šetření pracovních sil. V případě mezinárodních srovnávání (kapitola II.) bylo čerpáno z databází Eurostatu, je zachycen vývoj v letech 2000 – 2007, neboť data za rok 2008 ještě nejsou k dispozici. Protože většina dat, která Eurostat zveřejňuje, je vztažena ke statistickým jednotkám řádu NUTS 0 - NUTS 2 a kraj Jihomoravský je statistickou jednotkou řádu NUTS 3, bylo nutno data Eurostatu doplnit o údaje z Výběrových šetření pracovních sil. Případné propočty byly provedeny podle metodiky Eurostatu.

1.3.1. Sektorová a odvětvová skladba zaměstnanosti

Podle údajů Výběrových šetření pracovních sil bylo v roce 2008 v Jihomoravském kraji zaměstnáno celkem 537,0 tis. pracovníků, z toho bylo 309,8 tis. mužů a 227,2 tis. žen. **Sektorová skladba zaměstnanosti** v kraji je následující: primární sféra ekonomiky se nyní na úhrnné zaměstnanosti v kraji podílí 3,2 %, sekundární sféra 41,2 % a podíl terciární sféry dosahuje 55,6 %. Muži se na úhrnné zaměstnanosti podílejí 57,7 %, zatímco ženy 42,3 %. Sektorová skladba zaměstnanosti v zásadě odpovídá celostátnímu průměru s tím, že v kraji je nyní mírně nižší zaměstnanost v terciární sféře ekonomiky, zatímco v sekundární sféře je naopak zaměstnanost nepatrně vyšší. Přestože při prezentacích Jihomoravského kraje je velmi často zdůrazňován jeho údajně „zemědělský charakter“, ve skutečnosti je nyní podíl zaměstnaných v I. národohospodářském sektoru (zemědělství, lesnictví) v kraji nižší, než v ČR jako celku.

Rozdíly v sektorové skladbě zaměstnanosti mužů a žen jsou v kraji poměrně výrazné. Přes 70 % žen je nyní zaměstnáno v odvětvích terciární sféry, pouze 2 % z nich pracují v primární sféře a necelých 28 % v sekundární sféře ekonomiky. Naproti tomu mužů je v terciární sféře

zaměstnáno nadále výrazně méně (45 %) než v sekundáru (51 %). Také úroveň jejich zaměstnanosti v primární sféře je stále relativně vysoká (4 %).

Po roce 2000 v hospodářské struktuře kraje vzniklo 15,7 tis. nových pracovních míst, přičemž ale téměř 12 tis. pracovních míst v odvětvích zemědělství a lesnictví zaniklo, zatímco nově vytvořeno bylo 19 tis. pracovních míst v průmyslu a dalších více než 8,5 tis. vzniklo v terciární sféře ekonomiky. Velmi neobvyklé je, že na veškerém nárůstu počtu nových pracovních příležitostí se podíleli výlučně muži; počet zaměstnaných žen v Jihomoravském kraji se totiž v hodnoceném období let 2000 – 2008 snížil.

Tabulka 3 Vývoj v sektorové skladbě zaměstnanosti v národním hospodářství Jihomoravského kraje v letech 2000 - 2008

Sektor NH	Počet pracovníků		Změna počtu (v tis.)	Podíl na celkové zaměstnanosti		Index růstu (%)
	2008	2000		2008	2000	
Počet pracovníků úhrnem						
I. sektor (zemědělství, lesnictví)	17,3	29,2	-11,9	3,2	5,6	59,2
II. sektor (průmysl, stavebnictví)	221,1	202,1	19,0	41,2	38,8	109,4
III. sektor (ostatní odvětví NH)	298,6	290,0	8,6	55,6	55,6	103,0
Celkem	537,0	521,3	15,7	100,0	100,0	103,0
V tom muži						
I. sektor (zemědělství, lesnictví)	12,2	19,2	-7,0	3,9	6,5	63,5
II. sektor (průmysl, stavebnictví)	158,8	138,9	19,9	51,3	47,3	114,3
III. sektor (ostatní odvětví NH)	138,8	135,5	3,3	44,8	46,2	102,4
celkem	309,8	293,6	16,2	100,0	100,0	105,5
V tom ženy						
I. sektor (zemědělství, lesnictví)	5,1	9,9	-4,8	2,3	4,3	51,5
II. sektor (průmysl, stavebnictví)	62,3	62,9	-0,6	27,4	27,6	99,0
III. sektor (ostatní odvětví NH)	159,8	154,9	4,9	70,3	68,0	103,2
Celkem	227,2	227,7	-0,5	100,0	100,0	99,8

Pramen: Trh práce v České republice 1993 - 2006, ČSÚ Praha, 2007

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – roční průměry 2008, ČSÚ Praha, 2009

Index = index vývoje (2008/2000)

Ve struktuře zaměstnanosti Jihomoravského kraje, členěné podle jednotlivých odvětví národního hospodářství, stále dominuje zpracovatelský průmysl, jehož zastoupení na celokrajské zaměstnanosti dosahuje nyní 29,0 %. Další v pořadí – s výrazně nižším podílem - je odvětví obchodu (11,9 %), vysoké je i zastoupení stavebnictví (10,0 %). Na dalších významných pozicích se umisťují již výhradně jen odvětví terciární sféry: „výrobní služby“

(8,8 %), odvětví školství (6,8 %), dále resort dopravy a spojů, odvětví veřejné správy a obrany a odvětví zdravotnictví.

Z hlediska odvětvového muži výrazně převládají v oborech primární a sekundární sféry. Např. ve třech „průmyslových kategoriích“ (těžba nerostných surovin, zpracovatelský průmysl a výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody) je v kraji nyní zaměstnáno 109,9 tis. mužů, ale jen 54,7 tis. žen. Ty naopak převládají ve všech odvětvích terciární sféry s výjimkou dopravy, tržních služeb a veřejné správy a obrany.

Z hlediska mezikrajských srovnání je v Jihomoravském kraji relativně vysoký podíl zaměstnaných ve stavebnictví. Hodnotou 10,0 % zaujímá v ČR po kraji Zlínském a Karlovarském nejvyšší zastoupení ve strukturách zaměstnanosti. Nadprůměrně vysoká je v Jihomoravském kraji zaměstnanost i v progresivním odvětví „tržních služeb“ a také v odvětví „vzdělávání“. Naopak relativně nízká je zaměstnanost v odvětvích těžebního průmyslu, ale také v obchodě, dopravě či v odvětví ubytování a stravování.

V kraji stále klesá počet pracovních příležitostí v primární sféře ekonomiky, zatímco zaměstnanost v obou zbývajících národohospodářských sektorech se zvyšuje. Za posledních osm let se počet pracovníků v zemědělství a lesnictví v kraji snížil o více než 40 % (!). Zaměstnanost v průmyslu a stavebnictví vzrostla o téměř 10 %, což je z hlediska mezinárodních srovnání růst velmi výrazný a také málo obvyklý.

Rovněž zaměstnanost v odvětvích terciární sféry se sice v kraji po roce 2000 zvýšila, ovšem zdaleka ne tak dynamicky, jak se očekávalo. Nárůst o 3 % za posledních 8 let je z hlediska mezinárodních srovnání velmi nízký. Poměrně výrazně se v kraji zvýšil počet pracovních příležitostí v odvětví ubytování a stravování či v odvětví dopravy a spojů a také v řadě oborů tzv. „tržních služeb“, ovšem např. v důležitém odvětví obchodu se počet pracovníků po roce 2000 snížil. Sféra služeb celkově zůstává v Jihomoravském kraji z hlediska úrovně zaměstnanosti stále poddimenzována.

Tabulka 4 Struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji podle odvětví ekonomické činnosti OKEČ) – (průměrný stav za rok 2008)

odvětví (OKEČ)	počet zaměstnaných v kraji (v tis.)						ČR celkem %
	celkem		v tom				
			muži		ženy		
	počet	%	počet	%	počet	%	
Zemědělství, lesnictví, rybolov	17,3	3,2	12,2	3,9	5,1	2,2	3,4
těžba nerostných surovin	3,0	0,6	2,4	0,8	0,5	0,2	1,1
zpracovatelský průmysl	155,7	29,0	100,6	32,5	55,1	24,3	28,6
výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	8,6	1,6	6,9	2,2	1,8	0,8	1,6
stavebnictví	53,8	10,0	48,8	15,8	5,0	2,2	9,2
obchod, opravy motor. vozidel a spotřeb. zboží	64,0	11,9	32,0	10,3	32,0	14,1	12,7
ubytování a stravování	18,2	3,4	8,1	2,6	10,1	4,4	3,5
doprava, skladování a spoje	35,5	6,6	25,2	8,1	10,3	4,5	7,5
finanční zprostředkování	10,8	2,0	4,4	1,4	6,4	2,8	2,3
nemovitosti a pronájem, podnikatelské činnosti	47,0	8,8	25,1	8,1	21,9	9,6	7,4
veřejná správa a obrana	35,5	6,6	18,2	5,9	17,3	7,6	6,5
vzdělávání	36,6	6,8	10,8	3,5	25,9	11,4	5,6
zdravotní a sociální péče, veterinární činnost	32,0	6,0	7,1	2,3	24,9	11,0	6,5
ostatní veřejné, sociální a osobní služby	18,6	3,5	7,9	2,6	10,7	4,7	4,0
Ostatní (včetně „nezjištěno“)	0,4	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1
celkem	537,0	100,0	309,8	100,0	227,2	100,0	100,0

Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – roční průměry 2008, ČSÚ Praha, 2009

1.3.2. Vzdělanostní skladba zaměstnanosti

V hospodářské základně Jihomoravského kraje je nyní zaměstnáno téměř 100 tis. pracovníků s vysokoškolskou kvalifikací (tj. 18,6 % z celkového úhrnu), přes 206 tis. pracovníků se vzděláním úplným středním (38,4 %), zhruba 204 tis. zaměstnanců (tj. 37,9 %) má výuční list a méně než 28 tis. pracovníků (5,1 %) vykazuje pouze základní vzdělání. Maturitní a vyšší vzdělání má tak v současné době 57 % z celkového úhrnu pracovních sil kraje.

Oproti celostátnímu průměru je v kraji zaměstnáno podstatně více vysokoškoláků, podíl pracovníků se vzděláním středním s maturitou je v Jihomoravském kraji nepatrně vyšší než v ČR jako celku, zatímco podíl vyučených je mírně nižší. Jen zhruba každé dvacáté pracovní místo v kraji je nyní obsazeno pracovníkem vykazujícím pouze základní vzdělání, což je hodnota nižší, než na ostatním území státu. Celkovou úroveň vzdělání pracovní síly v Jihomoravském kraji pozitivním způsobem formuje přítomnost města Brna, jehož pracovní síla je v České republice kvalitou své kvalifikace po Praze druhá nejlepší.

Po roce 2000 v hospodářské struktuře Jihomoravského kraje přibýlo téměř 24 tis. pracovních míst pro vysokoškoláky a více než 18 tis. pracovních míst pro pracovníky se středoškolským vzděláním s maturitou. Naopak zaniklo bezmála 13 tis. míst pro pracovníky s pouze základním vzděláním a skoro 14 tis. míst pro středoškoláky bez maturity (vyučené). Celkově se tedy krajská skladba zaměstnanosti zkvalitnila. Za sledovaných 8 let se podíl pracovníků s maturitou v kraji zvýšil z 50,6 % na 57,0 %, tedy o přibližně desetinu původního stavu. Z hlediska dalšího rozvoje území je podstatné především, že zastoupení pracovníků s nejvyšším stupněm vzdělání vzrostlo o téměř třetinu, zatímco podíl osob bez kvalifikace v hospodářské struktuře kraje o zhruba třetinu poklesl, a to na úroveň jinde v Evropské unii nevídanou. Z hlediska ekonomického je sice jistě pozitivní, že zaměstnavatelé v kraji vyžadují téměř výlučně kvalifikovanou pracovní sílu, z hlediska sociálního to však způsobuje

problémy. Pracovníci bez kvalifikace mají totiž v Jihomoravském kraji – obdobně jako v celé ČR - mnohem menší šanci než jinde v EU získat pracovní uplatnění.

Tabulka 5 Vývoj ve skladbě zaměstnanosti v národním hospodářství Jihomoravského kraje podle stupně vzdělání (KKOV) v letech 2000 – 2008

Stupeň vzdělání	Počet pracovníků		Změna počtu (v tis.)	Podíl na celkové zaměstnanosti (%)		Index růstu (%)
	2008	2000		2008	2000	
Počet pracovníků úhrnem						
Základní (včetně nedokončeného)	27,5	40,1	-12,6	5,1	7,7	68,6
Střední bez maturity	203,6	217,3	-13,7	37,9	41,7	93,7
Střední s maturitou	206,1	187,9	18,2	38,4	36,0	109,7
Vysokoškolské	99,9	76,0	23,9	18,6	14,6	131,4
Celkem	537,0	521,3	15,7	100,0	100,0	103,0
V tom muži						
Základní (včetně nedokončeného)	9,6	14,4	-4,8	3,1	4,9	66,7
Střední bez maturity	139,9	143,9	-4,0	45,2	49,0	97,2
Střední s maturitou	98,7	85,8	12,9	31,9	29,2	115,0
Vysokoškolské	61,5	49,4	12,1	19,9	16,8	124,5
Celkem	309,8	293,5	16,3	100,0	100,0	105,6
V tom ženy						
Základní (včetně nedokončeného)	17,8	25,7	-7,9	7,8	11,3	69,3
Střední bez maturity	63,7	73,4	-9,7	28,0	32,2	86,8
Střední s maturitou	107,4	102,1	5,3	47,3	44,8	105,2
Vysokoškolské	38,3	26,6	-1,7	16,9	11,7	144,0
Celkem	227,2	227,7	-0,5	100,0	100,0	99,8

Pramen: Trh práce v České republice 1993 - 2006, ČSÚ Praha, 2007

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – roční průměry 2008, ČSÚ Praha, 2009

Index = index vývoje (2008/2000)

V hodnoceném období 2000 – 2008 došlo k větším změnám v kvalifikační struktuře žen než mužů. Za sledovaných 8 let se počet zaměstnaných vysokoškolaček zvýšil v kraji o 44 % (!) a počet středoškolaček o cca 5 %, zatímco počty žen v ostatních stupních vzdělání poklesly. V případě osob s pouze základním vzděláním více než o 30 %. I v souboru mužů došlo k výraznému nárůstu počtu vysokoškoláků, ovšem intenzita tohoto růstu byla – oproti vývoji v souboru žen – o polovinu nižší. Více než v případě žen roste v souboru mužů počet osob se střední vzděláním ukončeným maturitou, a především zde mnohem pomaleji klesá počet vyučených. Počet nekvalifikovaných mužů se ovšem snižuje ještě rychleji než v souboru žen.

1.3.3. Skladba zaměstnanosti podle hlavních tříd kategorie zaměstnání

Podobně jako kvalifikační struktura i zaměstnanecká skladba pracovních sil v Jihomoravském kraji je oproti celostátnímu průměru příznivější. Podstatné je především to, že **hospodářská základna kraje využívá více než je tomu na ostatním území státu práci vysoce kvalifikovaných specialistů**. Kategorie „vědeckí a odborní duševní pracovníci“ se na úhrnné zaměstnanosti v kraji podílí celou jednou osminou, zatímco v celostátním průměru se jedná o zhruba jednu devětinu. Nadprůměrné je v kraji i zastoupení kategorie „techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci“, tedy osob, pro něž je typické střední odborné vzdělání ukončené maturitou. Zatímco podíl vedoucích a řídicích pracovníků je v kraji nižší než v ČR, zastoupení nižších úředníků (KZAM 4) je nepatrně vyšší.

Na úseku dělnických profesí je situace v Jihomoravském kraji v zásadě obdobná jako na ostatním území státu. V kategorii „řemeslníci a kvalifikovaní výrobci“, tedy ve skupině dělnických kvalifikací využívajících řemeslnou zručnost pracovníků, je v kraji zaměstnáno stále přes 100 tis. osob, což představuje 19,3 % z celkového úhrnu (pro srovnání: podíl řemeslníků v celé ČR je nižší; v roce 2008 dosahoval 18,7 %). V méně kvalifikačně náročné kategorii KZAM 8 - Obsluha strojů a zařízení je v kraji vytvořeno téměř 60 tis. pracovních míst, což představuje necelých 11 % z celokrajského úhrnu zaměstnanosti (v ČR to je ale více než 13 %).

Příznivě nelze hodnotit, že podíl „provozních pracovníků ve službách a obchodě“ (KZAM 5) je v kraji (10,8 %) dlouhodobě nižší než v ČR (11,6 %). Je to překvapivé už proto, že nízký celokrajský podíl těchto pracovníků typických pro terciární sféru ekonomiky nedokázalo navýšit ani město Brno. V důsledku vývoje v posledních osmi letech se podíl kvalifikovaných dělníků v zemědělství a lesnictví snížil skoro o polovinu a jejich zastoupení v zaměstnanecké skladbě Jihomoravského kraje je dnes již dokonce nižší, než je tomu v ČR jako celku.

Výhodná je skutečnost, že podíl kategorie „pomocní a nekvalifikovaní pracovníci“ je v kraji nižší, než na ostatním území státu. Na celokrajském úhrnu zaměstnanosti se dnes tato nejnižší kvalifikační skupina podílí pouze 5,7 %, zatímco v ČR to je o procentní bod více. Podíl pracovníků nekvalifikovaných v kraji – stejně jako v celé ČR – se v devadesátých letech prudce snižoval, po roce 2000 ale již jen stagnuje. V souboru mužů se přitom počet nekvalifikovaných v posledních osmi letech mírně zvýšil (o cca 800 osob), zatímco v souboru žen o stejný počet poklesl. Souvisí to s rozvojem průmyslové výroby v kraji v posledních letech.

V průběhu posledních osmi let se kvalifikační struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji změnila poměrně výrazně. Ještě v roce 2000 byla nejpočetněji zastoupenou skupinou pracovníků sedmá hlavní třída statistické klasifikace KZAM-R, tedy „řemeslníci a kvalifikovaní výrobci“, která zahrnovala téměř 108 tis. pracovníků (tj. 20,7 % z celkového počtu zaměstnaných), po níž následovala 3. hlavní třída KZAM – techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci (103 tis. osob, tj. 19,7 % z úhrnu). Na dalších pozicích – s velkým odstupem – následovaly tři zhruba stejně početné zaměstnanecké kategorie, a to 2. hlavní třída KZAM (Vědečtí a odborní duševní pracovníci), 5. hlavní třída KZAM (Provozní pracovníci ve službách a obchodě) a 8. hlavní třída KZAM (Obsluha strojů a zařízení). Ty se na celokrajském úhrnu zaměstnanosti podílely vždy přibližně 12-ti % a každá z nich poskytovala 60 - 65 tis. pracovních míst. Nejméně početnými byly v roce 2000 kategorie pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (9. hlavní třída KZAM), vedoucích a řídicích pracovníků (1. hlavní třída KZAM) a „příslušníků armády“ (0 hlavní třída KZAM).

Tabulka 6 Vývoj ve skladbě zaměstnanosti podle hlavních tříd kategorie zaměstnání (KZAM – R) v Jihomoravském kraji v letech 2000 – 2008

Kategorie zaměstnání	Hlavní třída KZAM	Počet pracovníků		Změna počtu (v tis.)	Podíl na celkové zaměstnanosti (%)		Index růstu (%)
		2008	2000		2008	2000	
Počet pracovníků úhrnem							
Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	1	30,8	24,1	6,7	5,7	4,6	127,8
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2	69,7	65,5	4,2	13,0	12,6	106,4
Techn., zdravot. a pedagog. pracovníci	3	131,3	102,8	28,5	24,5	19,7	127,7
Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	4	40,9	45,2	-4,3	7,6	8,7	90,5
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	5	57,9	61,3	-3,4	10,8	11,8	94,5
Kvalifikovaní dělníci v zem. a lesnictví	6	6,6	12,0	-5,4	1,2	2,3	55,0
Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci	7	103,8	107,9	-4,1	19,3	20,7	96,2
Obsluha strojů a zařízení	8	58,2	62,0	-3,8	10,8	11,9	93,9
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	9	36,1	36,1	0	6,7	6,9	100,0
Príslušníci armády	0	1,7	4,4	-2,7	0,3	0,8	38,6
Celkem		537,0	521,3	15,7	100,0	100,0	103,0
V tom muži							
Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	1	21,3	19,2	2,1	6,9	6,5	110,9
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2	35,8	32,0	3,8	11,6	10,9	111,9
Techn., zdravot. a pedagog. pracovníci	3	63,2	49,3	13,9	20,4	16,8	128,2
Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	4	10,9	12,1	-1,2	3,5	4,1	90,1
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	5	21,3	21,6	-0,3	6,9	7,4	98,6
Kvalifikovaní dělníci v zem. a lesnictví	6	4,3	7,2	-2,9	1,4	2,5	59,7
Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci	7	90,0	88,5	1,5	29,1	30,2	101,7
Obsluha strojů a zařízení	8	44,8	43,6	1,2	14,5	14,9	102,8
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	9	16,4	15,6	0,8	5,3	5,3	105,1
Príslušníci armády	0	1,7	4,3	-2,6	0,5	1,5	39,5
Celkem		309,8	293,5	16,3	100,0	100,0	105,6
V tom ženy							
Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	1	9,5	4,9	4,6	4,2	2,2	193,9
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2	33,8	33,5	0,3	14,9	14,7	100,9
Techn., zdravot. a pedagog. pracovníci	3	68,1	53,5	14,6	30,0	23,5	127,3
Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	4	30,0	33,1	-3,1	13,2	14,5	90,6
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	5	36,6	39,6	-3,0	16,1	17,4	92,4
Kvalifikovaní dělníci v zem. a lesnictví	6	2,3	4,8	-2,5	1,0	2,1	47,9
Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci	7	13,8	19,4	-5,6	6,1	8,5	71,1
Obsluha strojů a zařízení	8	13,4	18,4	-5,0	5,9	8,1	72,8
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	9	19,7	20,5	-0,8	8,7	9,0	96,1
Príslušníci armády	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	.
Celkem		227,2	227,7	-0,5	100,0	100,0	99,8

Pramen: Trh práce v České republice 1993 - 2006, ČSÚ Praha, 2007

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – roční průměry 2008, ČSÚ Praha, 2009

V průběhu hodnocených osmi let se v hospodářské struktuře kraje zvýšil počet pracovníků ve třech hlavních třídách KZAM. Jedná se o první a o třetí hlavní třídu KZAM, tedy o vedoucí a řídicí pracovníky a o technické zdravotnické a pedagogické pracovníky. V obou těchto případech došlo nárůstu počtu pracovníků o více než čtvrtinu, což v případě „vedoucích pracovníků“ představovalo téměř 7 tis. nových pracovních pozic, v případě „technických zdravotnických a pedagogických pracovníků“ pak skoro 30 tis. nových pracovních pozic.

Pouze mírně se zvýšila zaměstnanost v rámci profesí řazených do 2. hlavní třídy KZAM (vědečtí a odborní duševní pracovníci). Zde v hodnoceném období došlo k nárůstu o 4 tis. nových pracovních pozic, tj. o cca 6 % původního stavu. V případě všech ostatních zaměstnaneckých kategorií se snížil jak celkový počet pracovníků, tak i jejich podíl na celokrajské zaměstnanosti. Jednoznačně nejvýrazněji poklesl v kraji počet příslušníků armády

(o více než 60 %) a dále – jak již bylo uvedeno - i počet pracovníků v 6. hlavní třídě KZAM. V rámci dělnických průmyslových profesí se relativně příznivěji vyvíjel počet kvalifikovaných řemeslníků (7. hlavní třída KZAM) než počet pracovníků zaměstnaných při „obsluze strojů a zařízení“ (8. hlavní třída KZAM).

Za hodnocené období posledních osmi let se téměř zdvojnásobil (!) počet žen v kategorii „vedoucí a řídicí pracovníci“. Jejich zastoupení se zvýšilo i v hlavních třídách 2. a 3. KZAM. Naopak výrazným způsobem se počet žen snížil v kategorii „kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví“ (o více než polovinu) a také v dělnických průmyslových pozicích. Ve skupině profesí řazených do 7. hlavní třídy KZAM i v profesích 8. hlavní třídy KZAM se počet žen snížil o zhruba 5 tisíc osob, což představuje pokles o bezmála 30 % původního stavu.

Výrazně odlišný vývoj byl v hodnoceném období zaznamenán v zaměstnanecké skladbě mužů. Zejména v důsledku hospodářského růstu v letech 2005 – 2008 došlo k nárůstu počtu zaměstnaných mužů ve všech zaměstnaneckých kategoriích s výjimkou hlavních tříd 4 – 6 KZAM (tj. kategorie nižších úředníků, provozních pracovníků ve službách a obchodě a v kategorii kvalifikovaných dělníků v zemědělství a lesnictví). Nejvíce vzrostl počet mužů v profesích technických pracovníků a vědeckých a odborných duševních pracovníků, zvyšoval se ale i počet osob zaměstnaných při obsluze strojů a v řemeslných profesích. K výrazné diferenciaci ve vývoji zaměstnanecké struktury mezi oběma pohlavími došlo po roce 2000 i v rámci profesí 9. hlavní třídy KZAM. Zatímco počet nekvalifikovaných mužů v NH kraje roste, počet nekvalifikovaných žen naopak klesá. I v tomto případě byl ale tento stav způsoben rozvojem průmyslové výroby v ČR a v Jihomoravském kraji v posledních zhruba třech letech.

1.4. Cizinci na trhu práce v Jihomoravském kraji

Podle předběžných výsledků registrovaly úřady práce v Jihomoravském kraji k datu 30.6.2009 celkem 27 011 cizinců. Vedle toho bylo živnostenskými úřady registrováno dalších 6 570 cizinců, kteří soukromě podnikají. Celkem se tedy na trhu práce v Jihomoravském kraji nyní legálně pohybuje 33 581 tis. zahraničních pracovníků. Podíl cizinců legálně pracujících na území Jihomoravského kraje tak dosahuje 6,3 % a v samotném městě Brně téměř 9,3 %. To rozhodně není málo. Pro srovnání je možno uvést, že i v těch zemích Evropské unie, kde podíl cizinců je v místních zaměstnaneckých strukturách nejvyšší, jejich zastoupení na pracovním trhu činí zhruba 10 %; pouze výjimečně bývá vyšší. Důležité ale je i to, že intenzita nárůstu zahraniční zaměstnanosti byla v posledních letech v Jihomoravském kraji a zejména v Brně neobvykle vysoká, a to i na poměry Evropské unie.

V průběhu posledních 30-ti měsíců se celkový počet cizinců registrovaných úřady práce v Jihomoravském kraji zvýšil o skoro 10,0 tis. osob, tedy o polovinu původního stavu. Počet cizinců – živnostníků vzrostl zhruba o desetinu. V rámci kraje jsou cizinci soustředěni především do obou brněnských okresů. Samotné město Brno se na jejich celkových stavech nyní podílí zhruba dvěma třetinami (18,8 tis. osob), podíl okresu Brno-venkov pak činí dalších zhruba 10 % (2,9 tis.). Značné počty zahraničních pracovníků jsou evidovány i v okresech Břeclav (1,9 tis.), Blansko (1,6 tis.) a Hodonín (1,4 tis.), poměrně málo je zahraničních pracovníků evidováno v okresech Znojmo (0,8 tis.) a především v okrese Vyškov (0,7 tis.).

Více než polovinu (53 %) zahraničních pracovníků evidovaných úřady práce představují občané ze zemí Evropské unie. Největší podíl z nich (zhruba 90 %) tvoří občané Slovenska. Ti pracují kromě Brna především v příhraničních okresech Břeclav a Hodonín, kde využívají možnosti denní dojížděky do zaměstnání, a dále také na území okresu Brno-venkov. Slovenští občané jsou nejčastěji zaměstnáváni jako dělníci ve strojírenství, ve stavebnictví a zemědělství, navíc se - díky neexistenci jazykové bariéry - velmi často uplatňují rovněž v obchodě, službách a zdravotnictví. Cizinci z ostatních zemí Evropské unie se koncentrují především do Brna - jedná se vesměs o vysoce kvalifikovanou pracovní sílu (programátoři, analytici a pracovníci operačních systémů, ale také o učitele jazyků, obchodní zástupce a vedoucí a řídicí pracovníky).

Tabulka 7 Cizinci na trhu práce v Jihomoravském kraji

	Stav k datu				Index*
	30.6.2009	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006	
Cizinci registrovaní úřady práce	28 061	29 381	21 938	18 421	152,3
Cizinci – podnikatelé, registrovaní živnostenskými úřady	6 119	6 148	5 901	5 662	108,1
Cizinci celkem	34 180	35 529	27 839	24 083	141,9

Pramen: MPSV ČR, 2009

*=2009/2006

Pracovníků ze zemí mimo Evropskou unii je v současné v Jihomoravském kraji vedeno celkem 14 928. Nejčastěji u nás pracují občané Ukrajiny, Mongolska, Moldávie, Běloruska, Kazachstánu a Vietnamu. Tato pracovní síla je vesměs nekvalifikovaná a směřuje zejména do průmyslu a stavebnictví (jako pomocní dělníci, montážní dělníci, baliči, atd.) a do oblastí úklidových služeb. Importem cizinců se v minulosti snažila řešit nedostatek pracovníků řada velkých montážních závodů v Jihomoravském kraji, o jejichž nízké mzdové ohodnocenou práci neměli „čeští uchazeči o zaměstnání“ zájem, přestože kvalifikační požadavky na tyto pracovní pozice jsou minimální (nejčastěji závody elektrotechnického a také textilního průmyslu). Z jednotlivých nejčastěji obsazovaných profesí je třeba uvést zejména pozice „pomocný dělník v průmyslu“, „pomocní a nekvalifikovaní pracovníci ve skladech“, „pomocní a nekvalifikovaní montážní a manipulační dělníci“, „pomocní a nekvalifikovaní pracovníci ve skladech“, „pomocní a nekvalifikovaní dělníci na stavbách“.

Cizinci z hospodářsky vyspělých zemí mimo země Unie pracují především na vysoce kvalifikovaných pozicích vyžadujících středoškolské a vysokoškolské vzdělání (manažeři, učitelé cizích jazyků, odborní a pedagogičtí pracovníci VŠ nebo pracovníci v oblasti výpočetní techniky).

V průběhu posledních 12-ti měsíců sice došlo v Jihomoravském kraji k poklesu počtu cizinců registrovaných úřady práce, a to o zhruba 1,0 tis. osob, vzhledem ke stávající ekonomické situaci a s ohledem na významný nárůst nezaměstnanosti v kraji (meziročně se počet nezaměstnaných zvýšil o 18 tis. osob) se ale jedná o pokles velmi malý.

1.5. Stav, struktura a vývoj ve sféře nezaměstnanosti

V rámci České republiky patří území Jihomoravského kraje dlouhodobě k oblastem s nadprůměrnou úrovní nezaměstnanosti. Hodnota míry nezaměstnanosti koncem června 2009 dosáhla úrovně 8,7 % a oproti celostátnímu průměru byla o 0,7 procentního bodu vyšší. Ze

čtrnácti krajů ČR je v současné době v šesti míra nezaměstnanosti vyšší než v kraji Jihomoravském. Jedná se o kraje Ústecký (12,4 %), Moravskoslezský (11,5 %), Liberecký (10,4 %), Karlovarský a Olomoucký (shodně po 10,2 %) a o kraj Zlínský (9,2 %).

Z jednotlivých okresů Jihomoravského kraje jsou nezaměstnaností nejvíce postiženy okresy Hodonín a Znojmo. Bez zaměstnání v nich na konci června 2009 bylo 13,1 %, resp. 11,2 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. Naopak dlouhodobě nejnižší je nezaměstnanost v okresech Brno-venkov (6,4 %) a Vyškov (7,3 %). Relativně značně pozitivní je v posledních zhruba čtyřech letech i vývoj ve městě Brně, v němž při 16 212 uchazečích dosahovala koncem června 2009 míra nezaměstnanosti pouze 7,4 %.

Tabulka 8 Vývoj míry nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji po roce 1991 (v %, stav k 31.12.)

Rok	Jihomoravský kraj								ČR (%)
	Celkem	v tom okres							
		Blansko	B-město	B-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	
1991	4,4	4,4	2,4	4,9	7,4	5,4	7,0	7,7	4,1
1992	2,9	3,9	1,5	3,1	4,4	3,3	4,6	5,5	2,6
1993	3,8	3,8	1,5	3,3	6,5	5,2	6,0	8,5	3,5
1994	3,3	2,9	1,6	2,0	5,0	4,7	4,0	6,3	3,2
1995	3,0	2,5	1,6	1,9	4,7	3,7	3,8	5,7	2,9
1996	3,5	3,6	2,0	2,4	5,0	4,5	4,5	5,7	3,5
1997	5,4	5,4	3,4	3,5	7,4	7,4	6,5	9,4	5,2
1998	7,9	7,4	6,0	5,6	9,6	11,0	8,7	8,6	7,5
1999	9,9	9,1	8,1	7,2	10,7	13,5	10,8	13,9	9,4
2000	9,3	7,0	7,9	6,7	11,1	14,1	9,4	13,0	8,8
2001	9,7	7,4	8,6	7,2	10,4	13,8	8,9	13,5	8,9
2002	11,2	8,9	10,0	8,7	11,8	15,4	9,6	15,5	9,8
2003	11,5	9,5	10,9	8,6	11,7	15,8	10,5	13,7	10,3
2004	10,7	8,7	9,8	7,2	11,3	14,7	10,4	14,6	9,5
2005	10,2	8,1	9,2	6,7	11,1	15,2	8,8	14,1	8,9
2006	8,8	6,7	7,9	5,7	9,6	13,3	6,8	13,6	7,7
2007	6,9	5,6	6,0	4,5	7,5	10,7	4,9	11,5	6,0
2008	6,8	6,5	5,8	4,4	6,9	10,9	5,2	10,8	6,0
2009*	8,7	10,2	7,4	6,4	9,0	13,1	7,3	11,2	8,0

Pramen: MPSV ČR

* stav k 30.6.2009

K datu 30.6.2009 se okres Hodonín hodnotou míry nezaměstnanosti umístil mezi 77 okresy ČR na sedmé nejhorší pozici, okres Znojmo byl šestnáctý, okres Blansko dvacátý první, okres Břeclav byl třicátý čtvrtý, Brno-město zaujímalo 49. pozici, okres Vyškov byl padesátý třetí, a okres Brno-venkov byl šedesátý druhý. Přes probíhající hospodářskou recesi a nárůst nezaměstnanosti v posledních měsících je možno stávající vývoj na trhu práce v Jihomoravském kraji hodnotit stále jako relativně dobrý; ve většině krajů ČR je totiž nárůst nezaměstnanosti ještě vyšší. V rámci moravských okresů vykazuje nyní Brno-venkov nejnižší nezaměstnanost na Moravě, okres Vyškov třetí nejnižší a okres Brno-město čtvrtou nejnižší nezaměstnanost.

Současnou situaci na trhu práce v Jihomoravském kraji rozhodně ještě nelze označit za kritickou. Současný poměrně dynamický růst nezaměstnanosti (meziročně se počet evidovaných nezaměstnaných v kraji zvýšil o celou polovinu) totiž navazuje na období, kdy na trhu práce v kraji – jako ostatně v celé Evropské unii – byla situace výjimečně příznivá, a

tedy růst nezaměstnanosti startující z nízkých výchozích stavů vypadá hroživě. Nicméně je třeba konstatovat, že dnešní úroveň nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji odpovídá stavu na počátku roku 2007 a že prakticky po celé období let 1999 – 2006 byla situace na trhu práce v kraji horší.

V této souvislosti je spíše důležité, že za poslední rok se v kraji - ostatně stejně jako všude v celé ČR - výrazným způsobem změnila struktura nezaměstnanosti. Meziročně se v kraji počet nezaměstnaných zvýšil o již zmíněných 49,4 %, ovšem v tomto období se počet evidovaných žen zvýšil pouze o 33,9 %, zatímco počet evidovaných mužů vzrostl o 69,4 %. Tento poměrně překvapivý vývoj je způsoben především stávající nepřilíš vhodnou odvětvovou strukturou zaměstnanosti v kraji, která se projevuje na moderní ekonomiku nepřiměřeně vysokým podílem průmyslu na celkovém počtu vytvořených pracovních míst. A v podmínkách hospodářské recese to bývají právě průmyslová odvětví, která jsou nejvíce náchylná k uvolňování pracovní síly.

Tabulka 9 Vývoj hlavních charakteristik nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji v období 1991 – 2005
(stav k 31.12.)

	Počet nezaměstn	Počet volných pracovních	Počet nezaměstnaných na 1 volné	Míra nezaměstn
1991	25 944	3 935	6,6	4,4
1992	16 722	3 759	4,4	2,9
1993	21 692	3 763	5,8	3,8
1994	18 394	5 623	3,3	3,3
1995	16 470	6 580	2,5	3,0
1996	19 375	6 765	2,9	3,5
1997	29 752	5 202	5,7	5,4
1998	44 948	2 543	17,7	7,9
1999	56 819	2 538	22,4	9,9
2000	54 003	4 396	12,3	9,3
2001	55 139	3 720	14,8	9,7
2002	63 777	2 905	22,0	11,2
2003	65 454	3 128	20,9	11,5
2004	66 207	3 448	19,2	10,7
2005	63 692	5 834	10,9	10,2
2006	55 230	7 990	6,9	8,8
2007	44 239	13 725	3,2	6,9
2008	43 063	8 253	5,2	6,8
2009*	54 382	4 223	12,9	8,7

Pramen: MPSV ČR

* stav k 30.6.

V dosavadním vývoji nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji je patrné 5 následujících základních vývojových period:

1. v letech 1990 a 1991 se nezaměstnanost v kraji rychle zvyšovala, a to až na úroveň téměř 5-ti % v závěrečných měsících roku 2001,
2. v následujícím období let 1992 – 1996 se míra nezaměstnanosti nejprve rychle snížila, a poté stagnovala na úrovni cca 3 %,
3. v závěru roku 1996 nezaměstnanost v kraji začala velmi rychle růst. Maximální nezaměstnanosti bylo přitom dosaženo v únoru 2004 a lednu 2005, kdy na úřadech práce v kraji bylo evidováno 70 tis. nezaměstnaných (tj. skoro o 30% více než nyní) a míra nezaměstnanosti dosahovala 11 %,

4. od počátku roku 2005 nezaměstnanost v kraji klesala, a to až do června 2008, kdy na úřadech práce bylo vedeno pouze 36,4 tis. osob, a míra nezaměstnanosti poklesla na hodnotu 5,7 %,
5. od července 2008 se nezaměstnanost v Jihomoravském kraji opět zvyšuje, ovšem poměrně strmý růst, k němuž došlo v měsících prosinec 2008 až březen 2009, přešel nyní do stagnace na úrovni cca 8,6 – 8,7 %.

1.5.1. Vývoj hlavních charakteristik nezaměstnanosti

Ke dni 30.6.2009 bylo na úřadech práce v Jihomoravském kraji evidováno celkem 54 382 nezaměstnaných. Z tohoto počtu bylo 26 908 mužů (tj. 49,5 %) a 27 474 žen (50,5 %). Podíly obou pohlaví na úhrnné nezaměstnanosti jsou tedy poměrně vyrovnané a v zásadě odpovídají celostátnímu průměru. Největší počet nezaměstnaných je evidován na úřadech práce ve městě Brně a v okresech Hodonín a Brno-venkov, nejvyšší míru nezaměstnanosti ale dlouhodobě vykazují okresy Hodonín a Znojmo. V posledním období nejstrmější nárůst počtu nezaměstnaných zaznamenal úřad práce v okrese Blansko, nejpozitivnější vývoj byl naopak v krajském městě.

V průběhu posledního roku se počet nezaměstnaných v kraji výrazně zvýšil, a to o 17 973 osob. K nárůstu míry nezaměstnanosti došlo meziročně ve všech okresech kraje, nejvíce na Blanensku a Hodonínsku, naopak nejnižší nárůst byl zaznamenán v okresech Brno-město a Brno-venkov.

Počet evidovaných volných pracovních míst v kraji (k 30.6.2009 jich bylo v evidenci úřadů práce registrováno 4 223, z toho téměř polovina v Brně) v posledních osmi měsících silně poklesl, a to především v důsledku zhoršující se situace ve světové i národní ekonomice. Na celkovém počtu pracovních míst v ČR se kraj nyní podílí 9,7 %. Na jedno volné místo připadlo v Jihomoravském kraji v průměru 12,9 nezaměstnaných, což je hodnota vyšší, než je celorepublikový průměr (10,7). Relativně nejvíce volných pracovních míst - vztaženo k počtu nezaměstnaných – nabízejí oba brněnské okresy, a naopak nejtěživější situace je v okrese Blansko a poslední době i v okrese Vyškov.

Tabulka 10 Struktura nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji – stav k 30.6.2009

Území	Počet nezaměstnaných		Volná pracovní místa	Počet uchazečů na 1 volné místo	Míra nezaměst. (%)	
	celkem	v tom				
		muži	ženy			
Blansko	5 471	2 617	2 854	167	32,8	10,2
Brno-město	16 212	8 105	8 107	1 998	8,1	7,4
Brno-venkov	6 831	3 273	3 558	654	10,4	6,4
Břeclav	5 535	2 745	2 790	297	18,6	9,0
Hodonín	10 308	5 362	4 946	581	17,7	13,1
Vyškov	3 444	1 731	1 713	119	28,9	7,3
Znojmo	6 581	3 075	3 506	407	16,2	11,2
Jihomoravský kraj	54 382	26 908	27 474	4 223	12,9	8,7
Česká republika	463 555	231 797	231 758	43 402	10,7	8,0

Pramen: MPSV ČR, 2009

Z celkového počtu 54 382 nezaměstnaných má pouze základní vzdělání 13 937 osob, učňovské vzdělání (včetně středoškolského bez maturity) má 23 549 osob, střední s maturitou (včetně vzdělání vyššího odborného) má 13 720 osob a vysokoškolské vzdělání má 3 176

osob. Ve srovnání s celostátními hodnotami vykazuje pracovní síla evidovaná na úřadech práce v Jihomoravském kraji dobrou kvalifikační úroveň. Podíl osob na trhu práce nejobtížněji uplatnitelných – tedy osob s pouze základním vzděláním – je v kraji nižší než v ČR jako celku, zatímco podíly osob s maturitou i s vysokoškolským vzděláním jsou vyšší. Nejpočetnější složka nezaměstnaných – tedy osoby s výučním listem – jsou v evidencích úřadů práce v kraji i v ČR zastoupeny téměř shodně.

V rámci kraje celkově nejkvalifikovanější volnou pracovní sílu má město Brno. V něm více než 10 % (!) z celkového počtu nezaměstnaných vykazuje vysokoškolské vzdělání (v celostátním měřítku se jedná o pouhá 4,5 % a v celokrajském měřítku o 5,8 %). Vysoce nadprůměrný je v Brně také podíl nezaměstnaných pracovníků se vzděláním úplným středním ukončeným maturitou, naopak relativně nízké je zastoupení osob nezaměstnaných s výučním listem (32,8 % v Brně oproti 43,9 % v ČR a 43,3 % v Jihomoravském kraji). Celkově nižší úroveň kvalifikační skladby nezaměstnaných je v jižních okresech kraje, především v okrese Znojmo (ale ani zde např. podíl osob s pouze základním vzděláním nedosahuje celostátní úrovně) a v okresech Břeclav a v Hodonín.

Tabulka 11 Struktura uchazečů o zaměstnání podle stupně vzdělání – stav k 30.6.2009

Území	Počet uchazečů celkem	v tom se stupněm vzdělání (%)			
		základní a bez vzdělání	učňovské a střední bez mat.	střední s maturitou a vyšší odborné	vysokoškolské
Blansko	5 471	21,9	47,8	26,0	4,3
Brno – město	16 212	27,7	32,8	29,3	10,2
Brno – venkov	6 831	23,9	44,7	25,7	5,8
Břeclav	5 535	27,7	46,5	22,1	3,7
Hodonín	10 308	23,6	50,3	22,8	3,3
Vyškov	3 444	23,6	46,0	25,3	5,2
Znojmo	6 581	28,1	48,9	20,4	2,6
Jihomoravský kraj	54 382	25,6	43,3	25,2	5,8
Česká republika	463 555	28,6	43,9	23,0	4,5

Pramen: MPSV ČR, 2009

Z hlediska zaměstnanecké struktury dle hlavních tříd statistické klasifikace KZAM – R nejpočetnější skupinou osob evidovaných na úřadech práce v Jihomoravském kraji jsou pracovníci „pomocní a nekvalifikovaní“ (9. hlavní třída KZAM). V evidencích úřadů práce jich je vedeno 14,2 tis., což představuje více než čtvrtinu z celkového počtu registrovaných. Druhou nejpočetnější skupinou nezaměstnaných jsou „řemeslníci a kvalifikovaní výrobci“ (7. hlavní třída KZAM); tito se na celkové evidenci podílejí 16,5 % (9,0 tis. osob). Přibližně stejně početná je i 5. hlavní třída KZAM (provozní pracovníci ve službách a obchodě), která soustřeďuje 8,2 tis. osob, tedy 15,1 % z celkového počtu nezaměstnaných.

Relativně málo jsou v evidencích úřadů práce zastoupeni „vědeckí a odborní duševní pracovníci“ (2,7 tis. osob; 4,9 %), vedoucí a řídicí pracovníci (0,7 tis. osob, podíl 1,3 %) a „kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví“ (cca 650 osob a podíl 1,2 % na celkové nezaměstnanosti).

V předchozích letech byl nejzávažnějším problémem nezaměstnanosti v ČR intenzivní růst dlouhodobé nezaměstnanosti, tedy evidence trvající více než 12 měsíců. Hodnota podílu osob evidovaných déle než 12 měsíců na celkové nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji (a stejně

tak v celé ČR) v podstatě spojitě rostla po celé období 1990 – 2005, a to až k hodnotě téměř 42 %. To byla úroveň i z hlediska mezinárodních srovnání již velmi vysoká a v rámci celé Unie existovalo jen několik málo států, které by vykazovaly hodnotu vyšší. Po roce 2005 – v souvislosti s mimořádným zlepšováním celkové situace na pracovním trhu – začal podíl osob dlouhodobě evidovaných klesat. Mírný pokles v letech 2006 a 2007 byl vystřídán v roce 2008 poklesem velmi prudkým. Intenzivní snižování podílu dlouhodobě evidovaných ale pokračuje i v současné době. Důvodem nynějšího poklesu ale není zlepšování situace na trhu práce, jako tomu bylo v roce 2008, ale rychlý růst počtu nově evidovaných, díky němuž se samozřejmě zastoupení dlouhodobě evidovaných snižuje.

Tabulka 12 Struktura nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji podle hlavních tříd kategorie zaměstnání (KZAM-R) – stav k 30.6.2009

Kategorie zaměstnání	Hlavní třída KZAM	Počet a podíl nezaměstnaných V JMK		Počet a podíl nezaměstnaných V ČR	
		celkem	%	celkem	%
Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	1	706	1,3	5 422	1,2
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2	2 685	4,9	20 152	4,3
Techn., zdravot. a pedagog. pracovníci.	3	6 208	11,4	43 866	9,5
Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	4	6 088	11,2	42 067	9,1
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	5	8 200	15,1	65 560	14,1
Kvalifik. dělníci v zem. a les. (vč. příbuz. oborů)	6	658	1,2	5 052	1,1
Řemeslníci a kvalifik. výrobci, zpracovatelé, opraváři	7	8 970	16,5	72 049	15,5
Obsluha strojů a zařízení	8	4 807	8,8	43 569	9,4
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	9	14 156	26,0	127 435	27,5
Neuvedeno (včetně kategorie „0 – příslušníci armády“)	0	1 904	3,5	38 383	8,3
Úhrnem		54 382	100,0	463 555	100,0

Pramen: MPSV ČR, 2009

K datu 30.6.2009 dosahoval podíl dlouhodobě nezaměstnaných v rámci Jihomoravského kraje hodnoty 24,0 %, což je sice více, než činí průměr ČR (21,9 %), ale je to zhruba poloviční hodnota ve srovnání se stavem před čtyřmi lety.

Z jednotlivých regionů Jihomoravského kraje vykazují nejvyšší podíl osob dlouhodobě nezaměstnaných okresy s nejvyšší mírou nezaměstnanosti (Hodonín a Znojmo), k nimž se ale dále řadí i okres Brno-město. V něm sice míra nezaměstnanosti je poměrně nízká, ovšem podíl osob na trhu práce znevýhodněných je v Brně trvale značně vysoký. Nejnižší podíl osob dlouhodobě nezaměstnaných vykazují okresy s podprůměrnou úrovní nezaměstnanosti, tedy okresy Vyškov a Brno-venkov.

Ze srovnání podílu osob dlouhodobě nezaměstnaných v Jihomoravském kraji a v České republice vyplývá zajímavý paradox. Přestože v období po roce 1989 byla míra nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji téměř vždy vyšší než úroveň nezaměstnanosti v ČR, podíl dlouhodobě nezaměstnaných zůstával až do roku 2005 nižší (s výjimkou let 1991 a 2003). V rámci jihomoravských okresů **nejnižší míru dlouhodobé nezaměstnanosti** v celém dosavadním průběhu vykazoval nejčastěji okres Brno-venkov (a to v letech 1993 – 1995, 1997 – 2000), dále okres Znojmo (v roce 1992 a v letech 2001, 2002, 2004 a 2005), okres Blansko (1991, 1996 a 2006), okres Vyškov (2007, 2008 a 1.pololetí 2009) a okres Břeclav (2003). Jedinými okresy, v nichž by byl podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob v rámci Jihomoravského kraje nejnižší, se nikdy nestal okres Hodonín, a také překvapivě město Brno.

V případě krajského města byla důvodem především skutečnost, že v jeho evidenci jsou výrazným způsobem zastoupeny skupiny osob, které jsou na trhu práce handicapované a osoby sociálně málo přizpůsobivé.

Nejvyšší průměrnou roční hodnotu míry dlouhodobé nezaměstnanosti vykazoval nejčastěji okres Brno–město (celkem osmkrát; v roce 1991, 1994 a v letech 2003 - 2008), dále okres Vyškov (celkem šestkrát; v roce 1992 a dále v letech 1995 – 1999) a okres Hodonín (v letech 2001 a 2002 a v prvním pololetí 2009). Při meziokresním srovnání byla v rámci kraje míra dlouhodobé nezaměstnanosti nejvyšší v letech 1993 a 2000 v okrese Blansko.

Tabulka 13 Vývoj podílu dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31.12.)

Rok	Jihomoravský kraj (údaj v %)								ČR (%)
	celkem	v tom okres							
		Blansko	B-město	B-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	
1991	4,7	1,9	8,0	4,1	4,9	2,3	5,2	3,8	3,9
1992	16,3	16,8	15,7	17,2	15,8	18,2	24,9	10,3	17,1
1993	13,5	18,5	18,4	10,5	13,0	11,5	13,7	10,6	14,7
1994	17,7	17,5	23,6	14,4	14,8	16,2	22,1	15,2	20,8
1995	20,0	16,0	22,0	14,5	22,3	18,0	24,7	19,3	23,7
1996	16,8	13,7	19,2	14,6	14,8	14,4	24,1	17,2	20,2
1997	17,9	20,7	18,7	13,0	19,6	16,8	23,7	14,1	19,6
1998	20,3	23,8	20,5	13,3	19,9	20,0	27,7	19,2	22,4
1999	28,3	30,3	28,8	22,0	27,1	31,1	32,8	24,9	29,7
2000	36,4	41,1	38,9	30,8	32,8	38,0	40,9	31,0	38,4
2001	34,9	32,2	38,5	30,5	30,7	38,7	36,0	28,9	37,1
2002	35,5	31,9	39,8	30,1	30,4	40,0	37,1	29,1	37,2
2003	40,7	38,5	45,4	36,0	34,4	43,3	36,6	37,7	40,3
2004	40,4	36,8	46,2	35,3	35,7	43,4	37,9	33,8	40,6
2005	42,2	40,9	48,5	36,4	36,6	43,9	41,2	35,5	41,7
2006	41,4	35,0	47,0	35,6	36,6	45,0	39,1	36,2	41,2
2007	38,2	32,2	43,9	32,9	32,5	41,1	31,9	35,9	38,6
2008	30,3	28,4	35,1	25,8	22,6	34,1	20,8	28,7	28,8
2009*	24,0	19,0	27,4	18,0	17,9	29,2	17,0	26,8	21,9

Pramen: MPSV ČR, 1992-2009

* stav k 30.6.

Průměrná délka trvání nezaměstnanosti v kraji dosahuje 434 dnů, což představuje přibližně 15 měsíců. Meziročně se průměrná délka evidence snížila o 206 dnů, tedy zhruba o třetinu. Nejvyšší průměrnou délku evidence vykazují okresy Brno–město (506 dnů), Hodonín (490 dnů) a Znojmo (474 dnů), naopak nejnižší (a téměř shodná) je v okresech obklopujících krajské město (Brno – venkov 335 dnů, Blansko 339 dnů a Vyškov 342 dnů).

Tabulka 14 Struktura nezaměstnanosti podle délky trvání evidence (stav k 30.6.2009)

	Počet uchazečů celkem	v tom o délce trvání evidence (%)				Průměrná délka evidence (dnů)
		do 3 měsíců	3 – 6 měsíců	6 – 12 měsíců	nad 12 měsíců	
Blansko	5 471	33,7	29,3	17,9	19,0	339
Brno – město	16 212	31,6	23,4	17,6	27,4	506
Brno – venkov	6 831	39,0	27,1	16,0	18,0	335
Břeclav	5 535	34,8	28,2	19,2	17,9	351
Hodonín	10 308	28,7	23,2	18,9	29,2	490
Vyškov	3 444	36,5	27,8	18,6	17,0	342
Znojmo	6 581	28,1	25,0	20,1	26,8	474
Jihomoravský kraj	54 382	32,4	25,4	18,2	24,0	434
Česká republika	463 555	34,2	26,6	17,4	21,9	431

Pramen: MPSV ČR, 2009

1.5.2. Poptávka po pracovní síle

Poptávka po pracovní síle se v Jihomoravském kraji v podzimních měsících výrazně snížila. Zatímco ještě na konci října 2008 bylo v evidenci úřadů práce v kraji vedeno celkem 14 815 volných pracovních míst, o měsíc později, k 30.11.2008 to bylo již jen 9 881 míst. Od té doby se jejich počet mírně ale trvale snižuje. Ke dni 30.6.2009 vedly úřady práce v kraji ve své evidenci celkem 4 223 tis. volných pracovních míst, z nichž téměř polovina (47,3 %) připadla na město Brno a 15,5 % na okres Brno-venkov.

Poptávka po volné pracovní síle je v Jihomoravském kraji dlouhodobě nižší než na ostatním území státu. Zatímco na každé hlášené pracovní místo v kraji aritmeticky připadá 12,9 osob nezaměstnaných, v rámci celé ČR to je jen 10,7 osob. Z jednotlivých regionů Jihomoravského kraje je v tomto ohledu situace nejtěživější v okrese Blansko, kde na každé hlášené pracovní místo připadá 32,8 nezaměstnaných, a dále v okrese Vyškov (28,9 nezaměstnaných/1 místo). Přibližně stejná míra souladu mezi nabídkou a poptávkou je v okresech Břeclav (kde na každé pracovní místo připadá 18,6 osob), Hodonín (17,7 osob) a Znojmo (16,2 osob). Výrazně lepší je situace v obou brněnských okresech, v nichž se o každé hlášené místo uchází v průměru osm (v okrese Brno-město) a deset (v okrese Brno-venkov) nezaměstnaných. Tyto dva okresy jsou v kraji jediné, kde poměr mezi nabídkou a poptávkou je vzhledem k celostátní hodnotě nadprůměrný. Současně se jedná o okresy, v nichž tento poměr je z „moravských okresů“ ČR nejvýhodnější.

Tabulka 15 Vývoj počtu volných pracovních míst v okresech Jihomoravského kraje v období hospodářské recese.

Území	Počet hlášených volných pracovních míst									
	2008				2009					
	září	říjen	listopad	prosinec	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Blansko	812	614	491	435	308	217	170	190	150	167
Brno – město	8 590	7 926	3 887	3 012	2 926	3 041	2 395	2 057	2 620	1 998
Brno – venkov	3 519	2 979	2 766	2 276	952	970	904	866	652	654
Břeclav	812	674	538	458	344	385	502	345	342	297
Hodonín	878	746	618	589	636	582	541	586	593	581
Vyškov	549	497	408	433	303	193	179	179	124	119
Znojmo	1 384	1 379	1 173	1 050	939	783	400	484	424	407
Jihomoravský kraj	16 544	14 815	9 881	8 253	6 408	6 171	5 091	4 707	4 905	4 223
Česká republika	139 557	130 124	111 307	91 189	68 494	64 881	55 412	50 517	48 254	43 402

Pramen: MPSV ČR, 2009

V období od konce září 2008 v České republice ubylo téměř 70 % hlášených volných pracovních míst, v Jihomoravském kraji to bylo ale skoro 75 %. Z okresů Jihomoravského kraje byl nejvíce postižen Brno–venkov, kde se počet volných míst snížil o více než 80 % a dále okresy Blansko a Vyškov, kde úbytek dosahuje 78–79 %. Pokles počtu volných pracovních míst byl značný i ve městě Brně (snížení o téměř tři čtvrtiny), zde ale i tak nabídka zůstala poměrně vysoká. Výjimečně málo hlášených volných pracovních míst ubylo v okrese Hodonín, kde pokles představuje pouze jednu třetinu jejich původního stavu.

Z hlediska vzdělanostní skladby **mají v současné době v Jihomoravském kraji zaměstnavatelé největší zájem o pracovníky s pouze základním vzděláním**; místa pro ně vhodná se na celkové poptávce podílejí více než polovinou (50,4 %!). Je to horší stav než v ČR jako celku, kde pro osoby se základním vzděláním je určeno „pouze“ 43,5 % z celkové poptávky. Úroveň poptávky po pracovnících vyučených je v kraji prakticky stejná jako v ČR, podíl míst pro vyučené na celkové poptávce dosahuje v kraji 31,2 %, v ČR pak 31,5 %. Oproti stavu v ČR je v kraji zaznamenán podstatně menší zájem o pracovníky s úplným středním vzděláním s maturitou (13,7 % z celkového úhrnu požadovaných pracovníků oproti 18,2 % v ČR), i po vysokoškolácích (v kraji se místa pro ně vhodná na celkovém úhrnu podílí 4,8 %, zatímco v ČR jako celku 6,8 %, což je skoro o polovinu více). **Tyto skutečnosti rozhodně nelze považovat za pozitivní a – přestože prostřednictvím úřadů práce se zdaleka neuskutečňuje veškerý nábor nové pracovní síly - svědčí o tom, že současný hospodářský vývoj v kraji není dostatečně v souladu s požadavky na rozvoj moderní ekonomiky.**

Rozdíly ve struktuře inzerovaných volných pracovních míst dle požadovaného stupně vzdělání jsou mezi jednotlivými okresy poměrně výrazné. Největší poptávka po nekvalifikované pracovní síle je paradoxně soustředěna do krajského města. Z hlášených 1998 volných pracovních míst je pro osoby s pouze základním vzděláním určeno 1 288, tedy celé dvě třetiny! Vysoká poptávka po pracovnících nekvalifikovaných je i v okresech Hodonín a Břeclav, naopak minimální šanci uplatnit se na trhu práce mají pracovníci se základním vzděláním v okresech Vyškov a Blansko.

Pracovníky s výučním listem relativně nejvíce požadují pracovní trhy v okresech Blansko a Znojmo – pouze v těchto okresech tvoří tato místa více než polovinu celkové poptávky.

Přestože z hlediska absolutních počtů je nejvíce volných míst pro vyučené nyní vytvořeno v Brně (358 z celokrajského úhrnu 1 316 míst), poptávka po nich – vzato relativně – příliš vysoká není. Pouze každé šesté volné pracovní místo v Brně má být obsazeno pracovníkem s výučním listem, což je v meziokresním srovnání hodnota v kraji nejnižší. Zájem o nekvalifikované je nyní v Brně skoro čtyřikrát větší!

Nejvyšší podíl pracovních míst určených pro pracovníky s maturitním vzděláním (včetně absolventů VOŠ) vykazují pracovní trhy v okresech Vyškov a Blansko, v nichž je pro tuto kategorii pracovníků určena zhruba čtvrtina z celkového počtu hlášených pracovních míst. V těchto dvou okresech (v nichž ale celková úroveň poptávky je nyní velmi nízká) je i největší podíl pracovních míst určen pro vysokoškolsky vzdělané pracovníky. Naopak velmi nízká poptávka po pracovnících s vysokoškolským vzděláním je v okresech Hodonín a Brno – venkov.

Tabulka 16 Skladba evidovaných volných pracovních míst v Jihomoravském kraji podle požadavku na stupeň vzdělání pracovníka (stav k 30.6.2009)

Region	Počet volných pracovních míst	Z toho dle požadovaného stupně vzdělání (%)			
		základní	vyučen	SŠ	VŠ
Blansko	167	3,0	63,5	24,6	9,0
Brno – město	1 998	64,5	17,9	11,3	6,3
Brno – venkov	654	41,3	44,8	12,2	1,7
Břeclav	297	50,5	23,6	20,9	5,1
Hodonín	581	51,5	32,4	14,8	1,4
Vyškov	119	13,4	49,6	27,7	9,2
Znojmo	407	24,3	59,5	12,5	3,7
Jihomoravský kraj	4 223	50,4	31,2	13,7	4,8
Celkem ČR	43 402	43,5	31,5	18,2	6,8

Pramen: MPSV ČR, 2009

Z hlediska absolutních počtů těžiště poptávky po pracovní síle tkví v krajském městě, kde je poptáváno 60 % celokrajského úhrnu pracovních míst pro osoby s pouze základním vzděláním, každé čtvrté pracovní místo určené v kraji pro pracovníka s výučním listem, každé třetí pracovní místo vhodné pro středoškoláka s maturitou. V krajském městě jsou poptávána každá dvě místa ze tří, vhodných v Jihomoravském kraji pro pracovníka s vysokoškolskou kvalifikací.

Celkově nejvyšší požadavky na kvalifikaci pracovní síly mají nyní zaměstnavatelé v okresech Vyškov a Blansko; velmi nízká úroveň pracovní síly nyní postačuje k uplatnění na trzích práce v okresech Brno-město, Brno-venkov a Hodonín.

Podle statistické klasifikace KZAM spadala více než třetina volných pracovních míst v Jihomoravském kraji do deváté hlavní třídy „pomocní a nekvalifikovaní pracovníci“ (1 424 míst, tj. 33,7% z celkového úhrnu). Druhou nejčastěji požadovanou kategorií tvořily profese řazené do 7. hlavní třídy KZAM (řemeslníci a kvalifikovaní výrobci) – ta k datu 30.6.2009 soustřeďovala 1 040 míst, tedy celou čtvrtinu z jejich úhrnného počtu. Desetiprocentní podíl na úhrnné poptávce vykazovaly hlavní třídy 3 (techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci) a 5, (provozní pracovníci v obchodě a službách), osmi procenty se pak podílely profese 8. hlavní třídy KZAM (obsluha strojů a zařízení).

Porovnáme-li dnešní situaci v poptávce po pracovní síle se stavem k 30.6.2000, kdy v registru hlášených volných pracovních míst v Jihomoravském kraji bylo vedeno zhruba stejně volných pracovních míst jako nyní, lze konstatovat, že za posledních 9 let se v kraji nepatrně zvýšilo zastoupení pracovních pozic řazených do 1. hlavní třídy KZAM (vedoucí a řídicí pracovníci), 4. hlavní třídy KZAM (nižší administrativní pracovníci) a také do 5. hlavní třídy KZAM (provozní pracovníci ve službách a obchodě). Ve všech těchto případech se ale jednalo o nárůst velmi nízký. K podstatnému zvýšení došlo ale v případě požadavků na pomocné a nekvalifikované pracovníky (9. třída KZAM). Za posledních 9 let se více než ztrojnásobil jak jejich podíl, tak i jejich počet. Je ovšem třeba opět konstatovat, že takovou změnu ve struktuře požadavků na pracovní sílu je nutno pokládat za krajně nepříznivou.

Tabulka 17 Posuny ve struktuře hlášených volných pracovních míst v Jihomoravském kraji podle hlavních tříd kategorie zaměstnání (KZAM-R) po roce 2000

Kategorie zaměstnání	Hlavní třída KZAM	Počet volných pracovních míst (30.6.2009)		Počet volných pracovních míst (30.6.2000)	
		celkem	%	celkem	%
Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	1	64	1,5	50	1,3
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2	253	6,0	262	6,6
Techn., zdravot. a pedagog. pracovníci.	3	435	10,3	415	10,5
Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	4	96	2,3	74	1,9
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	5	408	9,7	369	9,3
Kvalifik. dělníci v zem. a les. (vč. příbuz. oborů)	6	156	3,7	205	5,2
Řemeslníci a kvalifik. výrobci, zpracovatelé, opraváři	7	1 040	24,6	1 617	40,9
Obsluha strojů a zařízení	8	347	8,2	517	13,1
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	9	1 424	33,7	438	11,1
Neuvedeno		0	0,0	5	0,1
Úhrnem		4 223	100,0	3 952	100,0

Pramen: MPSV ČR, 2009

K hodnocení kvality nově obsazovaných pracovních míst v ekonomice bývá v Evropské unii používána nová metodika Eurostatu. Ta pracovní místa člení dle požadované kategorie pracovníků do čtyř základních skupin. **Nemanuální pracovníci** se podle úrovně své kvalifikace člení do dvou oddílů, přičemž:

- první z nich soustřeďuje **vysoce kvalifikované pracovníky** řazené do hlavních tříd 1 – 3 statistické klasifikace KZAM – R, zatímco
- druhý oddíl zahrnuje **nemanuální pracovníky s nižší kvalifikací**, náležející do hlavních tříd 4 – 5 klasifikace KZAM – R.

Kategorie manuálních pracovníků je členěna rovněž do dvou oddílů, z nichž:

- jeden soustřeďuje **osoby kvalifikované**, náležející do hlavních tříd 6 – 8 KZAM – R, zatímco
- ve druhém oddílu jsou soustředěny **osoby nekvalifikované**, řazené do 9. hlavní třídy KZAM – R.

Z takto provedeného třídění vyplývá, že pokud zaměstnavatel v Jihomoravském kraji obsazuje pracovní místo pro pracovníka v „nemanuální profesi“, pak ve třech případech z pěti

u nich požaduje vysokou kvalifikaci. V případě pracovníků „manuálních“ je podíl nekvalifikovaných a kvalifikovaných prakticky totožný.

Pracovní síla určená pro nemanuální pracovníky se přitom na celkové poptávce v kraji podílí necelými 30-ti %, místa pro manuální pracovníky pak více než 70-ti %. Tento zájem o dělnické profese převládá ve všech okresech kraje s výjimkou Blanska a Hodonína. Nejvyšší je – poněkud paradoxně – v samotném krajském městě. V okrese Brno – město dosahuje podíl volných míst vhodných pro manuální pracovníky 76,4 % (!), v okrese Vyškov je pro dělnické manuální profese určeno téměř 76 % z celkové poptávky, v okrese Brno-venkov to je 72 %.

Tabulka 18 Hlášená volná pracovní místa podle požadavku na kategorii zaměstnání pracovníka (stav k 30.6.2009)

Region	Počet hlášených volných pracovních míst				
	celkem	z toho pro kategorii			
		nemanuální pracovníci s kvalifikací		manuální pracovníci	
		vysokou *	nízkou**	kvalifikací***	nekvalifikovaní****
Blansko	167	63	28	73	3
Brno – město	1 998	359	112	545	982
Brno – venkov	654	76	108	345	125
Břeclav	297	62	54	67	114
Hodonín	581	86	55	289	151
Vyškov	119	42	23	53	1
Znojmo	407	64	124	171	48
Jihomoravský kraj	4 223	752	504	1543	1424
Česká republika	43 402	10790	5982	13676	12938

Pramen: MPSV ČR, 2009

* KZAM 1 – 3 ** KZAM 4 – 5 *** KZAM 6 – 8 **** KZAM 9

Pokud zaměstnavatel v Jihomoravském kraji hodlá obsadit pracovní místo v nemanuální profesi, ve třech případech z pěti (což je ale horší poměr než v ČR jako celku) má zájem o kvalifikovaného pracovníka. Platí to ale především pro Brno a pro okresy Blansko a Vyškov. Pouze v okresech Brno – venkov a Znojmo jsou při obsazování nemanuálních pracovních pozic požadováni častěji méně kvalifikovaní pracovníci než pracovníci vysoce kvalifikovaní. V obou těchto okresech uvedený stav trvá dlouhodobě.

Jiná situace je v Jihomoravském kraji při obsazování míst pro manuální pracovníky. Zde ve všech okresech Jihomoravského kraje s výjimkou Brna a okresu Břeclav zaměstnavatelé dávají přednost kvalifikované pracovní síle. Dobrou kvalifikaci přitom nejvíce vyžadují v okresech Blansko a především Vyškov. Naproti tomu v okresech Brno-město a Břeclav při obsazování pracovního místa pro manuální pracovníky je kvalifikace vyžadována pouze ve zhruba třetině případů – téměř dvě třetiny pracovních míst jsou zřizovány v kategorii „pomocní a nekvalifikovaní dělníci“.

Celkově nejlepší šanci získat na trhu práce v Jihomoravském kraji pracovní uplatnění mají dnes osoby s pouze základním vzděláním. Na každé hlášené pracovní místo pro ně vhodné v současné době připadá méně než sedm. Na druhé pozici – s velkým odstupem – se dnes nacházejí vysokoškoláci, kterých na každé hlášené místo připadá 16. Obdobná situace je v případě vyučených: o každé pracovní místo se v této kategorii uchází v průměru 18 osob.

Nejhorší nepoměr mezi poptávkou a nabídkou je v kategorii středoškoláků s maturitou – zde o každé místo soutěží na trhu skoro 24 osob.

Z hlediska souladu mezi nabídkou a poptávkou podle hlavních tříd statistické klasifikace KZAM je situace nejprůzračnější při zprostředkování zaměstnání pro profese řazené do 6. hlavní třídy statistické klasifikace KZAM (Kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví); v tomto případě na každé z evidovaných míst připadlo pouze 4,2 nezaměstnaných. Poměrně příznivá je nyní na trhu práce situace i v souboru osob náležejících do 7. hlavní třídy KZAM (Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři), kterých se o každé evidované volné místo uchází v průměru 8,6 uchazečů, a dále i v souboru pracovníků pomocných a nekvalifikovaných (9. hlavní třída KZAM). Těch na každé vhodné pracovní místo připadá 9,9 osob.

Tabulka 19 Soulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce v Jihomoravském kraji podle požadavku na stupeň vzdělání pracovníka (stav k 30.6.2009)

stupeň vzdělání	Počet nezaměstnaných na 1 volné pracovní místo	Počet a podíl nezaměstnaných		Počet a podíl volných pracovních míst	
		celkem	%	celkem	%
základní a bez vzdělání	6,6	13 937	25,6	2 127	50,4
učňovské a střední bez mat.	17,9	23 549	43,3	1 316	31,2
střední s maturitou	23,7	13 720	25,2	579	13,7
vyšší a vysokoškolské	15,8	3 176	5,8	201	4,8
Úhrnem	12,9	54 382	100,0	4 223	100,0

Pramen: MPSV ČR, 2009

Relativně obtížněji než nekvalifikovaní se v současné době na trhu práce v kraji uplatňují vysokoškolsky vzdělaní odborníci. Na každé hlášené pracovní místo řazené do 2. hlavní třídy KZAM (Vědečtí a odborní duševní pracovníci) či do 1. hlavní třídy KZAM (Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci) připadá v průměru přibližně 11 pracovníků z příslušné hlavní třídy. Relativně nejhůře se ale nyní na trhu práce v kraji uplatňují profese řazené do 5. hlavní třídy KZAM (Provozní pracovníci ve službách a obchodě); o 408 hlášených volných pracovních míst se koncem června 2009 ucházelo 8,2 tis. osob, tedy 20krát více, a především profese náležející do 4. hlavní třídy KZAM (Nižší administrativní pracovníci); na úřadech práce v Jihomoravském kraji je nyní evidováno 6 088 těchto osob, což je 63krát více, než je volných míst, náležejících do téže hlavní třídy KZAM.

Shrnutí

Oproti stavu v ČR není věková struktura populace Jihomoravského kraje příznivá. Podíly předproduktivní a produktivní složky jsou nižší a naopak zastoupení složky poproduktivní je vyšší. Nevýhodná je ovšem i dynamika změn ve věkové skladbě obyvatelstva kraje. V letech 2000 – 2008 se v kraji zvýšil celkový stav obyvatel, ovšem počet osob řazených do věkové skupiny do 15 let se výrazně snížil. Tento pokles byl o 2,1 p. b. větší, než průměr ČR. Ani úroveň ekonomické aktivity obyvatelstva v Jihomoravském kraji není vysoká. V roce 2008 dosáhla hodnoty pouze 57,0 % a mezi 14-ti kraji ČR byla druhá nejnižší.

Ve struktuře zaměstnanosti Jihomoravského kraje, členěné podle jednotlivých odvětví národního hospodářství, stále dominuje zpracovatelský průmysl. Další v pořadí – s výrazně nižším podílem - je odvětví obchodu, vysoké je i zastoupení stavebnictví. Nadprůměrně

vysoká je v Jihomoravském kraji zaměstnanost i v progresivním odvětví „tržních služeb“ a také v odvětví „vzdělávání“. V kraji stále klesá počet pracovních příležitostí v primární sféře ekonomiky, zatímco zaměstnanost v obou zbývajících národohospodářských sektorech se zvyšuje. Za posledních osm let se počet pracovníků v zemědělství a lesnictví v kraji snížil o více než 40 % (!). Zaměstnanost v průmyslu a stavebnictví vzrostla o téměř 10 %, což je z hlediska mezinárodních srovnání růst velmi výrazný a také málo obvyklý.

Oproti celostátnímu průměru je v kraji zaměstnáno podstatně více vysokoškoláků, podíl pracovníků se vzděláním středním s maturitou je v Jihomoravském kraji nepatrně vyšší než v ČR jako celku, zatímco podíl vyučených je mírně nižší. Celkovou úroveň vzdělání pracovní síly v Jihomoravském kraji pozitivním způsobem formuje přítomnost města Brna, jehož pracovní síla je v České republice kvalitou své kvalifikace po Praze druhá nejlepší.

Za období posledních osmi let se téměř zdvojnásobil (!) počet žen v kategorii „vedoucí a řídicí pracovníci“. Zatímco počet nekvalifikovaných mužů v NH kraje roste, počet nekvalifikovaných žen naopak klesá.

Podíl cizinců legálně pracujících na území Jihomoravského kraje dosahuje 6,3 % a v samotném městě Brně téměř 9,3 %. V zemích Evropské unie, kde podíl cizinců je v místních zaměstnaneckých strukturách nejvyšší, jejich zastoupení na pracovním trhu činí zhruba 10 %; pouze výjimečně bývá vyšší. Důležité ale je i to, že intenzita nárůstu zahraniční zaměstnanosti byla v posledních letech v Jihomoravském kraji a zejména v Brně neobvykle vysoká, a to i na poměry Evropské unie. **Více než polovinu (53 %) zahraničních pracovníků evidovaných úřady práce představují občané ze zemí Evropské unie.** Největší podíl z nich (zhruba 90 %) tvoří občané Slovenska.

V rámci České republiky patří území Jihomoravského kraje dlouhodobě k oblastem s nadprůměrnou úrovní nezaměstnanosti. Z jednotlivých okresů Jihomoravského kraje jsou nezaměstnaností nejvíce postiženy okresy Hodonín a Znojmo. Na jedno volné místo připadlo v Jihomoravském kraji v průměru 12,9 nezaměstnaných, což je hodnota vyšší, než je celorepublikový průměr (10,7). V rámci kraje celkově nejkvalifikovanější volnou pracovní sílu má město Brno. V něm více než 10 % (!) z celkového počtu nezaměstnaných vykazuje vysokoškolské vzdělání.

V předchozích letech byl nejzávažnějším problémem nezaměstnanosti v ČR intenzivní růst dlouhodobé nezaměstnanosti. Hodnota podílu osob evidovaných déle než 12 měsíců na celkové nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji (a stejně tak v celé ČR) v podstatě spojitě rostla po celé období 1990 – 2005. Po roce 2005 – v souvislosti s mimořádným zlepšováním celkové situace na pracovním trhu – začal podíl osob dlouhodobě evidovaných klesat. Mírný pokles v letech 2006 a 2007 byl vystřídán v roce 2008 poklesem velmi prudkým. Intenzivní snižování podílu dlouhodobě evidovaných ale pokračuje i v současné době. Podílil se na tom však i nárůst nově-evidovaných nezaměstnaných. Poptávka po volné pracovní síle je v Jihomoravském kraji dlouhodobě nižší než na ostatním území státu. Zatímco na každé hlášené pracovní místo v kraji aritmeticky připadá 12,9 osob nezaměstnaných, v rámci celé ČR to je jen 10,7 osob.

Z hlediska vzdělanostní skladby **mají v současné době v Jihomoravském kraji zaměstnavatelé největší zájem o pracovníky s pouze základním vzděláním.** Úroveň

poptávky po pracovnících vyučených je v kraji prakticky stejná jako v ČR. Oproti stavu v ČR je v kraji zaznamenán podstatně menší zájem o pracovníky s úplným středním vzděláním s maturitou, i po vysokoškolácích. **Tyto skutečnosti rozhodně nelze považovat za pozitivní a – přestože prostřednictvím úřadů práce se zdaleka neuskutečňuje veškerý nábor nové pracovní síly - svědčí o tom, že současný hospodářský vývoj v kraji není dostatečně v souladu s požadavky na rozvoj moderní ekonomiky.**

Celkově nejlepší šanci získat na trhu práce v Jihomoravském kraji pracovní uplatnění mají dnes osoby s pouze základním vzděláním. Na každé hlášené pracovní místo pro ně vhodné jich v současné době připadá méně než sedm. Na druhé pozici – s velkým odstupem – se dnes nacházejí vysokoškoláci, kterých na každé hlášené místo připadá 16. Obdobná situace je v případě vyučených: o každé pracovní místo se v této kategorii uchází v průměru 18 osob. Nejhorší nepoměr mezi poptávkou a nabídkou je v kategorii středoškoláků s maturitou – zde o každé místo soutěží na trhu skoro 24 osob.

2. Regionální srovnání hlavních parametrů trhu práce v Jihomoravském kraji

Ukazuje se, že velkým nedostatkem analýz zaměřených na oblast trhu práce či obecněji na oblast rozvoje lidských zdrojů, které jsou v České republice prováděny, je jejich velmi malá provázanost se statistickými daty „evropskými“. Důsledkem je faktická neznalost „evropských vývojových trendů“ a z toho pramenící velmi omezená schopnost správně vnímat a vyhodnocovat domácí vývojové tendence a trendy a následně tyto kvalitně a kvalifikovaně porovnávat s vývojem za našimi státními hranicemi. V situaci, kdy jsme již více než 5 let členy Evropské unie a za stavu prakticky volného trhu práce v Unii (z 27-mi členné Unie trh práce pro českou pracovní sílu není otevřen nyní už jen ve dvou zemích) je nedostatečné porovnávat vývojové tendence v Jihomoravském kraji pouze s vývojem v ostatních krajích ČR, protože důležité disproporce v tomto vývoji tak mohou zůstat skryty.

V podmínkách rychle postupující globalizace, která svým způsobem mimoděk – a v podstatě jaksi automaticky - vyvolává provázování dříve separátních pracovních trhů, je provádění širších regionálních komparací v tomto pohledu dnes už nezbytné a každý koncepční materiál o „rozvoji lidských zdrojů“, který vývojové tendence hodnotí pouze v národním měřítku, je třeba odmítnout jako nedostatečný.

Při koncipování tohoto materiálu byla otázce regionálních komparací věnována pozornost mimořádná. Údaje o vývoji na trhu práce v Jihomoravském kraji byly porovnávány jak s vývojem v celé ČR a v jejích jednotlivých krajích, tak i s vývojem ve všech zemích Evropské Unie. Pro hodnocení regionálních trendů se ale ukázalo jako nezbytné porovnávat trendy probíhající v Jihomoravském kraji s vývojem v jeho širokém zázemí, a to v regionu vytvořeném z jednotlivých „základních kamenů“ Evropské unie, jimiž jsou regiony řádu NUTS 2.

Proto byl pro účely tohoto zpracování vymezen region, který zahrnuje všech 14 krajů České republiky (úroveň NUTS 3), celé území Slovenské republiky, složené ze všech 4 slovenských regionů NUTS 2, dále celé území Rakouska, zahrnující 9 regionů NUTS 2, jimiž jsou jednotlivé spolkové země, z Německa pak celá území spolkových zemí Bavorsko (7 regionů NUTS 2) a Sasko (3 regiony NUTS 2). Na území Polska region zahrnuje všechny 3 slezské regiony NUTS 2 (tj. vojvodství Opolské, Slezské a Dolnoslezské) a vedle toho Malopolsko, a nakonec celé území Maďarska, členěné do sedmi regionů NUTS 2.

Takto vytvořený region zahrnuje celkem 48 jednotek NUTS. Zaujímá plochu 432 242 km² a žije v něm nyní celkem 62,749 mil obyvatel, což představuje zhruba 13 % obyvatel Evropské unie. Má tvar elipsy, jejíž hranice sahají na severu a na jihu zhruba 300 km od města Brna, na východě a na západě pak přibližně 500 km od Brna.

2.1. Regionální srovnání struktury zaměstnanosti

Podle ekonomické teorie oblast trhu práce zahrnuje dvě velké sféry – sféru zaměstnanosti a sféru nezaměstnanosti. V běžné praxi bývá mnohem větší publicita věnována sféře nezaměstnanosti, snad proto, že v sobě soustřeďuje silný náboj sociální. Z hlediska národohospodářského však rozhodně mnohem významnější roli hraje sféra zaměstnanosti. Pokud míra zaměstnanosti v území je vysoká a dále roste, je vlastně druhořadé, jak se vyvíjí

míra nezaměstnanosti. Pokud počet zaměstnaných v národním hospodářství se zvyšuje, stát má obvykle k dispozici dostatečné zdroje a nástroje, postačující k efektivnímu řešení nezaměstnanosti. Proto v tomto materiálu je cíleně mnohem větší pozornost než sféře nezaměstnanosti věnována oblasti zaměstnanosti.

Obrázek 1 Vymezení hodnoceného regionu

2.1.1. Regionální rozdíly v odvětvové skladbě pracovní síly

Z analýzy statistických dat vyplývá jednoznačně, že struktura české ekonomiky a s ní i sektorová skladba zaměstnanosti se po roce 1989 zřetelně přiblížila struktuře běžné v hospodářsky vyspělých zemích. Přesto se sektorová i odvětvová skladba zaměstnanosti v ČR od stavu převládajícího v EU stále výrazně odlišuje. Největší problém u nás ale nepředstavuje primární sféra ekonomiky, tedy zemědělství a lesnictví. Podíl této části národního hospodářství na úhrnné zaměstnanosti dosahoval dle údajů Eurostatu v roce 2007 v ČR hodnoty 3,6 % a byl tak oproti průměru v EU 27 (5,6 %) o třetinu nižší. Dnes jen v osmi z celkového počtu 27-ti členských států Unie je podíl zemědělství na úhrnné zaměstnanosti ještě nižší než u nás.

Úbytek počtu pracovních míst v odvětvích zemědělství a lesnictví byl v ČR po roce 1990 zcela mimořádný. Podle údajů OECD zaniklo u nás v tomto odvětví celkem zhruba 400 tis. pracovních míst, tedy celé dvě třetiny z jejich původního stavu. Přestože ke snižování počtu

pracovních míst v tomto sektoru ekonomiky dochází dlouhodobě v celé vyspělé Evropě, tempa poklesu stejné intenzity jako v ČR nikde jinde dosaženo nebylo. Ovšem k dosti výraznému odlivu pracovní síly z primární sféry ekonomiky dochází v ČR i v současné době. Např. v letech 2000 – 2007 zaniklo podle údajů Eurostatu v tomto sektoru české ekonomiky skoro 70 tis. pracovních míst, což představuje pokles o zhruba 28 % původního stavu. Větší tempo poklesu v celé unii zaznamenaly pouze Rumunsko, Itálie, Bulharsko a Slovensko. Uvážíme-li ale, že v tomto období v EU zaniklo v primární sféře ekonomiky 3,8 mil. pracovních míst, což představuje pokles o 24 %, znamená to, že vývoj v ČR se v tomto odvětví už v zásadě neodlišuje od vývoje v EU jako celku.

Výrazně specifické ale je v hospodářské i zaměstnanecké struktuře ČR postavení **sekundárního sektoru ekonomiky**, tedy odvětví průmyslu a stavebnictví. Zatímco u nás v této části ekonomiky v roce 2007 pracovalo ještě 40,2 % z úhrnného počtu pracovníků, ve členských státech Unie dosahovala průměrná hodnota zaměstnanosti v sekundáru pouhých 27,6 %, byla tedy o téměř celou polovinu nižší. I ty země Unie, v nichž je sekundární sektor zastoupen nejsilněji, vykazují podíl na úhrnné zaměstnanosti zhruba jen do výše 30 %. Výjimkou je pouze Slovensko, s podílem ve výši 39 % a také Estonsko, Bulharsko a Slovinsko, kde podíl sekundární sféry dosahuje 35-ti %.

Také současný vývoj v sekundární sféře je v ČR zcela jiný než v EU jako celku. V Unii počet pracovníků v průmyslu klesá (např. v letech 2000 – 2007 zde zaniklo 1,5 mil. pracovních míst, což představuje pokles o 3,3 %), zatímco zaměstnanost v odvětví stavebnictví roste velmi dynamicky. Ve zmíněných letech 2000 – 2007 přibýlo v Unii v tomto odvětví 2,7 mil. pracovníků, což představuje nárůst o více jak 17 %. V ČR ale naopak zaměstnanost v průmyslových odvětvích v tomto období rychle vzrostla (o 7,2 %), zatímco počet pracovních míst ve stavebnictví se příliš nezvyšoval.

Z mezistátního srovnání vyplývá, že v hodnoceném sedmiletém období klesl počet pracovníků v průmyslu ve 21 zemích EU, zatímco v pouhých šesti zemích (ve všech případech to byly „nové členské státy“) rostl. Všechny největší evropské ekonomiky pracovní sílu z průmyslu v poslední době uvolňují. Např. v letech 2000 – 2007 zaniklo ve Velké Británii v průmyslu 865 tis. pracovních míst, ve Francii 370 tis. a v Německu 217 tis. pracovních míst. Tyto pracovní příležitosti – pokud zcela nezanikly – jsou přesouvány do méně vyspělých ekonomik.

Lze konstatovat, že snižování stavů pracovníků v sekundární sféře ekonomiky (a především v průmyslu) je jev obecný a dochází k němu prakticky ve všech vyspělých ekonomikách. Zdá se, že technologická inovace v průmyslu všude způsobuje rychlé snižování náročnosti těchto výrob na pracovní sílu, a to jak na její množství, tak bohužel často i na její kvalifikaci.

V moderních ekonomikách pracovní síla uvolňovaná z prvních dvou sektorů ekonomiky nachází uplatnění v **odvětvích terciární sféry**. Ve všech skutečně vyspělých zemích světa právě tato část ekonomiky dnes soustřeďuje nadpoloviční většinu pracovních míst, přičemž její podíl na celkovém úhrnu zaměstnanosti obvykle dále rychle roste.

Tabulka 20 Odvětvová struktura zaměstnanosti v NH v Jihomoravském kraji a v jeho širším okolí (regiony NUTS 2, v ČR NUTS 3, průměrný podíl za rok 2007)

Region (kraj)	Počet zaměstnaných v NH (v tis. osob)				
	Celkem (v tis. os.)	V tom podíl odvětví (%)			
		Zemědělství	Průmysl	Stavebnictví	Terciární sféra
Česká republika	4 922,0	3,6	31,1	9,1	56,2
Hl. město Praha	632,4	0,3	9,7	8,6	81,5
Středočeský kraj	581,4	3,9	29,9	9,6	56,6
Jihočeský	311,8	6,2	31,2	11,1	51,6
Plzeňský	271,5	5,5	36,2	7,7	50,6
Karlovarský	146,6	1,6	33,3	9,1	56,0
Ústecký	361,6	2,6	33,7	9,0	54,7
Liberecký	199,3	2,5	43,9	8,0	45,6
Královéhradecký	265,2	4,1	36,8	6,6	52,6
Pardubický	240,1	5,1	36,1	9,2	49,6
Vysočina	248,3	8,1	39,7	8,8	43,4
Jihomoravský	532,1	4,0	30,1	10,3	55,6
Olomoucký	295,9	4,9	34,0	9,5	51,6
Zlínský	282,5	2,6	38,2	9,7	49,5
Moravskoslezský	553,3	2,4	32,6	8,7	56,4
Slovensko	2 357,7	4,2	29,3	10,1	56,4
Bratislava	324,6	1,3	17,1	6,3	75,2
Západné Slovensko	861,8	5,0	33,7	9,3	51,9
Stredné Slovensko	558,8	4,7	30,7	11,7	52,9
Východné Slovensko	612,5	4,1	28,3	11,5	56,0
Rakousko	4 027,8	5,7	19,1	8,2	67,0
Burgenland	135,3	6,7	16,7	11,1	65,6
Niederösterreich	773,4	8,3	19,2	8,1	64,4
Wien	774,0	0,7	12,0	7,1	80,2
Kärnten	258,5	8,2	19,6	9,0	63,2
Steiermark	575,7	7,8	21,3	8,1	62,9
Oberösterreich	702,2	6,5	24,9	8,7	60,0
Salzburg	270,8	5,7	17,4	7,6	69,3
Tirol	355,7	5,6	17,5	8,8	68,2
Vorarlberg	182,1	3,3	26,5	7,7	62,5
Německo	38 209,5	2,2	23,2	6,6	67,9
Bayern	6 183,9	3,0	26,2	6,5	64,3
Oberbayern	2 177,3	2,3	21,7	5,9	70,0
Niederbayern	605,5	4,8	28,1	9,2	57,9
Oberpfalz	542,5	4,2	28,8	7,8	59,2
Oberfranken	519,2	2,5	32,4	5,4	59,6
Mittelfranken	819,7	2,4	25,9	5,6	66,0
Unterfranken	643,5	2,5	28,2	6,7	62,6
Schwaben	876,3	3,8	29,5	6,8	59,9
Sachsen	1 910,0	2,4	21,9	10,1	65,6
Chemnitz	679,7	2,1	26,6	10,7	60,6
Dresden	752,9	2,7	21,5	9,4	66,4
Leipzig	477,3	2,4	16,0	10,1	71,5
Polsko	15 240,5	14,7	23,8	6,9	54,5
Malopolske	1 275,8	16,1	22,9	7,0	54,0
Śląskie	1 765,3	3,4	30,8	7,4	58,5
Dolnośląskie	1 139,9	6,5	28,3	8,1	57,1
Opolskie	364,6	14,7	25,6	8,9	50,8
Maďarsko	3 926,2	4,6	24,3	8,4	62,7
Közép-Magyarország	1 249,1	1,1	15,7	8,5	74,6
Közép-Dunántúl	466,7	4,7	34,3	9,0	52,0
Nyugat-Dunántúl	433,8	4,3	31,8	7,8	56,0
Dél-Dunántúl	335,2	7,9	23,9	8,8	59,4
Észak-Magyarország	424,3	3,8	28,8	9,5	57,9
Észak-Alföld	521,8	7,3	25,5	8,0	59,1
Dél-Alföld	495,4	9,0	24,6	7,5	58,9
EU 27 celkem	218 986,7	5,6	19,4	8,2	66,4

Pramen: Eurostat, 2009

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil, roční průměry 2008, ČSÚ Praha, 2009

V ČR je zaměstnanost v terciární sféře ekonomiky stále výjimečně nízká. Dosahuje přibližně 56-ti % a v Evropské Unii je čtvrtá nejnižší (po Rumunsku, Slovinsku a Polsku). Průměr Evropské Unie je o deset procentních bodů vyšší; přitom v osmi zemích Unie podíl terciáru již převyšuje 70 %. Ani vývojové tendence v tomto ohledu nejsou v ČR nijak příznivé. Za období let 2000 - 2007 se počet míst v terciární sféře u nás zvýšil o 8 %, v EU jako celku ale o 15,7 %, tedy dvakrát více, a to přesto, že podíl terciáru je už dnes v Unii vysoký. Pouze v jediné zemi EU rostl počet pracovníků v terciáru pomaleji než u nás – a to v Dánsku, kde ale podíl terciáru na úhrnné zaměstnanosti činí již 74 %.

Z analýzy vývojových trendů v sektorové a odvětvové zaměstnanosti **na úrovni regionů NUTS 2** vyplývá, že postavení Jihomoravského kraje v prostoru střední Evropy je v mnoha ohledech značně specifické.

Podle údajů Eurostatu, které vycházejí z národních zdrojů, konkrétně v případě ČR z Výběrových šetření pracovních sil, dosahoval podíl primárního sektoru (dále jen zemědělství) na celkové zaměstnanosti v kraji v roce 2007 pouhých 4 %. Jedná se o hodnotu blízkou celostátnímu průměru, který činí 3,6 % (šest krajů ČR vykazovalo hodnotu vyšší než Jihomoravský kraj) a také v podmínkách sledovaného regionu střední Evropy je to hodnota průměrná nebo spíše mírně podprůměrná. Vyšší podíl zaměstnaných v zemědělství vykazují tři ze čtyř slovenských regionů NUTS 2 (všechny kromě Bratislavy) a sedm z devíti Rakouských spolkových zemí (nižší podíl než je JMK má pouze Vídeň a Vorarlberg). Ze sedmi bavorských regionů větší zastoupení zemědělství na celkové zaměstnanosti vykazuje ale pouze Dolní Bavorsko a Horní Falc, ze čtyř polských regionů pracuje v zemědělství větší podíl zaměstnanců v Dolním Slezsku, Opolsku a Malopolsku. A nakonec v Maďarsku je v primárním sektoru zastoupen větší podíl osob než v Jihomoravském kraji ve všech regionech NUTS 2 s výjimkou „Centrálního Maďarska“ (Közép-Magyarország) a „Severního Maďarska“ (Észak-Magyarország).

V letech 2000 až 2007 v Jihomoravském kraji zaniklo v **odvětví zemědělství** celkem 8,0 tis. pracovních míst. Je to číslo značně vysoké, neboť relativně vzato představuje více jak čtvrtinu z celkového původního stavu. V regionech střední Evropy je takový úbytek nutno pokládat za výrazný – ne ale v podmínkách ČR. U nás se zaměstnanost v zemědělství snížila ve všech krajích, přičemž relativně větší úbytek než Jihomoravský kraj vykazala jen polovina ze 14 českých regionů NUTS 3. V ostatních zemích střední Evropy – s výjimkou Slovenska – byly úbytky pracovní síly v zemědělství nižší. V Rakousku žádný z regionů NUTS 2 nezaznamenal tak vysoký pokles počtu pracovníků v zemědělství jako v Jihomoravském kraji – naopak ve většině Rakouských spolkových zemí se zaměstnanost v zemědělství dokonce zvýšila.

Ve všech bavorských regionech, kromě Švábska, se sice počet pracovníků snížil, ale pouze v regionu „Střední Franky“ byl zaznamenán úbytek vyšší než v Jihomoravském kraji. Ve spolkové zemi Sasko se počet pracovníků v zemědělství snižuje velmi výrazně – skoro o pětinu za sedm let – v žádném z jeho regionů ale takové intenzity poklesu jako v Jihomoravském kraji dosaženo nebylo. Ze čtyř polských regionů vyšší pokles zaznamenalo pouze vojvodství Opolské, v Maďarsku pak pouze regiony „Centrální Maďarsko“ (Közép-Magyarország) a „Jižní Maďarsko“ (Dél-Alföld). Na Slovensku ale všechny regiony NUTS 2 kromě Bratislavy vykazaly pokles zaměstnanosti v zemědělství ještě větší než Jihomoravský kraj. Ze 48 sledovaných regionů tak větší úbytek v zemědělství než v Jihomoravském kraji zaznamenalo pouze 13, z toho ale více než polovina (7) byly české regiony.

V odvětvích průmyslové výroby bylo v Jihomoravském kraji v roce 2007 zaměstnáno 30,1% z celkového počtu pracovníků v národním hospodářství. V měřítku EU se sice jedná o hodnotu vysokou, v podmínkách ČR to ovšem je podíl podprůměrný. Ze 14-ti krajů ČR pouze ve dvou (v Praze a kraji Středočeském) je podíl zaměstnanosti v průmyslu nižší než v Jihomoravském kraji. Všude jinde v Evropě (a to nejen střední) je ale tak vysoká zaměstnanost průmyslu pokládána za raritní. Jedinou výjimkou v EU je Slovensko. Zde ve dvou (z celkem čtyř regionů) NUTS 2 je „průmyslová zaměstnanost“ dokonce ještě vyšší než v Jihomoravském kraji (v regionu Západné Slovensko a Stredné Slovensko). Naproti tomu v celém Rakousku se nevyskytuje žádný region NUTS 2, v němž by se úroveň zaměstnanosti průmyslu alespoň blížila hodnotě Jihomoravského kraje. Z devíti rakouských zemí v šesti je podíl průmyslové zaměstnanosti nižší než 20 % a pouze ve spolkové zemi Voralberg nepatrně přesahuje úroveň 25 %.

Obdobná situace je i v Německu. Ani v průmyslovém Sasku není dosaženo v žádném z jeho regionů hodnot Jihomoravského kraje (nižší je i v průmyslovém Chemnitzu – 26,6 %), ze sedmi bavorských regionů hodnotu Jihomoravského kraje přesahuje pouze region Horní Franky. Z polských regionů hodnotu zaměstnanosti v průmyslu nepatrně vyšší než Jihomoravský kraj má pouze průmyslové Slezsko (30,8 %), v Dolním Slezsku je ovšem tento podíl již nižší. Ze všech maďarských regionů úroveň Jihomoravského kraje přesahují pouze v „Západním Zadunajsku“ (Nyugat-Dunántúl) a „Středním Zadunajsku“ (Közép-Dunántúl), tedy v regionech ležících severně od Balatonu mezi Budapeští a rakouskými hranicemi.

Po roce 2000 se zaměstnanost v Jihomoravském kraji v průmyslu zvýšila o 7,4 tis. osob, což v relativním vyjádření představuje nárůst o skoro 5 % původního stavu. Přestože v podmínkách ČR je to zvýšení nízké (průměrný růst v ČR byl přesně o polovinu vyšší; celkem v 10 krajích ČR zaměstnanost v průmyslu po roce 2000 rostla rychleji než v Jihomoravském kraji), v optice EU je takový nárůst naopak velmi vysoký. V EU jako celku totiž počet zaměstnanců průmyslu poměrně rychle klesá. V letech 2000 až 2007 jich v Unii ubylo přes 1,7 mil., tedy skoro 4 % původního stavu.

Z okolních zemí zaměstnanost v průmyslu roste pouze na Slovensku (přitom v NUTS 2 Západné Slovensko a Východné Slovensko byla intenzita růstu ještě vyšší než v Jihomoravském kraji) a v Polsku (především ve vojvodstvích Śląskie a Dolnośląskie). V Rakousku jako celku sice zaměstnanost v průmyslu také klesá, ale ve třech z devíti spolkových zemí roste, přitom v Dolním Rakousku a Tyrolsku ještě rychleji než v Jihomoravském kraji. Také v Bavorsku se počet zaměstnaných v průmyslu v hodnoceném období snížil, ale např. v Horní Falci roste rychleji než v Jihomoravském kraji. V Sasku po předchozím prudkém hospodářském poklesu se zaměstnanost v průmyslu opět zvyšuje, v regionech NUTS 2 Chemnitz a Dresden dokonce ještě rychleji než v Jihomoravském kraji. Ve všech maďarských regionech – a to bez jediné výjimky – ale počet pracovníků v průmyslu klesá, ve většině případů velmi rychle.

Odvětví stavebnictví se v roce 2007 v Jihomoravském kraji podílelo 10,3 % na celkové zaměstnanosti. Je to hodnota značně vysoká, a to jak vzhledem k úrovni ČR (podíl 9,1 %) tak i v měřítku EU (podíl 8,2 %). Ve sledovaném území střední Evropy, které zahrnuje 48 jednotek NUTS, se pouze výjimečně vyskytuje region, ve kterém by zastoupení stavebnictví na celkové zaměstnanosti bylo ještě výraznější. Z regionů ČR to je pouze Jihočeský kraj a na Slovensku NUTS 2 Stredné Slovensko a Východné Slovensko. Ze všech rakouských spolkových zemí pouze v Burgenlandu je podíl stavebnictví vyšší než v Jihomoravském kraji,

ze saských regionů pak pouze v NUTS 2 Chemnitz. Ve všech bavorských, maďarských a sledovaných polských regionech je podíl zaměstnaných ve stavebnictví nižší než v Jihomoravském kraji.

Po roce 2000 se počet zaměstnaných ve stavebnictví v Jihomoravském kraji zvýšil o 5,5 tis. osob, což bylo mezi všemi kraji ČR z hlediska absolutních počtů nejvíce. Vzato relativně tento nárůst dosahoval 11,2 %; pouze 3 kraje ČR vykazovaly ještě výraznější růst. Ze zemí střední Evropy se stavebnictví rozvíjelo především na Slovensku a Maďarsku (v těchto dvou zemích prakticky všechny regiony NUTS 2 vykazují vyšší tempo růstu než Jihomoravský kraj), naopak počet pracovníků ve stavebnictví klesá v Bavorsku, a také (a to mnohem výrazněji) i v Sasku.

Nejvýznamnějším národohospodářským sektorem v Jihomoravském kraji je **sféra terciární**. V ní bylo v roce 2007 zaměstnáno 295,9 tis. pracovníků, což představovalo 55,6 % z celkové zaměstnanosti kraje. Především díky přítomnosti města Brna je v Jihomoravském kraji tento podíl v měřítku České republiky poměrně vysoký. Pouze ve čtyřech krajích ČR (Praha, Středočeský, Moravskoslezský a Karlovarský) je zastoupení terciáru ještě výraznější. Nicméně je překvapivé, že průměrná hodnota za Jihomoravský kraj je i tak nižší než je celostátní průměr.

V ostatních zemích střední Evropy se jen obtížně nachází region, v němž by zaměstnanost v terciární sféře byla tak nízká, jako je v Jihomoravském kraji. Ve všech rakouských, bavorských a také saských regionech je zaměstnanost v terciární sféře vyšší než v Jihomoravském kraji, a to ve většině případů podstatně. V celém Maďarsku je pouze jediný region s nižším podílem terciární sféry (Közép-Dunántúl), ze sledovaných polských regionů je to pouze Malopolsko a Opolsko, na Slovenku pak Západné a Stredné Slovensko.

Vysoký (a rostoucí) podíl zaměstnanosti v terciární sféře je jedním z charakteristických znaků moderní ekonomiky. To, že v Jihomoravském kraji (a ve všech krajích ČR kromě Prahy) je tento podíl značně nízký, je faktem, který signalizuje, že národní hospodářství a tím i zaměstnanost se u nás vyvíjí jinak než je ve vyspělých zemích běžné. Dokládá to i skutečnost, že značné rozdíly mezi zaměstnaneckou skladbou v ČR (a v Jihomoravském kraji) na straně jedné a v EU na straně druhé se spíše zvětšují, než by se stíraly. Např. počet zaměstnaných v terciární sféře v našem kraji se po roce 2000 zvýšil o pouhých 3,7 %; zaměstnanost v průmyslu i ve stavebnictví tedy rostla mnohem více (4,8 % a 11,2 %). Mezi 14 kraji ČR nižší intenzitu růstu v terciáru zaznamenaly pouze kraje Plzeňský, Karlovarský, Liberecký a Pardubický.

Ze všech sledovaných zahraničních regionů střední Evropy ale nižší tempo růstu než Jihomoravský kraj měly pouze tři regiony NUTS 2. V Maďarsku je to zemědělské Jižní Zadunajsko, v Polsku Vojvodství Opolské a v Sasku průmyslový region Chemnitz. Ve všech ostatních regionech NUTS 2 se zaměstnanost v terciární sféře zvyšuje rychleji než v Jihomoravském kraji. Je to tím více nepříjemné zjištění, že tento vysoký růst v regionech mimo Českou republiku je navíc realizován při vysokých vstupních hodnotách; zaměstnanost v terciáru je v Jihomoravském kraji mimořádně nízká a také tempo jejího zvyšování je (byť z relativně nízkého základu) velmi nízké. Lze se domnívat, že takto odlišný vývoj se může negativně promítnout v budoucím celkovém rozvoji Jihomoravského kraje.

Tabulka 21 Změny v odvětvové struktuře obsazených pracovních míst v NH v Jihomoravském kraji a v jeho širším okolí (regiony NUTS 2, v ČR NUTS 3, vývoj v letech 2000-2007)

Region (kraj)	Přírůstek/úbytek počtu zaměstnaných v NH (v tis. osob) v letech 2000-2007				
	Celkem (v ti)	V tom odvětví (v tis. osob)			
		Zemědělství	Průmysl	Stavebnictví	Terciární sféra
Česká republika	240,7	-64,3	103,3	7,9	195,5
Hl. město Praha	23,7	-2,6	-10,9	-5,2	43,4
Středočeský kraj	65,8	-5,9	17,4	1,9	52,3
Jihočeský	15,2	-3,4	4,3	2,9	11,6
Plzeňský	7,9	-3,2	9,1	-0,6	2,5
Karlovarský	-2,0	-1,2	-0,4	1,4	-1,8
Ústecký	18,0	-6,0	16,3	-4,8	12,6
Liberecký	-0,1	-1,1	5,0	-6,0	1,4
Královéhradecký	5,0	-8,8	9,9	-0,9	5,2
Pardubický	14,0	-3,4	15,0	4,4	-1,7
Vysočina	10,9	-7,9	13,2	1,4	4,0
Jihomoravský	14,8	-8,0	7,4	5,5	10,5
Olomoucký	20,8	-5,6	9,2	0,7	16,4
Zlínský	17,6	-4,4	5,1	2,3	14,7
Moravskoslezský	29,1	-4,3	-8,9	5,0	38,0
Slovensko	256,1	-40,5	76,0	69,4	151,1
Bratislava	13,8	-2,7	2,1	2,4	12,0
Západné Slovensko	125,7	-17,1	49,1	21,4	72,3
Stredné Slovensko	46,5	-8,0	7,0	23,1	24,3
Východné Slovensko	70,1	-12,7	17,8	22,5	42,5
Rakousko	314,8	15,3	-24,9	1,4	323,1
Burgenland	9,7	-0,4	-1,1	-2,6	13,8
Niederösterreich	72,6	2,9	6,6	-2,2	65,3
Wien	18,7	-1,8	-24,1	6,4	38,2
Kärnten	17,3	6,2	-1,5	-2,6	15,2
Steiermark	41,8	0,4	-4,5	-8,1	54,0
Oberösterreich	63,2	-2,3	0,6	7,4	57,5
Salzburg	20,4	2,6	-0,6	-1,4	19,9
Tirol	50,2	5,6	6,0	4,3	34,4
Vorarlberg	20,9	2,2	-6,3	0,3	24,8
Německo	1 885,4	-99,0	-216,7	-569,4	2 770,5
Bayern	347,9	-22,5	-49,6	-15,8	435,9
Oberbayern	148,1	-5,5	-10,3	8,5	155,5
Niederbayern	44,4	-6,2	2,2	4,0	44,5
Oberpfalz	40,9	-3,8	8,7	-3,0	39,1
Oberfranken	8,9	-0,5	0,8	-5,3	13,9
Mittelfranken	22,7	-15,1	-47,1	-10,0	94,9
Unterfranken	37,7	0,0	-7,0	-6,6	51,2
Schwaben	45,3	8,7	3,0	-3,4	37,0
Sachsen	23,2	-10,5	34,9	-83,2	82,1
Chemnitz	-9,0	-4,9	19,5	-30,2	6,7
Dresden	20,1	-5,6	13,8	-33,1	45,0
Leipzig	12,0	0,1	1,5	-19,9	30,5
Polsko	714,8	-480,0	170,9	29,4	990,5
Malopolske	-62,4	-68,7	-19,5	-13,5	38,6
Śląskie	392,6	-20,2	27,8	17,7	367,3
Dolnośląskie	112,1	-25,2	51,6	20,6	64,9
Opolskie	-33,5	-23,4	-9,0	-4,8	3,7
Maďarsko	97,1	-61,4	-78,2	58,6	178,2
Közép-Magyarország	65,4	-5,7	-33,6	15,4	89,1
Közép-Dunántúl	14,0	-6,5	-1,6	7,2	14,9
Nyugat-Dunántúl	8,8	-6,8	-8,1	3,4	20,3
Dél-Dunántúl	-17,1	-8,0	-12,5	5,7	-2,2
Észak-Magyarország	6,7	-4,9	-5,1	7,6	9,1
Észak-Alföld	23,9	-3,8	-10,3	13,2	24,7
Dél-Alföld	-4,6	-25,8	-7,1	6,1	22,3
EU 27 celkem	17 080,4	-3 443,7	-1 705,5	2 576,4	19 216,7

Pramen: Eurostat, 2009

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil, roční průměry 2000, 2008, ČSÚ Praha, 2001, 2009, vlastní výpočty

2.1.2. Regionální rozdíly v kvalifikační skladbě pracovní síly

Dynamika změn v kvalifikační skladbě pracovní síly v ČR v období po roce 1989 byla obrovská. Například jen v průběhu let 1993 – 2007 se v národním hospodářství zvýšil počet pracovníků s terciárním vzděláním o 43 %, o více než čtvrtinu vzrostl počet zaměstnanců se vzděláním středním s maturitou, zatímco počet pracovníků s výučním listem mírně poklesl (o necelých 10 %). Velmi vysoký byl ovšem úbytek počtu zaměstnanců s pouze základním vzděláním; snížení jejich stavů o 360 tis. osob v období let 1993 - 2007 představuje pokles o celých 55 % jejich původního počtu.

V rámci Jihomoravského kraje zmíněné procesy proběhly obdobně dramaticky. Počet vysokoškoláků se v hospodářské struktuře kraje v letech 1993-2007 zvýšil o 45 %, počet středoškoláků s maturitou vzrostl o celou pětinu, počet středoškoláků bez maturity (tj. především vyučených) ale poklesl o 15 %, tedy více než tomu bylo v rámci celé ČR. Naproti tomu úbytek počtu pracovníků s pouze základním vzděláním – byť byl obrovský – celostátní intenzity nedosáhl. V kraji poklesl o „pouze“ o cca 48 %. V absolutních číslech o znamená, že za posledních pouhých 14 let v kraji ubylo 30 tis. pracovních míst pro pracovníky bez kvalifikace a 35 tis. pracovních míst pro středoškoláky bez maturity (vyučené). Naopak o 34 tis. se zvýšil počet zaměstnaných s úplným středoškolským vzděláním a o 30 tis. osob vzrostl počet vysokoškoláků.

Trh práce v ČR i v Jihomoravském kraji má zájem především o pracovníky kvalifikované; **pracovní síla nekvalifikovaná je proto trvale a přitom velmi rychle z trhu práce vytěšňována**. V důsledku toho pracovníci nekvalifikovaní - ačkoliv v ČR tvoří přibližně dvacetinu z celkového počtu zaměstnaných - se na úhrnu nezaměstnaných nyní podílejí skoro 30-ti %. **Vyplyývá z toho jednoznačně obrovský význam vzdělání na současném českém i jihomoravském trhu práce.**

Ačkoliv se vzdělanostní skladba pracovní síly v ČR (a také v Jihomoravském kraji) po roce 1989 výrazně zlepšila, právě tato struktura se nyní stává závažným problémem našeho trhu práce. Vzdělanostní skladba je u nás z minulosti formována zvláštním způsobem – po několik desetiletí bylo základní snahou státu poskytnout co možná nejširším vrstvám obyvatelstva střední vzdělání (včetně stupně „vyučen“), zatímco počet vysokoškolsky vzdělaných pracovníků zůstával stále nízký. Současná vzdělanostní struktura pracovní síly v ČR je tak ve srovnání s obdobnou skladbou v členských zemích EU stále v jistém ohledu unikátní. Žádná země Unie – s výjimkou Slovenska - nemá ve své zaměstnanecké skladbě tak mimořádně nízký podíl osob s pouze základním vzděláním, žádná nemá tak vysoký podíl osob se vzděláním středoškolským (včetně absolventů učňovských škol) a kromě Portugalska a Rumunska ani žádná nemá tak nízký podíl pracovníků se vzděláním vyšším a vysokoškolským.

V hospodářských strukturách celé řady i velmi vyspělých zemí, jako např. v Nizozemí, Belgii, Dánsku či ve Francii, je zaměstnáno relativně i čtyřikrát více osob se vzděláním základním či nižším středním než ČR. Naproti tomu pracovníků s maturitním vzděláním či výučním listem je u nás extrémně mnoho; ekonomiky většiny zemí Unie dobře vystačí s jejich přibližně polovičním zastoupením. Velkým problémem v budoucím rozvoji České republiky ale může být především to, že hospodářství má k dispozici pouze málo pracovníků se vzděláním vyšším než je maturitní. V zemích jako je Dánsko, Francie, Nizozemí či Švédsko jich je

v hospodářské struktuře zapojeno relativně dvakrát více, v Belgii či Finsku dokonce bezmála třikrát více než nás.

Tabulka 22 Struktura zaměstnanosti podle stupně vzdělání pracovní síly (v %)

Region	Zaměstnaných celkem (v tis.)	2007			
		ZŠ* (%)	SŠ* (%)	VŠ* (%)	Neudáno(%)
Česká republika	4 922,0	6,0	79,0	15,0	0,0
Hl. město Praha	632,4	3,2	68,0	28,7	0,1
Středočeský kraj	581,4	6,6	81,7	11,7	0,0
Jihočeský	311,8	6,2	80,3	13,5	0,0
Plzeňský	271,5	5,6	81,0	13,4	0,0
Karlovarský	146,6	9,3	81,2	9,5	0,0
Ústecký	361,6	9,1	83,0	7,9	0,0
Liberecký	199,3	7,6	82,2	10,2	0,0
Královéhradecký	265,2	4,6	82,2	13,2	0,1
Pardubický	240,1	5,2	83,8	11,0	0,0
Vysočina	248,3	4,6	83,5	11,9	0,0
Jihomoravský	532,1	6,0	75,2	18,8	0,0
Olomoucký	295,9	7,1	78,7	14,2	0,0
Zlínský	282,5	5,2	81,0	13,7	0,0
Moravskoslezský	553,3	6,3	80,1	13,6	0,0
Slovensko	2 357,7	4,5	79,1	16,4	0,0
Bratislava	324,6	5,4	64,8	29,7	0,0
Západné Slovensko	861,8	5,1	80,9	13,9	0,0
Stredné Slovensko	558,8	5,3	80,6	14,0	0,0
Východné Slovensko	612,5	2,3	82,9	14,8	0,0
Rakousko	4 027,8	18,7	63,3	18,0	0,0
Burgenland	135,3	18,6	66,7	14,7	0,0
Niederösterreich	773,4	17,6	66,8	15,6	0,0
Wien	774,0	18,6	56,5	24,9	0,0
Kärnten	258,5	13,4	69,4	17,2	0,0
Steiermark	575,7	16,4	66,6	17,0	0,0
Oberösterreich	702,2	21,8	62,0	16,2	0,0
Salzburg	270,8	17,3	65,0	17,7	0,0
Tirol	355,7	22,1	61,7	16,2	0,0
Vorarlberg	182,1	21,7	61,4	16,8	0,0
Německo	38 209,5	15,3	59,4	25,3	0,0
Bayern	6 183,9	15,6	59,4	25,1	0,0
Oberbayern	2 177,3	13,5	55,7	30,7	0,0
Niederbayern	605,5	17,7	62,0	20,3	0,0
Oberpfalz	542,5	15,6	64,3	20,1	0,0
Oberfranken	519,2	18,2	60,2	21,6	0,0
Mittelfranken	819,7	16,6	58,4	25,0	0,0
Unterfranken	643,5	16,5	60,3	23,2	0,0
Schwaben	876,3	15,9	63,3	20,8	0,0
Sachsen	1 910,0	7,0	59,7	33,3	0,0
Chemnitz	679,7	6,7	62,1	31,2	0,0
Dresden	752,9	7,5	58,8	33,7	0,0
Leipzig	477,3	6,7	57,7	35,7	0,0
Polsko	15 240,5	9,5	67,8	22,7	0,0
Malopolske	1 275,8	8,6	68,4	23,0	0,0
Śląskie	1 765,3	5,0	73,1	21,9	0,0
Dolnośląskie	1 139,9	6,8	69,4	23,8	0,0
Opolskie	364,6	8,8	72,3	19,0	0,0
Maďarsko	3 926,2	12,6	65,8	21,6	0,0
Közép-Magyarország	1 249,1	9,3	60,3	30,4	0,0
Közép-Dunántúl	466,7	15,2	68,5	16,3	0,0
Nyugat-Dunántúl	433,8	13,7	70,8	15,5	0,0
Dél-Dunántúl	335,2	16,3	65,6	18,1	0,0
Észak-Magyarország	424,3	11,9	70,6	17,5	0,0
Észak-Alföld	521,8	14,4	66,9	18,8	0,0
Dél-Alföld	495,4	13,8	67,3	18,9	0,0
EU 27 celkem	218 986,7	24,5	49,1	25,9	0,5

Pramen: Eurostat, 2009

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil, roční průměry 2007, ČSÚ Praha, 2008 Pozn.: *ZŠ = vzdělání základní a nižší střední (kategorie 0 – 2 ISCED 1997), *SŠ = vzdělání střední (kategorie 3 - 4 klasifikace ISCED 1997), *VŠ = vzdělání vyšší a VŠ (kategorie 5 - 6 klasifikace ISCED 1997)

Vývojové tendence přitom nenaznačují, že by se stávající výrazné rozdíly ve struktuře vzdělání pracovní síly v ČR na straně jedné a v Evropské unii na straně druhé měly v blízké budoucnosti snižovat. Naopak. Za posledních sedm let například klesl počet pracovních míst pro pracovníky s pouze základním vzděláním v Unii o přibližně 9 %, v ČR ale o 28 %. Počet pracovníků se středoškolským vzděláním (včetně stupně „vyučen“) u nás vzrostl o 6 %, v Evropské unii však téměř o 24 %. Ale také počet míst pro osoby s vyšším a vysokoškolským vzděláním roste v Unii rychleji (o 31 % od roku 2000) než v ČR (o 25 %). Disproporce v zastoupení pracovníků s „terciárním vzděláním“ se tedy u nás - oproti stavu v Unii – dále relativně zvětšuje.

Z analýzy vývojových trendů ve vzdělanostní skladbě zaměstnané pracovní síly **na úrovni regionů NUTS 2 ve střední Evropě** vyplývají pro Jihomoravský kraj stejné závěry jako pro celou ČR: v zaměstnanecké skladbě je zastoupeno již jen velmi málo pracovníků se základním vzděláním, vysoký je podíl středoškoláků (včetně osob s výučním listem) a stále málo pracovníků má vzdělání získané na vyšší odborné nebo vysoké škole.

Pracovníků s pouze základním vzděláním bylo v hospodářské struktuře kraje v roce 2007 zastoupeno jen 6,0 %, což odpovídalo celostátnímu průměru. V rámci ČR jen v šesti krajích byl podíl osob se základním vzděláním ještě nižší a nižší byl také ve všech regionech NUTS 2 na Slovensku. Ve všech rakouských spolkových zemích byl ale podíl zaměstnaných osob se základním vzděláním mnohem vyšší, v průměru zhruba třikrát. Zhruba dvaapůlkrát byl vyšší v bavorských regionech a přibližně dvakrát v regionech NUTS 2 Maďarska. Také ve všech saských regionech bylo sice zastoupení osob se základním vzděláním vyšší než v Jihomoravském kraji, ovšem ve všech případech jen mírně. Podíl osob málo kvalifikovaných je poměrně nízký i v Polsku, Jihomoravský průměr převyšuje pouze o zhruba polovinu. Ve Slezském vojvodství byl dokonce podíl těchto osob v zaměstnanecké struktuře nižší než v Jihomoravském kraji.

V letech 2000 až 2007 se počet osob se základním vzděláním v Jihomoravském kraji snížil o 18,7 %. V celostátním měřítku se v kraji jedná o pokles relativně mírný (celostátní průměr dosáhl -29,0 %!), ovšem v podmínkách sledovaného regionu střední Evropy se jedná o snížení velmi značné. Počet pracovních příležitostí pro tuto vzdělanostní kategorii sice klesá téměř všude (ze 48 hodnocených regionů se nesnížil pouze ve třech rakouských, dvou německých a v jednom slovenském regionu), ovšem tempo tohoto poklesu je v zahraničí obvykle nižší. Ze zemí střední Evropy se počet pracovníků s pouze základním vzděláním snižuje nejrychleji v ekonomice Polska (ve sledovaných 4 regionech Slezska a Malopolska klesá v průměru dokonce dvakrát rychleji než v Jihomoravském kraji), a dále na Slovensku a v Maďarsku (o cca polovinu rychleji než v Jihomoravském kraji). Pouze ve dvou regionech NUTS 2 v Maďarsku se počet pracovníků se základním vzděláním snižuje pomaleji než v Jihomoravském kraji, na Slovensku je to pouze v Bratislavě. V Bavorsku se zastoupení osob bez kvalifikace snižuje nejrychleji v Horní Falcí a ve Středních Francích, v rámci Saska pak v regionu Chemnitz.

Hodnocení dat v oblasti **středoškolsky vzdělané pracovní síly** je jednoduché. Jejich zastoupení v Jihomoravském kraji (75,2 %) v roce 2007 převyšují pouze tři regiony NUTS 2 na Slovensku (všechny kromě Bratislavy) a také všechny české kraje kromě Prahy, na ostatním vymezeném území regionu střední Evropy však již všechny ostatní jednotky NUTS 2 hodnoty Jihomoravského kraje nedosahují. Relativně nízký podíl středoškoláků v Praze a

Bratislavě je způsoben vysokým zastoupením vysokoškoláků v těchto dvou městských regionech.

Tabulka 23 Změny zaměstnanosti v NH podle stupně vzdělání pracovní síly (2000-2007, v tis. osob)

Region	Přírůstek/úbytek počtu pracovníků podle stupňů vzdělání				
	celkem	ZŠ*	SS*	VŠ*	neudáno
Česká republika	240,7	-119,7	215,2	145,3	-0,1
Hl. město Praha	23,7	-8,6	12,4	19,4	0,5
Středočeský kraj	65,8	-32,9	75,0	23,8	-0,1
Jihočeský	15,2	-7,6	8,5	14,3	0,0
Plzeňský	7,9	-7,5	5,4	9,9	0,1
Karlovarský	-2,0	-5,8	2,8	1,0	0,0
Ústecký	18,0	-4,7	23,8	-1,1	0,0
Liberecký	-0,1	-11,2	7,0	4,2	-0,1
Královéhradecký	5,0	-7,7	5,6	7,0	0,1
Pardubický	14,0	-2,9	14,4	2,5	0,0
Vysočina	10,9	-5,4	8,7	8,4	-0,8
Jihomoravský	14,8	-7,4	1,5	20,7	0,0
Olomoucký	20,8	-4,2	14,1	10,9	0,0
Zlínský	17,6	-9,4	17,6	9,4	0,0
Moravskoslezský	29,1	-4,6	18,9	14,9	-0,1
Slovensko	256,1	-40,5	169,6	127,0	0,0
Bratislava	13,8	0,6	-2,2	15,4	0,0
Západné Slovensko	125,7	-16,7	91,7	50,7	0,0
Středné Slovensko	46,5	-7,6	30,5	23,6	0,0
Východné Slovensko	70,1	-16,9	49,7	37,4	-0,1
Rakousko	314,8	-3,0	165,7	152,3	-0,2
Burgenland	9,7	-4,4	9,8	4,4	-0,1
Niederösterreich	72,6	-4,0	58,7	18,0	-0,1
Wien	18,7	4,9	-17,5	31,5	-0,2
Kärnten	17,3	-2,5	7,1	12,8	-0,1
Steiermark	41,8	-7,4	19,7	29,5	0,0
Oberösterreich	63,2	3,0	36,4	23,7	0,1
Salzburg	20,4	-3,3	15,3	8,4	0,0
Tirol	50,2	13,3	18,9	18,0	0,0
Vorarlberg	20,9	-2,6	17,4	6,1	0,0
Německo	1 885,4	-100,7	2 873,3	799,1	-1 686,3
Bayern	347,9	-154,1	593,6	222,3	-313,9
Oberbayern	148,1	-55,0	226,7	105,6	-129,2
Niederbayern	44,4	-11,8	55,2	23,6	-22,6
Oberpfalz	40,9	-22,1	65,2	20,2	-22,4
Oberfranken	8,9	0,7	26,4	5,8	-24,0
Mittelfranken	22,7	-34,5	75,1	28,3	-46,2
Unterfranken	37,7	-17,4	53,1	31,6	-29,6
Schwaben	45,3	-13,9	91,7	7,2	-39,7
Sachsen	23,2	-20,1	51,4	29,3	-37,4
Chemnitz	-9,0	-14,6	9,6	4,7	-8,7
Dresden	20,1	1,5	31,4	4,1	-16,9
Leipzig	12,0	-6,9	10,5	20,4	-12,0
Polsko	714,8	-705,4	-28,5	1448,6	0,1
Malopolske	-62,4	-88,0	-65,0	90,6	0,0
Śląskie	392,6	-31,4	186,4	237,5	0,1
Dolnośląskie	112,1	-46,5	38,8	119,8	0,0
Opolskie	-33,5	-20,7	-31,1	18,4	-0,1
Maďarsko	97,1	-170,7	78,7	188,9	0,2
Közép-Magyarország	65,4	-39,7	17,2	87,9	0,0
Közép-Dunántúl	14,0	-13,8	15,3	12,4	0,1
Nyugat-Dunántúl	8,8	-21,1	24,0	5,9	0,0
Dél-Dunántúl	-17,1	-9,5	-17,5	10,0	-0,1
Észak-Magyarország	6,7	-25,3	17,1	15,0	-0,1
Észak-Alföld	23,9	-22,0	20,9	25,0	0,0
Dél-Alföld	-4,6	-39,1	1,8	32,7	0,0
EU 27 celkem	17 080,4	942,6	10 832,6	13 989,6	-8 684,4

Pramen: Eurostat, 2009

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil, roční průměry 2000, 2008, ČSÚ Praha, 2001, 2009, vlastní výpočty. Pozn.:*ZŠ = vzdělání základní a nižší střední (kategorie 0 – 2 ISCED 1997), *SS = vzdělání střední (kategorie 3 - 4 klasifikace ISCED 1997), *VŠ = vzdělání vyšší a VŠ (kategorie 5 - 6 klasifikace ISCED 1997)

V letech 2000 – 2007 podíl středoškoláků v Jihomoravském kraji stagnoval; v kraji přibýlo pouze 1,5 tis. pracovních míst pro tento stupeň vzdělání, což v relativním vyjádření představuje nárůst pouze o 0,4 %. Ve všech krajích ČR a ve všech bavorských a saských regionech byl zaznamenán nárůst vyšší. K vyššímu nárůstu došlo i ve všech slovenských regionech kromě Bratislavy, ve všech rakouských spolkových zemích s výjimkou Vídně, ve všech maďarských regionech kromě Jižního Zadunajska (Dél-Alföld) a ve všech sledovaných polských regionech s výjimkou Malopolska a Opolska.

Podíl pracovníků s terciárním vzděláním (absolventi školy vysoké či vyšší odborné) dosahoval v Jihomoravském kraji v roce 2007 hodnoty 18,8 % a byl v České republice po Praze (28,7 %) jednoznačně nejvyšší, ve srovnání s průměrem všech 27 členských zemí EU (25,9 %) je však i tak velmi nízký. Ve sledovaném regionu střední Evropy jsou v tomto ukazateli patrné výrazné rozdíly. Podíl pracovníků s terciárním vzděláním je vyšší ve všech bavorských, saských a slezských regionech a také v Malopolsku, v slovenských regionech (kromě Bratislavy) je však nižší. Nižší je i ve všech rakouských spolkových zemích kromě Vídně a ve třech ze sedmi maďarských regionů.

Výrazně diferencovány jsou ve střední Evropě i změny, k nimž v posledních letech v podílu pracovníků s terciárním vzděláním došlo. V letech 2000 - 2007 se podíl těchto osob v kraji zvýšil o více než čtvrtinu (o 26,1 %), což sice bylo více než celostátní průměr (24,5 %), ale méně než v EU 27 (nárůst o 32,7 %, tedy o třetinu). Ze 14 krajů ČR jen v šesti se počet pracovníků s terciárním stupněm vzdělání zvýšil více než v Jihomoravském kraji, na Slovensko to ale byly všechny regiony kromě Bratislavy, a v Polsku také všechny čtyři sledované. Tempo početního růstu takto kvalifikovaných pracovníků je v Rakousku a Maďarsku přibližně stejné jako v Jihomoravském kraji; z 9-ti rakouských regionů se jejich počet zvýšil více než u nás v pěti, v Maďarsku pak ve třech regionech ze sedmi. V Německu je tempo růstu v této vzdělanostní skupině pracovníků poměrně nízké; vyšší nárůst než Jihomoravský kraj vykazuje pouze jediný bavorský region (Unterfranken), v Sasku dokonce žádný.

Z hlediska mezinárodních srovnání jsou odchylky zaměstnanecké skladby v ČR od průměru Evropské unie poměrně výrazné. **Naše ekonomika vykazuje relativně velmi málo pracovníků řazených do 2. hlavní třídy KZAM (vědečtí a odborní duševní pracovníci), tedy vysokoškolsky vzdělaných odborníků.** Do této - z hlediska možností dalšího rozvoje hospodářství klíčové - zaměstnanecké kategorie bylo u nás dle údajů Eurostatu v roce 2007 řazeno pouze 11,0 % z celkového úhrnu pracovníků, což je hodnota velmi nízká. Celounijní průměr dosahuje 13,5 %; ještě méně „vědeckých a odborných duševních pracovníků“ než ČR vykazuje pouze 5 států (Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Itálie a Rakousko). Některé členské země EU vykazují v této kategorii i skoro dvakrát vyšší podíl (Belgie, Lucembursko, Švédsko, Nizozemí).

Značné je u nás – a to podobně jako např. v Německu, Dánsku, Švédsku či Itálii - zastoupení středoškolsky vzdělaných pracovníků ve 3. hlavní třídě KZAM (ČR 22,4 %, což je nejvíce v Unii; průměr EU je o polovinu nižší a činí pouze 16,1 %), naopak relativně velmi nízký je v ČR počet pracovníků v kategorii „nižší administrativní pracovníci – úředníci“ (4. hlavní třída KZAM, 7,0 %, průměr EU je o celou polovinu vyšší – 10,6 %). Rovněž pracovníků v kategorii „vedoucí a řídicí pracovníci“ (1. hlavní třída KZAM) máme v naší zaměstnanecké struktuře poměrně málo (6,7 %); pouze ve třetině států Unie je jich relativně ještě méně než u nás.

Tabulka 24 Změny v počtu obsazených pracovních míst v NH podle stupně vzdělání pracovní síly v letech 2000 - 2007 (v %)

Region	Index vývoje počtu pracovních míst podle vzdělání podle stupně vzdělání v letech 2000 - 2007			
	celkem	ZŠ*	SŠ*	VŠ*
Česká republika	5,1	-29,0	5,9	24,5
Hl. město Praha	3,9	-30,0	3,0	12,0
Středočeský kraj	12,8	-46,1	18,8	53,8
Jihočeský	5,1	-28,3	3,5	51,4
Plzeňský	3,0	-32,9	2,5	37,5
Karlovarský	-1,3	-29,9	2,4	7,8
Ústecký	5,2	-12,5	8,6	-3,7
Liberecký	-0,1	-42,6	4,5	25,9
Královéhradecký	1,9	-38,7	2,6	25,1
Pardubický	6,2	-18,7	7,7	10,5
Vysočina	4,6	-32,1	4,4	39,6
Jihomoravský	2,9	-18,7	0,4	26,1
Olomoucký	7,6	-16,7	6,4	35,2
Zlínský	6,6	-38,8	8,3	32,0
Moravskoslezský	5,6	-11,7	4,5	24,6
Slovensko	12,2	-27,7	10,0	49,1
Bratislava	4,4	3,5	-1,0	19,0
Západné Slovensko	17,1	-27,4	15,1	73,1
Stredné Slovensko	9,1	-20,4	7,3	43,0
Východné Slovensko	12,9	-54,2	10,9	70,0
Rakousko	8,5	-0,4	7,0	26,6
Burgenland	7,7	-14,9	12,2	28,4
Niederösterreich	10,4	-2,8	12,8	17,6
Wien	2,5	3,5	-3,8	19,5
Kärnten	7,2	-6,7	4,1	40,5
Steiermark	7,8	-7,3	5,4	43,1
Oberösterreich	9,9	2,0	9,1	26,3
Salzburg	8,1	-6,6	9,5	21,3
Tirol	16,4	20,4	9,4	45,2
Vorarlberg	13,0	-6,2	18,4	24,9
Německo	5,2	-1,7	14,5	9,0
Bayern	6,0	-13,8	19,3	16,7
Oberbayern	7,3	-15,7	23,0	18,7
Niederbayern	7,9	-9,9	17,3	23,7
Oberpfalz	8,2	-20,7	23,0	22,7
Oberfranken	1,7	0,7	9,2	5,4
Mittelfranken	2,8	-20,3	18,6	16,0
Unterfranken	6,2	-14,1	15,8	26,9
Schwaben	5,5	-9,1	19,8	4,1
Sachsen	1,2	-13,1	4,7	4,8
Chemnitz	-1,3	-24,3	2,3	2,3
Dresden	2,7	2,7	7,6	1,6
Leipzig	2,6	-17,8	4,0	13,6
Polsko	4,9	-32,8	-0,3	71,9
Malopolske	-4,7	-44,6	-6,9	44,5
Śląskie	28,6	-26,4	16,9	?
Dolnośląskie	10,9	-37,6	5,2	78,8
Opolskie	-8,4	-39,3	-10,6	36,2
Maďarsko	2,5	-25,6	3,1	28,6
Közép-Magyarország	5,5	-25,4	2,3	30,1
Közép-Dunántúl	3,1	-16,3	5,0	19,5
Nyugat-Dunántúl	2,1	-26,1	8,5	9,6
Dél-Dunántúl	-4,9	-14,8	-7,4	19,7
Észak-Magyarország	1,6	-33,4	6,1	25,3
Észak-Alföld	4,8	-22,7	6,4	34,2
Dél-Alföld	-0,9	-36,4	0,5	53,7
EU 27 celkem	8,5	1,8	11,2	32,7

Pramen: Eurostat, 2009

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil, roční průměry 2000, 2007, ČSÚ Praha, 2001, 2008. Pozn.:*ZŠ = vzdělání základní a nižší střední (kategorie 0 – 2 ISCED 1997), včetně položky „nezjištěno“, *SŠ = vzdělání střední (kategorie 3 - 4 klasifikace ISCED 1997), *VŠ = vzdělání vyšší a VŠ (kategorie 5 - 6 klasifikace ISCED 1997)

Těžiště zaměstnanosti v NH v ČR stále spočívá ve skupině profesí zahrnujících kvalifikované pracovníky v odvětvích obchodu a služeb (5. hlavní třída KZAM) a v odvětvích průmyslu a stavebnictví (7. resp. 8. hlavní třídy KZAM). Celkově je do těchto kategorií v ČR řazeno zhruba 46 % všech pracovníků v NH, zatímco v EU se jedná o 36 %, tedy o čtvrtinu méně.

Podíl pracovníků v 7. hlavní třídě KZAM (řemeslníci a kvalifikovaní výrobci) na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství dosahuje 18,6 % a je třetí nejvyšší mezi členskými zeměmi EU (po Portugalsku a Itálii). Celounijní hodnotu (14,2 %) převyšuje o celou třetinu. Jen obtížně lze tedy tvrdit, že počty řemeslníků u nás jsou nedostatečné. Např. v Nizozemí, Švédsku, Belgii, Dánsku či Lucembursku jsou v přepočtu zhruba poloviční, ve Francii, Rakousku či Finsku jsou nejméně o třetinu nižší než v ČR.

Téměř dvakrát více než činí průměr Unie je u nás zaměstnáno osob při obsluze strojů (8. hlavní třída KZAM). Jejich podíl činí 15,6 % (v Unii jen 8,6 %), a to je po Slovensku nejvíce v Evropě. Ve většině vyspělých zemí Unie jejich podíl není ani poloviční (v Německu 7,2 %, v Belgii 7,8 %, v Dánsku 6,6 %, v Nizozemí 5,7 %, v Rakousku 6,2 %, ve Velké Británii 6,7 %). Podstatně nižší než u nás je ale podíl pracovníků při obsluze strojů např. i v Polsku (10,3 %), Rumunsku (10,8), Maďarsku (12,6 %), Španělsku (9,2 %) či Portugalsku (7,8 %).

I proto, že terciární sféra není u nás dostatečně rozvinuta, málo jsou v zaměstnanecké skladbě zastoupeny profese 5. hlavní třídy KZAM (provozní pracovníci ve službách a obchodě). Jejich podíl v ČR dosahuje 11,7 %, což je hodnota v podmínkách Unie velmi nízká. Ještě nižší je zastoupení těchto pracovníků už jen v pěti státech Unie.

V rámci profesí řazených do dělnických kategorií je zajímavé srovnání počtu pracovníků v 7. hlavní třídě KZAM, kam jsou řazeny pracovní pozice, u nichž je důraz položen na řemeslnou zručnost, a počtu pracovníků v 8. hlavní třídě KZAM, která soustřeďuje zaměstnání zaměřená především na „pouhou“ obsluhu strojů a zařízení a na montážní činnost. V ČR se bohužel v posledních letech velmi rozšiřují výroby zaměstnávající pracovníky při „obsluze strojů“; zejména ve velké části nových zahraničních investic je právě zde soustředěno těžiště zaměstnanosti. V Unii ale mnohem více než u nás je nadále kladen důraz na kvalifikace využívající řemeslnou zručnost; přitom nejvíce v Německu, Velké Británii, Finsku, Rakousku, Itálii, Španělsku ale např. i v Portugalsku.

Velmi důležitá je skutečnost, že podíl nekvalifikovaných pracovních sil je v národním hospodářství v ČR velmi nízký (5,3 % oproti 9,8 % v EU). V rámci Unie je hodnota za ČR nejnižší; v celé řadě členských zemí je zastoupení „pomocných a nekvalifikovaných dělníků“ i více než dvakrát vyšší (např. Španělsko 15,0 %, Belgie 12,7 %, Portugalsko 12,8 %, Velká Británie 10,7 %, Dánsko 11,0 %, Rakousko 11,3 %).

Podstatné je také, že tyto nepříznivé disproporce ve skladbě pracovních míst se u nás v posledních letech zvyrazňují. Tak např. naše nízké stavy kvalitních pracovních pozic pro vysokoškolsky vzdělané specialisty (pracovníky řazené do profesí 2. hlavní zaměstnanecké třídy) se po roce 2000 zvýšily o pouhých 6,4 %, zatímco v EU jako celku došlo k nárůstu třikrát vyššímu (o 19,9 %). Tento nepříznivý extrém je navíc doplněn dalším. V průběhu hodnocených posledních sedmi let došlo v ekonomice EU 27 ke zvýšení počtu pracovních míst při „obsluze strojů a zařízení“ (což jsou obvykle nepřilíš kvalitní pracovní místa typická pro „montovny“) o 3,8 %, v národním hospodářství ČR ale počet těchto míst vzrostl o 26,1 %,

což je skoro sedmkrát více. Tak výrazná preference pracovních pozic při „obsluze strojů“ je v hospodářské struktuře Unie dnes již velmi neobvyklá; v řadě zemí EU naopak dochází ke snižování počtu pracovníků s tímto druhem kvalifikace. V této souvislosti se nabízejí otázky, zda v důsledku právě tohoto vývoje nedochází k technologickému zaostávání naší ekonomiky, zda je skutečně dobře, že ČR se stává jakousi „dílnou“ – ne-li montovnou - Evropy a také, jak dlouho u nás ještě může zdárně fungovat strategie investorů založená na využívání nepřilíh kvalifikované pracovní síly, a v čem vlastně z dlouhodobého hlediska spočívá přínos těchto investic pro stát.

2.2. Regionální srovnání úrovně nezaměstnanosti

V rámci této analýzy je problematika vývoje nezaměstnanosti v regionech střední Evropy řešena dvěma postupy. V rámci prvního je srovnávána regionální úroveň nezaměstnanosti ve sledovaných 48 regionech pomocí tzv. harmonizované míry nezaměstnanosti, kterou konstruuje Eurostat. Vznikla přepočtem národních údajů podle jednotné metodiky, čímž byla zajištěna jejich dobrá vzájemná srovnatelnost. Takto je hodnocen vývoj nezaměstnanosti v regionech střední Evropy v letech 2000 – 2007. Základem pro výpočet těchto hodnot nejsou data o evidované nezaměstnanosti, ale údaje LFS, tedy výběrových šetření pracovních sil.

Ve druhé části je hodnocen vývoj na regionálních pracovních trzích ve střední Evropě za použití národních údajů o nezaměstnanosti. Tato data jsou aktuální – jsou použita za období od 31.8.2008 (tedy od doby, kdy se začalo mluvit o hospodářské krizi) do 30.6.2009. Pomocí těchto dat (jsou to oficiální údaje místních „pracovních úřadů“ o evidované nezaměstnanosti) jsou popsány dopady hospodářské krize na trhy střední Evropy.

Podle výše harmonizované míry nebyla úroveň nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji v letech 2000 – 2007 v širším regionálním měřítku nijak vysoká. V rámci ČR sice patřila vždy k nadprůměrným, ale v podmínkách střední Evropy se jednalo o hodnotu průměrnou a v podmínkách celé Evropské unie o hodnotu spíše podprůměrnou. Vyšší míru nezaměstnanosti než Jihomoravský kraj vykazovaly po celé sledované období všechny slovenské regiony NUTS 2 s výjimkou Bratislavy, naopak ve všech rakouských spolkových zemích (jedná se o hierarchický řád NUTS 2) kromě Vídně byla míra nezaměstnanosti vždy nižší.

Ve dvou sledovaných německých spolkových zemích probíhal vývoj zcela odlišně. Zatímco v Sasku a ve všech jeho regionech byla harmonizovaná míra nezaměstnanosti vždy vyšší než v Jihomoravském kraji, v Bavorsku jako celku byla naopak vždy nižší. Z jednotlivých bavorských regionů NUTS 2 byla po většinu hodnoceného období nezaměstnanost vyšší pouze ve třech regionech historického území Franky.

Vyšší nezaměstnanost byla také trvale ve všech třech regionech polského Slezska a v Malopolsku, a také na většině území Maďarska s výjimkou regionu Közép-Magyarország, což je centrální území státu kolem Budapešti, a Severního Zadunajska (Nyugat-Dunántúl), což je nejzápadnější část Maďarska při rakouských hranicích.

Tabulka 25 Vývoj harmonizované míry nezaměstnanosti v letech 2000 - 2007

Region	Míra nezaměstnanosti celkem (%)							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Česká republika	8.8	8.2	7.3	7.8	8.3	7.9	7.1	5.3
Hl. město Praha	4.2	3.9	3.6	4.2	3.9	3.5	2.8	2.4
Středočeský kraj	7.5	6.7	5.0	5.2	5.4	5.2	4.6	3.4
Jihočeský	5.7	5.4	4.6	5.2	5.7	5.0	5.1	3.3
Plzeňský	6.6	6.1	5.1	5.3	5.8	5.1	4.6	3.7
Karlovarský	8.5	7.0	7.2	6.4	9.4	10.9	10.2	8.2
Ústecký	16.2	13.6	13.0	13.0	14.5	14.5	13.7	10.0
Liberecký	6.6	6.3	5.8	6.1	6.4	6.5	7.7	6.1
Královéhradecký	6.1	5.4	4.8	5.9	6.6	4.8	5.4	4.2
Pardubický	8.0	7.2	5.7	7.6	7.0	5.6	5.5	4.4
Vysočina	.	.	.	5.3	6.9	6.8	5.3	4.7
Jihomoravský	.	.	.	8.1	8.4	8.1	8.0	5.4
Olomoucký	14.8	13.4	12.1	9.6	12.0	10.0	8.2	6.3
Zlínský	6.1	5.4	5.2	7.6	7.4	9.4	7.1	5.5
Moravskoslezský	14.5	14.4	13.4	14.8	14.6	13.9	12.0	8.5
Slovensko	18.8	19.3	18.7	17.5	18.2	16.2	13.4	11.1
Bratislava	7.3	8.3	8.7	7.1	8.3	5.3	4.6	4.3
Západné Slovensko	17.7	18.6	17.5	15.9	14.3	12.5	9.8	7.8
Stredné Slovensko	20.4	20.9	21.4	20.5	22.1	19.6	16.4	15.3
Východné Slovensko	24.0	23.9	22.2	21.8	24.2	23.1	19.1	14.9
Rakousko	3.5	3.6	4.0	4.3	4.9	5.1	4.7	4.4
Burgenland	3.2	4.1	4.3	4.2	5.6	6.0	5.0	3.7
Niederösterreich	3.0	3.2	3.5	3.5	4.2	4.3	4.0	3.6
Wien	5.8	5.9	7.2	7.8	8.9	9.1	8.8	8.3
Kärnten	3.1	3.2	2.7	3.4	4.6	4.8	4.4	3.9
Steiermark	3.2	3.7	3.7	4.0	3.7	4.1	3.9	3.7
Oberösterreich	3.1	2.8	3.1	3.3	3.7	4.0	3.2	3.2
Salzburg	2.3	1.9	2.7	2.2	3.7	3.2	3.1	3.0
Tirol	2.5	2.3	2.0	2.6	3.3	3.5	2.9	2.8
Vorarlberg	2.4	2.3	2.5	4.1	4.1	5.3	4.4	3.6
Německo	7.9	7.8	8.5	9.8	10.7	11.1	10.2	8.6
Bayern	4.0	3.8	4.5	6.1	6.8	7.0	6.5	5.3
Oberbayern	3.0	2.8	3.4	5.0	5.3	5.8	5.3	4.3
Niederbayern	3.3	3.8	4.4	5.6	6.4	6.4	6.6	5.0
Oberpfalz	4.6	4.8	5.0	6.4	6.9	6.5	6.8	5.2
Oberfranken	4.9	5.4	7.0	8.7	10.0	10.2	9.5	7.6
Mittelfranken	5.6	4.7	5.6	7.4	8.5	8.6	7.8	6.7
Unterfranken	4.5	4.3	5.3	6.2	7.4	8.2	6.3	5.8
Schwaben	3.8	3.8	4.0	5.8	6.8	6.5	6.2	5.0
Sachsen	16.1	17.0	17.8	17.8	19.4	18.7	16.6	14.4
Chemnitz	15.4	16.3	17.3	17.7	19.5	17.8	16.2	13.6
Dresden	15.9	17.4	17.4	16.7	18.7	18.3	16.2	13.3
Leipzig	17.3	17.5	19.1	19.8	20.1	20.5	17.9	17.2
Polsko	16.1	18.2	19.9	19.6	18.9	17.7	13.9	9.6
Malopolske	11.7	13.0	16.2	18.0	17.3	15.3	12.6	8.5
Śląskie	17.5	19.7	20.1	20.2	19.3	19.0	14.2	8.1
Dolnośląskie	21.3	23.7	26.1	26.0	24.9	22.8	17.3	12.7
Opolskie	15.5	18.1	19.7	18.3	17.8	16.9	13.5	9.4
Maďarsko	6.4	5.7	5.8	5.9	6.1	7.2	7.5	7.4
Közép-Magyarország	5.2	4.3	4.0	4.0	4.5	5.1	5.1	4.7
Közép-Dunántúl	4.9	4.3	5.0	4.6	5.6	6.3	6.0	5.0
Nyugat-Dunántúl	4.2	4.2	4.0	4.6	4.6	5.9	5.7	5.0
Dél-Dunántúl	7.8	7.8	7.9	7.9	7.3	8.8	9.0	10.0
Észak-Magyarország	10.1	8.5	8.9	9.7	9.7	10.6	11.0	12.3
Észak-Alföld	9.2	7.8	7.8	6.8	7.2	9.0	11.0	10.8
Dél-Alföld	5.1	5.4	6.2	6.5	6.3	8.1	7.8	7.9
EU 27 celkem	.	.	.	9.1	9.2	8.9	8.2	7.2

Pramen: Eurostat, 2009

2.3. Vývoj na pracovním trhu v období hospodářské recese

Nevýhodou databází Eurostatu na úrovni regionální je jejich poměrně malá aktuálnost. Proto, aby bylo možno hodnotit dopady nynější hospodářské krize na trhy práce v jednotlivých sledovaných regionech, bylo nutno čerpat aktuální data z jednotlivých oficiálních národních databází.

Od konce srpna 2008 do konce června 2009, tedy v průběhu 10-ti měsíců, se nezaměstnanost v Jihomoravském kraji zvýšila o 16,1 tis. osob, tj. o 42 % původní hodnoty. Je to velmi vysoké číslo, ale v podmínkách České republiky se vlastně jednalo o ještě příznivý vývoj. Celostátní nezaměstnanost totiž v daném období vzrostla skoro o polovinu (o více 48 %) a pouze ve třech krajích ČR (v Praze a v kraji Ústeckém a Moravskoslezském) nezaměstnanost rostla pomaleji než v Jihomoravském kraji.

Ze středoevropských zemí se v průběhu posledních deseti měsíců nezaměstnanost zvýšila nejméně v Německu (o 6,7 %), v Polsku (o 18,2 %) a v Rakousku (o 24,9 %). Ovšem také v Maďarsku, o němž se mluví jako o zemi výjimečně postižené současnou hospodářskou krizí, se počet nezaměstnaných zvýšil podstatně méně (o 29,3 %) než v ČR. Jedinou zemí střední Evropy, kterou nezaměstnanost postihla více než ČR, je Slovensko (nárůst nezaměstnanosti o 63,0 %).

Přitom Slovensko je i tak zemí s nejvyšší nezaměstnaností ve střední Evropě. Současný počet nezaměstnaných již přesahuje 300 tis. a míra nezaměstnanosti se blíží 12-ti %. V období od 31.8.2008 do 30.6.2009 se počet nezaměstnaných v zemi zvýšil o více než 120 tis. osob, tedy o skoro dvě třetiny původního počtu. Stále velmi nízká je úroveň nezaměstnanosti v Bratislavě (3,8 %), ovšem směrem na východ se rychle zvyšuje. V NUTS 2 Západné Slovensko nyní činí 9,3 %, ve Středním Slovensku 14,0 % a v NUTS 2 Východné Slovensko dosahuje vysokých 17,0 % (mezi hodnocenými 48 regiony střední Evropy je to úroveň jednoznačně nejvyšší). Od 31.8.2008 se nezaměstnanost zvýšila nejvíce na Západním Slovensku, kde se zdvojnásobila (nárůst o 99,3 %), a také v Bratislavě, kde vzrostla o 88 %. (Ovšem v hlavním městě Slovenska byla nezaměstnanost v srpnu 2008 ze všech hodnocených regionů střední Evropy nejnižší!). V regionu Střední Slovensko nezaměstnanost během deseti posledních měsíců narostla o 55 %, na Východním Slovensku o 48 %; všude na Slovensku tedy více než v Jihomoravském kraji.

Míra nezaměstnanosti počítaná podle národní metodiky se na Slovensku v tomto období zvýšila ze 7,4 % na 11,8 % a ještě i nyní stále roste. V hlavním městě je asi 3x nižší než na Západním Slovensku, 4x vyšší než na Středním Slovensku a zhruba 4,5krát vyšší než na východě státu.

Rakousko je zemí, která ve střední Evropě trvale vykazuje nejnižší úroveň nezaměstnanosti. Při míře nezaměstnanosti 5,0 % bylo v Rakousku ke konci srpna 2008 evidováno 184 tis. nezaměstnaných. Do konce ledna 2009 sice jejich počet nebývale vzrostl – skoro o 40 %, až na 300 tis. osob – ovšem poté se již počet nezaměstnaných začal snižovat. Do konce června 2009 z evidence místních úřadů práce (AMS) odešlo přes 80 tis. osob; k datu 30.6.2009 zůstalo evidováno pouze 230 tis. osob, což představuje míru nezaměstnanosti ve výši 6,3 %. Čistý nárůst nezaměstnanosti od konce srpna 2008 tak činí pouze 47,5 tis. osob, tedy necelou čtvrtinu původního stavu.

Tabulka 26 Vývoj počtu registrovaných nezaměstnaných v regionech střední Evropy v období hospodářské recese (stav podle národních databází)

Region	Počet nezaměstnaných celkem (v tis. osob)								
	2008			2009					
	srpen	říjen	prosinec	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Česká republika	312,3	311,7	352,3	398,1	428,8	448,9	456,7	457,6	463,6
Hl. město Praha	17,3	16,9	17,4	18,6	19,8	21,3	22,3	23,1	24,0
Středočeský kraj	27,3	27,3	31,2	34,6	37,2	39,2	39,5	39,5	40,0
Jihočeský	14,0	14,5	17,5	20,6	22,4	23,1	23,0	22,5	22,6
Plzeňský	14,0	14,1	16,8	18,9	20,6	21,7	22,3	22,6	22,9
Karlovarský	11,7	12,0	13,4	15,4	16,5	16,9	17,7	17,6	17,7
Ústecký	41,7	41,8	45,7	49,7	52,2	53,3	54,6	54,5	54,2
Liberecký	14,5	14,7	16,6	19,3	21,1	22,4	23,4	23,6	23,9
Královéhradecký	12,4	12,6	14,7	17,2	18,7	19,8	20,4	20,2	20,4
Pardubický	13,9	14,1	17,0	19,7	21,2	22,1	22,2	21,8	22,0
Vysočina	14,6	14,6	17,9	20,9	23,0	24,1	23,6	23,3	23,7
Jihomoravský	38,3	38,3	43,1	48,2	51,5	53,6	53,6	53,3	54,4
Olomoucký	20,1	20,0	23,5	27,3	30,5	32,3	33,2	33,4	33,9
Zlínský	17,9	17,6	20,0	23,2	25,2	26,8	27,7	28,0	28,7
Moravskoslezský	54,8	53,0	57,5	64,4	69,1	72,4	73,4	74,0	75,2
Slovensko	192,1	195,9	218,9	239,3	257,5	273,8	289,3	301,9	313,1
Bratislava	6,9	7,3	7,5	8,5	9,4	10,1	11,1	12,0	13,0
Západné Slovensko	43,9	44,4	52,2	59,8	66,5	72,5	78,2	83,0	87,5
Stredné Slovensko	58,1	58,6	64,6	69,8	75,1	79,8	84,5	87,5	90,0
Východné Slovensko	83,2	85,6	94,6	101,2	106,5	111,4	115,5	119,4	122,5
Rakousko	183,9	202,8	287,1	301,5	301,7	271,1	258,2	239,8	229,6
Burgenland	5,9	5,7	11,3	12,0	12,0	9,4	7,0	6,6	6,7
Niederösterreich	31,7	30,0	50,8	53,4	54,1	46,4	39,8	37,6	37,9
Wien	63,2	61,7	80,6	79,2	78,0	73,6	70,3	68,1	69,7
Kärnten	12,0	16,1	25,9	27,1	26,2	22,9	21,2	17,8	16,2
Steiermark	25,7	27,6	45,9	49,6	49,5	42,9	38,4	35,4	33,7
Oberösterreich	19,3	19,3	33,7	36,1	37,8	32,6	29,0	27,0	26,5
Salzburg	7,4	11,7	11,5	14,0	14,2	12,9	14,5	13,2	11,1
Tirol	11,0	21,5	17,6	19,9	19,4	20,1	26,1	22,7	17,2
Vorarlberg	7,7	9,2	9,7	10,4	10,5	10,3	11,9	11,4	10,5
Německo	3 195,7	2 996,9	3 102,1	3 488,8	3 551,9	3 585,8	3 584,8	3 458,0	3 410,0
Bayern	259,8	237,1	262,8	330,6	336,7	342,3	333,1	314,7	310,9
Oberbayern	83,1	77,5	83,4	100,4	102,2	103,4	102,2	98,1	97,3
Niederbayern	21,6	19,0	23,8	35,8	35,7	36,0	32,0	28,0	27,0
Oberpfalz	23,5	20,6	23,4	32,3	33,6	34,1	31,5	29,2	29,1
Oberfranken	28,8	25,5	28,2	36,0	36,1	36,2	34,9	32,4	32,3
Mittelfranken	43,6	40,4	43,3	51,7	52,4	53,7	53,9	51,5	50,7
Unterfranken	26,2	23,8	26,5	32,5	33,2	33,7	33,2	31,8	31,2
Schwaben	33,1	30,3	34,3	41,9	43,5	45,2	45,3	43,7	43,3
Sachsen	268,8	248,5	261,1	296,9	304,4	307,4	302,9	285,6	275,3
Chemnitz	93,2	85,2	92,8	107,7	111,5	113,9	112,2	105,2	101,3
Dresden	102,5	95,5	99,3	122,4	114,6	115,2	112,8	106,0	101,9
Leipzig	73,0	67,8	69,0	76,7	78,3	78,3	77,9	74,4	72,1
Polsko	1 404,4	1 352,3	1 473,8	1 634,0	1 719,1	1 758,3	1 721,0	1 687,0	1 659,3
Malopolske	91,2	89,7	97,8	108,8	115,0	119,2	117,1	114,1	.
Śląskie	122,4	115,4	122,7	138,1	147,9	154,2	153,2	150,5	148,5
Dolnośląskie	104,9	102,3	113,9	126,9	135,6	140,0	137,2	134,0	130,6
Opolskie	32,8	31,1	35,7	40,7	43,0	43,7	42,6	41,8	40,6
Maďarsko	425,0	424,6	477,4	509,1	543,1	563,9	568,9	563,8	549,4
Közép-Magyarország	45,9	46,4	51,0	54,1	59,3	64,0	67,0	71,1	71,5
Közép-Dunántúl	34,3	35,5	43,0	48,3	53,6	57,4	59,1	58,7	58,0
Nyugat-Dunántúl	27,5	26,4	33,5	38,9	43,0	44,9	45,7	45,5	44,5
Dél-Dunántúl	55,7	55,9	61,9	66,0	69,7	71,6	72,0	70,9	68,4
Észak-Magyarország	91,0	90,9	97,0	100,5	105,9	110,6	110,5	109,1	105,2
Észak-Alföld	106,6	105,2	118,5	123,8	129,7	132,1	131,3	126,7	121,9
Dél-Alföld	64,0	64,3	72,5	77,5	81,9	83,3	83,2	81,8	79,9

Pramen: Národní databáze České republiky, Slovenské republiky, Rakouské republiky, Spolkové republiky Německo, Polské republiky a Maďarské republiky, 2009, vlastní výpočty

Tabulka 27 Vývoj míry nezaměstnanosti v regionech střední Evropy v období hospodářské recese (stav podle národních databází)

Region	Míra nezaměstnanosti (v %)								
	2008			2009					
	srpen	říjen	prosinec	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Česká republika	5,3	5,2	6,0	6,8	7,4	7,7	7,9	7,9	8,0
Hl. město Praha	2,2	2,1	2,1	2,3	2,4	2,6	2,7	2,8	3,2
Středočeský kraj	3,9	3,9	4,5	4,9	5,3	5,6	5,6	,6	5,7
Jihočeský	3,8	3,9	4,8	5,8	6,3	6,6	6,5	6,4	6,4
Plzeňský	4,2	4,2	5,0	5,7	6,2	6,6	6,7	6,8	11,6
Karlovarský	6,6	6,7	7,6	8,8	9,4	9,6	10,1	10,1	10,2
Ústecký	9,4	9,2	10,3	11,2	11,9	12,1	12,4	12,4	12,4
Liberecký	6,1	6,1	7,0	8,2	9,1	9,7	10,1	10,2	10,4
Královéhradecký	4,1	4,0	4,8	5,7	6,2	6,6	6,8	6,7	6,8
Pardubický	4,9	4,9	6,0	6,9	7,5	7,8	7,8	7,7	7,8
Vysočina	5,2	5,1	6,3	7,4	8,2	8,6	8,5	8,5	8,6
Jihomoravský	6,1	6,0	6,8	7,7	8,3	8,7	8,6	8,6	8,7
Olomoucký	5,9	5,8	6,9	8,2	9,2	9,8	10,0	10,1	10,2
Zlínský	5,5	5,3	6,1	7,2	8,0	8,5	8,8	8,9	9,2
Moravskoslezský	8,2	7,7	8,5	9,7	7,4	11,0	11,1	11,3	11,5
Slovensko	7,4	7,5	8,4	9,0	9,7	10,3	10,9	11,4	11,8
Bratislava	2,1	2,2	2,3	2,5	2,8	3,0	3,3	3,5	3,8
Západné Slovensko	4,8	4,8	5,7	6,3	7,0	7,7	8,3	8,8	9,3
Stredné Slovensko	9,2	9,2	10,2	10,8	11,7	12,4	13,1	13,6	14,0
Východné Slovensko	11,6	11,9	13,2	14,0	14,8	15,5	16,0	16,6	17,0
Rakousko	5,0	5,6	7,9	8,3	8,3	7,5	7,1	6,6	6,3
Burgenland	5,9	5,8	11,7	12,1	12,4	9,7	7,2	6,7	6,8
Niederösterreich	5,2	5,0	8,5	8,9	9,1	7,8	6,7	6,3	6,3
Wien	7,3	7,2	9,4	9,3	8,3	8,6	8,2	8,0	8,1
Kärnten	5,2	7,1	11,5	12,1	11,7	10,3	9,5	8,0	7,2
Steiermark	5,0	5,4	9,1	9,7	9,8	8,5	7,6	7,0	6,7
Oberösterreich	3,0	3,1	5,4	5,8	6,1	5,2	4,6	4,3	4,2
Salzburg	3,0	4,8	4,6	5,5	5,6	5,2	6,0	5,4	4,5
Tirol	3,4	6,9	5,4	6,1	5,9	6,3	8,4	7,3	5,5
Vorarlberg	4,9	6,0	6,2	6,6	6,7	6,6	7,7	7,5	6,9
Německo	7,6	7,2	7,4	8,3	8,5	8,6	8,6	8,2	8,1
Bayern	3,9	3,6	4,0	5,0	5,1	5,2	5,1	4,7	4,7
Oberbayern	3,7	3,5	3,7	4,5	4,6	4,6	4,5	4,3	4,3
Niederbayern	3,5	3,1	3,8	5,8	5,7	5,8	5,2	4,5	4,5
Oberpfalz	4,1	3,6	4,0	5,6	5,8	5,9	5,4	5,0	5,0
Oberfranken	5,0	4,4	4,9	6,3	6,3	6,3	6,1	5,6	5,6
Mittelfranken	4,8	4,4	4,8	5,7	5,8	5,9	5,9	5,6	5,5
Unterfranken	3,7	3,4	3,7	4,6	4,7	4,8	4,7	4,5	4,4
Schwaben	3,5	3,2	3,6	4,4	4,6	4,8	4,8	4,6	4,5
Sachsen	12,4	11,5	12,0	13,7	14,0	14,2	14,0	13,3	12,8
Chemnitz	11,5	10,5	11,4	13,3	13,7	14,0	13,8	13,1	12,7
Dresden	12,1	11,3	11,8	13,3	13,6	13,6	13,4	12,6	12,2
Leipzig	14,2	13,2	13,4	14,9	15,2	15,2	15,2	14,5	14,1
Polsko	9,1	8,8	9,5	10,5	10,9	11,2	11,0	10,8	10,7
Malopolske	7,1	7,0	7,6	8,3	8,8	9,1	9,0	.	.
Śląskie	6,9	6,5	6,9	7,7	8,2	8,5	8,5	8,4	8,3
Dolnośląskie	9,5	9,2	10,2	11,3	12,0	12,3	12,1	11,9	11,6
Opolskie	9,1	8,7	9,9	11,3	11,7	11,9	11,6	11,4	11,2
Maďarsko	6,4	6,4	7,2	7,7	8,2	8,5	8,6	8,5	8,3
Közép-Magyarország	2,5	2,5	2,7	2,9	3,2	3,4	3,6	3,8	3,8
Közép-Dunántúl	4,6	4,8	5,8	6,5	7,2	7,7	7,9	7,9	7,8
Nyugat-Dunántúl	4,1	4,0	5,0	5,9	6,5	6,8	6,9	6,9	6,7
Dél-Dunántúl	8,6	8,7	9,6	10,2	10,8	11,1	11,2	11,0	10,6
Észak-Magyarország	11,0	11,0	11,8	12,2	12,9	13,4	13,4	13,3	12,8
Észak-Alföld	10,5	10,3	11,6	12,1	12,7	13,0	12,9	12,4	12,0
Dél-Alföld	7,2	7,3	8,2	8,8	9,3	9,4	9,4	9,3	9,0

Pramen: Národní databáze České republiky, Slovenské republiky, Rakouské republiky, Spolkové republiky Německo, Polské republiky a Maďarské republiky, 2009, vlastní výpočty

Z rakouských spolkových zemí bývá nezaměstnanost téměř trvale nejvyšší v hlavním městě Vídni. Hospodářská krize toto pravidlo na čas změnila. Počet nezaměstnaných ve Vídni rostl poměrně pomalu; recese se mnohem výrazněji projevila na pracovních trzích v Korutanech a především v Burgenlandu. Tyto dvě spolkové země od konce roku 2008 do jara 2009 (a krátkodobě i Dolní Rakousko a Tyrolsko) vyšší míry nezaměstnanosti Vídeň předstihly. Od června 2009 je rakouské hlavní město opět spolkovou zemí s nejvyšší nezaměstnaností ve státě. Naopak nejnižší je nezaměstnanost trvale v Horním Rakousku; na této skutečnosti probíhající hospodářská recese nic nezměnila.

Rakousko bylo první zemí střední Evropy, v níž růst nezaměstnanosti vyvolaný hospodářskou recesí ustoupil. Došlo k tomu již v průběhu měsíce března 2009. Celkově se v období od konce srpna 2008 do konce června 2009 nezaměstnanost zvýšila nejvíce v Tyrolsku (nárůst o 56 % původního stavu), v Salzburku (o 50 %) a ve Voralbergu (o 36 %), tedy v nejzápadnějších rakouských zemích. Nejnižší nárůst byl zaznamenán ve Vídni (o 10 %), v Burgenlandu (o 14 %) a v Dolním Rakousku (o necelých 20 %).

V rámci střední Evropy nejmenší dopady hospodářské recese na pracovní trh zaznamenalo Německo. Na konci června 2009 zde bylo evidováno 3 410 tis. nezaměstnaných, přičemž míra nezaměstnanosti dosáhla 8,1 % a je tedy nyní již prakticky stejná jako v ČR. Ze všech středoevropských zemí právě v Německu došlo k nárůstu nezaměstnanosti nejpozději – až do začátku ledna 2009 nezaměstnanost v zemi klesala. Růst nezaměstnanosti byl navíc velmi krátký – trval jen 3 měsíce. Od začátku května totiž nezaměstnanost v Německu již opět klesá. Celkové zvýšení počtu nezaměstnaných v hodnoceném období od konce srpna do 30.6.2009 činí 214 tis. osob, což je pouhých 6,7 % počátečního stavu.

V rámci Německa je Bavorsko zemí s téměř trvale nejnižší nezaměstnaností, Sasko naopak patří ke spolkovým zemím s nejvyšší nezaměstnaností. Přesto vývoj na trzích práce v těchto dvou zemích byl v posledním roce dosti podobný. V obou zemích nezaměstnanost kulminovala v březnu 2009 a od té doby se již snižuje. Celkový nárůst počtu nezaměstnaných v nich se ale výrazně liší; zatímco v Bavorsku dosáhl necelých 20-ti %, v Sasku ale činí jen zanedbatelných 2,4 %.

V rámci bavorských regionů NUTS 2 nejvyšší nezaměstnanost je dlouhodobě v regionech Horní Franky (5,5 %) a Střední Franky (5,0 %), nejnižší pak v Horním Bavorsku (4,3 %) a v Dolních Francích (4,4 %). Od srpna 2008 se počet nezaměstnaných zvýšil nejvýrazněji ve Švábsku (o 30 %) a v Dolním Bavorsku (o 25 %), nejméně pak v Horních Francích (o 12 %). Ve srovnání s Jihomoravským krajem tedy všechny bavorské regiony vykazují jednak podstatně nižší nezaměstnanost a jednak i podstatně příznivější vývoj na pracovním trhu v období hospodářské recese.

V Sasku je nezaměstnanost trvale velmi vysoká. Ke konci června 2009 činila míra nezaměstnanosti v zemi 14,8 %. Nezaměstnaností je přitom celá spolková země zasažena stejně intenzivně; vnitřní regionální rozdíly jsou minimální a v průběhu recese se navíc dále snížily. Nejvyšší nezaměstnanost je nyní v regionu NUTS 2 Leipzig (14,1 %), nejnižší pak NUTS 2 Chemnitz (12,7 %). Sasko je zemí, kterou ve střední Evropě hospodářská recese postihla nejméně, současně je to ovšem země, kde úroveň nezaměstnanosti je v současné době nejvyšší.

Polsko je státem, kde v posledních letech nezaměstnanost klesala velmi intenzivně, přesto míra nezaměstnanosti je zde stále vysoká. K 30.6.2009 dosahovala 10,7 %. Po srpnu 2008 došlo v Polsku k obdobnému vývoji na trhu práce jako v ČR. Po pomalém nárůstu počtu nezaměstnaných v závěru roku 2008 došlo v úvodních měsících roku 2009 k rychlému růstu nezaměstnanosti. Ovšem od dubna 2009 v Polsku – na rozdíl od ČR – nezaměstnanost již opět klesá. Celkově se počet nezaměstnaných od srpna 2008 zvýšil o 250 tis. osob, což představuje nárůst o necelých 20 %. Ve všech čtyřech sledovaných polských vojvodstvích došlo k prakticky totožnému vývoji; růst celkové nezaměstnanosti se ve všech případech pohybuje v rozmezí 20 - 25 %. V rámci Polska bylo tedy Slezsko a Malopolsko postiženo recesí více než ostatní území státu, ovšem vzhledem k vývoji v Jihomoravském kraji se i tak jednalo o sotva poloviční růst.

Počet nezaměstnaných v Maďarsku, které má zhruba stejný počet obyvatel jako ČR, je asi o 100 tis. vyšší než u nás. Koncem června 2009 zde bylo 550 tis. nezaměstnaných, což odpovídá míře nezaměstnanosti ve výši 8,3 %. Nejnižší nezaměstnanost ve státě vykazuje trvale Centrální Maďarsko (Közép-Magyarország, 3,8 %) a Západní Zadunajsko (Nyugat-Dunántúl), nejvyšší naopak regiony Severní Maďarsko (Észak-Magyarország, 12,8 %) a Severní Zadunajsko (Észak-Alföld), tedy území v severovýchodní části země. Nižší nezaměstnanost než Jihomoravský kraj má v Maďarsku pouze území severně od Balatonu mezi Budapeští a rakouskými hranicemi.

V průběhu hospodářské krize v Maďarsku přibylo zhruba 125 tis. nezaměstnaných, což představuje nárůst o 30 %. Relativně nejpostiženější jsou – stejně jako téměř všude ve střední Evropě – území s nejnižší mírou nezaměstnanosti (Észak-Magyarország a Észak-Alföld, o cca dvě třetiny původního stavu), zatímco v území s nejvyšší mírou nezaměstnanosti (Észak-Magyarország a Észak-Alföld) se počet nezaměstnaných zvýšil nejméně (v obou regionech o cca 15 %). Na rozdíl od ČR se v Maďarsku počet nezaměstnaných již od května 2009 opět snižuje.

Shrnutí

Z analýzy statistických dat vyplývá, že struktura české ekonomiky a s ní i sektorová skladba zaměstnanosti se po roce 1989 zřetelně přiblížila struktuře běžné v hospodářsky vyspělých zemích. Přesto se sektorová i odvětvová skladba zaměstnanosti v ČR od stavu převládajícího v EU stále výrazně odlišuje.

Výrazně specifická je hospodářská i zaměstnanecká struktura ČR v postavení **sekundárního sektoru ekonomiky**, tedy odvětví průmyslu a stavebnictví. I ty země Unie, v nichž je sekundární sektor zastoupen nejsilněji, vykazují podíl na úhrnné zaměstnanosti zhruba jen do výše 30 %, v ČR je to 40,2%. Výjimkou je pouze Slovensko, s podílem ve výši 39 % a také Estonsko, Bulharsko a Slovinsko, kde podíl sekundární sféry dosahuje 35-ti %. Snižování stavů pracovníků v sekundární sféře ekonomiky (a především v průmyslu) je jev obecný a dochází k němu prakticky ve všech vyspělých ekonomikách. Zdá se, že technologická inovace v průmyslu všude způsobuje rychlé snižování náročnosti těchto výrob na pracovní sílu, a to jak na její množství, tak bohužel často i na její kvalifikaci.

V moderních ekonomikách pracovní síla uvolňovaná z prvních dvou sektorů ekonomiky nachází uplatnění v **odvětvích terciární sféry**. Ve všech skutečně vyspělých zemích světa právě tato část ekonomiky dnes soustřeďuje nadpoloviční většinu pracovních míst, přičemž

její podíl na celkovém úhrnu zaměstnanosti obvykle dále rychle roste. V ČR je zaměstnanost v terciární sféře ekonomiky stále výjimečně nízká. Dosahuje přibližně 56-ti % a v Evropské Unii je čtvrtá nejnižší (po Rumunsku, Slovinsku a Polsku). Ani vývojové tendence v tomto ohledu nejsou v ČR nijak příznivé. Pouze v jediné zemi EU rostl počet pracovníků v terciáru pomaleji než u nás – a to v Dánsku, kde ale podíl terciáru na úhrnné zaměstnanosti činí již 74 %.

Z analýzy vývojových trendů v sektorové a odvětvové zaměstnanosti **na úrovni regionů NUTS 2** vyplývá, že postavení Jihomoravského kraje v prostoru střední Evropy je v mnoha ohledech značně specifické. Podíl primárního sektoru (dále jen zemědělství) na celkové zaměstnanosti v kraji v roce 2007 dosahoval pouhých 4 %. Jedná se o hodnotu blízkou celostátnímu průměru, který činí 3,6 % (šest krajů ČR vykazovalo hodnotu vyšší než Jihomoravský kraj) a také v podmínkách sledovaného regionu střední Evropy je to hodnota průměrná nebo spíše mírně podprůměrná. Vyšší podíl zaměstnaných v zemědělství vykazují tři ze čtyř slovenských regionů NUTS 2 (všechny kromě Bratislavy) a sedm z devíti Rakouských spolkových zemí (nižší podíl než je JMK má pouze Vídeň a Vorarlberg).

V odvětvích průmyslové výroby bylo v Jihomoravském kraji v roce 2007 zaměstnáno 30,1% z celkového počtu pracovníků v národním hospodářství. V měřítku EU se sice jedná o hodnotu vysokou, v podmínkách ČR to ovšem je podíl podprůměrný. Všude jinde v Evropě (a to nejen střední) je ale tak vysoká zaměstnanost průmyslu pokládána za raritní. Jedinou výjimkou v EU je Slovensko.

Po roce 2000 se v Jihomoravském kraji zaměstnanost v průmyslu zvýšila. I když bylo toto zvýšení v podmínkách ČR nízké, v optice EU byl nárůst naopak velmi vysoký. V EU jako celku totiž počet zaměstnanců průmyslu poměrně rychle klesá. Z okolních zemí zaměstnanost v průmyslu roste pouze na Slovensku

Odvětví stavebnictví se v roce 2007 v Jihomoravském kraji podílelo 10,3 % na celkové zaměstnanosti. Je to hodnota značně vysoká, a to jak vzhledem k úrovni ČR, tak i v evropském měřítku.

Nejvýznamnějším národohospodářským sektorem v Jihomoravském kraji je **sféra terciární**. Pouze ve čtyřech krajích ČR (Praha, Středočeský, Moravskoslezský a Karlovarský) je zastoupení terciáru ještě výraznější. Nicméně je překvapivé, že průměrná hodnota za Jihomoravský kraj je i tak nižší než je celostátní průměr. V ostatních zemích střední Evropy se jen obtížně nachází region, v němž by zaměstnanost v terciární sféře byla tak nízká, jako je v Jihomoravském kraji. Vysoký (a rostoucí) podíl zaměstnanosti v terciární sféře je jedním z charakteristických znaků moderní ekonomiky. To, že v Jihomoravském kraji (a ve všech krajích ČR kromě Prahy) je tento podíl značně nízký, je faktem, který signalizuje, že národní hospodářství a tím i zaměstnanost se u nás vyvíjí jinak než je ve vyspělých zemích běžné. Ze všech sledovaných zahraničních regionů střední Evropy měly nižší tempo růstu než Jihomoravský kraj pouze tři regiony NUTS 2. V Maďarsku je to zemědělské Jižní Zadunajsko, v Polsku Vojvodství Opolské a v Sasku průmyslový region Chemnitz. Ve všech ostatních regionech NUTS 2 se zaměstnanost v terciární sféře zvyšuje rychleji než v Jihomoravském kraji. Lze se domnívat, že takto odlišný vývoj se může negativně promítnout v budoucím celkovém rozvoji Jihomoravského kraje.

V rámci dynamiky kvalifikačních změn se počet vysokoškoláků v hospodářské struktuře kraje v letech 1993-2007 zvýšil o 45 %, počet středoškoláků s maturitou vzrostl o celou pětinu, počet středoškoláků bez maturity (tj. především vyučených) ale poklesl o 15 %, tedy více než tomu bylo v rámci celé ČR. Trh práce v ČR i v Jihomoravském kraji má zájem především o pracovníky kvalifikované; **pracovní síla nekvalifikovaná je proto trvale a přitom velmi rychle z trhu práce vytěšňována. Vyplývá z toho jednoznačně obrovský význam vzdělání na současném českém i jihomoravském trhu práce.**

Ačkoliv se vzdělanostní skladba pracovní síly v ČR (a také v Jihomoravském kraji) po roce 1989 výrazně zlepšila, právě tato struktura se nyní stává závažným problémem našeho trhu práce. Současná vzdělanostní struktura pracovní síly v ČR je tak ve srovnání s obdobnou skladbou v členských zemích EU stále v jistém ohledu unikátní. Žádná země Unie – s výjimkou Slovenska - nemá ve své zaměstnanecké skladbě tak mimořádně nízký podíl osob s pouze základním vzděláním, žádná nemá tak vysoký podíl osob se vzděláním středoškolským (včetně absolventů učňovských škol) a kromě Portugalska a Rumunska ani žádná nemá tak nízký podíl pracovníků se vzděláním vyšším a vysokoškolským. V hospodářských strukturách celé řady i velmi vyspělých zemí, jako např. v Nizozemí, Belgii, Dánsku či ve Francii, je zaměstnáno relativně i čtyřikrát více osob se vzděláním základním či nižším středním než ČR. Naproti tomu pracovníků s maturitním vzděláním či výučním listem je u nás extrémně mnoho; ekonomiky většiny zemí Unie dobře vystačí s jejich přibližně polovičním zastoupením. Velkým problémem v budoucím rozvoji České republiky ale může být především to, že hospodářství má k dispozici pouze málo pracovníků se vzděláním vyšším než je maturitní. Vývojové tendence přitom nenaznačují, že by se stávající výrazné rozdíly ve struktuře vzdělání pracovní síly v ČR na straně jedné a v Evropské unii na straně druhé měly v blízké budoucnosti snižovat. Naopak.

Z analýzy vývojových trendů ve vzdělanostní skladbě zaměstnané pracovní síly **na úrovni regionů NUTS 2 ve střední Evropě** vyplývají pro Jihomoravský kraj stejné závěry jako pro celou ČR: v zaměstnanecké skladbě je zastoupeno již jen velmi málo pracovníků se základním vzděláním, vysoký je podíl středoškoláků (včetně osob s výučním listem) a stále málo pracovníků má vzdělání získané na vyšší odborné nebo vysoké škole. **Velmi důležitá je skutečnost, že podíl nekvalifikovaných pracovních sil je v národním hospodářství v ČR velmi nízký (5,3 % oproti 9,8 % v EU).**

Od konce srpna 2008 do konce června 2009 se nezaměstnanost v Jihomoravském kraji zvýšila o 16,1 tis. osob, tj. o 42 % původní hodnoty. Je to velmi vysoké číslo, ale v podmínkách České republiky se vlastně jednalo o ještě příznivý vývoj. Celostátní nezaměstnanost totiž v daném období vzrostla skoro o polovinu (o více 48 %) a pouze ve třech krajích ČR (v Praze a v kraji Ústeckém a Moravskoslezském) nezaměstnanost rostla pomaleji než v Jihomoravském kraji. Jedinou zemí střední Evropy, kterou nezaměstnanost postihla více než ČR, je Slovensko.

3. Flexibilita na trhu práce

Pojem flexibilita pracovní síly lze obtížně i exaktně definovat, natož ji objektivně hodnotit. V moderních ekonomikách bývá spojována nejčastěji s nestandardními pracovními úvazky a se vzděláváním pracovní síly. Na tyto dvě oblasti – a dále také na rozsah a dynamiku vývoje zaměstnávání žen v ekonomice – byl kladen důraz v tomto rozboru.

3.1. Problém zaměstnanosti žen

Od roku 1987 v ČR podíl žen na úhrnné zaměstnanosti v národním hospodářství trvale klesá. Výrazně se snížil zejména v průběhu devadesátých let, a to z více než 47 % v roce 1990 na necelých 44 % v roce 2000, ovšem mírný pokles pokračoval i po roce 2000 (na 43,0 % v roce 2007). V tomto ohledu dochází v naší ekonomice k vývoji, který zřetelně jde proti trendu v hospodářsky vyspělých evropských zemích. Ve všech rozvinutých zemích Unie (jedinou výjimkou je Švédsko, které ovšem i tak vykazuje výjimečně vysoký podíl zaměstnaných žen) podíl žen zapojených do národní ekonomiky rychle roste.

V roce 2007 se ženy na celkové zaměstnanosti v EU podílely 44,5 %. Nejvyšší je jejich podíl tradičně ve Skandinávských zemích (Finsko 48,2 %, Švédsko 47,4 %) a v Pobaltí (Estonsko 49,7 %, Litva 49,3 %, Lotyšsko 48,8 %), ale také například ve Francii 46,9 %. Naopak tradičně nejnižší zastoupení mají v ekonomikách jihoevropských zemí (Malta 32,0 %, Řecko 38,8 %, Itálie 39,5 %, Španělsko 41,1 % - ale už ne Portugalsko s 46,0 %!). Česká republika, ve které zaměstnanost žen bývala jedna z nejvyšších na světě, nyní už naopak patří mezi státy Unie s podílem nejnižším. Ze sedmadvaceti zemí EU je až na dvaadvacáté pozici.

V průběhu posledních dvaceti let se podíl pracujících žen v Unii zvýšil v řadě zemí velmi výrazně. Například v Nizozemí, Lucembursku či v Irsku se jejich počet v ekonomice po roce 1980 zdvojnásobil, v Řecku, Portugalsku a Španělsku se zvýšil o polovinu, v Belgii a Rakousku o více než třetinu. I když ve všech těchto uvedených zemích bývala zaměstnanost žen tradičně nízká a tedy příslušná dynamika růstu mohla být značná, a v ČR existovala přezaměstnanost žen, takže její snížení bylo vlastně přirozené, procesy, které zde proběhly, způsobily, že z „původních zemí Unie“ nižší podíl žen než ČR dnes vykazují již jen Řecko, Itálie a Španělsko, z „nových členských zemí“ jen Malta.

Dynamika změn v zaměstnanosti žen po roce 2000 byla následující: zastoupení žen se zvýšilo ve 21 státech, naopak snížilo jen v šesti (ČR, Rumunsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko, Litva a Švédsko). Celkový podíl zaměstnaných žen v Unii vzrostl o 2 procentní body, což je možno – za období pouhých sedmi let - hodnotit jako nárůst mimořádný. K nejvyššímu přírůstku došlo v Lucembursku, Španělsku, na Kypru, v Nizozemí a v Irsku, naopak relativně nejvíce se jejich podíl snížil na Slovensku, v Rumunsku a v České republice.

Jihomoravský kraj zaujímá v rámci ČR v podílu zaměstnaných žen postavení mírně nadprůměrné. Krajská hodnota podílu dosahuje 43,1 % (celostátní je 43,0 %). Pouze v pěti krajích ČR (v Praze a v krajích Plzeňském, Karlovarském, Královéhradeckém a Zlínském) je podíl žen na celkové zaměstnanosti vyšší. V zaměstnanecké skladbě Jihomoravského kraje dnes více žen než mužů pracuje v odvětvích Zdravotnictví, vzdělávání, ve státní správě, v sociálních, veřejných a osobních službách, v odvětví ubytování a stravování a v odvětví

dopravy a spojů. V odvětví obchodu je počet mužů a žen prakticky shodný. Ženy tedy početně převládají v odvětvích terciární sféry, tedy v odvětvích s významným potenciálem dalšího růstu.

Tabulka 28 Změny v úrovni zaměstnanosti žen

Region	Podíl žen na úhrnné zaměstnanosti (v %)		Index růstu zaměstnanosti	
	2007	2000	žen	mužů
			2007/2000	2007/2000
Česká republika	43,0	43,9	102,9	106,9
Hl. město Praha	45,6	47,2	100,4	107,0
Středočeský kraj	42,4	42,8	111,7	113,5
Jihočeský	42,9	42,9	105,3	105,0
Plzeňský	43,3	44,0	101,4	104,3
Karlovarský	43,0	46,2	91,8	104,5
Ústecký	41,2	41,8	103,6	106,4
Liberecký	42,3	45,2	93,7	105,1
Královéhradecký	43,6	44,2	100,4	103,1
Pardubický	42,4	43,2	104,3	107,6
Vysočina	42,0	42,8	102,7	106,0
Jihomoravský	43,1	44,0	100,8	104,5
Olomoucký	42,4	42,3	107,8	107,4
Zlínský	43,4	43,3	107,0	106,4
Moravskoslezský	42,3	43,7	102,1	108,2
Slovensko	43,9	45,9	107,4	116,2
Bratislava	47,9	48,4	103,3	105,6
Západné Slovensko	43,9	45,3	113,4	120,1
Středné Slovensko	42,5	44,2	104,9	112,4
Východné Slovensko	43,2	46,8	104,2	120,6
Rakousko	45,2	43,6	112,3	105,5
Burgenland	44,5	42,9	111,7	104,7
Niederösterreich	45,1	42,9	115,9	106,2
Wien	46,6	45,9	104,0	101,2
Kärnten	44,8	42,5	112,9	103,0
Steiermark	44,5	42,5	113,1	103,9
Oberösterreich	44,2	43,5	111,6	108,6
Salzburg	46,2	45,6	109,5	107,0
Tirol	45,6	42,2	125,9	109,6
Vorarlberg	44,1	42,2	117,9	109,3
Německo	45,7	43,8	109,8	101,6
Bayern	45,4	44,0	109,4	103,2
Oberbayern	46,2	44,8	110,6	104,6
Niederbayern	44,8	43,7	110,4	106,0
Oberpfalz	44,9	42,9	113,2	104,4
Oberfranken	45,3	44,5	103,6	100,3
Mittelfranken	46,3	44,3	107,4	99,3
Unterfranken	44,7	41,9	113,2	101,2
Schwaben	44,2	43,7	106,5	104,6
Sachsen	46,8	45,9	103,3	99,5
Chemnitz	46,1	45,8	99,3	98,2
Dresden	47,3	46,1	105,4	100,5
Leipzig	47,1	45,6	105,9	99,8
Polsko	44,9	44,9	104,8	105,0
Malopolske	46,2	45,6	96,6	94,3
Śląskie	43,9	43,1	131,1	126,7
Dolnośląskie	43,2	44,5	107,5	113,6
Opolskie	42,8	42,8	91,5	91,6
Maďarsko	45,4	45,1	103,3	101,9
Közép-Magyarország	46,8	47,1	105,0	106,0
Közép-Dunántúl	44,6	44,3	103,8	102,5
Nyugat-Dunántúl	44,3	44,4	102,0	102,2
Dél-Dunántúl	44,6	44,8	94,8	95,4
Észak-Magyarország	45,2	44,5	103,2	100,3
Észak-Alföld	44,3	43,5	106,7	103,3
Dél-Alföld	45,5	44,1	102,3	96,6
EU 27 celkem	44,6	43,3	111,7	106,0

Pramen: Eurostat, 2009 (Z důvodu srovnání JMK jsou uvedena data dvojího charakteru NUTS II./ NUTS III.)

Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků výběrových šetření pracovních sil, roční průměry 2000, 2007, ČSÚ Praha, 2001, 2008, vlastní výpočty.

V rámci sledovaných regionů střední Evropy pozice Jihomoravského kraje v oblasti zaměstnávání žen příliš dobrá není. Ze čtrnácti krajů ČR je sice v osmi z nich podíl žen v ekonomice relativně ještě nižší, ovšem v jiných než českých regionech toto již nenastává. V každé rakouské spolkové zemi je nyní podíl žen vyšší než v Jihomoravském kraji (ale ještě v roce 2000 byl ve všech spolkových zemích kromě Vídně a Salzburgu nižší!), stejně je tomu tak i v bavorských a saských regionech. Na Slovensku pouze region „Stredné Slovensko“ vykazuje nižší podíl zaměstnaných žen, v Polsku pak jen vojvodství Opolské. V Maďarsku v současné době již také není region, ve kterém by podíl žen na úhrnné zaměstnanosti byl nižší než v kraji Jihomoravském. Celková rekapitulace tedy příznivá není; vyloučíme-li české regiony, pak z 34 srovnávaných regionů v ostatních zemích střední Evropy pouze ve dvou je podíl žen na celkové zaměstnanosti nižší než v Jihomoravském kraji, zatímco v roce 2000 jich bylo ještě čtrnáct.

3.2. Částečné pracovní úvazky

Zavádění pružné pracovní doby včetně rozšiřování počtu osob pracujících na zkrácený pracovní úvazek je v rámci přijaté Evropské strategie zaměstnanosti výrazně podporováno. Ve známých „Hlavních směrech zaměstnanosti“ byl této problematice věnován celý „třetí konkrétní směr“ („Řešení změn a posilování adaptability a mobility na trhu práce“).

Z hlediska mezinárodního srovnání není dnešní stav v oblasti zavádění zkrácených pracovních úvazků v ČR uspokojivý. Každý z původních členských států EU vykazuje ve své zaměstnanecké skladbě podstatně vyšší podíl osob pracujících na zkrácený pracovní úvazek než ČR, z nových členských zemí pak všechny kromě Maďarska, Slovenska a Bulharska. S jistým zjednodušením platí, že podíl pracovníků zaměstnaných v ekonomice na zkrácený pracovní úvazek je přímo úměrný její vyspělosti. Ze zemí EU je nejnižší v nejhudších a nejméně hospodářsky rozvinutých zemích – především ve východních a jižních částech Unie, naopak nejvyšší je v Nizozemí, Německu, Velké Británii, Dánsku, Rakousku a v Belgii.

Problematiku částečných pracovních úvazků sleduje a ve svých databázích vyhodnocuje Eurostat pouze na úrovni statistických jednotek řádu NUTS 0 – NUTS 2. Údaje za Jihomoravský kraj (NUTS 3), tedy k dispozici nejsou. Proto v následujícím textu byla otázka částečných úvazků z pohledu regionálního řešena pouze na úrovni statistických jednotek NUTS 2.

V roce 2007 bylo v regionu NUTS 2 Jihovýchod statisticky evidováno pouze 43,5 tis. částečných pracovních úvazků, což představovalo 5,6 % z celkového počtu zaměstnaných. Mezi českými regiony NUTS 2 to byla ale druhá nejvyšší hodnota, hned po Praze (7,1 %), přičemž celostátní úroveň (5,0 %) byla v kraji překročena o zhruba desetinu. Přibližně tři čtvrtiny zkrácených pracovních úvazků byly obsazeny ženami (31,9 tis. míst). V regionu NUTS 2 Jihovýchod zhruba každá desátá žena pracuje na zkrácený úvazek, zatímco v případě mužů to je zhruba jen každý čtyřicátý.

V podmínkách Evropské unie je ale hodnota dosažená v České republice i v regionu NUTS 2 Jihovýchod velmi nízká. V Unii téměř každý pátý pracovní úvazek je zkrácený, v případě žen dokonce téměř každý třetí. V rámci vymezeného regionu střední Evropy všechny rakouské spolkové země vykazují podstatně vyšší podíl částečných pracovních úvazků než NUTS 2 Jihovýchod, v průměru zhruba čtyřikrát. Čtyřikrát vyšší hodnoty vykazují i saské regiony,

bavorské dokonce pětkrát vyšší. Podstatně častější jsou částečné úvazky i v polských regionech ve Slezsku a Malopolsku – zde jsou jihomoravské hodnoty překračovány zhruba dvakrát. Nižší podíl než region NUTS 2 Jihovýchod mají pouze všechny slovenské regiony a také všechny regiony v Maďarsku, kromě regionu Észak-Alföld.

Tabulka 29 Počty částečných pracovních úvazků v NH v roce 2007 (údaje v tis. osob a v %)

Region (NUTS 2)	celkem		ženy		muži	
	počet	%	počet	%	počet	%
Česká republika	245,9	5,0	180,8	8,5	65,1	2,3
Praha	44,7	7,1	31,0	10,8	13,7	4,0
Střední Čechy	24,7	4,2	18,7	7,6	6,0	1,8
Jihozápad	27,4	4,7	21,4	8,5	6,0	1,8
Severozápad	15,1	3,0	10,5	5,0	4,6	1,6
Severovýchod	35,6	5,1	25,3	8,4	10,3	2,6
Jihovýchod	43,5	5,6	31,9	9,6	11,6	2,6
Střední Morava	25,4	4,4	18,3	7,4	7,1	2,2
Moravskoslezsko	29,5	5,3	23,6	10,1	5,9	1,8
Slovensko	60,4	2,6	46,1	4,5	14,2	1,1
Bratislava	12,2	3,8	8,7	5,6	3,5	2,1
Západné Slovensko	21,9	2,5	16,9	4,5	5,0	1,0
Stredné Slovensko	16,8	3,0	13,4	5,6	3,3	1,0
Východné Slovensko	9,5	1,6	7,1	2,7	2,4	0,7
Rakousko	908,8	22,6	749,6	41,2	159,2	7,2
Burgenland	29,5	21,8	25,5	42,4	4,0	5,3
Niederösterreich	169,4	21,9	141,4	40,5	28,0	6,6
Wien	170,3	22,0	124,7	34,6	45,6	11,0
Kärnten	54,0	20,9	45,2	39,0	8,8	6,2
Steiermark	130,2	22,6	108,8	42,4	21,4	6,7
Oberösterreich	164,1	23,4	142,2	45,8	21,9	5,6
Salzburg	62,3	23,0	53,2	42,5	9,1	6,2
Tirol	85,5	24,0	71,0	43,8	14,6	7,5
Vorarlberg	43,6	23,9	37,7	46,9	5,9	5,8
Německo	9 951,9	26,0	7 996,6	45,8	1 955,4	9,4
Bayern	1 568,7	25,4	1 313,5	46,8	255,2	7,6
Oberbayern	537,8	24,7	444,2	44,2	93,6	8,0
Niederbayern	154,7	25,5	133,4	49,2	21,3	6,4
Oberpfalz	132,1	24,4	112,2	46,1	19,8	6,6
Oberfranken	138,6	26,7	114,1	48,5	24,5	8,6
Mittelfranken	208,0	25,4	173,7	45,8	34,3	7,8
Unterfranken	179,5	27,9	152,5	53,0	27,0	7,6
Schwaben	218,1	24,9	183,4	47,4	34,7	7,1
Sachsen	398,4	20,9	301,3	33,7	97,2	9,6
Chemnitz	130,1	19,1	102,1	32,6	28,0	7,6
Dresden	172,6	22,9	125,9	35,4	46,7	11,8
Leipzig	95,7	20,1	73,3	32,6	22,4	8,9
Polsko	1 404,2	9,2	853,7	12,5	550,6	6,6
Malopolske	147,6	11,6	94,3	16,0	53,3	7,8
Śląskie	159,5	9,0	107,0	13,8	52,5	5,3
Dolnośląskie	79,1	6,9	48,9	9,9	30,3	4,7
Opolskie	38,1	10,4	25,8	16,5	12,3	5,9
Maďarsko	162,4	4,1	103,3	5,8	59,0	2,8
Közép-Magyarország	46,1	3,7	29,8	5,1	16,4	2,5
Közép-Dunántúl	15,7	3,4	10,0	4,8	5,7	2,2
Nyugat-Dunántúl	13,6	3,1	9,5	4,9	4,2	1,7
Dél-Dunántúl	14,1	4,2	9,8	6,6	4,3	2,3
Észak-Magyarország	18,4	4,3	12,1	6,3	6,3	2,7
Észak-Alföld	32,0	6,1	17,9	7,7	14,1	4,8
Dél-Alföld	22,2	4,5	14,2	6,3	8,1	3,0
EU 27 celkem	39 656,5	18,1	30 320,8	31,0	9 335,7	7,7

Pramen: Eurostat, 2009, vlastní výpočty

Částečné pracovní úvazky jsou v ČR (a v regionu NUTS 2 Jihovýchod) nízké především v případě žen. Zkrácenou pracovní dobu mají ženy v Unii čtyřikrát častěji než ženy v ČR, v Rakousku a Německu pak přibližně pětkrát častěji.

Ani intenzita zvyšování počtu částečných pracovních úvazků není v ČR dostatečná. Po roce 2000 jejich počet v ČR stagnuje (v regionu NUTS 2 Jihovýchod se ale zvýšil o desetinu), zatímco téměř všude v EU rychle roste. Ze zemí střední Evropy se v tomto období zvýšil nejvíce v Rakousku, kde se téměř zdvojnásobil, dále v Sasku (nárůst o 58 %), na Slovensku (nárůst o 52 %), v Maďarsku (nárůst o 33 %) a v Bavorsku (nárůst o 31 %). Pouze v Polsku se počet zkrácených pracovních úvazků mírně snížil (o 8 %). Překvapivé je, že ve všech zemích střední Evropy (s výjimkou Polska) se po roce 2000 více zvyšuje počet zkrácených pracovních úvazků pro muže než pro ženy.

3.3. Vývoj podíl populace s nejvyšším stupněm vzdělání

Přes významný pokrok, k němuž v České republice v systému terciárního vzdělávání v posledních letech nesporně došlo, stále v této oblasti náležíme k nejméně rozvinutým státům Evropské Unie. Z analýzy dat Eurostatu (European Union Labour Force Survey, 2008) vyplývá, že v roce 2007 pouze 15,5 % populace ČR **ve věku 25 – 34 let** vykázalo terciární stupeň vzdělání (úroveň ISCED 5-6), zatímco v rámci EU to byla hodnota bezmála dvakrát vyšší (29,9 %). Mezi 27 států EU zaujímá ČR v tomto ukazateli poslední (!) pozici; dokonce i ve státech s tradičně velmi nízkým podílem osob s vyšším odborným či vysokoškolským vzděláním (Rumunsko, Portugalsko, Itálie) jsou nyní dosažené hodnoty už vyšší než v ČR.

Tabulka 30 Podíl populace s terciárním stupněm* vzdělání (stav za rok 2007)

	věk 25-34			věk 35-44			věk 45-64		
	celkem	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem	ženy	muži
Belgie	41,3	47,0	35,8	35,5	38,8	32,3	25,6	24,4	26,8
Bulharsko	24,9	32,0	18,2	23,0	27,3	18,7	20,9	24,5	16,9
Česká republika	15,5	17,0	14,0	14,3	12,8	15,7	12,4	10,0	14,9
Dánsko	40,1	44,0	36,2	34,1	36,8	31,6	27,3	28,7	26,0
Německo	22,6	23,4	21,8	25,7	22,1	29,1	24,2	18,8	29,7
Estonsko	34,6	43,0	26,3	33,7	42,8	23,9	32,4	36,5	27,3
Irsko	43,9	50,4	37,5	34,3	36,6	32,1	21,8	21,7	21,9
Řecko	27,1	30,1	24,2	25,3	25,8	24,9	16,9	13,4	20,6
Španělsko	38,9	44,0	34,2	32,2	33,9	30,6	19,7	16,8	22,7
Francie	41,5	46,1	36,8	28,7	30,5	26,8	18,3	17,9	18,7
Itálie	18,9	22,9	14,8	14,0	15,4	12,7	10,4	9,9	11,0
Kypr	47,0	52,3	41,7	35,2	34,5	36,0	22,9	21,1	24,8
Lotyšsko	26,3	32,7	20,0	22,9	28,3	17,3	20,3	23,5	16,5
Litva	38,9	45,3	32,6	28,1	33,6	22,4	23,9	26,4	21,0
Lucembursko	35,7	39,8	31,7	27,3	25,2	29,5	20,7	16,9	24,6
Maďarsko	22,0	26,2	17,9	17,8	20,4	15,2	15,9	15,6	16,2
Malta	22,5	25,0	20,1	11,5	9,0	13,9	7,9	6,6	9,2
Nizozemí	36,7	39,3	34,1	30,8	29,6	32,1	28,1	23,4	32,8
Rakousko	18,9	19,2	18,6	19,1	16,1	22,1	15,9	11,8	20,2
Polsko	30,0	35,9	24,2	17,7	21,2	14,1	12,6	13,2	11,9
Portugalsko	21,4	27,8	15,1	13,6	16,5	10,6	9,0	9,3	8,7
Rumunsko	16,6	17,7	15,6	10,1	10,3	9,9	10,1	8,5	11,8
Slovinsko	30,1	40,3	20,4	22,6	25,5	19,9	17,8	18,3	17,2
Slovensko	17,5	19,9	15,1	13,1	13,4	12,8	13,2	12,2	14,2
Finsko	39,3	47,9	31,1	42,7	50,9	34,8	32,1	34,8	29,4
Švédsko	39,9	45,8	34,3	31,0	36,4	25,8	27,4	31,1	23,7
Velká Británie	37,9	39,4	36,3	32,7	32,8	32,7	28,4	28,2	28,5
EU27	29,9	33,5	26,4	24,8	25,4	24,2	19,4	17,7	21,1

Pramen: Eurostat Newsrelease 58/2009

* ISCED 5-6

Ve všech státech EU bez jediné výjimky je podíl osob s terciárním vzděláním vyšší v souboru žen než v souboru mužů; v ČR je ale tento vzájemný poměr relativně vyrovnanější. Podíl osob s vykázaným terciárním vzděláním je v ČR u žen o zhruba pětinu vyšší než u mužů, zatímco v Evropské Unii jako celku tento rozdíl mezi pohlavími dosahuje pouze jedné čtvrtiny.

Přes rozvoj terciárního vzdělávání v ČR se pozice našeho státu v mezinárodním srovnání postupně stále zhoršuje. Je to zřejmé i z toho, že starší věkové skupiny dosahují relativně lepší pozice při mezinárodním srovnávání než věkové skupiny mladší. **V souboru osob ve věku 35-44 let** vykazuje v ČR celkem 14,3 % populace tuto nejvyšší kategorii vzdělání; přestože podíl EU je opět podstatně vyšší (činí 24,8 %), je relativně vzato „pouze“ o zhruba tři čtvrtiny vyšší. Zatímco u nejmladší vyhodnocované věkové kategorie (25-34 let) je pozice ČR jednoznačně nejhorší, v případě osob středního věku (35-44 let) celkem 5 států (Itálie, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Malta) má podíl osob s terciárním vzděláním ještě nižší než ČR.

V souboru osob s terciárním vzděláním ve věku 45-64 let je situace pro Českou republiku relativně ještě příznivější než v případě mladších věkových skupin. Ani jejich podíl sice v ČR není vysoký (12,4 %), ovšem průměrná hodnota za EU je v této věkové kohortě pouze o zhruba polovinu vyšší (19,4 %) a celkem 4 státy (Itálie, Malta, Portugalsko, Rumunsko) vykazují hodnotu ještě nižší než ČR.

Je možno konstatovat, že z tohoto pohledu je rozvoj terciárního vzdělávání v ČR méně intenzivní, než ve většině členských zemí Unie. Zatímco u nás se mezi věkovými kohortami 25–34 let, 35-44 let a 45-64 let podíl populace s terciárním stupněm vzdělání zvyšuje vždy o cca 1 – 2 procentní body, v zemích EU dosahuje nárůst mezi těmito kohortami v průměru více než 5 procentních bodů. Znamená to tedy, že disproporce mezi podílem osob s terciárním vzděláním v ČR a v EU se postupně dále zvětšuje.

3.4. Celoživotní vzdělávání

Podle Evropské strategie zaměstnanosti jsou členské země Unie povinny ve svých vzdělávacích systémech prosazovat takovou strategii celoživotního vzdělávání, která zahrnuje zlepšování kvality a efektivnosti procesu vzdělávání a odborného výcviku. Cílem přitom má být vybavit populaci takovými dovednostmi, které jsou od pracovní síly požadovány v „ekonomikách založených na znalostech“. Do konce roku 2010 má úroveň účasti v celoživotním vzdělávání dosáhnout v Unii alespoň hodnoty 12,5 % (měřeno v souboru populace ve věku 25–64 let).

V roce 2007 bylo v celé ČR do systému celoživotního vzdělávání zařazeno celkem 324,7 tis. osob, z toho 55,6 tis. v regionu NUTS 2 Jihovýchod (kraje Jihomoravský a Vysočina). Na celkovém počtu osob ve věku 25-64 let tak podíl účastníků celoživotního vzdělávání dosáhl v ČR hodnoty 5,4 % a v regionu NUTS 2 Jihovýchod 5,9 %. Zatímco v rámci ČR se jedná o hodnotu relativně vysokou – z osmi regionů NUTS 2 v ČR vyšších hodnot dosahuje pouze Praha (9,8 %) – v širším měřítku regionálním to je hodnota výrazně podprůměrná, nedosahující ani dvou třetin průměrné úrovně zemí Evropské Unie (9,2 %).

Tabulka 31 Celoživotní vzdělávání 2000 – 2007 (počty zařazených, údaje v tis. osob, v %)

Region	Počet zařazených osob		Celk. počet osob 25-64		Podíl účastníků CŽV (%)	
	2007	2000	2007	2000	2007	2000
Česká republika	324,7	.	6 006,3	5 600,4	5,4	.
Praha	70,9	.	722,4	662,6	9,8	.
Střední Čechy	32,9	.	693,2	606,1	4,7	.
Jihozápad	32,7	.	690,6	641,8	4,7	.
Severozápad	29,1	.	660,0	624,4	4,4	.
Severovýchod	49,3	.	860,2	802,5	5,7	.
Jihovýchod	55,6	.	947,7	890,8	5,9	.
Střední Morava	42,1	.	709,1	668,3	5,9	.
Moravskoslezsko	31,1	.	723,0	704,0	4,3	.
Slovensko	116,6	8,7	3 023,7	2 790,0	3,9	0,3
Bratislava	46,4	.	364,0	338,5	12,7	.
Západné Slovensko	26,2	3,2	1066,7	985,4	2,5	0,3
Stredné Slovensko	28,5	.	752,5	695,9	3,8	.
Východné Slovensko	15,5	.	840,5	770,2	1,8	.
Rakousko	585,1	185,3	4 560,7	4 464,5	12,8	4,2
Burgenland	16,6	3,6	153,9	150,3	10,8	2,4
Niederösterreich	100,8	34,5	861,0	836,6	11,7	4,1
Wien	143,7	49,1	950,5	937,4	15,1	5,2
Kärnten	37,4	8,4	304,5	305,0	12,3	2,8
Steiermark	82,1	21,9	657,7	655,2	12,5	3,3
Oberösterreich	93,4	31,8	755,6	742,6	12,4	4,3
Salzburg	36,8	11,8	293,5	284,9	12,5	4,1
Tirol	48,4	14,0	385,5	364,6	12,6	3,8
Vorarlberg	25,9	10,1	198,5	187,9	13,0	5,4
Německo	3490,6	2331,4	44 683,1	46 205,5	7,8	5,0
Bayern	504,6	321,2	6 831,7	6 888,3	7,4	4,7
Oberbayern	198,8	126,2	2403,4	2 360,1	8,3	5,3
Niederbayern	40,9	22,6	648,4	647,7	6,3	3,5
Oberpfalz	34,0	25,2	588,3	598,2	5,8	4,2
Oberfranken	45,6	22,5	590,1	615,9	7,7	3,7
Mittelfranken	64,4	52,7	932,1	965,6	6,9	5,5
Unterfranken	63,5	27,8	712,1	730,8	8,9	3,8
Schwaben	57,4	44,1	957,3	969,9	6,0	4,5
Sachsen	169,5	133,1	2 277,2	2 452,3	7,4	5,4
Chemnitz	46,2	39,1	813,0	879,9	5,7	4,4
Dresden	68,9	61,7	871,8	956,6	7,9	6,4
Leipzig	54,5	32,3	592,5	615,8	9,2	5,2
Polsko	1 048,2	.	20 666,1	19 923,4	5,1	.
Malopolske	73,8	.	1 648,7	1 689,0	4,5	.
Śląskie	132,7	.	2 607,0	2 169,9	5,1	.
Dolnośląskie	93,7	.	1 638,2	1 517,5	5,7	.
Opolskie	22,7	.	508,4	563,5	4,5	.
Maďarsko	199,2	152,2	5 553,4	5 285,2	3,6	2,9
Közép-Magyarország	88,0	60,5	1 644,2	1 525,1	5,4	4,0
Közép-Dunántúl	16,5	15,0	611,5	592,9	2,7	2,5
Nyugat-Dunántúl	13,8	16,5	557,5	518,9	2,5	3,2
Dél-Dunántúl	15,8	12,7	530,5	514,2	3,0	2,5
Észak-Magyarország	17,6	16,2	666,8	656,8	2,6	2,5
Észak-Alföld	24,4	17,7	817,8	781,7	3,0	2,3
Dél-Alföld	23,0	13,5	725,0	695,7	3,2	1,9
EU 27 celkem	24 690,0	.	269 013,6	258 304,3	9,2	.

Pramen: Eurostat, 2009

Z regionálních komparací vyplývá, že podíl osob účastnících se celoživotního vzdělávání je v regionu NUTS 2 Jihovýchod nižší než ve všech regionech NUTS 2 v Rakousku a také nižší než ve všech srovnávaných regionech NUTS 2 Bavorska a Saska – s výjimkou Horní Falce a saského Chemnitzu. Na druhou stranu ovšem ve všech maďarských a slovenských regionech (s výjimkou Bratislavy) a ve všech hodnocených polských regionech je podíl osob zařazený do systému celoživotního vzdělávání nižší.

Shrnutí

Česká republika, ve které zaměstnanost žen bývala jedna z nejvyšších na světě, nyní už naopak patří mezi státy Unie s podílem nejnižším. Ze sedmadvaceti zemí EU je až na dvaadvacáté pozici. Jihomoravský kraj zaujímá v rámci ČR v podílu zaměstnaných žen postavení mírně nadprůměrné. Krajská hodnota podílu dosahuje 43,1 % (celostátní je 43,0 %).

V zaměstnanecké skladbě Jihomoravského kraje dnes více žen než mužů pracuje v odvětvích zdravotnictví, vzdělávání, ve státní správě, v sociálních, veřejných a osobních službách, v odvětví ubytování a stravování a v odvětví dopravy a spojů. Ženy tedy početně převládají v odvětvích terciární sféry, tedy v odvětvích s významným potenciálem dalšího růstu.

V rámci sledovaných regionů střední Evropy pozice Jihomoravského kraje v oblasti zaměstnávání žen příliš dobrá není. Ze čtrnácti krajů ČR je sice v osmi z nich podíl žen v ekonomice relativně ještě nižší, ovšem v jiných než českých regionech toto již nenastává. V každé rakouské spolkové zemi je nyní podíl žen vyšší než v Jihomoravském kraji, stejně je tomu tak i v bavorských a saských regionech. Na Slovensku pouze region „Stredné Slovensko“ vykazuje nižší podíl zaměstnaných žen, v Polsku pak jen vojvodství Opolské.

Z hlediska mezinárodního srovnání není dnešní stav v oblasti zavádění zkrácených pracovních úvazků v ČR uspokojivý. Každý z původních členských států EU vykazuje ve své zaměstnanecké skladbě podstatně vyšší podíl osob pracujících na zkrácený pracovní úvazek než ČR, z nových členských zemí pak všechny kromě Maďarska, Slovenska a Bulharska. I v regionu NUTS 2 Jihovýchod je dosahovaná hodnota velmi nízká. V roce 2007 bylo v regionu NUTS 2 Jihovýchod statisticky evidováno pouze 43,5 tis. částečných pracovních úvazků, což představovalo 5,6 % z celkového počtu zaměstnaných. Mezi českými regiony NUTS 2 to byla ale druhá nejvyšší hodnota, hned po Praze (7,1 %). Přibližně tři čtvrtiny zkrácených pracovních úvazků byly obsazeny ženami

Přes významný pokrok, k němuž v České republice v systému terciárního vzdělávání v posledních letech nesporně došlo, stále v této oblasti náležíme k nejméně rozvinutým státům Evropské Unie. Z analýzy dat Eurostatu vyplývá, že v roce 2007 pouze 15,5 % populace ČR **ve věku 25 – 34 let** vykázalo terciární stupeň vzdělání, zatímco v rámci EU to byla hodnota bezmála dvakrát vyšší (29,9 %). Mezi 27 státy EU zaujímá ČR v tomto ukazateli poslední (!) pozici; dokonce i ve státech s tradičně velmi nízkým podílem osob s vyšším odborným či vysokoškolským vzděláním (Rumunsko, Portugalsko, Itálie) jsou nyní dosažené hodnoty už vyšší než v ČR.

Závěr - implikace pro návrhovou část

Největší problémy současného trhu práce v Jihomoravském kraji rozhodně nespočívají v rozsahu či struktuře nezaměstnanosti, ale ve struktuře zaměstnanosti. Od stavu běžného v ekonomikách skutečně vyspělých regionů Unie se pracovní trh práce v kraji odlišuje především v následujících třech bodech:

1. poměrně archaickou odvětvovou strukturou zaměstnanosti, která se projevuje jednak na moderní ekonomiku stále mimořádně vysokým podílem zaměstnanosti v sekundární sféře ekonomiky, především v odvětvích průmyslové výroby, a jednak nedostatečným rozvojem odvětví terciární sféry,

2. nevhodnou kvalifikační skladbou zaměstnanosti, která se projevuje výraznou orientací na „dělnické profese“ a celkově nízkým podílem pracovníků se vzděláním terciárním, tedy vzděláním získaným na vyšší odborné škole nebo na škole vysoké,

3. nízkou flexibilitou pracovní síly, která se projevuje výjimečně nízkým podílem částečných pracovních úvazků, nízkým zapojením obyvatelstva do systému celoživotního učení, nízkou účastí populace v terciárním vzdělávání a také nízkým zapojením žen do ekonomiky kraje.

V krajské struktuře pracovních sil jsou především první dvě odchylky natolik výrazné, že při širším regionálním srovnání dosahují v prostoru střední Evropy extrémních pozic. Jejich stručná charakteristika je následující:

V odvětvích průmyslové výroby bylo v Jihomoravském kraji v roce 2007 zaměstnáno 30 % z celkového počtu pracovníků v národním hospodářství. Ze 14-ti krajů ČR sice pouze ve dvou (v Praze a kraji Středočeském) je podíl zaměstnanosti v průmyslu nižší než v Jihomoravském kraji, ovšem všude jinde v Evropě (a to nejen střední) je tak vysoká zaměstnanost průmyslu pokládána již za raritní. Jedinou výjimkou v EU je Slovensko, v němž ve dvou (ze čtyř regionů) NUTS 2 je průmyslová zaměstnanost vyšší než v Jihomoravském kraji. V celém Rakousku se nevyskytuje žádný region NUTS 2, v němž by se úroveň zaměstnanosti průmyslu alespoň blížila hodnotě Jihomoravského kraje. Obdobná situace je i v Německu. Mnohem nižší podíl zaměstnaných v průmyslu vykazuje dokonce i dříve nesmírně průmyslové Severní Porýní – Westfálsko, Porýní-Falc či Sasko. Z šestnácti spolkových zemí Německa hodnot Jihomoravského kraje dosahuje dnes pouze Bádensko-Württembersko. Z polských regionů hodnotu zaměstnanosti v průmyslu prakticky stejnou jako Jihomoravský kraj má pouze průmyslové Slezsko (30,8%), v Dolním Slezsku je ovšem tento podíl již nižší. Ze všech maďarských regionů úroveň Jihomoravského kraje hodnotu přesahují pouze regiony Nyugat-Dunántúl a Közép-Dunántúl.

Na druhou stranu se ovšem v zemích střední Evropy se jen obtížně nachází region, v němž by **zaměstnanost v terciární sféře** byla tak nízká, jako je v Jihomoravském kraji. Ve všech rakouských, bavorských a také saských regionech je vyšší než v Jihomoravském kraji, a to ve většině případů podstatně. V celém Maďarsku je pouze jediný region s nižším podílem terciární sféry (průmyslový Közép-Dunántúl), ze sledovaných polských regionů je to pouze Malopolsko a Opolsko, na Slovenku pak Západné a Stredné Slovensko.

Vysoký (a rostoucí) podíl zaměstnanosti v terciární sféře je jedním z charakteristických znaků moderní ekonomiky. To, že v Jihomoravském kraji (a ostatně ve všech krajích ČR kromě Prahy) je tento podíl značně nízký a navíc se příliš nezvyšuje, je faktem, který signalizuje, že národní hospodářství v kraji a tím i zaměstnanost se vyvíjí jinak, než je ve vyspělých regionech běžné. Dokládá to i skutečnost, že značné rozdíly mezi zaměstnaneckou skladbou v Jihomoravském kraji na straně jedné a v jiných než českých regionech NUTS 2 ve střední Evropě na straně druhé se spíše zvětšují, než by se stíraly. Např. počet zaměstnaných v terciární sféře v našem kraji se po roce 2000 zvýšil o pouhých 3,7 %; zaměstnanost v průmyslu i ve stavebnictví tedy v Jihomoravském kraji rostla mnohem více (4,8 % a 11,2 %). Ze všech sledovaných zahraničních regionů střední Evropy nižší tempo růstu než Jihomoravský kraj měly pouze tři regiony NUTS 2 v Maďarsku, jeden region v polském Slezsku a jeden v Sasku. Ve všech ostatních regionech NUTS 2 se zaměstnanost v terciární sféře zvyšuje rychleji než v Jihomoravském kraji. Lze se domnívat, že takto odlišný vývoj se může negativně promítnout v budoucím celkovém rozvoji Jihomoravského kraje.

Podíl pracovníků s terciárním vzděláním (absolventi školy vysoké či vyšší odborné), který dosahoval v Jihomoravském kraji v roce 2007 hodnoty 18,8 %, byl ve srovnání s průměrem všech 27 členských zemí EU (25,9 %) o skoro polovinu nižší. Ve sledovaném území ostatních zemí střední Evropy je podíl pracovníků s terciárním vzděláním nižší v 15-ti regionech.

Ukazuje se, že oba tyto problémy, tedy vysoký podíl zaměstnaných v průmyslu a nízký podíl zaměstnaných s terciárním vzděláním spolu natolik těsně souvisejí, že jsou fakticky neřešitelné, pokud nebudou řešeny současně. Jejich společná diagnóza je totiž překvapivě jednoduchá: má-li v národním hospodářství kraje skutečně dojít k navýšení počtu pracovníků s terciárním stupněm vzdělání na úroveň běžnou v moderních vyspělých regionech Evropské Unie, pak tento proces rozhodně nebudou iniciovat zaměstnavatelé z odvětví průmyslu či stavebnictví, neboť těm stávající vzdělanostní struktura (byť už ne struktura oborová) vyhovuje. Dnešní úroveň vzdělání české pracovní síly však nepostačuje pro úspěšný rozvoj velké většiny odvětví terciární sféry. Ta totiž v míře mnohem větší než první dva sektory ekonomiky po svých pracovnících vyžaduje vyšší než jen maturitní vzdělání. Z hlediska možností efektivně usměrňovat další vývoj na krajském trhu práce je tato skutečnost zcela zásadní.

Na základě mezinárodních komparací se lze domnívat, že přesun pracovní síly z průmyslu do odvětví terciární sféry nejen že nelze v zásadě odvrátit, ale je pro další úspěšný hospodářský vývoj v regionu fakticky nezbytný. Znamená to ovšem nutnost podporovat v hospodářské struktuře prioritně rozvoj oborů terciární sféry, zejména odvětví tržních služeb a obchodu a obecně všechny činnosti s vysokým podílem vědy, výzkumu a inovací.

Prognózovat v současné době budoucí situaci na pracovním trhu je mimořádně obtížné. Zejména krátkodobá prognóza je fakticky nemožná. V současné situaci hospodářské recese nelze objektivně odhadovat, zda míra zaměstnanosti v kraji bude za 12 či 24 měsíců vyšší nebo naopak nižší, nelze ani odhadovat vývoj míry nezaměstnanosti, natož její strukturu. Podle ekonomických rozborů má hospodářská sféra stále výrazné problémy, které by se nadále měly negativně projevovat v poklesu zaměstnanosti, ovšem na všech okolních pracovních trzích – s výjimkou Slovenska – je možno již dnes pozorovat počínající ale již dobře patrné oživení. To je mimořádně důležité, protože malá ale velmi otevřená česká ekonomika je schopna reagovat velmi citlivě na zahraniční růstové podněty.

Ve víceletém časovém horizontu je ale možno předpokládat, že charakteristickým rysem pracovního trhu v Jihomoravském kraji – stejně jako na většině území České republiky - se znovu stane nedostatek kvalitní a kvalifikované pracovní síly. V evidenci úřadů práce zůstane evidována především pracovní síla obtížně využitelná. Znovu se podstatně zvýší požadavky na dovoz pracovní síly ze zahraničí – ty ostatně ani v době hospodářské krize nijak výrazně nezeslábly.

Lze odhadovat, že v hospodářské struktuře kraje se v dalším období budou více prosazovat vývojové tendence, které jsou v oblasti pracovních zdrojů běžné ve vyspělých regionech Evropské unie, tedy že v zaměstnanecké struktuře národního hospodářství bude pozice terciární sféry postupně sílit. Má-li se zaměstnanecká struktura v kraji přiblížit průměrným hodnotám v prostoru střední Evropy, pak by se měly zvyšovat stavy pracovníků především v těch odvětvích, které jsou nyní výrazněji poddimenzovány. Jedná se zejména o oblast tržních služeb, o veřejné a osobní služby, oblast ubytování a stravování, dále o odvětví obchodu, zdravotnictví a sociální péče. Rozvoj těchto odvětví pravděpodobně způsobí další odliv zaměstnanosti jak ze sféry primární, tak (a to především) z průmyslu.

Posuny v odvětvové skladbě zaměstnanosti se následně nutně výrazně promítnou i do změn její skladby kvalifikační. Výrazně se změní oborová struktura naší vzdělávací soustavy. Nesporně se přitom zvýší i „průměrný stupeň“ vzdělávání. Stále méně početné budou učební obory bez maturity, zatímco počty absolventů vyšších a vysokých škol se budou dále zvyšovat. Trend jakéhosi „opouštění průmyslové výroby“ a s ním související „snižování počtu dělnických pracovních míst“ v národním hospodářství a míst v „dělnických učebních oborech“ v počátečním vzdělávání pravděpodobně ani v ČR nelze odvrátit, neboť se jej nepodařilo odvrátit v žádné z vyspělých zemí, které již v minulosti prošly procesem „terciarizace ekonomiky“. Nemá ovšem ani velký smysl usilovat o oddalování tohoto trendu. Z širšího hlediska národohospodářského se totiž jedná o vývoj ve svém důsledku žádoucí, protože nakonec vždy přináší růst bohatství v území a také – byť jako vedlejší produkt – i podstatné zlepšení struktury pracovní síly v území.

Je třeba ale zdůraznit, že v hospodářské struktuře Jihomoravského kraje musí nadále velmi důležité místo mít sekundární sféra ekonomiky, daná odvětvím perspektivními odvětvími průmyslové výroby a stavebnictvím. Ovšem průmyslové činnosti zaměstnávající pracovní sílu při pouhé „obsluze strojů a zařízení“ již obvykle ve většině úspěšných regionů nejsou pokládány za perspektivní a ani v podmínkách Jihomoravského kraje by už neměly být příliš podporovány. Při řízení hospodářského rozvoje území by tyto vztahy a vazby měly být brány v potaz více než dosud. Je třeba – prostřednictvím kvalifikované regionální hospodářské politiky - zajistit, aby procesem terciarizace ekonomiky nebyly negativně postiženy kvalitní průmyslové výroby, podnikající s kvalifikovanou pracovní silou a dosahující vysoké přidané hodnoty. Úbytek pracovní síly v průmyslu Jihomoravského kraje, k němuž nesporně dojde v horizontu několika málo let, by měl postihnout výrobní činnosti využívající málo kvalifikovanou pracovní sílu.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

C/ SWOT analýza

Úvod

Část C dokumentu je SWOT analýza, která vychází ze závěrů první kapitoly s tím, že přehledně reflektuje změněné podmínky dané především hospodářskou situací a realizovanými legislativními změnami. Důraz v této části je kladen na stručnost a přehlednost, kdy výstupem je jednoznačný nástin především příležitostí a hrozbě pro rozvoj lidských zdrojů v následujícím období. V této části je plně respektována struktura rámcového strategického dokumentu Jihomoravského kraje a je tak možné provést významný posun v definování nových priorit při zachování klíčového strategického rámce reprezentovaného třemi hlavními prioritními osami (rozvoj lidského kapitálu, adaptabilita a konkurenceschopnost, politika zaměstnanosti). Součástí kapitoly je i syntéza dílčích výsledků z jednotlivých částí provedené SWOT analýzy.

Aktualizovaná SWOT analýza zahrnuje nové silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení s ohledem na významné hospodářské změny. Základem pro vypracování SWOT analýzy bylo zhodnocení hlavních pozitivních a negativních rysů vývoje kraje v oblasti lidských zdrojů, rozebrané a argumentované v Analýze. **Formulované analytické poznatky byly autory zařazeny podle problémových okruhů následovně:**

1. Situace v regionu

2. Rozvoj lidských zdrojů

3. Problematika konkurenceschopnosti a spolupráce, vzdělanost

Cílem SWOT analýzy je v současných podmínkách aktuálně posoudit silné a slabé stránky jednotlivých problémových okruhů a následně pojmenovat příležitosti a případné ohrožení dalšího rozvoje kraje v oblasti lidských zdrojů v míře, umožňující formulovat klíčové problémy rozvoje kraje a stanovit rámcové priority a opatření pro „Krátkodobý realizační plán SRLZ JMK 2010 – 2011“.

SWOT analýza se omezuje na odhalení jen **podstatných souvislostí RLZ v JMK** (výčet faktorů SWOT analýzy nemůže být pochopitelně úplný). Jsou eliminovány věci druhořadé, které ovšem také mohou mít svůj význam, zvláště v některých mikroregionech a lokalitách JMK. Každou tuto stránku je možné hodnotit jinak (nelze vždy jednoznačně určit, je-li daná skutečnost silnou nebo slabou stránkou, příležitostí či hrozbou). Proto je přitom vždy potřebné současně pracovat s komparativní metodou doplněnou o metodu věcných a časových souvislostí, tj. srovnáním situace jiných krajů ČR v oblasti lidských zdrojů a ekvivalentních územně správních jednotek v **Rakousku, Německu, Polsku a na Slovensku**, v reálném čase a ve stávající socioekonomické situaci. Naznačené komparace jsou však obsahem Analýzy.

V souvislosti s aktuálností vypracované SWOT analýzy bylo potřeba přemýšlet v **dimenzích probíhající finanční a hospodářské krize**, která v posledních měsících výrazně ovlivňuje ekonomicko-hospodářskou situaci nejen na regionální úrovni. a stejně tak, jak se analytikům těžko odhaduje vývoj a dopady této krize, i tvorba SWOT analýzy a následná formulace závěrů a doporučení je limitována možnostmi predikce jejich reálných důsledků.

Silné stránky

SILNÉ STRÁNKY

1 Situace v regionu

- kvalitní střední a vysoké školství v JMK
- rozsáhlý pracovní potenciál území
- dobrá dopravní dostupnost pracovní síly
- výhodná poloha regionu uprostřed střední Evropy a jeho dobrá dopravní dostupnost
- absence extrémních rozdílů v demografických charakteristikách a vývojových trendech mezi jednotlivými okresy kraje (s výjimkou brněnské aglomerace), výrazné zlepšení úmrtnostních poměrů, zvýšení naděje na dožití

2 Rozvoj lidských zdrojů

- dobře nastavená institucionální struktura vzdělávacího systému, relativně hustá síť a vyhovující regionální dostupnost škol v regionu, v národním měřítku vysoká míra účasti ve všech stupních vzdělávání, vyrovnané zastoupení žen a mužů ve vzdělávacím systému, přístup ke vzdělávání pro děti a mladé lidi se specifickými vzdělávacími potřebami
- podpora a rozvoj malého (včetně drobného) a středního podnikání
- rozvinutá vědecko-výzkumná základna v JMK a vyšší počet zaměstnaných ve školství, především vysokém, postavení Brna jako druhé nejvýznamnější vědecko-výzkumné báze v ČR – vysoké školy, hlavní centrum vojenského vysokého školství v ČR, ústavy Akademie věd ČR, hlavní centrum veterinárního školství v ČR
- kvalifikovaná pracovní síla, zejména v technických oborech
- pozitivní vliv významné akademické a vědecko-výzkumné základny v Brně na výši průměrných výdělků v Jihomoravském kraji v některých hlavních třídách zaměstnání
- solidní dostupnost zdravotní péče v JMK
- dobrá kvalita poskytovaných sociálních služeb, vícezdrojové financování zařízení poskytujících sociální služby v JMK
- relativně rozvinutá síť nestátních neziskových organizací poskytující sociální služby v JMK
- nižší úroveň nezaměstnanosti žen v mezikrajském srovnání i ve srovnání evropském, vyšší účast žen v rekvalifikačních kurzech

3 Problematika konkurenceschopnosti a spolupráce, vzdělanost

- vysoký podíl terciárního vzdělávání (Brno jako 2. největší centrum terciárního vzdělávání v ČR)
- vytvoření právního rámce pro participaci regionálních institucí veřejné správy (úřady práce) na rozvoji lidských zdrojů, relevantní legislativa umožňuje realizovat rozvoj lidských zdrojů v resortních výzkumných institucích a jejich složkách v JMK, právní normy umožňující fungování sítě nestátních neziskových organizací v JMK, které výrazně kultivují lidský kapitál, právní mechanismy umožňující přístup k informacím RLZ
- existence systému nástrojů pro využívání evropských fondů v oblasti lidských zdrojů, prioritou rozvoje lidských zdrojů v právním systému EU
- legislativní předpisy umožňující spolupráci mezi soukromým a veřejným sektorem
- rovný přístup žen a mužů ke vzdělání
- atraktivní oblast z hlediska možností dalšího rozvoje cestovního ruchu

SILNÉ STRÁNKY

- absence nekvalifikované pracovní síly
- implementace SRLZ pro Českou Republiku a dalších středně a dlouhodobých strategických dokumentů v podmínkách JMK, ale také soulad s dokumenty SRL národní a evropské úrovně
- aktivní vzájemné vztahy a prohlubování vzájemné spolupráce mezi krajem a vysokými školami
- silné zázemí pro příliv investičního kapitálu v kontextu propojení na důležité dálniční tahy a budování technických parků
- rozvinutá infrastruktura propojující i slabší regiony

Slabé stránky

SLABÉ STRÁNKY

1 Situace v regionu

- nepříznivé dopady světové finanční a hospodářské krize na region, včetně oblasti lidských zdrojů
- stále se snižující míra ekonomické aktivity obyvatelstva
- nedostatečné využívání flexibilních forem organizace práce, zejména práce na částečný úvazek
- příliš silná dominance Brna vůči ostatnímu území kraje
- výrazné zastoupení starších věkových skupin obyvatelstva v populačně malých obcích kraje a ve městě Brně
- snižující se míra zaměstnanosti obyvatelstva
- vysoká úroveň míry nezaměstnanosti, zejména v jižních okresech kraje, nízká integrace osob znevýhodněných na trhu práce
- nízká územní a profesní mobilita pracovních sil v JMK
- nesoulad mezi orientací profesní přípravy mládeže a potřebami trhu práce
- nedostatečný rozvoj a propagace (využívání možností) systému celoživotního vzdělání

2 Rozvoj lidských zdrojů

- dopady světové finanční a hospodářské krize implikují nežádoucí diferenciaci v oblasti lidských zdrojů v regionu a mohou vést k narušení sociální koheze
- nedostatečná vazba školského systému a obsahu vzdělávání na potřeby regionálního trhu práce, nedostatečná prostupnost vzdělávacího systému, nerozvinutý systém certifikace vzdělávání
- absence ucelené koncepce celoživotního (resp. dalšího) vzdělávání v JMK, nedostatečný rozvoj systému celoživotního vzdělání - u příspěvkových organizací je horší, u podnikatelů „kritická“
- nedostatečné povědomí o problematice rovnosti žen a mužů i o způsobech ochrany před diskriminací
- slabé motivační prostředí k pracovnímu uplatnění skupin obyvatelstva ohrožených sociální okluzí
- Nedostatečné zajištění terciární prevence pro děti do 15 let.
- nízká integrace osob znevýhodněných na trhu práce
- neadekvátní důraz na strategii aktivního stárnutí
- nerovnovážně rozvinutá podnikatelská infrastruktura, nedostatečná provázanost podnikatelských subjektů s institucemi vědy, výzkumu a vývoje v JMK ve srovnání s EU 15
- nepříznivá situace na trhu práce z hlediska nezaměstnanosti i z hlediska nabídky volných pracovních míst v JMK
- na úrovni NUTS III podprůměrná zaměstnanost ve znalostně náročných sektorech služeb v rámci EU 15
- nízký podíl výdajů na vzdělání a VaV z hlediska EU 15
- výrazná diferenciaci ve vzdělání obyvatelstva (nízká úroveň vzdělání v okresech Znojmo, Břeclav a Hodonín a významně vysoká v Brně)
- nižší průměrné výdělky ve velké většině hlavních tříd (skupin) i podskupin zaměstnání v Jihomoravském kraji než v celé České republice, a to v podnikatelské i nepodnikatelské

SLABÉ STRÁNKY

sféře

- malý vliv města Brna jako druhého nejvýznamnějšího centra pracovního trhu v České republice na výši průměrných výdělků v Jihomoravském kraji v kontextu celé republiky (mzdy neodpovídají pozici Brna)
- nepropojenost systémů služeb zaměstnanosti, školství, sociálních služeb a zdravotnictví v JMK
- nedostatečná síť pečovatelské služby a sociální péče pro občany se zdravotním postižením a pro seniory obecně
- není ještě plně rozvinut systém vzdělávání pracovníků v sociálních službách
- nedostatečně rozvinuté programy pro prevenci sociálně patologických jevů včetně terciární protidrogové prevence pro děti do 15 let
- vyšší mzdová disproporce mezi ženami a muži, absence nástrojů a koncepčních opatření podporujících odstranění diskriminace na trhu práce z důvodu pohlaví, neexistence politiky vytváření rovných příležitostí
- slabé motivační prostředí k pracovnímu uplatnění skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí
- významnější disproporce ve vybavení domácností PC i přístupem k internetu mezi Brnem a brněnskou aglomerací a venkovskými oblastmi (zvláště v okrese Znojmo)

3 Problematika konkurenceschopnosti a spolupráce, vzdělanost

- nízký podíl terciárního sektoru na úhrnné zaměstnanosti kraje (především v oblasti tržních služeb)
- nízká podnikatelská aktivita v oblastech s vysokou mírou nezaměstnanosti
- nízká úroveň spolupráce vzdělávacích institucí s praxí (SOU, SOŠ, VŠ)
- ne plně dořešené legislativní propojení vzdělávacího systému se systémem zaměstnanosti a dalšího vzdělávání
- nižší míra kvalifikovanosti pedagogických pracovníků v SOU
- není dotvořen jednotný systém kvalifikací, certifikací a akreditací
- nejsou jednoznačně legislativně vymezeny kompetence a odpovědnosti významných aktérů v oblasti politiky lidských zdrojů (stát, zaměstnavatelé, odbory, obce a regiony, profesní organizace, školy a vzdělávací instituce atd.)
- nedostatečná propagace zvolených politik a koncepcí rozvoje lidských zdrojů zaměřených
- slabá podpora a propagace cestovního ruchu v ČR i v zahraničí

Příležitosti

PŘÍLEŽITOSTI

1 Situace v regionu

- anticipované posílení migrační atraktivity okresu Brno-město, omezení současné intenzity suburbanizace
- zvýšení flexibility, kvality a efektivity vzdělávacího systému v JMK, jeho otevření širšímu světu, rozvoj institucí a struktur zajišťujících vazby mezi sférou vzdělání a oblastí trhu práce, podpora všech forem odborného vzdělávání, generace komplexního systému celoživotního učení
- podpora mezinárodní spolupráce na vědecko-výzkumné úrovni
- využití vědeckého potenciálu kraje při podpoře výzkumných, vývojových a inovačních procesů
- podpora pro investory v nejvíce problémových oblastech kraje (včetně dobudování průmyslových zón a průmyslových areálů)
- vyšší využití podnikatelské samosprávy pro zlepšení podnikatelského prostředí
- podpora podnikatelů, kteří se v souvislosti s krizí ocitli v neočekávané existenční tísní.
- posílení integrační role Brna jako druhého nejvýznamnějšího pólu rozvoje v ČR spojené s aktivací „moravských“ rozvojových os národního významu
- využití spolupráce s Dolním Rakouskem a Slovenskem v oblasti LZ, využití všestranné mezinárodní spolupráce
- možnosti čerpání evropských prostředků

2 Rozvoj lidských zdrojů

- účinná realizace Strategie rozvoje hospodářství Jihomoravského kraje a Programu rozvoje Jihomoravského kraje
- účinná realizace Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje
- podpora rozvoje dalšího vzdělávání a vazby počátečního a dalšího vzdělávání - celoživotní učení, podpora nových projektů pro podniky např. projekt ÚP cestou dotačního systému mezd pracovníků, kteří se účastní školení
- přechod ke vzdělávacím programům rozvíjejícím kompetence a dovednosti nutné pro život v tzv. znalostní společnosti
- posilování významu rovnosti žen a mužů
- Optimalizace využití zdravotní péče v kraji, programy zdravotní péče poptávka po pracovní síle v odvětvích s vyšší přidanou hodnotou
- Podpora projektů prevence kriminality a protidrogové prevence a možnost čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje i obcí a měst.
- zvýšení inovačních aktivit podnikatelských subjektů podporou spolupráce vědecko-výzkumných a výrobních kapacit
- růst zahraničních investic a nárůst malého a středního podnikání posílí poptávku pro pracovních silách
- potenciál k růstu nových pracovních příležitostí v sektoru cestovního ruchu
- prohloubení spolupráce se sociálními a regionálními partnery, posílení spolupráce mezi veřejnou správou, samosprávou a neziskovým sektorem
- vyšší využití vědeckého a technického potenciálu kraje při podpoře výzkumných,

PŘÍLEŽITOSTI

- vývojových a inovačních procesů průmyslových podniků a oborů high-tech
- rozvoj institucí a struktur zajišťujících vazby mezi sférou vzdělání a oblastí trhu práce
 - uplatnění programů APZ pro malé podnikatele (včetně drobných podnikatelů), které ve svém důsledku umožní zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost pracovní síly
 - urychlení růstu průměrných výdělků v Jihomoravském kraji resp. srovnávání jejich výše s průměrem za celou Českou republikou, zejména v souvislosti s posilováním pozice města Brna jako sídelního centra s nabídkou jedné z nejvíce vzdělané a kvalifikované pracovní síly v zemi
 - implementace Národního akčního plánu boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení
 - reforma sociálních služeb s důrazem na zavádění a dodržování standardů kvality sociálních služeb v JMK
 - rostoucí nestátní neziskový sektor poskytující služby pro ohrožené skupiny
 - optimalizace využití zařízení zdravotní péče v kraji, programy zdravotní prevence včetně sociálně patologických jevů a protidrogová prevence
 - podpora politiky prosazující rovné postavení mužů a žen jako nástroje ke snížení mzdové disproporce a snížení nezaměstnanosti žen, využití dotačních nástrojů kraje k podpoře projektů posilujících rovnost mužů a žen a na podporu žen podnikatelek
 - podpora výzkumu příčin a dopadů pozorovaných disproporcí na trhu práce v JMK
 - podpora školení a rozvoje příležitostí práce na zkrácenou pracovní dobu
 - rozvoj e-governmentu, e-zdravotnictví, e-learningu, e-businessu a dalších nových služeb
 - prohloubení spolupráce mezi veřejnou správou, občanským a soukromým sektorem v JMK, posílení role obcí III.
 - vyšší využití podnikatelské samosprávy pro zlepšování podnikatelského prostředí
 - podpora začínajících podnikatelů a projektů - například i formou Podnikatelských inkubátorů
 - důraz a podpora vzdělávání národnostních menšin žijících na území kraje, včetně prohloubení nabídky mimoškolních aktivit
 - rostoucí nestátní neziskový sektor působících na poli neformální výchovy.

3 Problematika konkurenceschopnosti a spolupráce, vzdělanost

- obsahová reforma základního a sekundárního vzdělávání, rozvoj dalšího vzdělávání, možnosti financování vzdělávacích programů z fondů EU v JMK
- kvalitní zázemí vzdělávacích institucí celoživotního vzdělávání pro zaměstnance partnerů, kteří se podílí na rozvoji lidských zdrojů v JMK
- prohlubování vzájemné spolupráce mezi JMK a vysokými školami, podpora praxí a stáží studentů vysokých, vyšších a středních škol
- podpora specializovaného vzdělání, výzkumu a vývoje (hlubší kultivace lidských zdrojů) v regionech a mikroregionech JMK
- podpora vzniku nových vědecko-výzkumných center, využití podnětů z „Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací na léta 2009 - 2015“ a z „Regionální inovační strategie JMK“ pro zvýšení konkurenceschopnosti kraje v lidských zdrojích
- přijetí aktivní politiky zaměstnanosti v souboru strategických dokumentů
- využití nově vytvářených programů a fondů na úrovni EU posílení strategického plánování na regionální úrovni,
- podpora postavení mikroregionů (dobrovolných svazků obcí) a obcí (zejména obcí III.) jako základních elementů efektivní kultivace lidských zdrojů

Hrozby

HROZBY

1 Situace v regionu

- vysoké procento zaměstnanosti v sekundární sféře hospodářství může v souvislosti s hospodářskou a finanční krizí vést k vysoké míře nezaměstnanosti a k nárůstu sociální kriminality.
- demografická a socioekonomická rizika vyplývající z procesu suburbanizace
- další pokles míry ekonomické aktivity obyvatelstva
- nebezpečí odchodu vzdělanějších a mladších skupin obyvatelstva, především do Prahy a do zahraničí (odliv mozků)
- rozevírání nůžek mezi populačně většími a populačně nejmenšími sídly v aspektech stárnutí obyvatelstva a vzdělanostní úrovně
- neschopnost zajistit růst míry zaměstnanosti obyvatelstva, neschopnost snížit rozsah dlouhodobé nezaměstnanosti, nízká tvorba nových pracovních míst
- neschopnost zajistit zlepšení kvality nově vytvářených pracovních míst
- nedostatečná realizace „aktivních a preventivních opatření“ pro nezaměstnané a neaktivní osoby, nedostatečná podpora integrace osob znevýhodněných na pracovním trhu
- limitující možnosti provádění regionální politiky zaměstnanosti v kontextu celostátních právních norem
- neúspěch při odstraňování současných výrazných regionálních nerovností na trhu práce
- nedostatečná podpora flexibility pracovní síly
- neúspěch při snaze o přeměnu pracovních poměrů v rámci „stínové ekonomiky“ na legální zaměstnání
- nedostatečná podpora rozvoje lidských zdrojů a systému celoživotního vzdělávání (neexistence legislativy)
- nedostatečná podpora podnikání a jeho přílišná reglementace
- nedostatečná podpora procesu aktivního stárnutí (prodlužování délky pracovní aktivity, pozdější odchody do důchodu)
- riziko nedostatku kvalifikovaných pracovních sil ve zdravotnictví (odliv do zahraničí)

2 Rozvoj lidských zdrojů

- malé množství volných pracovních míst, jejich nedostatečná tvorba
- růst podílu marginalizovaných skupin, s tím související rostoucí míra sociálně negativních jevů, malá pozornost věnovaná otázce rovných šancí žen a mužů (pouze formální přístup)
- stárnutí populace a nepostačující pracovní příležitosti pro starší osoby
- nedostatečné finanční zdroje v oblasti politiky trhu práce (i v oblasti vzdělávání)
- nevyužívání koncepčních dokumentů v oblasti sociální inkluze znevýhodněných skupin (předně Národní akční plán sociálního začleňování)
- nedostatečná pozornost a podpora výchovnému procesu, který je součástí vzdělávacího systému na všech stupních
- neschopnost dostatečně podporovat systém celoživotního vzdělávání
- růst počtu nezaměstnaných může v budoucnu působit nepříznivě proti snahám o zvyšování průměrných výdělků v kraji
- jistá nekompatibilita v oblasti kvalifikačních potřeb v aktuálních požadavcích podnikatelského sektoru (firem) a strategického směřování kraje z pohledu jeho

HROZBY

- aproximace k evropským standardům a kritériím
- pokles produktivity práce v důsledku nízkého zájmu podniků o další vzdělávání zaměstnanců
- postupné zhoršování kvalifikační úrovně pracovní síly území jako důsledek nežádoucích změn ve výrobní sféře
- strukturální zaostávání ekonomiky v důsledku malého zastoupení znalostně náročných sektorů služeb
- další stagnace a zaostávání výše průměrných výdělků v Jihomoravském kraji za průměrem České republiky, zejména ve vysoce kvalifikovaných profesích, může znamenat částečný odliv vzdělané pracovní síly do regionů s lepšími platovými poměry
- růst podílu sociálně marginalizovaných skupin obyvatelstva a s tím související rostoucí míra sociálně patologických jevů
- nezabezpečení komplexního přístupu, flexibility a provázanosti služeb poskytovaných ohroženým skupinám
- rostoucí míra počtu uživatelů – příslušníků ohrožených skupin využívající ústavní zařízení (v souvislosti se stárnutím obyvatelstva)
- nedostatečně rychlé odbourávání informační negramotnosti v některých regionech JMK
- nedostatečná podpora NNO působících na poli neformální výchovy.

3 Problematika konkurenceschopnosti a spolupráce, vzdělanost

- další tlak na pokles mezd v mezistátním srovnání v souvislosti s nesnižujícím se přílivem pracovních sil ze zahraničí
- v případě ekonomických potíží jsou ženy a další specifické skupiny více ohroženy nezaměstnaností a nestandardním (tj. méně jistým) zaměstnáním (jde zejména o pracovní poměr na dobu určitou, resp. vyloučení z aktivní pracovní síly)
- velké rozdíly na úrovni okresů, jak v celkové míře nezaměstnanosti, tak v mírách nezaměstnanosti specifických skupin
- neřešení rovného přístupu občanů k terciárnímu vzdělání (vzrůstající finanční náročnost atd.)
- klesající počet žáků nastupujících do jednotlivých středních škol - potřeba optimalizace struktury středních škol
- nedostatečná spolupráce subjektů soukromého sektoru se vzdělávacími institucemi na všech úrovních
- nízká motivace dospělých k dalšímu vzdělávání ve formě spolupráce vzdělávacích systémů s podnikatelskými subjekty
- nedostatečná transparentnost fungování systému veřejných zakázek
- neschopnost dostatečně podporovat rozvoj podnikání
- nedostatečná podpora „atraktivní práce“ oproti pobírání sociálních dávek
- neúspěch při snaze o přeměnu pracovních poměrů v rámci „stínové ekonomiky“ na legální zaměstnání
- netransparentnost a nekvalitní legislativní rámec v oblasti čerpání evropských zdrojů komplikuje možnosti získání těchto zdrojů a může vést k diskriminaci některých subjektů
- v některých oborech se projevuje nedostatek lékařů (např. v urgentní medicíně pro potřeby zdravotnické záchranné služby, v některých lokalitách praktičtí lékaři, radiodiagnostika)
- vysoký věkový průměr lékařů zejména v oborech jako: praktičtí lékaři pro dospělé, stomatologie apod.

Koordinace a syntéza

Autoři SWOT analýzy si jsou vědomi skutečnosti, že výstižnost většiny faktorů se jen velmi těžko vtěsnává do jednoduchých formulací. Hrozí zde nebezpečí schematizace. Při zařazování jednotlivých faktorů do základních složek SWOT analýzy JMK je potřebné zodpovědně posuzovat jejich lokálně a mikroregionální podmíněnou situaci a relativní podíl na regionálním rozvoji. V tomto smyslu jde zejména o **nerovnováhu** mezi Brnem – druhým největším městem v ČR a ostatními municipalitami v JMK. Posuzování jednotlivých částí SWOT analýzy je navíc ve značné míře podmíněno podmínkami, jenž jsou legislativně platné a i závazné na celonárodní úrovni a tudíž je potřeba brát v úvahu určité limitující faktory a možnosti ovlivnit politiku lidských zdrojů na regionální úrovni.

Přesto s přihlédnutím k výše uvedeným omezením a determinantům je možné konstatovat, že **silná stránka** JMK v oblasti rozvoje LZ spočívá v rozsáhlém pracovním potenciálu území, nadprůměrné úrovni vzdělanosti obyvatelstva kraje a v institucionální struktuře diverzifikovaného vzdělávacího systému (zejména v terciárním sektoru) a relativně rozvinuté výzkumné kapacitě dislokované v kraji.

Naopak mezi **slabé stránky** JMK v rozvoji LZ náleží zejména některé parametry lidských zdrojů v kraji ve srovnání se sousedními vyspělými regiony, poměrně vysoká úroveň nezaměstnanosti v jižních okresech kraje. Projevuje se i nízká flexibilita pracovních sil a určitý nesoulad mezi orientací přípravy mládeže s potřebami trhu práce v perspektivě, jakož i nedostatečný rozvoj systému celoživotního učení.

Jako **příležitosti** pro rozvoj lidských zdrojů v JMK se jeví zvýšení flexibility, kvality a efektivity vzdělávacího systému v JMK, jeho otevření širšímu světu, rozvoj institucí a struktur zajišťujících vazby mezi sférou vzdělávání a oblastí trhu práce, podpora všech forem odborného vzdělávání, generace komplexního systému celoživotního učení a využití vědeckého potenciálu kraje při podpoře výzkumných, vývojových a inovačních procesů. Posílení integrační role Brna jako druhého nejvýznamnějšího pólu rozvoje v ČR a využití spolupráce s Dolním Rakouskem a Slovenskem, resp. využití všestranné mezinárodní spolupráce a možnosti intenzivnějšího čerpání zdrojů EU v současném programovém období. Z naznačených směrů vyplývá jejich kompatibilita s prioritami Lisabonské strategie.

Hrozby pro rozvoj LZ v JMK lze spatřovat ve snižování vnitřního potenciálu kraje jako důsledku nepříznivého demografického vývoje, v rizicích vyplývajících ze suburbanizace, z rozevírání nůžek ve vzdělanostních ukazatelích mezi brněnskou aglomerací a ostatními okresy v JMK, v tom, že se nepodaří realizovat trajektorií příležitostí, neuspěje se v implementaci požadavků Lisabonské strategie do podmínek JMK a nedojde ke snížení rozdílu v parametrech lidských zdrojů JMK ve srovnání s vyspělými západními regiony.

SWOT analýza je jen určitým modelem zjednodušujícím reálný systém v oblasti lidských zdrojů JMK. Přes úsilí autorů o objektivitu a „exaktnost“ je nutno přiznat, že jaké konkrétně bude vnější a vnitřní prostředí JMK v souvislosti s dopady finanční a hospodářské krize, není možné zcela jednoznačně stanovit. Jde o naznačení určitých tendencí vyplývajících z dosavadního vývoje a širších evropských a celonárodních souvislostí.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

D/ Stanovení územních disparit RLZ

Jihomoravského kraje

Částí D je stanovení územních disparit a na tomto základě koncipovaný výběr území k přednostní regionální podpoře v oblasti rozvoje lidských zdrojů, s přihlédnutím k situaci správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II – POÚ) a s ohledem na vytvořené průřezové ukazatele vztažené k průměrným hodnotám Jihomoravského kraje. Tato část reflektuje skutečnosti obsažené v některých dalších strategických dokumentech kraje včetně programu rozvoje kraje. Celkem bylo v Jihomoravské kraji (nepočítáme-li vojenský újezd Březina) stanoveno celkem 34 POÚ, integrovaných v rámci 21 regionů pověřených obcí s rozšířenou působností (obce III – ORP).

Územní disparity jsou v odborné literatuře obvykle chápány jako neodůvodněné územní rozdíly existující z pohledu zkoumaného jevu. V tomto smyslu také budou dále prezentovány v územním rámci Jihomoravského kraje. Z pohledu tvorby rozvojových strategií je primární koncepční otázkou, které disparity a na jaké hierarchické úrovni je účelné prostřednictvím veřejných programů podpory ovlivňovat resp. snižovat a které nikoliv (vznik společenských disparit je přirozeným důsledkem dlouhodobé vývojové diferenciacie prostoru).

Typickým případem druhé skupiny jsou **geografické, resp. sociogeografické disparity**, které poskytují výchozí informace o charakteru „vnější“ organizace prostoru. Ze socioekonomického pohledu a tedy i z pohledu strategie rozvoje lidských zdrojů je jejím nejvýznamnějším projevem vytváření územních hierarchických systémů sídelních struktur, které v dlouhodobém časovém horizontu nepochybně představovaly, resp. představují základní determinanty kvantitativních (koncentrace obyvatelstva) i kvalitativních (kvalita a flexibilita pracovních sil) charakteristik lidských zdrojů.

Všeobecným funkčním projevem hierarchického systému sídelních struktur je snižující se úroveň primárních charakteristik s klesajícím hierarchickým významem sídelních center a jimi integrovaných nodálních regionů, vymezených dynamickými prostorovými vazbami typu centrum – zázemí. V souvislosti s tvorbou strategií rozvoje lidských zdrojů je v této souvislosti potřebné zdůraznit, že tyto regiony představují základní územní rámec fungování nabídkových a poptávkových procesů spoluutvářejících regionální trhy práce, jejichž územní rovnováha je zajišťována prostřednictvím dojížděky a vyjížděky do zaměstnání. Své nodální regiony v rámci Jihomoravského kraje vytváří pouze 15 ORP (viz tabulka 32). Zbývajících 6 regionů ORP (jde o Kuřim, Rosice, Šlapanice, Židlochovice, Pohořelice a Slavkov u B. pracovně integrovaných v rámci mezoregionu Brna) resp. 19 územních obvodů POÚ (pracovně integrovaných v rámci příslušných regionů ORP) hraje tedy z hlediska formování územních trhů práce nepodstatnou roli. Z koncepčního pohledu tak lze konstatovat, že územní obvody POÚ nepředstavují relevantní územní jednotky pro systémovou aplikaci nástrojů cílených na rozvoj lidských zdrojů (v dalších úvahách jsou proto tyto nástroje posuzovány především v územním kontextu příslušných územních obvodů ORP).

Z uvedených informací vyplývá trvalá potřeba důsledného zohledňování prostorové dimenze při aplikaci selektivních opatření cílených na společensky účelné ovlivňování situace na pracovních trzích. K tomu je ovšem potřebné poznamenat, že nastupující **postindustriální stadium ekonomického vývoje**, spojené s významnými změnami v zaměstnanosti ve prospěch sektoru služeb, se územně projevuje zesilující „kvalitativní“ hierarchizací regionů ve smyslu koncentrace významů, resp. řídicích funkcí. Tento vývoj logicky znamená další významovou selekci sídelních center hrajících řídicí roli z pohledu formování regionálních pracovních trhů.

Řada center nodálních regionů vytvořených v předchozím industriálním stadiu tak postupně ztrácí svoji pozici ve prospěch silnějších center, zejména pak center mezoregionálního resp. metropolitního významu (tento proces je v našem případě zvýrazněn nadprůměrnou dominancí Brna v sídelním systému Jihomoravského kraje), která tak na jejich úkor rozšiřují své pracovní trhy. Tuto situaci dokumentuje rostoucí intenzita dojížděky do zaměstnání do nejvýznamnějších, ekonomicky úspěšných center metropolitních regionů (podíl dojíždějících v ČR dosahuje cca 40 % z celkového objemu pracovních sil). Podstatné informace o současné podobě hierarchizované regionální struktury Jihomoravského kraje jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 32 Základní charakteristiky přiřazených regionů Jihomoravského kraje

Regiony	regionální působnost středisek v tis. obyvatel		komplexní regionální význam středisek v tis. obyvatel (KRV)		nadřazené středisko	podřízená vedlejší střediska
Mezoregiony:						
Brno ¹	1517	1402	628	625	Praha	Kuřim, Rosice, Šlapanice, Židlochovice, Pohořelice, Slavkov u B.
Mikroregiony 2. stupně:						
Blansko ²	46	41	22	21	Brno	-
Boskovice	44	54	24	29	Brno	-
Břeclav	58	66	40	40	Brno	-
Hodonín	68	76	49	45	Brno	-
Kyjov	45	46	19	26	Brno	-
Vyškov	44	44	22	22	Brno	-
Znojmo	95	79	59	51	Brno	-
Mikroregiony 1. stupně:						
Tišnov	19	17	10	9	Brno	-
Mikulov	19	17	9	8	Brno	-
Veselí n. M.	49	38	21	18	U. Hradiště	-
Subregiony (typ B):						
Ivančice	15	15	-	-	Brno	-
Hustopeče	24	15	-	-	Brno	-
Bučovice	14	13	-	-	Brno	-
M. Krumlov	13	14	-	-	Brno	-

Zdroj: Hampl, M.: Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext, PšF UK, Praha 2005.

Poznámky k tabulce: Základním kritériem pro vymezení mikroregionů 1. stupně je dojížděka do zaměstnání (subregiony typu B nesplňují stanovené kritérium velikosti tj. 15 tis. obyv., přičemž zázemí střediska má více než 5 tis. obyv.; pro doplnění informace u subregionů typu A velikost zázemí nedosahuje 5 tis. obyv.), pro vymezení mikroregionů 2. stupně a mezoregionů je rozhodující nejsilnější směr celkové vyjížděky do zaměstnání i do škol při minimální velikosti mikroregionu 2. stupně (regionální působnost střediska) stanovené na 40 tis. obyv.

Ukazatel KRV zohledňuje působnost středisek na různých hierarchických úrovních a dále intenzitu vazeb s hierarchicky rozlišeným zázemím.

Výběr vedlejších středisek nevytvářejících vlastní nodální mikroregiony je omezen na zbývající ORP.

¹ Mezoregion Brna dále zahrnuje i mikroregiony 2. stupně Třebíč, Žďár n. S. a Svitavy a mikroregiony 1. stupně Vel. Meziříčí a Bystřice n. P., které jsou administrativní součástí krajů Vysočina resp. Pardubického kraje.

² Vzhledem k silným dojížděkovým vazbám na Brno lze uvažovat i s jeho zařazením do skupiny mikroregionů 1. stupně.

Z pohledu ekonomického rozvoje lze mezi základní disparity zařadit především existující **územní disparity v kvalitě podnikatelského prostředí**, které jsou ve výrazné míře determinovány právě výše komentovanou pozicí sídel resp. regionů v hierarchické soustavě osídlení. Pokud jde o socioekonomický rozvoj nelze ovšem hierarchickou diferenciaci prostoru striktně oddělovat od jeho vývojové resp. sociální diferenciace, podmíněné společensko-politickými faktory (na rozdíl od geografické diferenciace má ovšem sociální diferenciace v sobě zabudovány výrazné vyrovnávací mechanismy, tlumící v intencích politické integrace státu zejména sociální polarizaci území). Lze konstatovat, že sociální organizace prostoru je kromě funkčního uspořádání dané země výrazně podmíněna trvale či cyklicky působícími sociálními a ekonomickými faktory, jako je např. geopolitická poloha a zahraniční orientace obchodu, ekonomická specializace generovaná územní dělbou práce či „společenská“ kvalita rozvoje lidských zdrojů.

Ve výše uvedeném kontextu je potřebné zdůraznit, že vývojová a hierarchická diferenciace společenských systémů zásadně ovlivňuje potřebnost a efektivnost zásahů cílených na snižování negativních disparit. Protože ekonomické předpovědi mají vzhledem ke složitosti sociálně-ekonomických systémů značně limitovanou vypovídací schopnost jeví se jako účelné tyto zásahy optimalizovat právě v souladu s principy hierarchické diferenciace společenských systémů, která se vyznačuje výraznou stabilitou v čase. Z hlediska podpory ekonomicky zaostávajících regionů představuje v tomto směru zásadní otázku rozlišení hlavních příčin vzniku negativních disparit. Disparity vznikající v ekonomickém rozvoji lze pak členit na hierarchicky podmíněné tj. determinované významovým postavením regionů – jejich regulace by byla v rozporu se zákonitostmi sociálně-geografické organizace území (a tedy neefektivní) a vývojově podmíněné tj. determinované charakterem ekonomického vývoje regionů – jejich regulace (zejména prostřednictvím regionální politiky) je společensky ospravedlnitelná principem solidarity, přičemž **za základní předpoklad efektivnosti lze považovat cílenou aplikaci příslušných nástrojů podle skupin sdružujících regiony s podobným významovým postavením.**

Ve světle dosavadních zkušeností je zřejmé, že výraznějších změn orientovaných na zlepšení kvality podnikatelského prostředí (cílených přednostně na zaostávající regiony) lze dosáhnout pouze za cenu neúměrně vysokých nákladů alokovaných z disponibilních veřejných zdrojů – obecně lze diferenciaci v kvalitě podnikatelského prostředí pokládat za přirozený důsledek úsilí mnoha aktérů, v jejichž rámci hraje v tržní ekonomice dominantní roli soukromý sektor a většina odborníků proto aktuální stav prostorového uspořádání ekonomiky pokládá za efektivní. V tomto kontextu tedy lze konstatovat, že veřejné zásahy mohou mít pouze dílčí charakter a jejich účinnost je úměrná jejich „efektivní selekci“ jak z pohledu věcných, tak z pohledu územních priorit alokace příslušných opatření. V tomto směru pak lze považovat za klíčovou především všestrannou podporu rozvoje lidských zdrojů

Z analytických dokumentů vyplývá, že ve výše diskutovaném směru jsou v Jihomoravském kraji nejvíce **zvýhodněny územní obvody ORP** (dále jen regiony) Brna a dále „příměstské“ regiony Šlapanic a Kuřimi a naopak nejvíce znevýhodněny regiony Bučovic, M. Krumlova (včetně územního obvodu POÚ Miroslav), Pohořelice a Veselí n. M. (včetně územního obvodu POÚ Strážnice a Velká n. V.), které se tedy vyznačují obecně nepříznivými podmínkami pro další ekonomický rozvoj (limitujícími i možnosti jejich sociálního rozvoje).

Z praktického pohledu je ovšem potřebné ve výše uvedeném kontextu konstatovat, že regionální kvalita podnikatelského prostředí má sice základní, nikoliv však zcela výlučný vliv

na ekonomický rozvoj území a tedy i na tvorbu nových pracovních míst a jejich kvalitu. Selektivně se zde totiž mohou výrazně projevit specifické faktory, ze kterých lze (kromě náhodných resp. autonomních a tedy prakticky nepředvídatelných vlivů generovaných výkonností a kvalitou řízení firem), uvést výskyt tržně atraktivních přírodních zdrojů, nadprůměrný stupeň regionálního „zakořenění“ velkých firem stimulující rozvoj kooperačních vazeb s místními dodavateli či poziční výhody generované blízkostí dynamicky se rozvíjejících pólů ekonomického rozvoje či polohou na rozvojových osách nadregionálního či regionálního významu. Z praktického pohledu lze tyto skutečnosti považovat i za hlavní důvody pro uplatňování různorodých nástrojů cílených na účelné ovlivňování rozvoje lidských zdrojů.

Hodnotíme-li kvalitu podnikatelského prostředí podle rozvojově nosných odvětvových skupin, tj. zpracovatelského průmyslu a progresivních tržních služeb, disponuje příznivými perspektivními předpoklady v oblasti růstově nejprogresivnější skupiny produktivních služeb s vysokými nároky na vzdělání pracovních sil především region krajského města a do určité míry i regiony bývalých okresních měst s výjimkou Hodonína, kterému výrazně konkuruje výhodněji položená Břeclav, a dále mikroregiony Šlapanic (s po Brně vůbec nejlepší kvalitou podnikatelského prostředí) a Kuřimi. Většina regionů kraje má ovšem v důsledku všeobecné koncentrace služeb do krajských center vhodnější předpoklady pro rozvoj průmyslu (a selektivně i dalších aktivit, např. cestovního ruchu), kde kromě příměstských regionů Kuřimi a Šlapanic vykazuje nadprůměrné rozvojové předpoklady region Břeclavi. Pokud jde o výše popsané polohové výhody, disponují jimi z ostatních regionů zejména regiony lokalizované na rozvojových osách národního významu tj. regiony Rosic (českomoravská rozvojová osa), Vyškova, Slavkova u B. včetně územních obvodů POÚ Rousínova resp. Ivanovic na H. (centrální resp. východní moravská osa) a dále Židlochovic a Hustopeč (jižní moravská osa), k nimž lze přiřadit i region Blanska, jenž je situován na stejnojmenné rozvojové ose regionálního významu.

Z výše uvedené skupiny znevýhodněných regionů má v tomto ohledu nadějnější perspektivy zejména region Pohořelic (disponující poměrně kvalitní průmyslovou zónou v blízkosti budované rychlostní komunikace R 52) a v delší perspektivě díky větší velikosti svého centra i region Veselí n. M. (prostorově již ovšem integrovaný do Zlínského kraje, konkrétně mikroregionu 2. stupně U. Hradiště). Informace o specifických územních disparitách existujících v oblasti lidských zdrojů vyplývající z porovnání úrovně faktoru kvality pracovních sil jako základní součásti rozvoje lidských zdrojů s úrovní celkové kvality podnikatelského prostředí (pozitivní anomálie byly zjištěny zejména v regionech Kuřimi a Tišnova a dále Blanska, Boskovic, Ivančic, Rosic, Šlapanic a Slavkova u B. a naopak negativní anomálie v případě regionu Hodonína a dále Hustopeč, Mikulova, Pohořelic a M. Krumlova) je účelné doplnit o informace týkající se úrovně rozvoje faktoru podnikatelské a znalostní báze. V tomto ohledu lze výhledově předpokládat rostoucí význam daného faktoru, který bude ovšem pochopitelně dále zvýhodňovat zejména metropolitní centrum kraje. S klesající velikostí center zastoupení primárních komponent tvořících institucionální základnu podnikatelské a znalostní báze (zejména průmyslové zóny a vědecko-technické parky resp. vysoké školy, specializované střední školy a vědecko-výzkumné ústavy) prudce klesá. Hlavními nositeli znalostní báze jsou tak v těchto regionech větší podnikatelské subjekty, v jejichž rámci hrají často zásadní roli subjekty se zahraniční majetkovou účastí.

Na základě komplexního vyhodnocení jednotlivých faktorů a dalších souvisejících charakteristik kvality podnikatelského prostředí a dále intenzity prostorových vztahů a vazeb

Lze území kraje (základní generalizace podle regionů ORP) ekonomicky členit na hlavní, vedlejší a marginální ekonomický prostor ¹. **Do hlavního ekonomického prostoru** jsou kromě regionu Brna zařazeny regiony Kuřimi, Šlapanic, Rosic, Židlochovic, Blanska (včetně POÚ Adamov), Břeclavi, Hustopeč (včetně POÚ Klobouky u B.), Vyškova (včetně POÚ Rousínov a Ivanovice na H.) a Slavkova u B. Celkem tedy tento z pohledu stávající a zejména budoucí konkurenceschopnosti kraje rozhodující rozvojový prostor tvoří 10 regionů ORP resp. 14 územních obvodů POÚ s téměř 64 % podílem na celkovém počtu obyvatel kraje.

Z hlediska strategie rozvoje lidských zdrojů lze v tomto prostoru považovat za prioritu uplatňování **opatření konformních s působením tržních sil**, cílených na uspokojování poptávky po pracovních silách (indukované zvyšování kvality nabídky pracovních míst v soukromém sektoru), tj. opatření v oblasti podpory vzdělávání obyvatelstva (v souladu s výše uvedenými informacemi je jejich naléhavost zvláště citelná v regionu Břeclavi). V této souvislosti je ovšem nutné respektovat zásadní roli Brna jako producenta pozitivních efektů (vznikajících kromě převážně menších průmyslových firem působících v oblasti high-tech zejména ve vysoce perspektivním, dynamicky se rozvíjejícím segmentu produktivních služeb) šířících se do okolí a integrujících kraj do národního resp. i nadnárodního kooperujícího systému rozvojově nosných center.

Do vedlejšího rozvojového prostoru jsou zařazeny regiony Tišnova, Ivančic, Boskovic (včetně POÚ Letovice a V. Opatovice), Mikulova, Pohořelice, Hodonína, Kyjova (včetně POÚ Bzenec a Ždánice), Veselí n. M. (včetně POÚ Strážnice a Velká n. V.) a Znojma (včetně POÚ Hrušovany n. J. a Vranova n. D). Ve srovnání s předchozím případem tedy jde o srovnatelný počet 9 regionů resp. 17 územních obvodů POÚ, které již ovšem dohromady vykazují pouze třetinový podíl na počtu obyvatel kraje. Vedlejší prostor má již pouze sekundární význam z pohledu celkové konkurenceschopnosti kraje, přičemž jeho investiční atraktivita se uplatňuje výrazně selektivním způsobem.

V souladu s tím by strategie rozvoje lidských zdrojů v tomto prostoru měla být výrazněji orientována **na účelnou stimulaci ekonomického rozvoje** v kontextu uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v kombinaci s prevencí nezaměstnanosti a podporou tvorby nových pracovních míst (včetně budování průmyslových zón pro větší investory v nejatraktivnějších lokalitách). Selektivně lze doporučit i výraznější orientaci podpory na zvyšování kvality nabídky pracovních míst (zejména v případě regionů Tišnova a Boskovic, pro jejichž centra je charakteristická pozitivní anomálie faktoru kvality pracovních sil) ve vazbě na posilování znalostní báze regionů.

Marginální, tj. významově zcela okrajový ekonomický prostor pak zahrnuje zbývající regiony Bučovic a M. Krumlova (včetně POÚ Miroslav), s pouze cca 3,5 % podílem na celkovém počtu obyvatel kraje. Pouze v těchto odlehlých regionech lze za dominující prvek strategie rozvoje lidských zdrojů považovat jednoznačnou orientaci na přímou i nepřímou **podporu tvorby nových pracovních míst**, která by měla být logicky orientována na malé a střední firmy.

¹ Provedená generalizace abstrahuje od skutečnosti, že i v rámci daných územních obvodů mohou existovat marginalizované oblasti, které ovšem z pohledu tvorby regionálních pracovních trhů mají zcela nepodstatný význam, přičemž se navíc obvykle nacházejí v únosné dojížděkové vzdálenosti od příslušných center (vzdálenost do 30 km).

Výše uvedené informace o základních územních disparitách projevujících se v Jihomoravském kraji je vhodné doplnit několika poznámkami vztahujícími se k úloze ORP příp. POÚ z hlediska jejich role v utváření regionálních trhů práce. Základní informace týkající se ORP jsou shromážděny v dále uvedené tabulce.

Tabulka 33 Velikostní charakteristiky ORP Jihomoravského kraje

Pověřená obec	populační		pracovní		komplexní	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Brno	377	368	462	482	434	444
<i>Ivančice</i>	9	9	10	9	9	9
Kuřim	8	9	11	13	10	11
Rosice	7	8	8	8	7	8
Šlapanice	6	6	3	3	4	4
Tišnov	10	9	9	10	9	10
Židlochovice	3	3	3	3	3	3
Pohořelice	4	4	4	4	4	4
Slavkov u B	6	6	6	7	6	7
<i>Blansko</i>	20	20	31	27	28	25
Boskovice	11	11	15	17	14	15
Břeclav	25	26	36	37	32	33
Hustopeče	6	6	10	10	9	9
<i>Mikulov</i>	7	8	10	9	9	8
<i>Hodonín</i>	27	27	39	38	35	34
Kyjov	13	12	17	18	16	16
<i>Veselí n. M.</i>	15	15	18	14	17	14
Vyškov	22	22	28	30	26	27
Bučovice	6	6	7	7	7	7
Znojmo	38	38	44	44	42	42
M. Krumlov	6	6	8	8	7	7

Zdroj: Hampl, M.: Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext, PíF UK, Praha 2005.

Poznámky k tabulce:

Tučnou kurzivou jsou vyznačena střediska s pozitivním vývojem pracovních funkcí, obyčejnou kurzivou pak střediska s negativním vývojem pracovních funkcí.

Komplexní velikost je definována jako součet podílu střediska na počtu obyvatel a dvojnásobku jeho podílu na počtu pracovních příležitostí, vztažených k úrovni celé ČR (počet obyvatel obcí respektuje jejich aglomerační vazby).

Z uvedených údajů vyplývá, že nejaktivnější roli v **utváření regionálních trhů práce na mikroregionální úrovni** hrají (zařazena střediska s alespoň 30 % převýšením pracovní nad obytnou funkcí) Hustopeče, Boskovice, Kyjov, Kuřim, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Blansko a M. Krumlov. V případě krajského centra Brna dosahuje příslušné převýšení sice pouze úrovně mírně převyšující stanovenou hranici, z absolutního pohledu však činí jeho podíl na úhrnném převýšení přibližně 62 %. Většina z uvedených středisek zaznamenala v období transformace z hlediska rozvoje jejich pracovních funkcí pozitivní vývoj, negativní vývoj pak byl zaznamenán v případě Hodonína a Blanska (stagnaci vykázaly Hustopeče). Deficit pracovních příležitostí ve vztahu k počtu bydlících obyvatel se u těchto středisek logicky vyskytuje pouze výjimečně, v daném případě jde o Šlapanice a dále Veselí n. M.

Informace za regiony ORP je účelné rozšířit o **aktuální** (červen 2009) **údaje o míře nezaměstnanosti podle regionů POÚ**, včetně informací charakterizujících homogenitu regionálních trhů práce. Z regionů zařazených do hlavního rozvojového prostoru se aktuální míra nezaměstnanosti pohybuje v rozmezí 90 až 110 % průměru kraje tzn. 8, 7 % (6 POÚ) nebo je nižší (5 POÚ) a jen ojediněle (3 POÚ) jej překračuje. Nejnižší míru nezaměstnanosti

vykazují územní obvody POÚ Slavkov u B., Šlapanice, a Židlochovice a naopak nejvyšší míru nezaměstnanosti pak územní obvody POÚ Adamov (výrazné převýšení průměrné úrovně v rámci regionu ORP), Klobouky u B. a Hustopeče. V rámci regionu ORP Vyškov je patrná výrazně vyšší míra nezaměstnanosti v územním obvodě POÚ Rousínov.

Tabulka 32 Velikostní a pracovní charakteristiky regionů ORP a územních obvodů POÚ Jihomoravského kraje (k 30. 6. 2009)

ORP	POÚ	počet obyvatel v tis.	míra nezaměst.
Brno	Brno	376	8,0
Ivančice	Ivančice	23	9,2
Kuřim	Kuřim	18	6,8
Rosice	Rosice	20	8,4
Šlapanice	Šlapanice	51	6,2
Tišnov	Tišnov	20	8,4
Židlochovice	Židlochovice	27	6,3
Blansko	Blansko	49	9,0
	Adamov	5	12,5
	Boskovice	Boskovice	34
Boskovice	Letovice	10	10,9
	V. Opatovice	6	11,7
	Břeclav	Břeclav	60
Hustopeče	Hustopeče	28	9,7
	Klobouky u B.	7	10,0
Mikulov	Mikulov	20	10,5
Pohořelice	Pohořelice	12	8,3
Hodonín	Hodonín	63	14,0
Kyjov	Kyjov	36	12,4
	Bzenec	12	10,8
	Žďánice	8	10,9
Veselí n. M.	Veselí n. M.	24	12,5
	Strážnice	8	10,7
	Velká n. V.	9	14,1
Vyškov	Vyškov	38	7,4
	Ivanovice na H.	6	7,8
	Rousínov	7	9,3
Bučovice	Bučovice	16	9,0
Slavkov u B	Slavkov u B	20	6,0
Znojmo	Znojmo	73	11,1
	Hrušovany n. J.	11	12,1
	Vranov n. D.	6	13,0
M. Krumlov	M. Krumlov	15	10,7
	Mirotslav	7	10,8
Jihomoravský kraj		1147,1	8,7

V případě regionů zařazených do vedlejšího rozvojového prostoru se již setkáváme se zřetelně vyšší (vesměs nadprůměrnou) mírou nezaměstnanosti. Pouze u 3 územních obvodů POÚ se míra nezaměstnanosti pohybuje kolem krajského průměru, ve 14 případech pak tento průměr výrazněji překračuje. Nejnižší míru nezaměstnanosti vykazují územní obvody POÚ Pohořelice, Tišnov a Ivančice a výrazně nadprůměrnou míru nezaměstnanosti pak, již po delší čas, zaznamenávají zejména územní obvody Velká n. V., Hodonín, Vranov n. D. (v rámci

příslušného regionu ORP vykazuje nejnižší hodnotu nezaměstnanosti územní obvod POÚ jeho centra Znojma) a dále územní obvody Veselí n. M. (v rámci příslušného regionu ORP se územní obvod POÚ jeho centra tj. Veselí n. M. svými hodnotami nezaměstnanosti řadí mezi oba podřízené územní obvody POÚ), Kyjov (v rámci příslušného regionu ORP Kyjov vykazují zřetelně příznivější výsledky oba podřízené územní obvody POÚ) a Hrušovany n. J. V rámci obou marginálních regionů se pak zjištěná míra nezaměstnanosti územního obvodu POÚ Bučovice pohybovala kolem krajského průměru, zatímco oba zbývající územní obvody POÚ příslušné k regionu ORP M. Krumlov tento průměr již zřetelně převyšovaly. Celkově je však potřebné konstatovat, že zde zařazené územní obvody POÚ vykazovaly lepší hodnoty než většina územních obvodů příslušných k vedlejšímu rozvojovému prostoru.

Z výše uvedené analýzy tedy vyplývá, že v současné globální ekonomické recesi nejaktuálnější komponenta rozvoje lidských zdrojů tzn. **podpora zaměstnanosti prostřednictvím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti** (veřejné dotace tvorby nových pracovních míst) **by měla být orientována na regiony vedlejšího rozvojového prostoru**. V tomto kontextu lze zohlednit i výše popsané nejvýraznější negativní vnitroregionální anomálie, např. i pomocí alokace resp. realokace veřejných institucí – územní obvody POU Adamov, V. Opatovice, Hodonín, Kyjov, Veselí n. M., Velká n. V., Hrušovany n. J. a Vranov n. D. (více než o třetinu vyšší nezaměstnanost oproti krajskému průměru). V tomto směru lze za důležité systémové opatření považovat i zajištění užší návaznosti aktivní politiky zaměstnanosti na investiční pobídky a přímou podporu malých a středních podniků. **Pokud jde o dlouhodobou podporu kvalitativního rozvoje lidských zdrojů**, zejména prostřednictvím podpory vzdělávání obyvatelstva, **jeví se jako nejefektivnější cesta posilování pozitivních územních anomálií v kvalifikaci pracovních sil** (hlavním důvodem je vyšší kvalitativní soulad nabídky s poptávkou na příslušných regionálních pracovních trzích včetně disponibilních možností řešení případných nerovnováh prostřednictvím dojížděky za zaměstnáním do Brna) **v kombinaci se selektivní podporou řešení negativních anomálií** (především v region Hodonína). V prvním případě jde o územní obvody POÚ Kuřim, Tišnov, Blansko, Boskovice, Ivančice, Rosice, Šlapanice a Slavkov u B. a ve druhém případě pak o územní obvody POÚ Hodonín, Hustopeče, Mikulov, Pohořelice a M. Krumlov. Ve všech případech je však potřebné důsledně zvažovat, zda navrhovaná opatření korespondují s dlouhodobějšími vývojovými tendencemi v rámci soukromého sektoru ekonomiky.

E/ Rámcové priority a opatření

1.1 Hlavní doporučení ve vazbě na výsledky analýzy a SWOT analýzy

Je třeba konstatovat, že **prosazování závěrů plynoucích z analýzy a SWOT analýzy bude v Jihomoravském kraji v některých částech velice obtížné.** Jedná se především o klíčové prvky ovlivňující zaměstnanost, kde bude nutná aktivní spolupráce zainteresovaných subjektů nejen napříč regionem, ale především s centrálními orgány státní správy. V době tzv. ekonomické krize se ukazuje především ne zcela optimální struktura pracovních míst, kdy Jihomoravský kraj nemůže naplno využívat některé komparativní výhody jako je velké zázemí pro terciární vzdělávání či potenciál k rozvoji sektorů s velkou přidanou hodnotou. **Dostatečná pozornost není věnována především přípravě pracovní síly na školách v závislosti na rozvojových prioritách regionu a to včetně systému celoživotního vzdělávání.**

Zásadními indikátory ukazujícími nevhodnou skladbu v oblasti zaměstnanosti je počet pracovníků v odvětví průmyslové výroby, kde bylo v Jihomoravském kraji v roce 2007 zaměstnáno 30 % z celkového počtu pracovníků v národním hospodářství. Ze 14-ti krajů ČR sice pouze ve dvou (v Praze a kraji Středočeském) je podíl zaměstnanosti v průmyslu nižší než v Jihomoravském kraji, ovšem všude jinde v Evropě (a to nejen střední) je tak vysoká zaměstnanost průmyslu pokládána již za raritní. V tomto ohledu je nutné reagovat především změnou priorit týkající se nových či aktualizovaných investorských záměrů v Jihomoravském kraji, užší spoluprací mezi zaměstnavateli a vzdělávacími organizacemi či větší vazbou sektorů s vysokou přidanou hodnotou na silné zázemí vysokých škol (např. vyšší podíl výzkumu a vývoje realizovaný na VŠ na přímou objednávku firem). **Druhým klíčovým prvkem je nízká zaměstnanost pracovníků v terciární sféře v porovnání s vyspělými regiony v Evropě a její pomalý nárůst.** Zde je nutné uvažovat především o nutnosti větší koordinace mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry na trhu práce v Jihomoravském kraji. Komplementem je zde rovněž pouze pozvolna rostoucí zaměstnanost právě v oblasti terciéru.

Není tak stále doceněna role jednotlivých aktérů v rámci rozvoje lidských zdrojů (např. větší koordinace mezi veřejnou správou, zaměstnavateli a organizacemi zajišťujícími vzdělávání), což je v době ekonomické krize nutné řešit především vhodným **zacílením konkrétních programů a nástrojů včetně koordinace spolupráce v hospodářsky znevýhodněných lokalitách.** Vzhledem k výsledkům analýzy v tomto dokumentu je nutné konstatovat především nutnost adekvátního strategického plánování s cílem zvýšit zaměstnanost terciární/kvartérní sféře s komplementárním cílem v podobě větší flexibility pracovníků na trhu práce.

Na základě provedené analýzy lze identifikovat tyto opatření:

Prioritní osa 1 – Rozvoj lidského kapitálu

- dále podporovat rozvoj vysokého školství včetně úzké spolupráce s organizacemi v Jihomoravském kraji;
- v době tzv. ekonomické krize zvyšovat rozsah investic do lidského kapitálu jak na úrovni kraje (resp. programů veřejné politiky), tak na úrovni zaměstnavatelů i zaměstnanců včetně využití specifických národních i evropských programů (příp. nezaměstnaných);

- rozšiřovat nabídku a zkvalitňovat vzdělávací a výcvikové programy pro znevýhodněné skupiny osob na trhu práce včetně specifických opatření na minimalizaci důsledků ekonomické krize (zejména pro osoby s nízkou kvalitací);
- vhodně propagovat nutnost změny vzdělanostní struktury na trhu práce široké veřejnosti (zejména terciární vzdělávání ve vazbě na sektor služeb);
- podporovat zvyšování a zefektivňování investic do vědy a výzkumu s cílem udržení výsledků v Jihomoravském kraji;
- odstranit překážky týkající se uznávání a transparentnosti kvalifikací a schopností v národním i evropském měřítku včetně realizování vhodné migrační politiky;
- podpořit budování sektorů s vysokou přidanou hodnotou ve středoevropském i širším horizontu zapojováním aktérů ze strany vysokých škol a investorů.

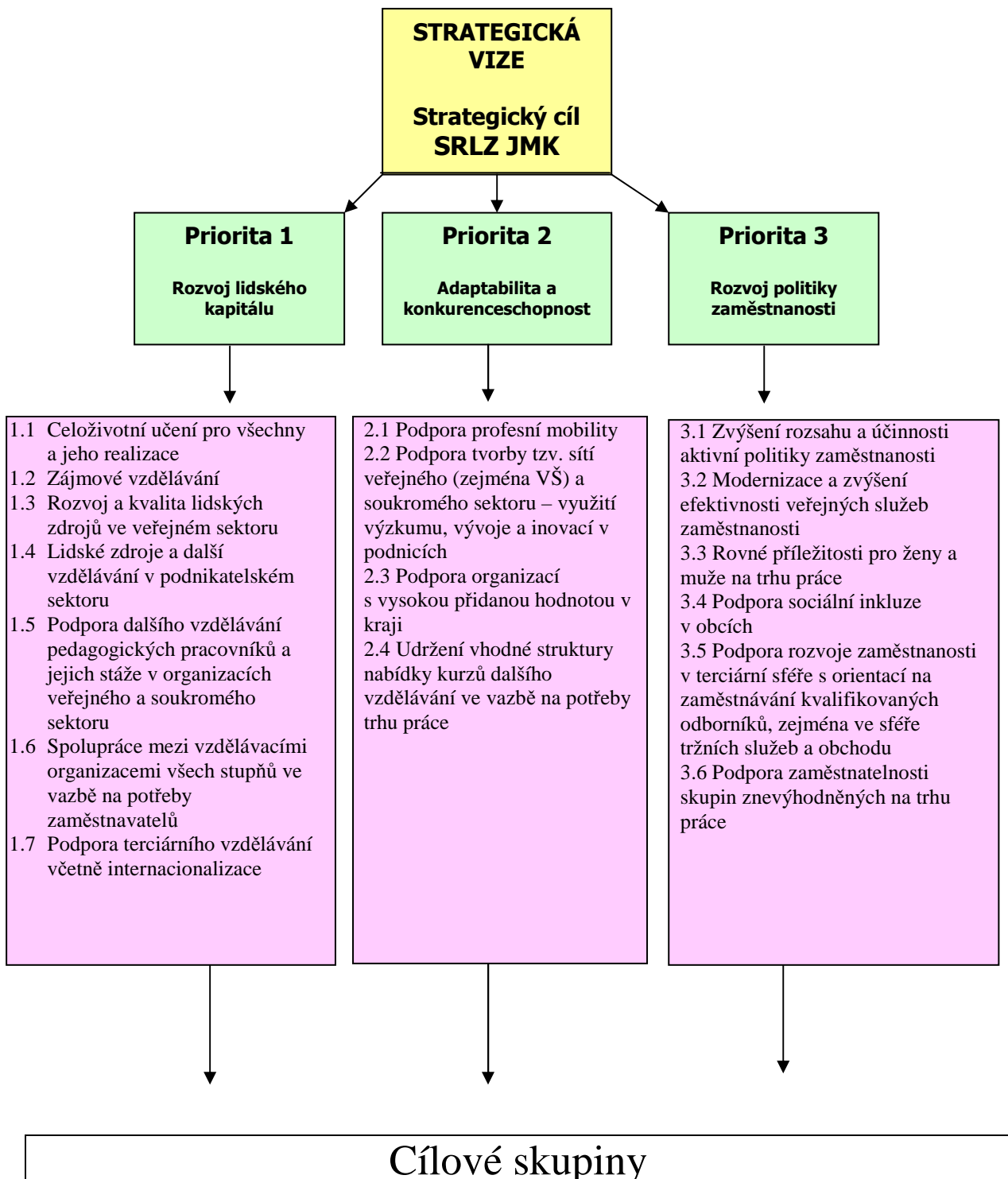
Prioritní osa 2 – Adaptabilita a konkurenceschopnost

- podporovat profesní mobilitu;
- zvyšovat konkurenceschopnost firem pomocí prohlubování spolupráce v oblasti inovací napříč krajem či na národní úrovni (např. konsorcia či klastry využívající výsledky výzkumu);
- výrazně podporovat inovační formy organizace práce (nové podnikové strategie atd.);
- dále zjednodušit podmínky pro podnikání investorům budujícím dlouhodobě udržitelné podnikání.

Prioritní osa 3 – Politika zaměstnanosti

- zvýšená spolupráce mezi zainteresovanými subjekty (např. kraj, úřady práce, zaměstnavatelé) v oblasti tvorby aktivních politik zaměstnanosti;
- podporovat flexibilitu pracovní síly především vhodně strukturovanými programy a koordinací mezi veřejnou správou a zaměstnavateli;
- dále odstraňovat veškeré formy diskriminace na trhu práce, lépe cílit opatření a programy politiky pracovního trhu ke znevýhodněným skupinám;
- zajistit rovnost žen a mužů na pracovním trhu, podporovat opatření směřující k harmonizaci rodinného a pracovního života;
- snižovat disparity mezi zaměstnaností v městských a venkovských oblastech;
- nadále odstraňovat neodůvodnitelné rozdíly na trhu práce v jednotlivých regionech kraje formou vhodné propagace těchto regionů pro investorské projekty;
- podpora zaměstnanosti v terciárním sektoru formou maximalizace využívání diferencovaných programů na podporu podnikání v tomto sektoru;
- na základě zpracované analýzy rozvíjet infrastrukturu pracovního trhu (zejména ve vazbě na evropský pracovní trh – lepší informovanost jednotlivých subjektů ad.) a podporovat spolupráci regionálních aktérů (větší koordinace aktivit na úrovni kraje).

1.2 Grafické znázornění přehledu opatření v jednotlivých prioritách

1.3 Přehled opatření v jednotlivých prioritách

Věcná struktura každého opatření:

Číslo a název opatření

Cíl opatření

Popis opatření

Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření

Garant opatření za JMK

Spolupracující subjekty

Zdroje financování

Indikátory opatření

Priorita 1 – Rozvoj lidského kapitálu

Číslo a název opatření
1.1 Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace
Cíl opatření
Cílem opatření je usnadnění přístupu k získávání vzdělávání a lepší uplatnitelnosti populace na trhu práce.
Popis opatření
Opatření je zaměřeno na podporu celoživotního učení pro zástupce široce pojaté cílové skupiny potenciálních zájemců. Opatření navazuje na celkovou Koncepti celoživotního učení EU a na Strategii celoživotního učení ČR. Toto opatření je dále zaměřeno na rozvoj rovného přístupu k cílovým skupinám, k vybudovanému rámci akceptace tohoto typu vzdělávání mezi zaměstnavateli a na stimulaci poptávky po absolventech. K tomu je nutné vybudovat kontrolní rámec poskytovatelů vzdělávání a podpořit povědomí o výhodách akceptace absolventů směrem k zaměstnavatelskému sektoru.
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Vytvoření koncepce a spuštění informační a propagační kampaně pro cílové skupiny z řad potenciálních příjemců celoživotního učení II. Monitorování trhu práce s akcentem na počet zaměstnanců, kteří jsou absolventy celoživotního učení – Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji – JMK, ÚP III. Podpora organizací poskytujících informační aktivity o struktuře a kvalitě vzdělání absolventů celoživotního učení pro zaměstnavatelský sektor
Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK, Krajský úřad Jihomoravského kraje – Odbor regionálního rozvoje, Asociace nestátních neziskových organizací JMK
Spolupracující subjekty
Úřady práce; subjekty zaměstnavatelského sektoru
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje; operační programy EU (zejména Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost), státní rozpočet (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; Ministerstvo práce a sociálních věcí; úřady práce).
Indikátory opatření
Podíl osob zařazených v celoživotním učení v populaci ve věku 25-64 let v JMK

Číslo a název opatření
1.2 Zájmové vzdělávání
Cíl opatření
Rozšíření nabídky zájmového vzdělávání a její pestrosti.
Popis opatření
Opatření je zaměřeno na metodickou podporu organizacím působícím v zájmovém vzdělávání. Aby tato podpora mohla být účinná, je nezbytné, aby se opírala o koncepci zájmového vzdělávání v Jihomoravském kraji. Tato koncepce se musí stát strategickým dokumentem Jihomoravského kraje. Opatření se musí soustředit na komunikaci mezi Jihomoravským krajem a subjekty působícími v zájmovém vzdělávání. Dále by se opatření mělo zabývat posílením spolupráce mezi jednotlivými aktéry působícími v zájmovém vzdělávání a tím i posílením předávání jejich zkušeností s konkrétní nabídkou zájmového vzdělávání (včetně zájmového vzdělávání pro věkovou skupinu od 6 do 25 let věku).
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Komunikace s organizacemi působícími v neformálním vzdělávání s důrazem na inovaci

jejich nabídky v kontextu nových trendů a požadavků, přenesení jejich zkušeností ostatním subjektům působícím v zájmovém vzdělávání (akcentace sociální integrace) - Síť environmentálního poradenství v Jihomoravském kraji – Rezekvítek;
II. Tvorba koncepce zájmového vzdělávání v Jihomoravském kraji ve formě strategického dokumentu včetně návrhu systému certifikace pro vybrané vzdělávací instituce, a agentury, ANNO JMK.
III. Spolupráce na přípravě metodických podkladů pro střediska pro volný čas dětí a mládeže, školní kluby a školní družiny působící v zájmovém vzdělávání s ohledem na koncepci zájmového vzdělávání v Jihomoravském kraji.
IV. Odborné semináře pro vedoucí pracovníky zařízení působících v zájmovém vzdělávání.
Garant opatření za JMK
Odbor školství krajského úřadu JMK
Spolupracující subjekty
ANNO JMK, MŠMT, ZŠ, SŠ
Zdroje financování
Vlastní zdroje organizací, sponzorské příspěvky a dary od právnických a fyzických osob, rozpočty zřizovatelských subjektů, operační programy EU
Indikátory opatření
Počet dětí a mladých lidí navštěvujících střediska zájmového vzdělávání; počet středisek zájmového vzdělávání; počet osob účastnících se seminářů; koncepce zájmového vzdělávání v Jihomoravském kraji.
Rizika realizace
Nedostatečný zájem ze strany dětí a mládeže; nedostatečný zájem vedoucích pracovníků organizací působících v zájmovém vzdělávání; nedostatečný zájem všech pracovníků působících v zájmovém vzdělávání; nedostatek finančních prostředků na nové kurzy, případně na navýšení stávajících kapacit.

Číslo a název opatření
1.3 Rozvoj a kvalita lidských zdrojů ve veřejném sektoru
Cíl opatření
Cílem opatření je realizace specifických kurzů zaměřených na zvýšení efektivity ve veřejném sektoru v Jihomoravském kraji včetně podpory konceptu otevřené veřejné správy.
Popis opatření
Opatření je zaměřeno na podporu specifického odborného vzdělávání s cílem podpořit rozvoj lidských zdrojů ve veřejném sektoru v Jihomoravském kraji. V časech tzv. ekonomické krize je nutné podpořit rozvoj efektivně fungující veřejné správy, která bude transparentně komunikovat s dalšími aktéry v kraji. Jedním z hlavních prvků je podpora vzdělávání v samostatné působnosti, které by mělo být realizováno za široké spolupráce s vysokými školami a dalšími organizacemi zabývajícími se fungováním veřejného sektoru. Kromě vzdělávacích kurzů bude vytvořena i informační báze (např. ve formě publikací či webových stránek) s cílem poskytnout i nejmenším jednotkám státní správy zjednodušené informace o procesních a formálních postupech v určitých oblastech (např. problematika zadlužování obcí).
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Vzdělávací aktivity zaměřené na oblast především samostatné, ale i přenesené působnosti na všech stupních veřejné správy v Jihomoravském kraji, včetně implementace moderních metod řízení - Twinning Jihomoravský kraj - Dolní Rakousko – JMK; Výměna zkušeností a získání dobré praxe v zemích EU – JMK; Posilování institucionální kapacity a efektivnosti KrÚ JMK a jeho příspěvkových organizací – JMK; Vzdělávání v eGON Centru Jihomoravského kraje – JMK; Přenos dobré praxe v zemích EU: JMK – provincie Utrecht – JMK;
II. Etablování pravidelných seminářů pro veřejnou správu s účastí vysokých škol a institutů zaměřených na problematiku veřejného sektoru

III.	Tvorba informačních materiálů řešících procesní a formální postupy v oblastech, které úzce souvisejí s trhem práce v regionech – např. práva a povinnosti obcí při povolování některých činností.
Garant opatření za JMK	
Rada pro rozvoj lidských zdrojů, Krajský úřad Jihomoravského kraje – OKŘ	
Spolupracující subjekty	
Obce III., II. a I., Institut veřejné správy Masarykovy univerzity, vysoké školy, vzdělávací agentury	
Zdroje financování	
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, operační programy EU	
Indikátory opatření	
Počet vzdělávacích produktů zaměřených na oblast výkonu veřejné správy v samostatné působnosti; počet proškolených osob; počet nově vzniklých informačních produktů; počet zavedených a uplatňovaných metod procesního řízení v obcích; PO	
Rizika realizace	
Nedostatečný zájem ze strany veřejné správy; výběr vhodných problémových oblastí na tvorbu informačních materiálů; krátkodobý efekt vzniku vzdělávacích workshopů pro všechny stupně veřejné správy; nesprávná implementace nových metod procesního řízení	

Číslo a název opatření	
1.4 Lidské zdroje a další vzdělávání v podnikatelském sektoru	
Cíl opatření	
Cílem opatření je realizace specifických vzdělávacích kurzů zaměřených na zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru v Jihomoravském kraji.	
Popis opatření	
Opatření je zaměřeno na podporu specifického odborného vzdělávání s cílem podpořit rozvoj lidských zdrojů v podnikatelském (tržním) sektoru především za účasti organizací, které se podílejí v Jihomoravském kraji na diseminaci informací a procesů s vysokým podílem inovací a aplikovaného výzkumu.	
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření	
I.	Workshopy zaměřené na podporu inovačního podnikání v Jihomoravském kraji
II.	Vzdělávací kurzy v oblasti informačních technologiích podporující inovační procesy v organizacích soukromého sektoru
III.	Podpora spolupráce mezi organizacemi podílejícími se na diseminaci inovačních procesů v Jihomoravském kraji (např. Jihomoravské inovační centrum, Centrum pro transfer technologií MU, Technologický park VUT) a širokou podnikatelskou veřejností v kraji
IV.	Podpora podnikatelských záměrů vytvářejících dlouhodobě udržitelná místa v terciérním, resp. kvartérním sektoru formou podpory vzdělávání zaměstnanců
V.	Realizace specifických podpůrných programů na podnikání absolventů vysokých škol v Jihomoravském kraji především v sektorech s vysokou přidanou hodnotou (např. kurzy základů podnikání či organizace firmy).
VI.	Vzdělávací programy zaměřené na sledování okamžitých změn podnikatelského prostředí cestou seminářů na aktuální technologická, obchodní a právní témata.
VII.	Vzdělávání a příprava firem na zvýšení konkurenceschopnosti jejich produktů, individuální koučink, transfer know-how v oblasti inovací, poradenství.
VIII.	Vzdělávací programy zaměřené na podporu strategického řízení podniků a inovací.
Garant opatření za JMK	
Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK, Krajský úřad JMK – odbor regionálního rozvoje, Jihomoravské inovační centrum	
Spolupracující subjekty	
Krajská hospodářská komora Jižní Moravy, město Brno, Obce III., Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu, vysoké školy, Centrum pro transfer technologií MU, Inkubátor VUT, CEITEC,	

ANNO JMK
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje (podpora specifických projektů např. JIC), vlastní rozpočty organizací zřízené Jihomoravským krajem, operační programy EU (např. OPVK, OPLZZ, OPPI), státní rozpočet (např. MPSV, MPO)
Indikátory opatření
Počet vzdělávacích produktů zaměřených na oblast inovací; počet proškolených osob; počet nově vzniklých podnikatelských záměrů orientovaných na oblast inovací

Číslo a název opatření
1.5 Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a jejich stáže v organizacích veřejného a soukromého sektoru
Cíl opatření
Cílem tohoto opatření je umožnit pedagogickým pracovníkům aktualizovat, popř. rozšířit, znalosti v oborech své pedagogické činnosti.
Popis opatření
Další vzdělávání pedagogických pracovníků některými svými efekty využívá synergií získaných ze spojení této politiky s politikami celoživotního učení. Důležitou komponentou zde zůstává vybudování institucionální báze odběratelů pedagogických pracovníků do organizací odběratelského sektoru, ať již veřejné, či soukromé sféry. Klíčovým je rozsáhlé síťování partnerů, kde jediné rozsáhlá spolupráce stran pedagogického a odběratelského sektoru umožní monitoring volných míst pro stáži pedagogických pracovníků, spolu s monitoringem zájemců a jejich oborového zaměření. V této souvislosti reflektovat zkušenosti „dobré praxe“ ze zahraničí (např. zejména zemí anglosaské provenience a Švýcarska).
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Vybudování institucionální báze umožňující etablování sítě spolupracujících subjektů (poskytovatelé míst na stáž a nabízející školské organizace) II. Podpora motivace odběratelského sektoru pro příjem pedagogických pracovníků III. Podpora motivace a stimulace vedení škol vedoucí k zapojení svých pedagogů do aktivit dalšího vzdělávání - Rozvoj jazykových a didaktických kompetencí pedagogických pracovníků v Jihomoravském kraji – Středisko služeb školám;
Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů, Krajský úřad Jihomoravského kraje – Odbor školství
Spolupracující subjekty
Subjekty odběratelského sektoru (veřejné i soukromé sféry), školy (zejména učňovské školství), hospodářské komory, organizace poskytující další vzdělávání.
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, operační programy EU (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost), státní rozpočet (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy)
Indikátory opatření
Počet organizací nabízejících stáž pedagogickým pracovníkům; počet škol zapojených do programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků; počet pedagogických pracovníků zapojených do dalšího vzdělávání.

Číslo a název opatření
1.6 Spolupráce mezi vzdělávacími organizacemi všech stupňů ve vazbě na potřeby zaměstnavatelů
Cíl opatření

Prohloubení spolupráce základních, středních a vysokých škol ve vzdělávání především v dialogu týkajícího se potřeb trhu práce a strategického směřování Jihomoravského kraje.
Popis opatření
Vzhledem ke komplexnosti vzdělávacích nároků je nutná spolupráce všech subjektů, které se na vzdělávání podílejí. Komunikace a transfer poznatků a informací mezi základními, středními a vysokými školami je nutný, aby mohli být žáci a studenti připravováni vždy účelně a efektivně s ohledem na nejnovější poznatky. Neméně důležitá je spolupráce škol se soukromým sektorem, který je schopný velmi rychle dát školám nezbytnou zpětnou vazbu a tím pomoci k účinnosti a smysluplnosti vzdělávání vedoucímu ke zvýšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce. Součástí je koordinace spolupráce mezi ZŠ, SŠ a VŠ ohledně vzájemné návaznosti a provázanosti studijních plánů.
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
<ol style="list-style-type: none"> I. Etablování pravidelných workshopů mezi ZŠ a SŠ s cílem reflektovat požadavky ze strany zaměstnavatelů. II. Zahájení stálých sezení mezi VŠ a SŠ o úpravě studijních plánů SŠ, aby lépe odrážely požadavky VŠ. III. Koordinace a podpora perspektivních studijních oborů s ohledem na strategii Jihomoravského kraje – Veletrhy odborného vzdělávání v rámci MSV – JMK; IV. Spolupráce SŠ se soukromou sférou především v oblasti technických oborů V. Podpora komunikace v oblasti využití poznatků z praxe ve studijních plánech VŠ - Podpora odborných praxí a stáží studentů ESF MU u budoucích zaměstnavatelů – MU ESF; Inovace výuky na FSS MU – MU FSS; VI. Všestranná podpora zvýšení prestiže vybraných odborných, technických a přírodovědných studijních oborů na středních školách – HELPTECH – SOU tradičních řemesel s VOŠ Brno; VII. Podpořit ve spolupráci s podnikatelským sektorem a s ohledem na perspektivu ekonomického vývoje v Jihomoravském kraji, propagaci a rozvoj vybraných oborů odborného vzdělávání
Garant opatření za JMK
Odbor školství JMK, Rada pro rozvoj lidských zdrojů
Spolupracující subjekty
MU, VUT, MZLU, Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně, Krajská hospodářská komora Jižní Moravy, Centrum pro transfer technologií Masarykovy univerzity, Inkubátor VUT, CEITEC, CEPS, soukromé VŠ, ZŠ, SŠ, ANNO JMK, regionální hospodářské komory
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, operační programy EU (OP VK, OP VaVpI), státní rozpočet (ministerstva, úřady práce)
Indikátory opatření
Počet workshopů; počet seminářů; počet nově vytvořených studijních plánů
Rizika realizace
Nedostatečný zájem o komunikaci ze strany ZŠ, SŠ a VŠ. Nedostatečný zájem o spolupráci ze strany soukromé sféry. Nepřevedení výsledků komunikace a spolupráce do systému vzdělávání. Neúspěch při reflexi potřeb Jihomoravského kraje při revidování studijních plánů.

Číslo a název opatření
1.7 Podpora terciárního vzdělávání včetně internacionalizace
Cíl opatření
Cílem opatření je využití stávající sítě vysokých škol k ustanovení regionu centrem vysokoškolského vzdělávání v evropském měřítku prostřednictvím internacionalizace vysokého školství.
Popis opatření
Zintenzivnění spolupráce mezi univerzitami a JMK na projektech, které mají za cíl zkvalitnění vzdělávání a internacionalizaci – např. projekt Podpora odborných praxí a stáží studentů u budoucích zaměstnavatelů, Centrum pro transfer technologií, Podpora zapojení zahraničních odborníků a

<p>studentů do vědy a výzkumu. Podpora investičních aktivit univerzit v rámci operačního programu Věda a výzkum pro inovace, který je mimo jiné zaměřen i na inovaci infrastruktury vysokých škol. Podílet se na vytváření nových společných institucionálních aktivit vysokých škol a JMK (Evropské centrum excelence) a podporovat již existující (JIC, Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu studentů a učitelů VŠ aj.)</p>
<p><i>Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření</i></p>
<p>I. Stanovení principů a pravidel pro partnerství JMK a univerzit na projektech financovaných ze strukturálních fondů s cílem reflektovat ty požadavky zaměstnavatelů, které jsou v souladu se strategickými záměry JMK - Podpora spolupráce JMK a TTSK v oblasti regionálního rozvoje při vytváření přeshraniční sítě přípravy projektů“ (Regionální spolupráce a síťování - RESPOS) – TTSK; CENTROPE CAPACITY – Vídeň; Řízené praxe studentů navazujícího magisterského stupně studia Provozně ekonomické fakulty Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně ve firmách potenciálních zaměstnavatelů – MZLU v Brně;</p> <p>II. Podpora projektů, které implementují do studijních programů zahraniční prvek (výuka v cizím jazyce, podpora zahraničních stáží ...) - Inovace mezinárodních studijních programů v Brně - Interface" - přejmenováno na "Inovace mezinárodních studijních programů brněnských univerzit" – VUT v Brně; EGEI - Platforma pro elektrotechniku a komunikační technologie – VUT v Brně;</p> <p>III. Podpora společných projektů se zahraničními organizacemi včetně výměny zahraničních studentů a vědeckých pracovníků a spolupráce SŠ se zaměstnavatelskou sférou.</p>
<p><i>Garant opatření za JMK</i></p>
<p>RRLZ JMK</p>
<p><i>Spolupracující subjekty</i></p>
<p>Veřejné, státní a soukromé vysoké školy regionu, podnikatelské subjekty, organizace veřejného sektoru (příspěvkové organizace), subjekty neformálního školství a komunitní školy.</p>
<p><i>Zdroje financování</i></p>
<p>Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, operační programy EU, státní rozpočet (ministerstva, úřady práce)</p>
<p><i>Indikátory opatření</i></p>
<p>Zvýšení počtu zahraničních studentů; zvýšení počtu studentů studujících v zahraničí; zvýšení počtu zahraničních lektorů; zvýšení počtu českých lektorů přednášejících v zahraničí; zvýšení zájmu o studium na regionálních univerzitách.</p>
<p><i>Rizika realizace</i></p>
<p>Neúspěch univerzit při čerpání zdrojů ze strukturálních fondů; nezájem studentů o studium v zahraničí; nezájem zahraničních studentů o studium na regionálních univerzitách.</p>

Priorita 2 – Adaptabilita a konkurenceschopnost

Číslo a název opatření
2.1 Podpora profesní mobility
Cíl opatření
Cílem opatření je podpora profesní mobility cestou zvyšování konkurenceschopnosti hlavně zaměstnanců především formou rozvoje odborných znalostí a dovedností, včetně podmíněného uznávání kvalifikace získané v praxi, a rovněž s cílem dále podpořit podnikatelské dovednosti.
Popis opatření
Opatření je zaměřeno na podporu specifického odborného vzdělávání s cílem dlouhodobé kultivace lidského kapitálu na straně nabídky na trhu práce v Jihomoravském kraji. Vzdělávací kurzy by měly nejen poskytovat komponentu dalšího odborného vzdělávání (např. informační technologie), ale reflektovat i potřebu dalšího rozvoje služeb ve všech oblastech Jihomoravského kraje. Kromě specifických vzdělávacích produktů by měla být budována i rychle dostupná síť podnikatelského poradenství zjednodušujícího především zahájení podnikatelských aktivit. V rámci nabídky těchto kurzů by měla veřejná správa úzce spolupracovat s úřady práce s cílem jasně definovat zaměření a rovněž množství vzdělávacích produktů, které budou podpořeny z veřejných financí. Specifické vzdělávací produkty by měly být zaměřeny rovněž na problematiku využití kvalifikované pracovní síly přicházející do Jihomoravského kraje formou imigrace. Tento krok umožní efektivnější využití potenciálu pracovníků přicházejících formou imigrace a rovněž zjednoduší jejich integraci.
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Vzdělávací kurzy zaměřené na rozvoj odborných schopností a podnikatelských dovedností (Komory, zájmová sdružení) II. Rozvoj sítě konzultačních míst pro rozvoj podnikatelských aktivit se snadnou dostupností za spolupráce mezi veřejnou správou a hospodářskými komorami III. Tvorba specifických vzdělávacích produktů pro imigranty IV. Podporovat funkci hospodářských komor jako klíčových subjektů poskytujících další vzdělávání v oblasti podnikatelských dovedností V. Spolupracovat s organizacemi ohroženými tzv. ekonomickou krizí na dalším vzdělávání zaměstnanců s cílem zvýšit jejich mobilitu na trhu práce v Jihomoravském kraji
Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů, Krajský úřad Jihomoravského kraje
Spolupracující subjekty
Krajská hospodářská komora Jižní Moravy, regionální hospodářské komory, obce III., úřady práce, zaměstnavatelé v Jihomoravském kraji
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, hospodářské komory, operační programy EU, státní rozpočet (ministerstva, úřady práce)
Indikátory opatření
Počet proškolených osob; počet nově vytvořených pracovních míst u nově vzniklých firem v oblasti terciéru, resp. kvartéru; počet vzdělávacích produktů pro imigranty zaměřených na problematiku podnikání; počet vzdělávacích produktů s cílem zvýšit konkurenceschopnost na trhu práce
Rizika realizace
Nedostatečný zájem ze strany osob na trhu práce v Jihomoravském kraji; nedostatečný zájem ze strany imigrantů na trhu práce v Jihomoravském kraji; nevhodnost zlepšení dostupnosti konzultačních míst v oblasti rozvoje podnikání; nedostatečná propagace aktivit všech zainteresovaných subjektům; zajištění efektivní spolupráce mezi krajem, hospodářskými komorami a úřady práce

Číslo a název opatření
2.2 Podpora tvorby tzv. „sítí“ veřejného (zejména VŠ) a soukromého sektoru – využití výzkumu, vývoje a inovací v podnicích
Cíl opatření
Cílem opatření je zvýšit a posílit spolupráci veřejného (zejména VŠ) a soukromého sektoru prostřednictvím založení konkrétních výzkumných a aplikačních center, která jim umožní poznání reálných potřeb a problémů a která jim rovněž usnadní využít výsledky základního a aplikovaného výzkumu v tržní praxi.
Popis opatření
V rámci opatření se předpokládá podpora stávajících, ale i zakládání nových znalostně orientovaných podniků vědecko-výzkumnými pracovníky (tzv. spin-off firmy) a dále také podpora většího uplatňování částečných pracovních úvazků vědecko-výzkumných pracovníků – tzn. částečný pracovní úvazek v akademické, resp. výzkumné sféře, a současně částečný úvazek v podnikatelské sféře
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Podpora jak stávajících projektů (např. CEITEC, ICRC, INBIT, TI II), tak i tvorba nových pilotních projektů. II. Zpracování a realizace případových studií.
Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK, Jihomoravské inovační centrum
Spolupracující subjekty
Krajský úřad Jihomoravského kraje – odbor regionálního rozvoje, vybrané instituce VaV (zejména veřejné vysoké školy např. MU, VUT atd.), hospodářské komory, Akademie věd ČR a vybrané instituce soukromého sektoru
Zdroje financování
operační programy EU (např. OPVK, OP VaVPI), Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, prostředky vzdělávacích a výzkumných center (např. MU, VUT atd.), vlastní prostředky vybraných soukromých subjektů
Indikátory opatření
Počet vytvořených nových výzkumných a aplikačních center a jejich pracovních míst (např. CEITEC, ICRC, INBIT, TI II, ale i např. CEPS a pod.). Modelové ověření proveditelnosti nových projektů výzkumných a aplikačních center

Číslo a název opatření
2.3 Podpora organizací s vysokou přidanou hodnotou v kraji
Cíl opatření
Cílem opatření je podpora organizací s vysokou přidanou hodnotou v regionu zejména ze soukromého sektoru v různých oborech (např. biotechnologie).
Popis opatření
Opatření je zaměřeno na podporu segmentu inovativních a vysoce efektivních (tj. s vysokou přidanou hodnotou) malých a středních podniků s cílem tvorby nových procesů a postupů, jejichž výsledkem budou nové, lepší a kvalitnější výrobky a služby. Výsledné produkty by měly mít dlouhou životnost. V rámci opatření byl měl být vytvořen systém pravidelného pořádání workshopů či setkání s cílem vyměňovat si zkušenosti v jednotlivých oborech.
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Vytvoření databáze subjektů malých a středních podniků s vysokou přidanou hodnotou s cílem výběru vhodných potenciálních příjemců podpory II. Etablování pravidelných setkání pro vybrané organizace s vysokou přidanou hodnotou za účasti odborníků a širší veřejnosti
Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK, Krajský úřad Jihomoravského kraje – odbor regionálního

rozvoje
Spolupracující subjekty
Jihomoravské inovační centrum, Krajská hospodářská komora Jižní Moravy, město Brno, obce III., vybrané malé a střední podniky, Českomoravská rozvojová a záruční banka,a.s., ministerstva (např. MPO)
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, operační programy EU (např. OPLZZ, OPPI), prostředky ČMZRB,a.s., ministerstva např. (MPO)
Indikátory opatření
počet nově vzniklých procesů nebo postupů; počet lepších produktů nebo nově vytvořených výrobků; počet lépe poskytovaných služeb nebo počet nově vzniklých poskytovaných služeb; počet nově vzniklých pracovních míst,

Číslo a název opatření
2.4 Udržení vhodné struktury nabídky kurzů dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby trhu práce
Cíl opatření
Cílem opatření je předcházet nástroji dalšího vzdělávání důsledkům nesouladu nabídky a poptávky na trhu práce.
Popis opatření
Pro dosažení souladu nabídky a poptávky na trhu práce je nutné vybudovat informační kanály umožňující přenos informací o aktuálních potřebách na trhu práce a o stávající nabídce dalšího vzdělávání. Přenos informací pouze tržními silami generuje časové neefektivitu, a tím tak ztráty, kterým se vhodnou komunikací a síťováním organizací strany nabídky a poptávky dá předejít. Řešením je zde vybudování institucionální báze umožňující relevantní přenos informací mezi všemi zapojenými subjekty (ná vaznost na opatření č. 1.6).
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Vybudování institucionální báze umožňující etablování sítě spolupracujících subjektů II. Monitoring potřeb trhu práce a transfer získaných poznatků směrem k poskytovatelům dalšího vzdělávání III. Realizace workshopů s účastí zaměstnavatelů a poskytovatelů dalšího vzdělávání IV. Vybudování webového portálu informujícím o struktuře nabídky vzdělávání a struktury poptávky trhu práce
Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů, Krajský úřad Jihomoravského kraje – Odbor regionálního rozvoje
Spolupracující subjekty
Krajská hospodářská komora Jižní Moravy; úřady práce, zprostředkovatelské agentury práce; subjekty odběratelského sektoru (veřejné i soukromé sféry); školy a organizace poskytující další vzdělávání; Centrum pro transfer technologií Masarykovy univerzity; Inkubátor VUT; CEITEC.
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, operační programy EU (zejména Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost a Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost), státní rozpočet (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; Ministerstvo práce a sociálních věcí); úřady práce
Indikátory opatření
Webový portál; počet workshopů

Priorita 3 – Rozvoj politiky zaměstnanosti

Číslo a název opatření
3.1 Zvýšení rozsahu a účinnosti aktivní politiky zaměstnanosti
Cíl opatření
Cílem tohoto opatření je časově efektivní začlenění nezaměstnaných na pracovní trh a celková prevence nezaměstnanosti.
Popis opatření
Aktivní politiky zaměstnanosti, mají-li být efektivní, jsou relativně náročné na finanční zdroje. Jednou z hlavních aktivit tohoto opatření je tedy snaha podpory získávání alternativních zdrojů financování pro subjekty, které se s prováděním daných politik zabývají. Mezi další aspekty determinující kvalitu provádění aktivních politik zaměstnanosti je reagování na momentální potřeby všech subjektů vstupujících na trh práce. Je tedy nutné věnovat zvýšenou pozornost organizacím s přístupem k aktuálním informacím a podporovat transfer těchto informací mezi jednotlivými subjekty. Dalším nástrojem je podpora subjektů s verifikovatelně dobrými výsledky v oblasti.
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Podpora tvorby projektových záměrů zaměřených na podporu aktivní politiky zaměstnanosti (zejména operační programy EU) relevantních organizací II. Zefektivnění preventivních politik trhu práce prostřednictvím jejich aktualizace dle momentálních potřeb trhu práce (vazba na opatření související s celoživotním učením) III. Podpora relevantních subjektů provádějících informační, poradenské a preventivní aktivity (organizace veřejného sektoru, nestátní neziskové organizace) IV. Zkvalitnění informační báze umožňující přenos informací mezi jednotlivými subjekty působícími v oblasti (úřady práce, organizace a instituce sociálního charakteru [veřejné i nestátní], KrÚ JMK).
Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů, Krajský úřad Jihomoravského kraje – Odbor regionálního rozvoje
Spolupracující subjekty
Úřady práce; odborové organizace; poradenská centra, Krajská hospodářská komora Jižní Moravy, agrární komory, zaměstnavatelské svazy, relevantní neziskové organizace; Rada hospodářské a sociální dohody, renomované personální agentury.
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje; operační programy EU (zejména Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost a Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost).
Indikátory opatření
Počet projektových záměrů zpracovaných pro oblast aktivní politiky zaměstnanosti

Číslo a název opatření
3.2 Modernizace a zvýšení efektivnosti veřejných služeb zaměstnanosti
Cíl opatření
Cílem opatření je zefektivnění stávajících služeb a posilování spolupráce s institucemi veřejné správy, se zaměstnavateli, profesními sdruženími, vzdělávacími a neziskovými organizacemi.
Popis opatření
Veřejné služby zaměstnanosti musí zajistit kvalitní a včasnou pomoc nezaměstnaným, nezaměstnanostmi ohroženým a zájemcům o zaměstnání. Zásadním předpokladem je přitom orientace na zvyšování dovedností jednotlivce a poskytování širších služeb, které nejlépe podpoří jeho reintegraci na trh práce. Toto opatření se zaměřuje na kvalitu a rozsah poskytovaných služeb v rámci úřadu práce a na spolupráci s ostatními institucemi působícími v oblasti trhu práce (zejména „dodavatelé“ služeb).
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření

I.	Koordinace spolupráce služeb zaměstnanosti (informační a poradenské aktivity, agentury práce) s institucemi státní správy a samosprávy, zaměstnavateli, profesními sdruženími, vzdělávacími a neziskovými organizacemi - Regionální vzdělávací a poradenské centrum pro služby zaměstnanosti - SOŠ a SOU stavební, Brno-Bosonohy;
II.	Podpora kvalifikace a profesionalizace zaměstnanců služeb zaměstnanosti, získávání kvalifikovaných pracovníků, jejich průběžná teoretická i praktická příprava, doškolování.
III.	Realizace tzv. „na míru šitých programů“, práce s marginalizovanými, individuální proaktivní přístup (jako pracovní metoda zaměstnanců poskytujících nebo podporujících poskytování služeb zaměstnanosti).
Garant opatření za JMK	
Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK, Krajský úřad Jihomoravského kraje – odbor regionálního rozvoje	
Spolupracující subjekty	
Krajská hospodářská komora Jižní Moravy, Regionální rada odborových svazů, vzdělávací agentury, ministerstva (např. MPSV)	
Zdroje financování	
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje (podpora specifických projektů), vlastní rozpočty organizací, operační programy EU (např. OP LZZ), prostředky ministerstev (např. MPSV)	
Indikátory opatření	
počet institucí spolupracujících se službami zaměstnanosti (zejména zaměstnavatelé, privátní agentury práce, neziskové a vzdělávací organizace); četnost, frekvence a kvalita kontaktů s institucemi; podíl vyškolených osob poskytujících nebo podporujících poskytování služeb zaměstnanosti (z toho zvláště podíl osob poskytujících služby zaměstnanosti v rámci privátních a neziskových organizací); počet účastníků tzv. „na míru šitých“ programů ze znevýhodněných skupin a jejich podíl na celkovém počtu evidovaných;	

Číslo a název opatření
3.3 Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce
Cíl opatření
Odstraňování přetrvávajících nerovností v přístupu k zaměstnávání žen a mužů. Vytváření podmínek na trhu práce, které budou respektovat specifické požadavky při zaměstnání žen. Zvýšení povědomí o nových formách zaměstnávání a podpora jejich zavádění.
Popis opatření
Opatření je zaměřeno na odstraňování přetrvávajících nerovností mezi ženami a muži na pracovním trhu a prosazování naplňování principu rovných šancí žen a mužů v praxi. Podpora opatření směřujících k harmonizaci rodinného a pracovního života. Díky Zákonu o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) není nutné zavádění dalších metodik k hodnocení nerovností na trhu práce. Kromě rovného přístupu je třeba vycházet vstřícně specifickým nárokům žen na skloubení rodinného a pracovního života (zvláště matkám na mateřské dovolené), což umožňují nové formy zaměstnávání, jako jsou dílčí úvazky, sdílená pracovní místa a práce z domu.
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Zvyšování veřejného povědomí o otázkách diskriminace žen na pracovním trhu a možnostech boje s ní v souvislosti se zákonem o rovných příležitostech (antidiskriminační zákon)
II. Spuštění informační a propagační kampaně, která bude zdůrazňovat výhody nových forem zaměstnávání jak pro zaměstnance, tak pro zaměstnavatele a bude také zaměřena na propagaci vytváření dětských koutků u velkých zaměstnavatelů.
III. Podpora nových forem zaměstnávání (dílčí úvazky, sdílená pracovní místa, práce z domu) což povede k vytváření podmínek maximální účasti žen na trhu práce
IV. Podpora sociálních služeb v oblasti péče o děti a starší či nemocné členy rodiny

V.	Podpora nabídky pracovních míst na dílčí úvazek pro matky na rodičovské dovolené.
VI.	Podpora zvýšení počtu zařízení pro děti předškolního věku včetně rozšíření provozní doby stávajících zařízení.
Garant opatření za JMK	
Krajský úřad JMK	
Spolupracující subjekty	
Úřady práce, podnikatelské subjekty, ANNO JMK, organizace zabývající se diskriminací na trhu práce	
Zdroje financování	
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, operační programy EU(OPLLZ, OPVK), státní rozpočet (ministerstva, úřady práce)	
Indikátory opatření	
Snížení nezaměstnanosti žen po mateřské dovolené; snížení nezaměstnanosti žen; zvýšení počtu žen zaměstnaných na zkrácený pracovní úvazek; zvýšení pracovníků pracujících v nových formách zaměstnávání; snížení platových rozdílů	
Rizika realizace	
Nezájem o práci na dílčí úvazky, práci z domu a sdílené pracovní místa; nezájem zaměstnavatelů zabývat se problematikou nových forem zaměstnávání.	

Číslo a název opatření
3.4 Podpora sociální inkluze v obcích
Cíl opatření
Hlavním cílem opatření je v časech tzv. ekonomické krize zajistit adekvátně koncipované aktivity vedoucí k rozvoji inkluzivních programů na podporu dlouhodobě nezaměstnaných a osob postižených nebo ohrožených sociálním vyloučením. Klíčovým prvkem je další odstraňování diskriminačního přístupu k příslušníkům národnostních a etnických menšin, imigrantům a zahraničním pracovníkům v těchto lokalitách, kdy jsou mnohé sociální problémy prohloubeny právě nepříznivou hospodářskou situací.
Popis opatření
Opatření bude realizováno aktivitami v oblasti sociálních služeb, zaměstnanosti a volnočasových aktivit. Jeho cílem je podpořit inkluzi specifických skupin obyvatel regionu s ohledem na problematické podmínky na trhu práce včetně jejich sociální inkluze do života společnosti. V oblasti zaměstnanosti je nutné zaměřit se na osoby dlouhodobě odloučené od pracovního trhu, včetně tvorby specifických pracovních příležitostí, s cílem napomoci jejich opětovnému zapojení do běžných pracovních a sociálních aktivit. Opatření také bude řešit specifické problémy nediskriminačního přístupu k příslušníkům etnických a národnostních skupin, imigrantům a zahraničním pracovníkům, a to jak v oblasti trhu práce tak v otázkách širšího začlenění do společnosti. V rámci opatření by měla proběhnout celková revize poskytování sociálních služeb v Jihomoravském kraji s ohledem na probíhající tzv. ekonomickou krizi a to včetně prevence dlouhodobého odloučení z pracovního trhu.
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Podpora tvorby nových pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané a osoby postižené nebo ohrožené sociálním vyloučením (včetně příslušníků národnostních a etnických menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků) – projekty - Centrum integračních služeb v Břeclavi - IQ Roma Servis;
II. Tvorba specifických vzdělávacích produktů zaměřených na prevenci dlouhodobého odloučení z trhu práce v souvislosti s probíhající tzv. ekonomickou krizí včetně kurzů dalšího vzdělávání v místě bydliště
III. Podpora rozvoje sociálních služeb v oblastech postižených sociální exkluzí s ohledem na prohlubující se disparity mezi jednotlivými regiony - Together and Across – IQ Roma Servis; Komunitní plánování v sociálních službách – JMK;
IV. Posílení personálních kapacit subjektů zabývajících se programy pro sociální začlenění, zvyšování rozsahu, dostupnosti a kvality poskytovaných sociálních služeb včetně dlouhodobé

predikce finančních nároků a jejich pokrytí – Zajištění vybraných sociálních služeb v Jihomoravském kraji – JMK; Čas zkoušet to jinak - IQ Roma Servis; Jihomoravský kraj - multikulturní region ze společné perspektivy – JMK; Verifikovaný pracovník sociálních služeb - JMK
Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů, Krajský úřad Jihomoravského kraje (především Odbor sociálních věcí), úřady práce, ministerstva, obce
Spolupracující subjekty
Nestátní neziskové organizace, příspěvkové organizace fungující na poli sociálních služeb, odborové organizace, neziskové organizace působící na poli integrace příslušníků národnostních a etnických menšin (včetně národnostních kulturních spolků)
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, operační programy EU, státní rozpočet, sponzorské dary, obecní rozpočty, MPSV ČR
Indikátory opatření
Počet podpořených inkluzivních programů a opatření zaměřených na dlouhodobě nezaměstnané a osoby postižené nebo ohrožené sociálním vyloučením (včetně příslušníků etnických a národnostních menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků); počet účastníků podpořených inkluzivních programů a opatření zaměřených na dlouhodobě nezaměstnané a osoby postižené nebo ohrožené sociálním vyloučením (včetně příslušníků etnických a národnostních menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků); počet podpořených nových pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané a osoby postižené nebo ohrožené sociálním vyloučením (včetně příslušníků etnických a národnostních menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků).
Rizika realizace
Nevhodně koncipované projekty pro podporu sociální inkluze; nedostatečná spolupráce s potenciaálními zaměstnavateli; nedostatečné finanční prostředky pro podporu sociální sítě

Číslo a název opatření
3.5 Podpora rozvoje zaměstnanosti v terciární sféře s orientací na zaměstnávání kvalifikovaných odborníků, zejména ve sféře tržních služeb a obchodu
Cíl opatření
Cílem opatření je podpora budování dostatečné absorpční kapacity pro odběratele odborných zaměstnanců působících v terciární sféře.
Popis opatření
Opatření se zabývá specifickou stránkou tržního sektoru, kde budování dostatečné absorpční kapacity je podporováno rozvojem podpůrných aktivit pro etablování potenciálních podnikatelů. Klíčovou je zde spolupráce se vzdělávacími organizacemi a organizacemi podnikatelského sektoru orientujícími se na oblast služeb a obchodu (např. vypisování témat závěrečných prací, lektorská spolupráce na předmětech zabývajících se oblastí činnosti podnikatele, poskytování stáží pedagogickým pracovníkům aj.).
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Podpora tvorby relevantních podnikatelských záměrů
II. Podpora spolupráce podnikatelských subjektů se vzdělávacími subjekty při podpoře vzdělávání směřovaných k terciární sféře (ekonomické a podnikatelské vysoké školy, vyšší odborné školy, střední školy apod.)
III. Podpora subjektů nabízejících celoživotní vzdělávání směřované k terciární sféře (návaznost na opatření zabývající se celoživotním učením)
IV. Realizace a podpora podpůrných programů pro absolventy vysokých škol v Jihomoravském kraji

Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů, Krajský úřad Jihomoravského kraje – Odbor regionálního rozvoje
Spolupracující subjekty
Úřady práce; Krajská hospodářská komora Jižní Moravy; renomované personální agentury; Inkubátor VUT; organizace nabízející celoživotní učení, vysoké školy, vyšší odborné školy; střední školy; podnikatelské subjekty terciárního sektoru.
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje; operační programy EU (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost)
Indikátory opatření
Počet relevantních zpracovaných podnikatelských záměrů ve spolupráci s KrÚ JMK; počet vypsaných relevantních témat závěrečných prací ve spolupráci s KrÚ JMK

Číslo a název opatření
3.6 Podpora zaměstnatelnosti skupin znevýhodněných na trhu práce
Cíl opatření
Cílem opatření je předcházení vzniku nezaměstnanosti a zkrácení doby po kterou jsou osoby ze znevýhodněných skupin (osoby do 20 let věku, občané se zdravotním postižením, lidé nad 50 let věku, osoby bez kvalifikace nebo s nízkou úrovní kvalifikace, ženy po mateřské dovolené, lidé s malými dětmi, dlouhodobě nezaměstnaní, příslušníci etnických a národnostních menšin, imigranti a zahraniční pracovníci) nezaměstnané. Nezbytné je zvyšování kvality lidského kapitálu a podpora zaměstnavatelů, která povede ke zvýšenému zaměstnávání osob ze znevýhodněných skupin.
Popis opatření
Opatření je zaměřeno na předcházení nezaměstnanosti, a to podporou informovanosti při volbě studijního oboru a obecně budoucího povolání, zvýšení zájmu o práci na dílčí úvazek, podpora účasti na programech aktivní politiky zaměstnanosti a podporou zaměstnavatelů při zaměstnávání osob ze znevýhodněných skupin. Předpokladem pro úspěch v této oblasti je spolupráce všech zainteresovaných subjektů v regionu.
Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření
I. Podpora projektů, které vedou k udržení vhodné struktury absolventů na trhu práce – např. projekty, které povedou k vhodné struktuře míst vzhledem k potřebám trhu práce. II. Propagace zaměstnávání na dílčí úvazky zaměřená jak na potencionální zaměstnavatele tak na potencionální zaměstnance ze skupin osob znevýhodněných na trhu práce III. Podpora procesu integrace cizinců v zemích EU - Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců – JMK; Rozdílné přístupy, ale společný záměr: proces integrace cizinců v zemích EU – JMK; IV. Podpora zaměstnávání zdravotně postižených osob V. Institucionální zajištění poradenství pro volbu budoucího povolání
Garant opatření za JMK
Rada pro rozvoj lidských zdrojů, Krajský úřad Jihomoravského kraje
Spolupracující subjekty
Úřady práce, podnikatelské subjekty, ANNO JMK, instituce věnující se poradenství na trhu práce
Zdroje financování
Krajský rozpočet Jihomoravského kraje, operační programy EU, státní rozpočet (ministerstva, úřady práce)
Indikátory opatření
Vznik instituce, která se bude zabývat poradenstvím v oblasti volby budoucího povolání, snížení nezaměstnanosti v ohrožených skupinách, zvýšení počtu zaměstnaných z rizikových skupin na dílčí úvazek
Rizika realizace
Nezájem nezaměstnaných o programy aktivní politiky trhu práce, nezájem o poradenství pro volbu

budoucího povolání, nežájem o práci na dílčí úvazek jak ze strany zaměstnanců, tak zaměstnavatelů. Dopad současné legislativy umožňující zaměstnávavní uchazečů o zaměstnání v tzv. nekolidujícím zaměstnání.

F/ Finanční plán KRP do roku 2011

Vzhledem k dopadům finanční a hospodářské krize na veřejné rozpočty a tudíž i na rozpočty krajů, je nezbytné počítat s omezeností vlastních zdrojů krajské samosprávy na financování priorit a opatření KRP SRLZ 2010 – 2011. Podle MF ČR nepříznivý vývoj ekonomiky v roce 2009 a 2010 vyvolá snížené inkaso daňových příjmů. „Výpadek“ daňových příjmů pro krajské rozpočty by měl v roce 2009 činit 44 mld. Kč, což je 88 % z objemu daňových příjmů krajů dosažených v roce 2008. Uvedená skutečnost se promítne v tom, že kraje namísto původně předpokládaného přebytku hospodaření v roce 2009 v objemu 1,9 mld. Kč, budou v deficitu 6,4 mld. Kč².

Parlament schválil změny daňových zákonů, které – dle predikce MF ČR – přinesou zvýšení inkasa daňových příjmů, zejména pro státní rozpočet – DPH a spotřební daně a pro obce – daň z nemovitostí. V případě krajských rozpočtů, přes určitý mírný nárůst objemu daní, se také v roce 2010 počítá s deficitním hospodaření v rozsahu 2,1 mld. Kč. Vedle poklesu daňových příjmů je nutné počítat též s redukcí dotací krajům ze státního rozpočtu z 87,1 mld. Kč v roce 2009 na 78,2 mld. Kč v roce 2010 (viz tabulka níže).

Tabulka 33 Struktura příjmů a výdajů krajů v letech 2009 a 2010

Ukazatel	2009 – očekávaná skutečnost		2010 - predikce	
	v mld. Kč	v %	v mld. Kč	v %
Daňové příjmy	44,0	32,5%	47,2	36,3%
Nedaňové příjmy	3,7	2,7%	4,0	3,1%
Kapitálové příjmy	0,5	0,4%	0,5	0,4%
Přijaté dotace	87,1	64,4%	78,2	60,2%
ze SR	83,1	61,4%	76,2	58,7%
Příjmy celkem	135,3	100,0%	129,9	100,0%
Běžné výdaje	117,3	82,8%	112,3	85,1%
Kapitálové výdaje	24,4	17,2%	19,7	14,9%
Výdaje celkem	141,7	100,0%	132,0	100,0%
S a l d o	-6,4	x	-2,1	x

Pramen: Návrh státního rozpočtu na rok 2010, část Finanční hospodaření územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že rok 2010 z hlediska zdrojů krajských rozpočtů bude kritický. Nicméně v průběhu roku 2010 a zvláště pak v roce 2011 se očekává oživení hospodářského růstu, což by se pozitivně mohlo odrazit v inkasu daňových příjmů. Ovšem makropredikce institucí a odborníků v odhadu dynamiky ekonomiky se značně liší a rovněž je třeba počítat s časovým zpožděním ve výběru daní. Proto také anticipace vývoje daňových příjmů na rok 2011 musí být velice opatrná.

Obdobný vývoj se týká rozpočtu Jihomoravského kraje. V plnění rozpočtu příjmů JMK za první pololetí roku 2009 se výrazně projeví nepříznivé důsledky světové hospodářské krize. Daňové výnosy kraje, které jsou stěžejními vlastními příjmy kraje, zaznamenaly k 30.6.2009 oproti roku 2008 propad ve výši 62 224 tis. Kč. Jedná se o meziroční pokles o **2,8 %**, přičemž

² Blíže viz Návrh státního rozpočtu na rok 2010, část Finanční hospodaření územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti.

schválený rozpočet Jihomoravského kraje na rok 2009 počítal s růstem daňových výnosů kraje oproti skutečnosti dosažené v roce 2008 o **7 %**. Podle aktuální predikce MF ČR dojde k poklesu daňových výnosů Jihomoravského kraje o **17,3 %** oproti rozpočtu schválenému na rok 2009, v absolutním vyjádření se jedná o částku 898 077 tis. Kč³.

Ve druhém čtvrtletí roku 2009 proběhla analýza rozpočtů spravovaných jednotlivými odvětvovými odbory Krajského úřadu s cílem provést restrukturalizaci rozpočtu reagující na jeho současný nepříznivý vývoj. ZJMK na svém 6. zasedání dne 4.6.2009 schválilo materiál „Řešení dopadů hospodářské krize na hospodaření JMK – úprava rozpočtu JMK na rok 2009“ a vytvoření rezervy rozpočtu na řešení dopadů hospodářské krize v celkovém objemu **500 000 tis. Kč**.

Schválený rozpočet příjmů JMK na rok 2009 činil 5 488 034 tis. Kč. V průběhu 1. pololetí roku 2009 došlo k úpravám rozpočtu příjmů v celkovém objemu 9 327 367 tis. Kč, upravený rozpočet příjmů tak činil 14 815 401 tis. Kč. Ke zvýšení rozpočtu příjmů došlo především vlivem zapojení dotací ze státního rozpočtu v celkové výši 9 192 661 tis. Kč. Příjmy Jihomoravského kraje k 30. 6. 2009 dosáhly výše 9 588 790 tis. Kč a byly vzhledem k upravenému rozpočtu naplněny na 64,7 %. Na vyšším plnění příjmů se podílely příjmy z dotací ze státního rozpočtu, jejichž upravený rozpočet byl naplněn na 77,3%. Rozpočet vlastních příjmů kraje (daňových, nedaňových a kapitálových) byl naplněn pouze na 43,3%.

Schválený rozpočet výdajů JMK pro rok 2009 představoval částku 5 602 999 tis. Kč. V průběhu 1. pololetí byl rozpočet navýšen o 9 728 165 tis. Kč, takže upravený rozpočet k 30.6.2009 činil 15 331 164 tis. Kč. K navýšení schváleného rozpočtu došlo z důvodu zapojení účelových dotací ze státního rozpočtu, státních fondů, Národního fondu a od Regionální rady Regionu soudržnosti Jihovýchod (9 192 661 tis. Kč), zapojení dosud nerozpočtovaných vlastních příjmů (134 705 tis. Kč) a zapojení finančních prostředků z minulých let (400 799 tis. Kč).

Výdaje Jihomoravského kraje k 30.6.2009 dosáhly výše 8 794 756 tis. Kč a vzhledem k upravenému rozpočtu, který činil 15 331 164 tis. Kč, byly čerpány na 57,4 %. Čerpání běžných výdajů představovalo částku 8 057 757 tis. Kč, kapitálové výdaje dosáhly výše 736 999 tis. Kč. Vyšší procento čerpání upraveného rozpočtu je způsobeno tím, že do rozpočtu kraje byly zapojovány účelové dotace ze státního rozpočtu, které byly v plné výši uvolněny konečným příjemcům.

Možnosti financování KRP SRLZ 2010 -2011 v letech 2010 a 2011 je možné odvodit od **rozpočtového výhledu JMK na období 2010 – 2012**⁴. Zastupitelstvo JMK na svém 25. zasedání konaném dne 12.6.2008 usnesením č. 1778/08/Z 25 vzalo na vědomí rozpočtový výhled Jihomoravského kraje na období 2009 – 2011 a uložilo Radě Jihomoravského kraje předložit aktualizovaný rozpočtový výhled po schválení rozpočtu Jihomoravského kraje na rok 2009. Aktualizovaný rozpočtový výhled Jihomoravského kraje na období 2010 - 2012, který schválilo Zastupitelstvo JMK dne 18.6.2009, vychází ze skutečného vývoje příjmů a výdajů Jihomoravského kraje za minulé období a z očekávané skutečnosti roku 2009. Příjmy Jihomoravského kraje jsou tvořeny vlastními příjmy (tj. příjmy daňové, nedaňové a kapitálové) a dotacemi ze státního rozpočtu, fondů Evropské unie a státních účelových fondů (viz uvedená tabulka 34).

³ Blíže viz Informace o vývoji rozpočtu JMK za 1. pololetí roku 2009, webové stránky JMK.

⁴ Viz Rozpočtový výhled JMK na období 2010 – 2012, webové stránky JMK.

Tabulka 34 Rozpočtový výhled příjmů JMK na období 2010 - 2012 (v tis. Kč)

Ukazatel	skutečnost				očekávaná skutečnost	rozpočtový výhled		
	2005	2006	2007	2008		2009	2010	2011
<i>meziroční růst (pokles) v %</i>								
Daňové příjmy	3 883 007	4 150 382	4 520 087	4 896 183	4 481 807	4 505 372	4 604 459	4 719 535
		106,9	108,9	108,3	91,5	100,5	102,2	102,5
z toho:								
Výnosy ze sdílených daní	3 872 543	4 129 875	4 503 952	4 844 657	4 448 668	4 503 952	4 603 039	4 718 115
		106,6	109,1	107,6	91,8	101,2	102,2	102,5
Daň z příjmu právnických osob za kraj	8 210	17 671	12 404	49 473	31 214			
		215,2	70,2	398,8	63,1			
Správní poplatky a ostatní odvody	2 254	2 836	3 731	2 053	1 925	1 420	1 420	1 420
		125,8	131,6	55,0	93,8	73,8	100,0	100,0
Nedaňové příjmy	231 429	247 693	461 167	340 281	273 819	167 607	187 082	189 439
		107,0	186,2	73,8	80,5	61,2	111,6	101,3
z toho:								
Příjmy z úroků	12 057	19 599	28 393	42 495	17 972	17 972	18 367	18 734
		162,6	144,9	149,7	42,3	100,0	102,2	102,0
Příjmy z pronájmů	12 051	13 389	23 742	29 307	27 296	31 575	48 175	50 175
		111,1	177,3	123,4	93,1	115,7	152,6	104,2
Odvody příspěvkových organizací (vyjma odvodů v souvislosti s poskytnutým předfinancováním projektů EU)	51 062	59 856	100 631	71 673	67 081	41 000	41 000	41 000
		117,2	168,1	71,2	93,6	61,1	100,0	100,0
Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady	13 961	20 051	28 589	31 188	35 100	37 900	40 500	40 500
		143,6	142,6	109,1	112,5	108,0	106,9	100,0
Platby za odebrané množství podzemní vody	36 794	51 631	39 769	40 666	35 000	35 000	35 000	35 000
		140,3	77,0	102,3	86,1	100,0	100,0	100,0
Splátky půjčených prostředků	790	8 243	4 455	8 526	1 870	550	450	450
		1 043,4	54,0	191,4	21,9	29,4	81,8	100,0
Jiné nedaňové příjmy, např. sankční platby, příjmy z vlastní činnosti, příjmy z finančního vypořádání (nezahrnuje příspěvky hlavních partnerů projektů EU)	104 714	74 924	235 588	116 426	89 500	3 610	3 590	3 580
		71,6	314,4	49,4	76,9	4,0	99,4	99,7
Kapitálové příjmy	42 075	29 825	117 253	119 404	43 550	20 100	20 080	15 080
		70,9	393,1	101,8	36,5	46,2	99,9	75,1
Dotace v rámci souhrnného dotačního vztahu SR k rozpočtu JMK	543 972	553 393	118 195	119 800	126 199	129 985	133 885	137 902
		101,7	21,4	101,4	105,3	103,0	103,0	103,0
Dotace a příspěvky na projekty financované ze zdrojů Evropské unie a dalších nadnárodních zdrojů financování	33 445	209 472	276 132	728 195	870 370	1 011 707	885 498	377 775
		626,3	131,8	263,7	119,5	116,2	87,5	42,7
Ostatní dotace	7 831 528	8 187 119	8 355 469	8 698 505	9 003 000	9 084 027	9 283 876	9 608 812
		104,5	102,1	104,1	103,5	100,9	102,2	103,5
PŘÍJMY CELKEM	12 565 456	13 377 884	13 848 303	14 902 368	14 798 745	14 918 798	15 114 880	15 048 543
		106,5	103,5	107,6	99,3	100,8	101,3	99,6

Pramen: Rozpočtový výhled JMK na období 2010 – 2012, webové stránky JMK.

Tabulka 35 Rozpočtový výhled výdajů JMK na období 2010 - 2012 (v tis. Kč)

Ukazatel	skutečnost				očekávaná skutečnost	rozpočtový výhled		
	2005	2006	2007	2008		2009	2010	2011
<i>meziroční růst (pokles) v %</i>								
Výdaje na zabezpečení činnosti KrÚ JMK (běžné výdaje)	281 372	306 118	329 586	362 441	380 068	383 489	391 926	399 765
		108,8	107,7	110,0	104,9	100,9	102,2	102,0
Výdaje na zabezpečení činnosti ZJMK (běžné výdaje)	29 111	30 485	32 165	35 119	53 700	54 183	55 375	56 483
		104,7	105,5	109,2	152,9	100,9	102,2	102,0
Příspěvky na provoz příspěvkových organizací celkem	5 300 981	5 591 482	5 165 718	5 405 288	5 514 623	5 564 255	5 686 668	5 800 401
		105,5	92,4	104,6	102,0	100,9	102,2	102,0
z toho:								
* příspěvky v oblasti kultury	82 630	85 643	84 182	89 772	84 349	85 108	86 980	88 720
		103,6	98,3	106,6	94,0	100,9	102,2	102,0
* příspěvky v oblasti sociálních služeb	462 199	486 607	50 819	40 402	84 665	85 427	87 306	89 052
		105,3	10,4	79,5	209,6	100,9	102,2	102,0
* příspěvky v oblasti zdravotnictví	296 844	313 485	321 444	334 113	334 586	337 597	345 024	351 924
		105,6	102,5	103,9	100,1	100,9	102,2	102,0
* příspěvky v oblasti školství	3 831 358	4 040 405	4 144 680	4 214 184	4 333 415	4 372 416	4 468 609	4 557 981
		105,5	102,6	101,7	102,8	100,9	102,2	102,0
* příspěvky v oblasti dopravy	622 000	659 406	557 898	718 384	670 865	676 903	691 795	705 631
		106,0	84,6	128,8	93,4	100,9	102,2	102,0
* příspěvky v oblasti vnějších vztahů	5 950	5 936	6 695	8 433	6 743	6 804	6 954	7 093
		99,8	112,8	126,0	80,0	100,9	102,2	102,0
Výdaje na projekty zahrnuté do investičního úvěrového programu financovaného EIB *)	137 876	589 852	625 516	235 755	42 691			
		427,8	106,0	37,7	18,1			
Splátky úroků z úvěru		9 131	26 899	44 555	43 000	25 000	29 000	25 000
			294,6	165,6	96,5	58,1	116,0	86,2
Programovací období 2004 - 2006: výdaje na projekty financované ze zdrojů EU a dalších nadnárodních zdrojů financování **)	22 929	225 724	300 282	362 665	320			
		984,4	133,0	120,8	0,1			
Programovací období 2007 - 2013: výdaje na projekty financované ze zdrojů EU a dalších nadnárodních zdrojů financování				184 149	1 434 799	1 703 785	903 696	533 667
					779,2	118,7	53,0	59,1
z toho:								
* podané projekty a projekty, jejichž příprava byla odsouhlasena orgány kraje				184 149	1 111 307	531 635	483 887	134 965
* ostatní připravované projekty					323 492	1 172 150	419 809	398 702
Ostatní běžné a kapitálové výdaje	6 840 515	7 057 109	7 566 929	8 252 158	7 916 336	7 068 086	7 928 215	8 113 227
		103,2	107,2	109,1	95,9	89,3	112,2	102,3
VÝDAJE CELKEM	12 612 784	13 809 901	14 047 095	14 697 981	15 385 537	14 798 798	14 994 880	14 928 543
		109,5	101,7	104,6	104,7	96,2	101,3	99,6

Pramen: Rozpočtový výhled JMK na období 2010 – 2012, webové stránky JMK.

Pozn.:

*) V řádku „výdaje na projekty zahrnuté do úvěrového investičního programu financovaného EIB“ jsou uvedeny veškeré výdaje, které na tyto projekty v letech 2005 – 2009 vynaložil nebo vynaloží Jihomoravský kraj prostřednictvím svého rozpočtu (včetně výdajů krytých úvěrem a výdajů krytých dotacemi ze státního rozpočtu a fondů EU). Řádek neobsahuje výdaje, které ze svých prostředků uhradily příspěvkové organizace zřizované Jihomoravským krajem.

**) Řádek nezahrnuje výdaje na projekty zahrnuté do investičního úvěrového programu EIB

Základnou pro stanovení očekávané skutečnosti byl aktuální upravený rozpočet, s výjimkou dotací ze státního rozpočtu, jejichž očekávaná skutečnost byla stanovena kvalifikovaným

odhadem odboru ekonomického. Dále byly v očekávané skutečnosti zohledněny předpokládané dopady hospodářské krize na hospodaření kraje a připravovaná opatření na eliminaci těchto dopadů, což se projevilo snížením celkových vlastních příjmů kraje (zejména se týká příjmů ze sdílených daní a příjmů z úroků na bankovních účtech kraje) a snížením některých výdajů kraje ve srovnání s aktuálním upraveným rozpočtem v návaznosti na provedenou analýzu možných úspor v rozpočtu roku 2009. Při tvorbě rozpočtového výhledu bylo přihlédnuto k vývoji hlavních makroekonomických indikátorů české ekonomiky a jejich predikci. Výdaje Jihomoravského kraje jsou tvořeny běžnými výdaji a výdaji kapitálovými (viz tabulka 35).

Rozpočtový výhled rovněž zohledňuje čerpání prostředků z **fondů Evropské unie** a z ostatních nadnárodních zdrojů financování. Přehled projektů podporovaných z fondů EU a z ostatních nadnárodních zdrojů financování, jejichž podání či příprava v rámci programovacího období 2007 - 2013 byla odsouhlasena orgány kraje. Zastupitelstvo JMK také schválilo usnesením č. 176/09/Z 5 ze dne 23.4.2009 záměr na přijetí úvěru pro Jihomoravský kraj od Evropské investiční banky ve výši od 1 500 mil. Kč do 2 000 mil. Kč na financování projektů z fondů EU a ostatních významných projektů Jihomoravského kraje (v rozpočtovém výhledu není ještě zapracováno).

Zatímco možnosti vlastních zdrojů JMK budou, vzhledem ke krizovému vývoji hospodářství ČR omezeny, existují zdroje v možnostech čerpání z evropských fondů. Uvedené potenciální zdroje jsou uvedeny v příloze Rozpočtového výhledu JMK na období 2010 – 2012 (viz tabulka 36 a příloha č. 8).

Tabulka 36 Příjmy a výdaje JMK na projekty podporované z fondů EU v letech 2009-2012 a z dalších nadnárodních zdrojů financování - ostatní připravované projekty (v mil. Kč)

Operační program	Celkové náklady	2009		2010		2011		2012	
		Předpokl. přijatá dotace	Předpokl. výdaje rozpočtu JMK	Předpokl. přijatá dotace	Předpokl. výdaje rozpočtu JMK	Předpokl. přijatá dotace	Předpokl. výdaje rozpočtu JMK	Předpokl. přijatá dotace	Předpokl. výdaje rozpočtu JMK
Regionální operační program NUTS II Jihovýchod	5 076,37	2,78	4,30	6,48	106,32	0,00	110,93	0,00	127,70
Operační program Životní prostředí	1 208,32	0,00	287,88	2,00	25,50	26,24	6,50	26,10	3,10
Operační program Podnikání a inovace	950,73	0,00	23,80	436,29	926,93	126,71	0,00	36,20	0,00
Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	820,00	0,00	0,00	79,00	79,00	265,00	265,00	159,00	232,00
Integrovaný operační program	127,00	0,00	5,25	19,55	23,13	19,55	23,13	19,55	23,13
Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost	4,00	0,00	0,00	0,00	1,30	0,00	1,30	3,40	1,40
Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - SR	35,36	0,00	0,60	0,72	3,68	0,45	5,85	9,50	5,88
Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko	25,82	0,00	1,67	0,00	4,30	2,70	5,10	3,60	3,50
Interreg IVB	6,00	0,00	0,00	0,00	2,00	1,80	2,00	1,80	2,00
Celkem za ostatní připravované projekty	8 253,60	2,78	323,49	544,04	1 172,15	442,45	419,81	259,15	398,70

Pramen: Rozpočtový výhled JMK na období 2010 – 2012, webové stránky JMK.

- Pozn: 1) Tabulka je sestavena na základě podkladů odvětvových odborů o ostatních připravovaných projektech. Vzhledem ke skutečnosti, že o realizaci jednotlivých projektů nebylo rozhodnuto orgány kraje, je uvedena pouze souhrnná informace.
2) Sloupec "Celkové náklady" zahrnuje celkový objem nákladů příslušného projektu včetně výdajů realizovaných z ostatních zdrojů nad rámec rozpočtu JMK.
3) Sloupec "Předpokl. přijatá dotace" zahrnuje dotace, jejichž přijetí do rozpočtu JMK se v souvislosti s realizací příslušného projektu očekává v daném kalendářním roce.
4) Sloupec "Předpokl. výdaje rozpočtu JMK" zahrnuje výdaje, které by měly být vynaloženy v daném roce na realizaci příslušného projektu z rozpočtu Jihomoravského kraje (v případě projektů připravovaných příspěvkovými organizacemi kraje je do výdajů rozpočtového výhledu Jihomoravského kraje zahrnut pouze objem předpokládaného povinného spolufinancování těchto projektů, přičemž zabezpečení předfinancování bude řešeno individuálně u jednotlivých projektů dle rozhodnutí orgánů kraje).

Financování navrhovaných priorit a opatření, tak vychází z relativně omezených možností krajského rozpočtu a poměrně značných možností evropských zdrojů, které ovšem předpokládají zpracování úspěšných projektů. Mezi evropské zdroje je možné přiřadit též finanční mechanismy (např. „Norské fondy“). Dále je možné počítat s participací krajem zřízených a založených organizací, s obcemi ve správním obvodu JMK a s jejich zřízeními a založenými organizacemi, se státními organizacemi působícími na území kraje, s mikroregionálními strukturami (dobrovolné svazky obcí a místní akční skupiny), s výzkumnými organizacemi, s vysokými školami, vyššími odbornými školami, středními školami, se vzdělávacími agenturami, s hospodářskými a agrárními komorami a s dalšími podnikatelskými a profesními sdruženími a asociacemi v kraji, s nestátními neziskovými organizacemi a dalšími veřejnými a soukromými zdroji.

Návrh příslušných částek pro jednotlivé projekty naplňující jednotlivé priority a opatření je uveden v níže uvedené Finanční tabulce.

Priorita 1

Tabulka 37 Rozvoj lidského kapitálu

	Opatření	Aktivita	Zdroje financování (rámcové finanční částky v Kč)			
			Státní rozpočet včetně kofinancování dotací z EU*	Předpokl. přijatá dotace (EU)	Krajský rozpočet včetně kofinancování dotací z EU	Jiné**
1.1	Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace	I.	X	X	300 000,-	X
		II.	X	200 000,-	240 000,-	X
		III.	4 000 000,-	20 000 000,-	20 000 000,-	2 000 000,-
1.2	Zájmové vzdělávání	I.	X	X	150 000,-	X
		II.	X	X	500 000,-	X
		III.	X	40 000 000,-	40 000 000,-	X
		IV.	X	X	150 000,-	X
1.3	Rozvoj a kvalita lidských zdrojů ve veřejném sektoru	I.	X	13 180 000,-	25 000 000,-	X
		II.	X	X	230 000,-	250 000,-
		III.	X	880 000,-	880 000,-	X
1.4	Lidské zdroje a další vzdělávání v podnikatelském sektoru	I.	X	X	100 000,-	20 000,-
		II.	X	X	180 000,-	50 000,-
		III.	X	25 000 000,-	25 000 000,-	2 000 000,-
		IV.	X	3 000 000,-	3 000 000,-	500 000,-
		V.	1 200 000,-	1 000 000,-	X	100 000,-
		VI.	14 000 000,-	10 000 000,-	14 000 000,-	800 000,-
		VII.	13 000 000,-	X	13 000 000,-	900 000,-
		VIII.	X	X	100 000,-	20 000,-
1.5	Podpora dalšího vzdělávání pedagogické pracovníků a jejich stáže v organizacích veřejného a soukromého sektoru	I.	120 000,-	10 000 000,-	10 000 000,-	X
		II.	160 000,-	X	80 000,-	X
		III.	X	12 000 000,-	12 400 000,-	20 000,-
1.6	Spolupráce mezi vzdělávacími organizacemi všech stupňů ve vazbě na potřeby zaměstnavatelů	I.	2 000 000,-	1 000 000,-	1 000 000,-	1 000 000,-
		II.	500 000,-	30 000 000,-	30 200 000,-	X
		III.	X	X	1 000 000,-	X
		IV.	X	X	100 000,-	100 000,-
		V.	X	X	80 000,-	X
		VI.	X	X	4 000 000,-	X
1.7	Podpora terciárního vzdělávání včetně internacionalizace	I.	1 000 000,-	5 000 000,-	5 500 000,-	400 000,-
		II.	800 000,-	4 000 000,-	4 500 000,-	200 000,-
		III.	2 500 000,-	8 000 000,-	8 300 000,-	1 000 000,-

Poznámka:

*příslušná ministerstva (MPSV, MMR, MF, MPO, Mze), úřady práce, vybrané státní fondy

** hospodářské, agrární a profesní komory, asociace zaměstnavatelů,- ČMZRB, vysoké školy, vyšší odborné a střední školy, veřejné výzkumné instituce, nestátní neziskové organizace, vzdělávací agentury, odborové organizace.

Priorita 2

Tabulka 38 Adaptabilita a konkurenceschopnost

	Opatření	Aktivita	Zdroje financování (rámcové finanční částky v Kč)			
			Státní rozpočet včetně kofinancování dotací z EU*	Předpokl. přijatá dotace (EU)	Krajský rozpočet včetně kofinancování dotací z EU	Jiné**
2.1.	Podpora profesní mobility	I.	X	X	100 000,-	100 000,-
		II.	1 000 000,-	5 000 000,-	5 500 000,-	200 000,-
		III.	300 000,-	X	X	X
		IV.	800 000,-	4 000 000,-	4 800 000,-	1 000 000,-
		V.	1 000 000,-	2 000 000,-	2 400 000,-	X
2.2	Podpora tvorby tzv. „sítí“ veřejného (zejména VŠ) a soukromého sektoru – využití výzkumu, vývoje a inovací v podnicích	I.	600 000,-	X	48 000 000,-	300 000,-
		II.	X	X	250 000,-	100 000,-
2.3	Podpora organizací s vysokou přidanou hodnotou v kraji	I.	200 000,-	1 000 000,-	1 600 000,-	100 000,-
		II.	600 000,-	3 000 000,-	3 900 000,-	300 000,-
2.4	Udržení vhodné struktury nabídky kurzů dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby trhu práce	I.	300 000,-	X	X	300 000,-
		II.	X	X	100 000,-	X
		III.	X	X	900 000,-	X
		IV.	X	X	50 000,-	X

*příslušná ministerstva (MPSV, MMR, MF, MPO, Mze), úřady práce, vybrané státní fondy

** hospodářské, agrární a profesní komory, asociace zaměstnavatelů,- ČMZRB, vysoké školy, vyšší odborné a střední školy, veřejné výzkumné instituce, nestátní neziskové organizace, vzdělávací agentury, odborové organizace.

Priorita 3

Tabulka 39 Rozvoj politiky zaměstnanosti

		Zdroje financování (rámcové finanční částky v Kč)				
	Opatření	Aktivita	Státní rozpočet včetně kofinancování dotací z EU*	Předpokl. přijatá dotace (EU)	Krajský rozpočet včetně kofinancování dotací z EU	Jiné**
3.1	Zvýšení rozsahu a účinnosti aktivní politiky zaměstnanosti	I.	X	X	300 000,-	X
		II.	1 000 000,-	5 000 000,-	5 000 000,-	1 000 000,-
		III.	X	20 000 000,-	20 000 000,-	X
		IV.	X	X	200 000,-	X
3.2	Modernizace a zvýšení efektivity veřejných služeb zaměstnanosti	I.	X	X	150 000,-	X
		II.	4 000 000,-	12 000 000,-	12 000 000,-	X
		III.	800 000,-	3 000 000,-	3 000 000,-	X
3.3	Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce	I.	X	X	50 000,-	X
		II.	X	X	200 000,-	X
		III.	1 000 000,-	9 000 000,-	9 000 000,-	50 000,-
		IV.	500 000,-	3 000 000,-	3 000 000,-	50 000,-
		V.	100 000,-	X	X	X
		VI.	x	10 000 000,-	13 000 000,-	1 000 000,-
3.4	Podpora sociální inkluze v obcích	I.	12 000 000,-	5 000 000,-	7 000 000,-	X
		II.	300 000,-	1 500 000,-	1 600 000,-	X
		III.	5 000 000,-	350 000 000,-	358 000 000,-	1 000 000,-
		IV.	40 000 000,-	20 000 000,-	X	X
3.5	Podpora rozvoje zaměstnanosti v terciární sféře s orientací na zaměstnávání kvalifikovaných odborníků, zejména ve sféře tržních služeb a obchodu	I.	400 000,-	1 000 000,-	1 000 000,-	100 000,-
		II.	X	X	400 000,-	100 000,-
		III.	3 600 000,-	3 000 000,-	X	50 000,-
		IV.	7 400 000,-	7 000 000,-	X	X
3.6	Podpora zaměstnatelnosti skupin znevýhodněných na trhu práce	I.	600 000,-	1 500 000,-	1 750 000,-	500 000,-
		II.	300 000,-	1 000 000,-	1 200 000,-	X
		III.	X	8 000 000,-	8 420 000,-	X
		IV.	1 800 000,-	X	X	X
		V.	900 000,-	500 000,-	500 000,-	X

*příslušná ministerstva (MPSV, MMR, MF, MPO, Mze), úřady práce, vybrané státní fondy

** hospodářské, agrární a profesní komory, asociace zaměstnavatelů,- ČMZRB, vysoké školy, vyšší odborné a střední školy, veřejné výzkumné instituce, nestátní neziskové organizace, vzdělávací agentury, odborové organizace.

**G/ Realizace naplňování a řízení
Krátkodobého realizačního plánu⁵**

**H/ Vyhodnocování a monitoring
(naplňování a řízení KRP)**

I/ Aktualizace komunikačního akčního plánu KRP

SRLZ Jihomoravského kraje 2010 -2011

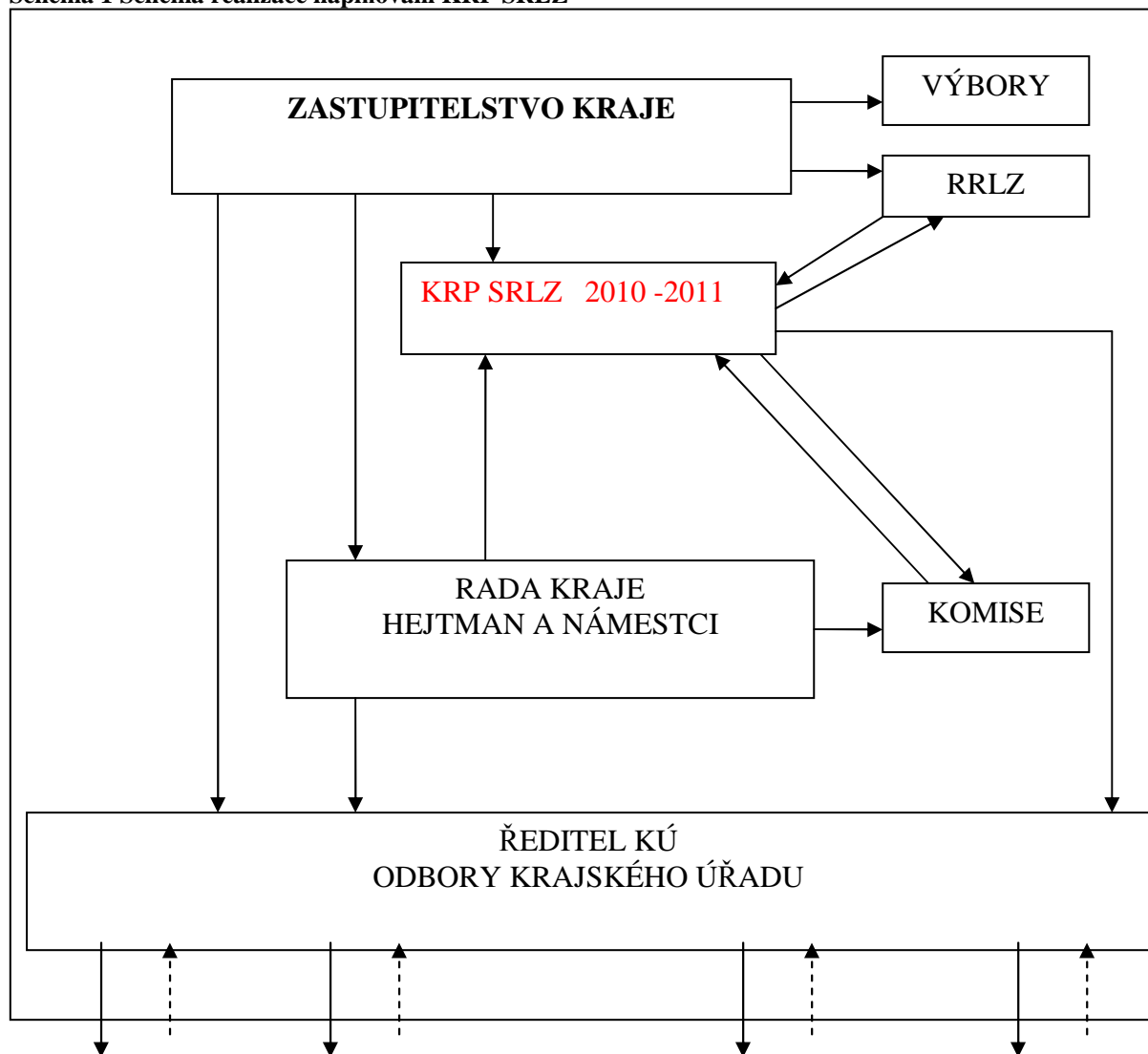

⁵ Původně zpracovaný Komunikační akční plán KRP SRLZ zůstává v platnosti a v aktualizovaném KRP na léta 2010-2011 jsou akcentovány, aktualizovány a zapracovány klíčové aktivity související s nově definovanými rámcovými prioritami a opatřeními. Vzhledem k tomu, že v novém KRP SRLZ 2010-2011 jsou zpracovány nové části dle objednávky zadavatele (G a H), byly současně některé body původního KAPu transformovány právě do nově vytvořených částí G a H.

G/ REALIZACE NAPLŇOVÁNÍ A ŘÍZENÍ KRÁTKODOBÉHO REALIZAČNÍHO PLÁNU

Fáze realizace naplňování a řízení Krátkodobého realizačního plánu SRLZ (dále jen „KRP“) následuje po schválení Zastupitelstvem JMK. V následující tabulce jsou shrnuty opatření z KRP, garanti plnění opatření za JMK a příslušné spolupracující subjekty, které se budou podílet na realizaci naplňování opatření KRP. Dále je navržen harmonogram vyhodnocování jednotlivých opatření.

Schéma 1 Schéma realizace naplňování KRP SRLZ

SPOLUPRACUJÍCÍ SUBJEKTY NA ÚZEMÍ KRAJE (obce, dobrovolné svazky obcí, místní akční skupiny, státní instituce, nestátní neziskové organizace, podnikatelské asociace, hospodářské a profesní komory, odbory, VŠ, VOŠ, SŠ, ZŠ, vzdělávací agentury, ANNO JMK atd.)

Poznámka:
 —————> zvýraznění přímých vztahů
 - - - - -> nepřímé interakce

V rámci realizace naplňování KRP proběhne vyhodnocování jednotlivých rámcových priorit **formou dílčích krátkých zpráv**, které budou **předkládané a schvalované** na pravidelném zasedání Rady pro rozvoj lidských zdrojů. Zprávy budou **zpracované pracovníky KÚ (ORR) v kooperaci se spolupracujícími institucemi**, které ve fázi realizace naplňování odpovídají za administraci jednotlivých aktivit a projektů v rámci naplňování KRP. Dále ORR předkládá jednou za roční období informativní zprávu o naplňování KRP do RJMK.

Tabulka 40 Sumarizace opatření

PRIORITA	Spolupracující subjekty	Harmonogram vyhodnocování
Rozvoj lidských zdrojů	Úřady práce, subjekty zaměstnavatelského sektoru, nestátní neziskové organizace relevantního zaměření, obce III, II a I, veřejné vysoké školy, střední a vyšší odborné školy, nestátní vzdělávací agentury, ANNO JMK, Krajská hospodářská komora Jižní Moravy	2x ročně RRLZ 1 × ročně RJMK
Adaptabilita a konkurenceschopnost	Úřady práce, subjekty zaměstnavatelského sektoru, Krajská hospodářská komora Jižní Moravy, regionální hospodářské komory, obce III, nestátní neziskové organizace relevantního zaměření, vybrané instituce VaV, veřejné vysoké školy	2x ročně RRLZ 1 × ročně RJMK
Rozvoj politiky zaměstnanosti	Úřady práce; odborové organizace, poradenská centra, Krajská hospodářská komora Jižní Moravy, agrární komory, zaměstnavatelské svazy, subjekty zaměstnavatelského sektoru; nestátní neziskové organizace relevantního zaměření, renomované personální agentury, veřejné vysoké školy, střední a vyšší odborné školy, podnikatelské subjekty terciárního sektoru	2x ročně RRLZ 1 × ročně RJMK

Vymezení kategorií garant opatření za JMK a spolupracující instituce

Vzhledem k uplatňovanému modelu veřejné správy v ČR, ve kterém existují poměrně komplikované vztahy mezi subjekty státní správy a územní samosprávy, ale také v rámci územní veřejné správy, dané charakterem samostatné a přenesené působnosti (viz schéma). Ze zákona je garantem realizace rámcových priorit KRP SRLZ Jihomoravský kraj, který je ovšem strukturován do množiny orgánů a útvarů, které v rámci legislativních a delegovaných pravomocí a kompetencí realizují dílčí úkoly veřejných politik či správních a administrativních činností.

Při naplňování priorit a opatření KRP SRLZ je nutné vzít do úvahy rozdílnost kompetencí a vztahů JMK vůči svým zřízeným či založeným organizacím, dále vůči obcím ve svém správním obvodu v přenesené a samostatné působnosti, vůči státním institucím v území JMK a vůči ostatním subjektům jako jsou nevládní neziskové organizace, samosprávné podnikatelské instituce, odborové svazy apod.

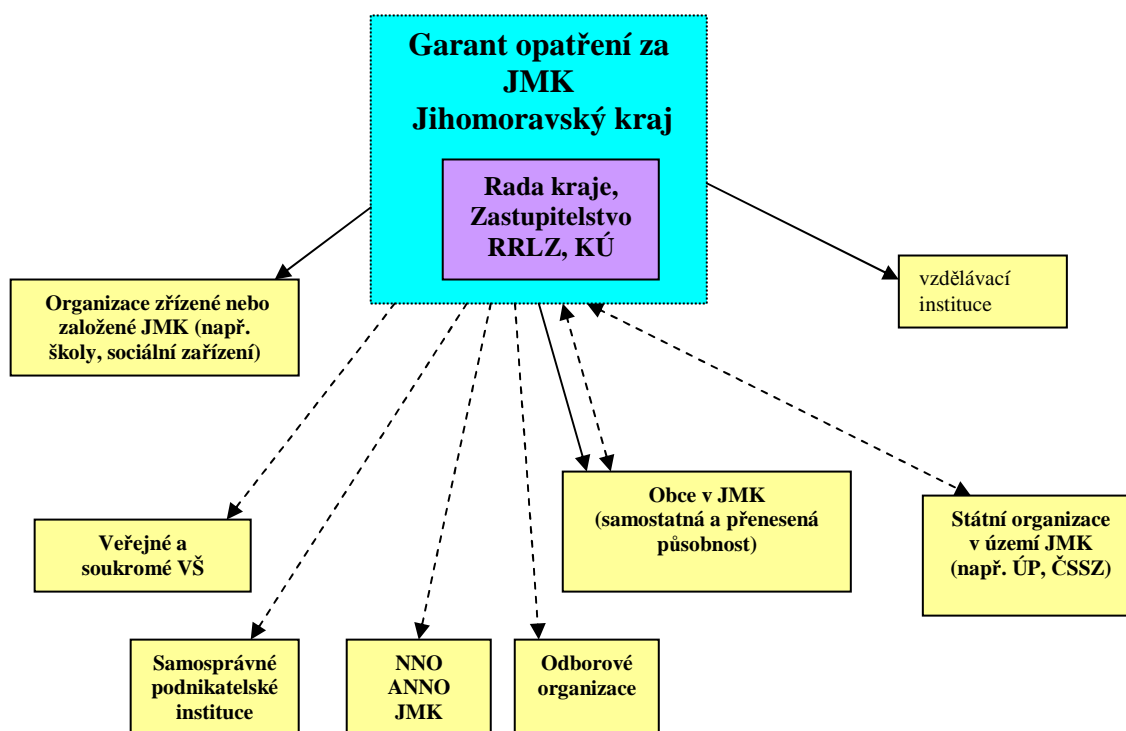
Garant opatření za JMK – Jihomoravský kraj (Rada kraje, Zastupitelstvo kraje, RRLZ, KÚ)

Podle § 35 zákona č. 129/2000 Sb. O krajích (krajském zřízení) koordinuje kraj rozvoj svého územního obvodu, schvaluje programy rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťuje jejich realizaci a kontroluje jejich plnění.

Spolupracující instituce

Spolupracující instituce je veřejný nebo soukromý subjekt, který jedná v rámci svého poslání nebo na základě smluvního vztahu vstupuje do realizace opatření.

Schéma 2 Vztahy mezi garantem opatření za JMK a spolupracujícími institucemi

H) VYHODNOCOVÁNÍ A MONITORING (NAPLŇOVÁNÍ A ŘÍZENÍ KRP)

V rámci realizace naplňování KRP SRLZ se předpokládá vyhodnocování a monitoring rámcových priorit **formou dílčích krátkých zpráv (celkem 3 rámcové priority)**, které budou **předkládány a schvalovány** na pravidelném zasedání Rady pro rozvoj lidských zdrojů. Alespoň jednou ročně bude pracovníky ORR předložena **celková souhrnná zpráva** týkající se realizace a naplňování KRP SRLZ, která bude vycházet z dílčích zpráv.

Pro formulaci dílčí zprávy za rámcovou prioritu je nutné dodržet **následující obsahovou strukturu**:

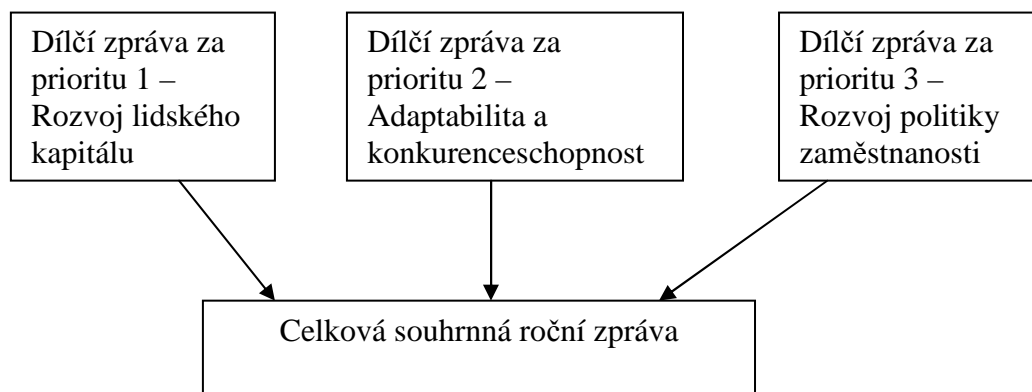
<i>PRIORITA</i>
<i>Číslo a název opatření</i>
<i>Cíl opatření</i>
Naplňování cílu opatření za dosavadní etapu realizace
<i>Klíčové aktivity, resp. aktivity naplňující opatření</i>
Naplňování jednotlivých aktivit za dané opatření za dosavadní etapu realizace (které projekty jsou realizovány a s jakým výsledkem a které se připravují)
<i>Spolupracující subjekty</i>
Forma a podíl zapojení spolupracujících subjektů na opatření (které z určených spolupracujících subjektů se zapojili a jakým způsobem)
<i>Zdroje financování</i>
Jaké finanční prostředky (státní, krajské, evropské apod.) byli použity a v jaké výši?
<i>Indikátory opatření</i>
Počátečný stav – sledování naplňování

Pro formulaci **celkové souhrnné zprávy**, která bude vycházet z dílčích zpráv za 3 rámcové opatření je nutné dodržet **následující obsahovou strukturu**:

1. Souhrnná informace o realizaci naplňování KRP SRLZ za příslušný rok
2. Informace o jednotlivých dílčích zprávách realizace naplňování rámcových priorit, včetně dílčích zhodnocení naplňování priorit
3. Kontrola a monitoring – opatření k naplňování rámcových priorit KRP SRLZ

Vztahy mezi dílčími zprávami a celkovou roční souhrnnou zprávou jsou vyjádřeny v následujícím grafu, který zobrazuje vazby mezi vyhodnocením dílčích rámcových priorit a celkovým ročním vyhodnocováním naplňování realizace KRP SRLZ v letech 2010 a 2011.

Schéma 3 Schéma vazeb mezi dílčími zprávami za rámcové priority a souhrnnou roční zprávou

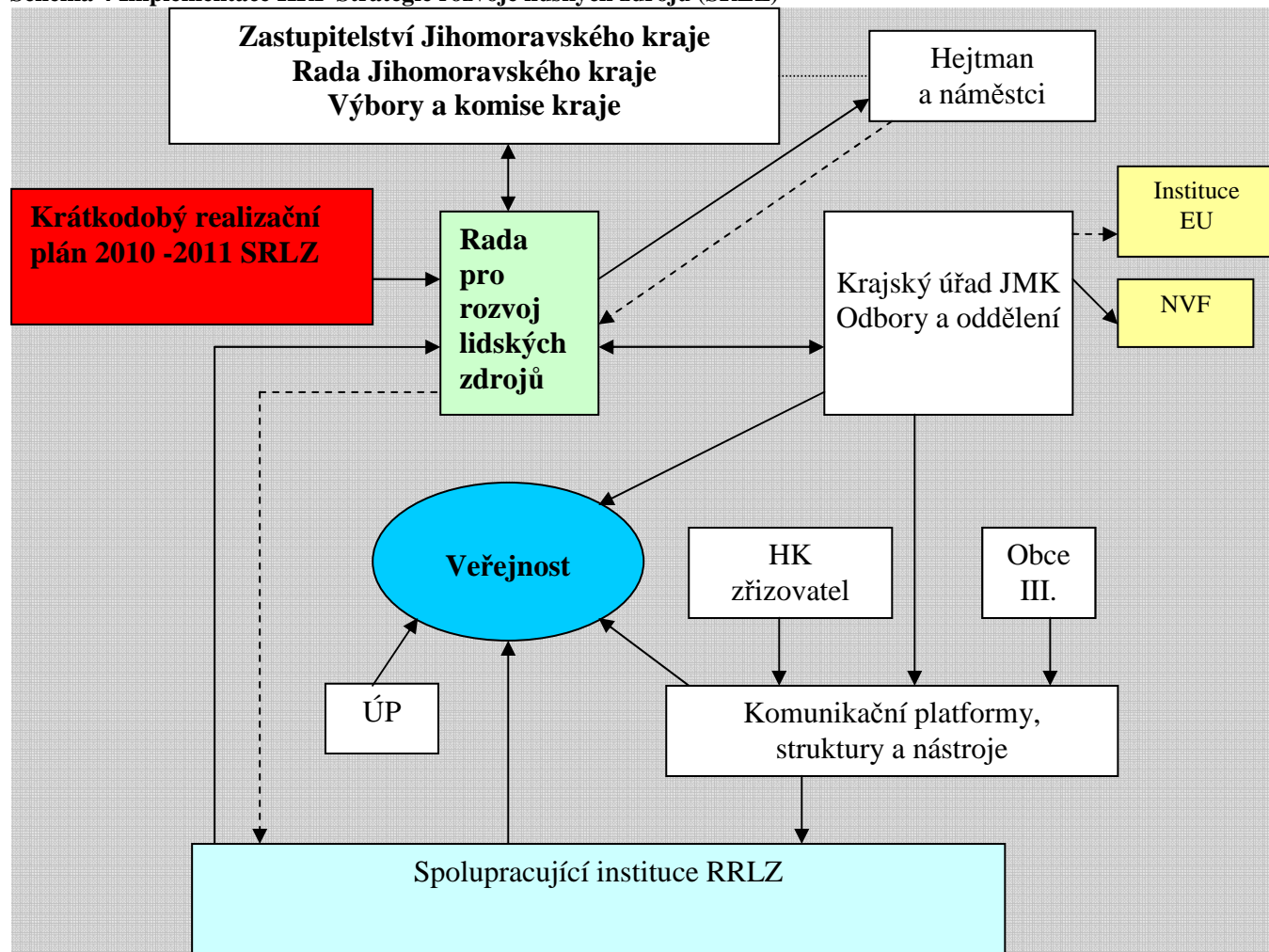
Tabulka 41 Navržení indikátorů pro plánované výstupy v rámci vyhodnocování a monitoringu realizace naplňování dle harmonogramu v letech 2010-2011

Indikátor	Měrná jednotka	Plánovaná hodnota	Vazby na priority
Územní partnerství		obce III.	priority 1,2,3
Spolupracující instituce	Počet	46	priority 1,2,3
Počet osob, které se zúčastní informačních setkání a seminářů zaměřených na realizaci KRP JMK	Osoba	5000	priorita 1
Počet osob, které absolvovaly semináře v rámci ESF	Osob	2000	priority 1, 3
Počet přednášek, seminářů, workshopů	Počet	70	priority 1,3
Vydané letáky a plakáty pro veřejnost	Počet	3000	priority 1,2,3
Vydané brožury a publikace pro veřejnost	Témata	5	priority 1,3
Aktualizované internetové stránky a portály	Počet	1	priority 1,2,3
Vzdělávací programy zaměřené monitoring a kontrolu strategických dokumentů	Počet	2	priorita 1
Vytvořená databáze opatření a aktivit KRP SRLZ	Počet	1	priorita 1
Vypracován návrh implementační struktury	Počet	1	priority 1,2,3
Vypracování návrhu monitorování	Počet	1	priority 1,2,3
Aktualizace komunikačního interaktivního systému	Počet	1	priorita 1

I) AKTUALIZACE KOMUNIKAČNÍHO AKČNÍHO PLÁNU KRP

Kooperace garanta za opatření JMK a spolupracujících institucí vytváří implementační mechanismus realizace KRP SRLZ ve vztahu k cílovým skupinám v území diversifikovaným, dle schválených rámcových priorit, jednotlivých opatření a klíčových aktivit. V následujícím schématu jsou zobrazeny základní vazby, informační a komunikační toky mezi jednotlivými aktéry realizace naplňování KRP SRLZ.

Schéma 4 Implementace KRP Strategie rozvoje lidských zdrojů (SRLZ)

Poznámka: HK – Hospodářská komora, Obce III. – obce s rozšířenou působností, ÚP – Úřady práce, NVF – Národní vzdělávací fond, RRRS – Regionální rada regionu soudržnosti, SRLZ – Strategie rozvoje lidských zdrojů

1. Nástroje informačních a propagačních aktivit – časový harmonogram

V současné době je pro komunikaci a propagaci využíváný tisk (Listy Jižní Moravy), předpokládá se využití dalších nástrojů uvedených v následující tabulce (její náplň je převzata z materiálů ES a upravena na podmínky projektu KRP SRLZ JMK). Odpovědnost za zabezpečení jednotlivých informačních a propagačních aktivit bude mít Krajský úřad JMK –

manažeři pro komunikaci a publicitu. Při organizaci a realizaci aktivit budou spolupracovat se spolupracujícími organizacemi Rady pro rozvoj lidských zdrojů JMK.

Manažeři pro publicitu a komunikaci KÚ JMK. Manažery pro publicitu a komunikaci jsou vedoucí pracovníci odboru regionálního rozvoje a jimi pověřeni další pracovníci. Při implementaci KRP SRLZ se počítá se zapojením dalších pracovníků krajského úřadu odborů regionálního rozvoje, školství, sociálních věcí atd.

Tabulka 42 Nástroje informačních a propagačních aktivit KRP SRLZ JMK

Nástroj	Forma	Cílová skupina	Dopad	Termín
Internet	Webová stránka KÚ JMK	Všechny cílové skupiny, veřejnost	Snadná dostupnost informací pro všechny cílové skupiny	Od 1.1.2010
Tištěné materiály	Informační letáky, plakáty, brožury	Všechny cílové skupiny, veřejnost	Snadná dostupnost informací pro všechny cílové skupiny	Průběžně
Dílčí zprávy za jednotlivá opatření KRP SRLZ	Za program a za jednotlivé části –opatření a aktivity	RRLZ JMK, Rada JMK, veřejnost	Informace o plnění opatření a aktivit	1 x za půl roku
Semináře v rámci ESF	Regionální, lokální	Subjekty implementační struktury, všechny cílové skupiny	Podpora komunikačních toků, zpětná vazba	1 x za tři měsíce
Informační setkání ve vybraných obcích III.	Setkání všech cílových skupin se subjekty implementační struktury	Všechny cílové skupiny	Snadná dostupnost informací pro všechny cílové skupiny, zpětná vazba	1 x za půl roku
Prezentace aktivit a opatření KRP SRLZ	Prezentace na tematicky zaměřených konferencích a veletrzích (mezinárodní, celostátní, regionální)	Všechny cílové skupiny, subjekty implementační struktury, veřejnost	Podpora komunikačních toků, zpětná vazba	Podle možností a termínů akcí, minimálně 1x za půl roku
Komunikace s médii: tisk, televize, rozhlas	Regionální (tiskové konference, reportáže, rozhovory, inzerce, atp.)	Všechny cílové skupiny, veřejnost	Vytvoření povědomí o existenci SRLZ	Průběžně s vazbou na další aktivity JMK
Monitoring	Pololetně na úrovni RRLZ, Rady JMK	Všechny cílové skupiny	Zpětná vazba	1 x za půl roku
Propagační předměty KÚ JMK	Bloky, desky, pera, tašky, samolepky, atp.	Všechny cílové skupiny	Vytvoření a podpora povědomí o programu	Průběžně

2. Zdroje informací a cílové skupiny přijímající informace

Informace jsou přenášeny nástroji, které jsou uvedeny v předcházející tabulce. Zprostředkující orgány – zdroje informací - jsou ty, které pro tento účel vybere a určí řídicí orgán, kterým je RRLZ s využitím služeb manažerů pro komunikaci a publicitu JMK.

Tabulka 43 Zdroje informací a cílové skupiny přijímající informace

Zdroj	Cílové skupiny						
	Zprostředkující orgány	Kraj	Media	Obce, svazky obcí	NNO	Podnikatelé a profesní spolky	Právnícké osoby
Řídicí orgán		Semináře školení, kontrola	Semináře, školení kontrola	Aktuální informace			
Zprostředkující orgány – vybrané řídicím orgánem			Semináře, školení, předávat informace	Vyhlašování, výzvy, aktuální informace	Semináře, školení, předávat informace	Školení, předávat informace, poradenská činnost	Školení, předávat informace, poradenská činnost
Kraj			Aktuální informace z regionu zveřejňovat úspěšné projekty	Semináře, školení	Semináře školení	Poskytování informací přes IIC	Poskytování informací přes hospodářskou komoru JMK
Media					Aktuální informace, vyhlašování výzvy	Aktuální informace, vyhlašování výzvy	Aktuální informace, vyhlašování výzvy
Obce					Předávání informací, kontakt na garanta opatření	Předávání informací, kontakt na garanta opatření	Předávání informací, kontakt na garanta opatření

Finanční rozpočet na realizaci aktivit informování a propagace

Pro finanční krytí realizovaných aktivit z KRP SRLZ se předpokládá využití těchto zdrojů: Krajský rozpočet u akcí, které budou mít využití i pro jiné aktivity kraje (př. internetové stránky, styk s medií apod.), z rozpočtu obcí pro obdobné aktivity a Evropského sociálního fondu, který s krytím aktivit souvisejících s propagací rozvoje lidských zdrojů počítá.

Tabulka 44 Finanční rozpočet na realizaci nástrojů informačních a propagačních aktivit KRP SRLZ JMK

Nástroj	Forma	Termín	Finance
Internet	Aktualizovaná webová stránka KÚ JMK	Od 1.1.2010	20.000 z běžného rozpočtu kraje (KR)
Tištěné materiály	Informační letáky, plakáty, brožury	Průběžně	200.000 z KR, 500.000 z ESF (brožury)
Dílčí zprávy za jednotlivá opatření KRP SRLZ	Za program a za jednotlivé části –opatření a aktivity	1 x za půl roku	100.000 z rozpočtů realizátorů opatření a 50.000 KR
Semináře v rámci ESF	Regionální, lokální	1 x za tři měsíce	500.000 z ESF
Informační setkání ve vybraných obcích III.	Setkání všech cílových skupin se subjekty implementační struktury	1 x za půl roku	300.000 z rozpočtů obcí a 50.000 z KR
Prezentace aktivit a opatření KRP SRLZ	Prezentace na tematicky zaměřených konferencích a veletrzích (mezinárodní, celostátní, regionální)	Podle možností a termínů akcí, minimálně 1 x za půl roku	300.000 z ESF
Komunikace s médii: tisk, televize, rozhlas	Regionální (tiskové konference, reportáže, rozhovory, inzerce, atp.)	Průběžně s vazbou na další aktivity JMK	100.000 z KR
Monitoring vč.průzkumu veř. mínění	Pololetně na úrovni RRLZ, Rady JMK	1 x za půl roku	400.000 z KR
Propagační předměty KÚ JMK	Bloky, desky, pera, tašky, samolepky, atp.	Průběžně	300.000 z ESF

Rozpočet	Kč
Z rozpočtu JMK	820 000
Z rozpočtu Obcí III.	300.000
Z ESF	1.600.000
Realizátoři opatření KRP SRLZ	100.000
Celkem	2.820.000

V členění po 1/2 v jednotlivých letech plánu KRP, tj. 2010 a 2011.

Kontrola administrace

Kontrola, audit

Podle informací zveřejněných na webových stránkách kraje za vedení účetnictví odpovídá Ekonomický odbor KÚ JMK, Odbor kontroly KÚ JMK provádí veřejnosprávní kontrolu a Oddělení interního auditu provádí audit.

Věcnou kontrolou realizace aktivit zařazených do KRP SRLZ na léta 2010-2011 je pověřena Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK s využitím informací poskytovaných průběžně KÚ.

Administrativní zabezpečení KRP SRLZ

Administrativní zabezpečení KRP SRLZ vychází ze současné struktury zabezpečování projektů. Jedná se o vymezení poslání, kompetencí a povinností pracovníků KÚ a jejich napojení na řídicí orgán, kterým je Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK.

PRAMENY

Rozvojové, koncepční a strategické materiály JMK a dalších institucí

- ❖ Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2006- 2016
- ❖ Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2006 - 2016
- ❖ 2 x Informativní zprávy o naplňování opatření PRK pro období 2006-2009
- ❖ 3x Informativní zprávy o naplňování opatření KRP SRLZ JMK pro období 2006-2008
- ❖ Program rozvoje Jihomoravského kraje 2006 -2009
- ❖ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje, 2008
- ❖ Průzkum zaměstnanosti k 31.12.2007 v JMK
- ❖ Regionální inovační strategie JMK III
- ❖ Vize Krajského úřadu JMK
- ❖ Strategie rozvoje hospodářství 2005 – 2013
- ❖ Generel dopravy Jihomoravského kraje
- ❖ Generel krajských silnic Jihomoravského kraje
- ❖ Koncepce zachování a obnovy kulturních památek JMK
- ❖ Program rozvoje sítě cyklistických komunikací s minimálním kontaktem s motorovou dopravou JMK
- ❖ Územní energetická koncepce
- ❖ Koncepce rozvoje vinařství JMK
- ❖ Koncepce rozvoje ovocnictví JMK
- ❖ Program rozvoje cestovního ruchu JMK
- ❖ Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu v JMK na období 2004 – 2008
- ❖ Strategie prevence kriminality JMK na období 2009 – 2012
- ❖ Strategie protidrogové politiky JMK na období 2005 – 2009
- ❖ Plán odpadového hospodářství JMK
- ❖ Koncepce environmentálního vzdělávání výchovy a osvěty JMK na léta 2006 – 2010
- ❖ Koncepce ochrany přírody JMK
- ❖ Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Jihomoravského
- ❖ Integrovaný program ke zlepšení kvality ovzduší JMK
- ❖ Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v JMK na období 2009 – 2012
- ❖ Popis předmětu zakázky „Současný stav a vývoje trendy na trhu práce v JMK a srovnání s regiony ČR a EU“
- ❖ Popis předmětu zakázky „Program rozvoje JMK 2010-2013“
- ❖ Přehled projektů JMK

Rozvojové, koncepční a strategické materiály na úrovni ČR

- ❖ Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- ❖ Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- ❖ Operační program Výzkum, vývoj a inovace
- ❖ Národní strategický referenční rámec 2007-2013
- ❖ Národní protikrizový plán
- ❖ Národní ekonomická rada vlády, závěrečná zpráva, září 2009
- ❖ Národní program reforem ČR 2008-2010, říjen 2008

Dokumenty a materiály EU, OECD, OSN

- ❖ Obecné nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti pro období 2007-2013
- ❖ Specifická nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti pro období 2007-2013
- ❖ Návrh Lisabonské smlouvy
- ❖ Bílá kniha o evropské komunikační politice KOM (2006) 35
- ❖ Akční plán komise: SEK (2005) 985 ze dne 20.července 2005
- ❖ Plán D KOM (2005) 494 ze dne 13.10.2005 pro demokracii, dialog a diskusi

Seznam zkratk

CR	Cestovní ruch
EU	Evropská unie
HK	Hospodářská komora
JIC	Jihomoravské inovační centrum
JMK	Jihomoravský kraj
JZ	Jiné zdroje
KHK	Krajská hospodářská komora
KR	Krajský rozpočet
KRP	Krátkodobý realizační plán
KÚ	Krajský úřad
LZ	Lidské zdroje
MSP	Malé a střední podnikání
MU	Masarykova univerzita
NNO	Nestátní neziskové organizace
NRP	Národní rozvojový plán
NVF	Národní vzdělávací fond
Obce II.	Obce s pověřeným obecním úřadem
Obce III.	Obce s rozšířenou působností státní správy
OHK	Obchodní a hospodářská komora
OP	Operační program
OR	Obecní rozpočet
RRLZ	Rada pro rozvoj lidských zdrojů
PRK	Program rozvoje kraje
ROP	Regionální operační program
RRLZ	Rada pro rozvoj lidských zdrojů
SR	Státní rozpočet
SRH JMK	Strategie hospodářství Jihomoravského kraje
SR JMK	Strategie rozvoje Jihomoravského kraje
SRLZ	Strategie rozvoje lidských zdrojů
SROP	Společný regionální operační program
SZ	Soukromé zdroje
ÚP	Úřady práce
ÚSC	Územní samosprávné celky
VŠ	Vysoká škola

Seznam obrázků, tabulek a schémat

Seznam obrázků:

Obrázek 1 Vymezení hodnoceného regionu	38
--	----

Seznam tabulek:

Tabulka 1 Vývoj míry ekonomické aktivity v krajích ČR v letech 2000 – 2008 (průměrný roční stav).....	13
Tabulka 2 Vývoj míry zaměstnanosti v krajích ČR v letech 2003 – 2008.....	14
Tabulka 3 Vývoj v sektorové skladbě zaměstnanosti v národním hospodářství Jihomoravského kraje v letech 2000 - 2008.....	15
Tabulka 4 Struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji podle odvětví ekonomické činnosti OKEČ) – (průměrný stav za rok 2008)	17
Tabulka 5 Vývoj ve skladbě zaměstnanosti v národním hospodářství Jihomoravského kraje podle stupně vzdělání (KKOV) v letech 2000 – 2008	18
Tabulka 6 Vývoj ve skladbě zaměstnanosti podle hlavních tříd kategorie zaměstnání (KZAM – R) v Jihomoravském kraji v letech 2000 – 2008.....	20
Tabulka 7 Cizinci na trhu práce v Jihomoravském kraji.....	22
Tabulka 8 Vývoj míry nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji po roce 1991 (v %, stav k 31.12.).....	23
Tabulka 9 Vývoj hlavních charakteristik nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji v období 1991 – 2005 (stav k 31.12.).....	24
Tabulka 10 Struktura nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji – stav k 30.6.2009	25
Tabulka 11 Struktura uchazečů o zaměstnání podle stupně vzdělání – stav k 30.6.2009.....	26
Tabulka 12 Struktura nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji podle hlavních tříd kategorie zaměstnání (KZAM-R) – stav k 30.6.2009	27
Tabulka 13 Vývoj podílu dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31.12.)	28
Tabulka 14 Struktura nezaměstnanosti podle délky trvání evidence (stav k 30.6.2009).....	29
Tabulka 15 Vývoj počtu volných pracovních míst v okresech Jihomoravského kraje v období hospodářské recese.	30
Tabulka 16 Skladba evidovaných volných pracovních míst v Jihomoravském kraji podle požadavku na stupeň vzdělání pracovníka (stav k 30.6.2009).....	31
Tabulka 17 Posuny ve struktuře hlášených volných pracovních míst v Jihomoravském kraji podle hlavních tříd kategorie zaměstnání (KZAM-R) po roce 2000.....	32
Tabulka 18 Hlášená volná pracovní místa podle požadavku na kategorii zaměstnání pracovníka (stav k 30.6.2009).....	33
Tabulka 19 Soulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce v Jihomoravském kraji podle požadavku na stupeň vzdělání pracovníka (stav k 30.6.2009).....	34
Tabulka 20 Odvětvová struktura zaměstnanosti v NH v Jihomoravském kraji a v jeho širším okolí (regiony NUTS 2, v ČR NUTS 3, průměrný podíl za rok 2007).....	40
Tabulka 21 Změny v odvětvové struktuře obsazených pracovních míst v NH v Jihomoravském kraji a v jeho širším okolí (regiony NUTS 2, v ČR NUTS 3, vývoj v letech 2000-2007).....	44
Tabulka 22 Struktura zaměstnanosti podle stupně vzdělání pracovní síly (v %).....	46
Tabulka 23 Změny zaměstnanosti v NH podle stupně vzdělání pracovní síly (2000-2007, v tis. osob)	48

Tabulka 24 Změny v počtu obsazených pracovních míst v NH podle stupně vzdělání pracovní síly v letech 2000 - 2007 (v %)	50
Tabulka 25 Vývoj harmonizované míry nezaměstnanosti v letech 2000 - 2007	53
Tabulka 26 Vývoj počtu registrovaných nezaměstnaných v regionech střední Evropy v období hospodářské recese (stav podle národních databází).....	55
Tabulka 27 Vývoj míry nezaměstnanosti v regionech střední Evropy v období hospodářské recese (stav podle národních databází).....	56
Tabulka 28 Změny v úrovni zaměstnanosti žen.....	62
Tabulka 29 Počty částečných pracovních úvazků v NH v roce 2007 (údaje v tis. osob a v %)	64
Tabulka 30 Podíl populace s terciárním stupněm* vzdělání (stav za rok 2007).....	65
Tabulka 31 Celoživotní vzdělávání 2000 – 2007 (počty zařazených, údaje v tis. osob, v %). 67	
Tabulka 32 Velikostní a pracovní charakteristiky regionů ORP a územních obvodů POÚ Jihomoravského kraje (k 30. 6. 2009)	90
Tabulka 33 Struktura příjmů a výdajů krajů v letech 2009 a 2010	113
Tabulka 34 Rozpočtový výhled příjmů JMK na období 2010 - 2012 (v tis. Kč).....	115
Tabulka 35 Rozpočtový výhled výdajů JMK na období 2010 - 2012 (v tis. Kč)	116
Tabulka 36 Příjmy a výdaje JMK na projekty podporované z fondů EU v letech 2009-2012 a z dalších nadnárodních zdrojů financování - ostatní připravované projekty (v mil. Kč)	117
Tabulka 37 Rozvoj lidského kapitálu	119
Tabulka 38 Adaptabilita a konkurenceschopnost.....	120
Tabulka 39 Rozvoj politiky zaměstnanosti	121
Tabulka 40 Sumarizace opatření	124
Tabulka 41 Navržení indikátorů pro plánované výstupy v rámci vyhodnocování a monitoringu realizace naplňování dle harmonogramu v letech 2010-2011	128
Tabulka 42 Nástroje informačních a propagačních aktivit KRP SRLZ JMK.....	130
Tabulka 43 Zdroje informací a cílové skupiny přijímající informace	131
Tabulka 44 Finanční rozpočet na realizaci nástrojů informačních a propagačních aktivit KRP SRLZ JMK	132

Seznam schémat:

Schéma 1 Schéma realizace naplňování KRP SRLZ	123
Schéma 2 Vztahy mezi garantem opatření za JMK a spolupracujícími institucemi.....	125
Schéma 3 Schéma vazeb mezi dílčími zprávami za rámcové priority a souhrnnou roční zprávou	127
Schéma 4 Implementace KRP Strategie rozvoje lidských zdrojů (SRLZ)	129

Přílohy

Příloha č. 1: Rada pro rozvoj lidských zdrojů

Členové Rady JMK a jejich pověření v oblastech výkonu samosprávy	
Předseda	
Mgr. Václav Božek, CSc.	Náměstek hejtmána
Zástupci za JMK	
Ing. Marek Juha	Výbor pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost
PhDr. Jiří Němec, Ph.D.	Rada pro národnostní menšiny JMK
Ing. Petr Krátký	ZJMK
Zástupce MMB	
Bc. Bohuslava Zámečnicková	Magistrát města Brna
Zástupce ÚP	
JUDr. Jitka Lorková	ÚP Blansko
Ing. Jiří Uklein, Ph.D.	ÚP Brno-město
RNDr. Josef Pitner	ÚP Brno-město (stálý host)
Zástupce krajské hospodářské komory	
Mgr. Petr Kostík	KHK JM
Zástupci zaměstnavatelských svazů	
Ing. Josef Burda	místopředseda RRLZ, ECOJUR spol.s.r.o.
Ing. Helena Piskovská	Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR
Ing. Jiří Urban	Svaz průmyslu a dopravy ČR
Zástupci regionální rady odborových svazů	
Miloš Antoš	místopředseda RRLZ, Akademie J. A. Komenského
Ing. Josef Matuška	SOŠ a SOU stavební
Ing. Václav Kepřt	RROS ČMKOS
Zástupce základních a středních škol	
Ing. Andrzej Bartoš	SŠ polytechnická
Zástupce vysokých škol	
doc. PhDr. Mikulš Bek, Ph.D.	Předseda Správní rady BCES
Zástupce neziskových organizací	
Jaromír Hron	Asociace nestátních neziskových organizací JMK

Zdroj: Internetové stránky JMK

Příloha č. 2: Pracovní skupina pro přípravu kraje na zmírnění dopadů hospodářské krize –
MOZEK

Pracovní skupina pro přípravu kraje na zmírnění dopadů hospodářské krize - MOZEK
Politici, pracovníci úřadu:
Václav Božek - náměstek hejtmána
Martin Bělčík – vedoucí poradců hejtmána Jihomoravského kraje
Augustin Forman – člen Investiční a majetkové komise Rady Jihomoravského kraje
Michal Hašek – hejtman Jihomoravského kraje
Zdeněk Dufek – předseda Finančního výboru Zastupitelstva Jihomoravského kraje
Ludmila Hrachovinová – vedoucí ekonomického odboru Krajského úřadu Jihomoravského kraje
Ivo Minařík – vedoucí odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Jihomoravského kraje
Jaroslav Pospíšil – člen Rady Jihomoravského kraje, v jehož gesci je oblast dopravní infrastruktury a dopravní obslužnosti
Pavel Prokop – Starosta obce Otnice
Stanislava Slavíková – členka Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Jihomoravského kraje
Milan Venclík – člen Rady Jihomoravského kraje, v jehož gesci je strategie a programy regionálního rozvoje, podpory podnikání a rozvoje lázeňství
Akademici, podnikatelé:
Prof. Petr Fiala – rektor Masarykovy univerzity
Jaroslav Hron – místopředseda Asociace nestátních neziskových organizací České republiky
Jiří Morávek – Generální ředitel reklamní společnosti Snip&Co.
Vladimír Plašil – předseda představenstva společnosti ALTA, člen představenstva Krajské hospodářské komory jižní Moravy
Prof. Karel Rais – rektor Vysokého učení technického
Prof. Oldřich Rejnuš – profesor Fakulty podnikatelské Vysokého učení technického
Prof. Antonín Slaný – prorektor MU, profesor Ekonomicko-správní fakulty
Michal Štefl – generální ředitel společnosti OHL ŽS, předseda Krajské hospodářské komory jižní Moravy

Zdroj: Internetové stránky JMK

Příloha č.3: Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost

Členové výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost	
Předseda	Ing. Marek Juha
Místopředseda	Stanislava Slavíková
Členové	RNDr. Petr Hájek
	PaedDr. Stanislav Svoboda
	JUDr. František Šujan
	PaedDr. Ilona Sokolová
	Mgr. Jiří Šimeček
	RNDr. Miloš Petru
	Ing. Lubomír Šmíd
	Mgr. Ivo Pojezný
RNDr. Daniel Borecký, CSc.	

Zdroj: Internetové stránky JMK

Příloha č.4: Rada pro národnostní menšiny

Členové rady pro národnostní menšiny	
Předseda	Ing. Viliam Záthurecký, Ph.D., MBA
Místopředsedkyně	PaedDr. Ilona Sokolová
	Ludmila Živná
	Ing. Anna Matějková
Členové	PaedDr. Stanislav Svoboda
	Mgr. Jiří Šimeček
	PhDr. Jiří Němec, Ph.D., proděkan pro sociální záležitosti, záležitosti ediční a ICT Pedagogické fakulty MU Brno, vedoucí katedry sociální pedagogiky
	PaedDr. Věra Koupilová, odbor školství, oddělení prevence a volnočasových aktivit, referent pro vzdělávání národnostních menšin Jihomoravského kraje

Zdroj: Internetové stránky JMK

Příloha č.5: Relevantní komise Rady Jihomoravského kraje

Členové komise pro výchovu a vzdělávání	
Předseda	PaedDr. Stanislav Svoboda
Místopředseda	Doc. RNDr. František Vižďa, Ph.D.
Místopředseda	RNDr. Milada Hudcová
Členové	Daniela Ottová
	Mgr. Květuše Doležalová
	PaedDr. Karel Bílek
	PaedDr. Miroslav Hula
	Mgr. Jan Svítíl
	Mgr. Lenka Obořilová
	Pavel Hořava
	RNDr. Miloš Petřů

Zdroj: Internetové stránky JMK

Členové komise pro kulturu a památkovou péči	
Předseda	PaedDr. Ilona Sokolová
Místopředseda	Mgr. Marek Sklenář
Místopředseda	Daniela Ottová
Členové	Ing. Tomáš Soukal
	Mgr. Petr Lukas
	Ing. Ivan Charvát
	JUDr. Pavel Kašník
	Josef Bouda
	Mgr. Dušan Sušil
	Ing. Martin Bedrava
	Jan Koráb

Zdroj: Internetové stránky JMK

Členové komise pro sport, mládež a volný čas	
Předseda	Mgr. Ivo Pojezný
Místopředseda	Marek Babák
Místopředseda	Jiří Zorník
Členové	Vít Rajtšlégr
	Mgr. Marek Šlapal
	Bronislav Hájek
	Josef Regec
	František Ondruš
	Mgr. Jiří Šmahaj
	Ing. Stanislav Juránek
	Mgr. Richard Zemánek

Zdroj: Internetové stránky JMK

Členové komise regionálního rozvoje	
Předseda	RNDr. Petr Hájek
Místopředseda	Ing. Petr Marcinčák
Místopředseda	Mgr. Jiří Bělehrádek
Členové	Ing. Kateřina Kalinová
	Stanislava Slavíková
	Ing. Petr Kostík
	Ing. Pavel Grygar
	Jaroslav Martínek
	Mgr. Jaroslava Baštařová
	RNDr. Daniel Borecký
	Jiří Životský

Zdroj: Internetové stránky JMK

Členové komise pro sociální věci a rodinu	
Předseda	Jana Kratochvílová
Místopředseda	Bc. Jana Bohuňovská
Místopředseda	MUDr. Jozef Fuska
Členové	Stanislava Slavíková
	Daniela Ottová
	Marie Kuchařová
	MUDr. Vladimíra Danihelková
	Jindřich Vobořil
	Leopold Levák
	Mgr. David Macek M.A.

Zdroj: Internetové stránky JMK

Členové komise pro meziregionální vztahy	
Předseda	Mgr. Jiří Šimeček
Místopředseda	Jan Šinogl
Místopředseda	Ing. Bohumil Smutný
Členové	Ing. Viliam Záthurecký, Ph.D., MBA
	Mgr. Michal Bortel
	RNDr. Jaroslav Hanák
	Vít Blaha
	PhDr. Jaroslava Králová
	JUDr. Jan Navrátil
	Mgr. David Macek M.A.
	Ing. Lubomír Šmíd

Zdroj: Internetové stránky JMK

Příloha č. 6: Pracovní skupiny

P.č.	Titul	Příjmení	Jméno	Titul	Organizace	Kontaktní adresa	Město/obec	PSČ	Mail	Tel.
1) Rozvoj lidského kapitálu										
1		Antoš	Miloš		Garant skupiny Akademie J.A. Komenského	Malinovského nám. 4	Brno	66087	antos@ajakbrno.cz	736536357
2	Ing.	Prokopová	Iva		Akademie J.A. Komenského	Malinovského nám. 4	Brno	66087	prokopova@ajakbrno.cz	736536357
3	Ing.	Životský	Oldřich		Integrovaná střední škola Sokolnice	Sokolnice 492	Sokolnice	66452	zivotsky@iss-sokolnice.cz	544224634
4	Doc.	Korytářová	Jana	Ph.D.	Fakulta stavební Vysoké učení technické v Brně	Veveří 331/95	Brno	60200	korytarova.j@fce.vutbr.cz	541148555
5	PhDr.	Jabůrek	Stanislav		Koordináční centrum prevence kriminality ve městě Brně	Malinovského nám. 3	Brno	60167	jaburek.stanislav@brno.cz	542173123
6	Mgr.	Popescu	Cristian		Sdružení občanů zabývajících se emigranty	Mostecká 5	Brno	61400	soze@soze.cz	545 213 643
7	Mgr.	Vlček	Jiří		Gymnázium Bučovice	Součkova 500	Bučovice	68501	gymbuc@gymbuc.cz	517 384 263

8		Košťál	Jiří		SUŠ a SOU stavební	Pražská 636/38b	Brno - Bosonohy	64200	soubosonohy@iol.cz	547 120 786 603464665
9	Ing.	Wildmanová	Mirka	Ph.D.	Soukromá Vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o.	Loucká 656/21	Znojmo	66902	mirkaw@econ.muni.cz	515224891
10	Ing.	Karpíšková	Lucie		Regionální rozvojová agentura Jižní Moravy	Královopolská 3050/139	Brno	612	lucie.karpiskova@rrajm.cz	541 212 282 linka 117

2) Adaptabilita a konkurenceschopnost

1	Ing.	Burda	Josef		Garant skupiny Člen RRLZ	Malinovského nám. 4	Brno	66087	burda.josef@brno.cz	602192410 603414021
2	Mgr.	Rupp	Jan		Krajská hospodářská komora	Podolí 446	Brno	66403	jrupp@ohlzs.cz	777056429
3	Ing.	Němec	Petr		Městský úřad Kuřim	Jungmannova 968	Kuřim	66434	nemec@radnice.kurim.cz	541422303
4	Ing.	Kodiš	Václav		Pojišťovna Kooperativa	Nádražní 14	Brno	60200	vkodis@koop.cz	224232573
5	doc. Ing.	Pirožek	Petr	Ph.D.	Centrum pro výzkum konkurenceschopnosti české ekonomiky	Lipová 41a	Brno	60200	102532@mail.muni.cz	549496927
6		Kuda	Bohuslav		Město Letovice	Masarykovo nám. 19	Letovice	67961	mu@letovice.net	516482252
7	Mgr.	Štěpánková	Pavla	Ph.D.	Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M.	Mojmírovo nám. 16	Brno	61200	Pavla_Stepankova@vuv.cz	541126312
8	Ing.	Kupsová	Eva		Regionální rozvojová agentura Jižní Moravy	Královopolská 139	Brno - Žabovřesky	61200	eva.kupsova@rrajm.cz	541211635
9	Mgr.	Kuljovská	Lucie		Czechinvest Brno	Holandská 859/3	Brno - Štýřice	63900	lucie.kuljovska@czechinvest.org	543422782
10	Mgr.	Chládek	Petr		Jihomoravské inovační centrum	U vodárny 2	Brno	61600	chladek@jic.cz	541143001
11		Papírník	Tomáš		BrandBrothers,s.r.o.,	Ptašínského 8	Brno	60200	tpapirnik@brandbrothers.cz	541 261 433
12	Ing.	Dvořák	Pavel		Městský úřad Slavkov	Palackého nám. 65	Slavkov u Brna	68401	tajemnik@meuslavkov.cz	544121101 602519898
13	Ing.	Rosenmayer	Tomáš		Partnerství, o.p.s.	Údolní 33	Brno	60200	tomas.rosenmayer@nap.cz	515 903 132
14	Ing.	Ostrézi	Roman		Městský úřad Bzenec	Nám.Svobody 73	Bzenec	69681	tajemnik@bzenec.cz	518/306 413
15	Ing.	Jagoš	Milan		Městský úřad Kyjov	Masarykovo nám.30	Kyjov	69722	m.jagos@mukyjov.cz	518 697 410

3) Rozvoj politiky zaměstnanosti

1	Ing.	Uklein	Jiří	CSc.	Garant skupiny člen RRLZ ÚP Brno - město	Křenová 111/25	Brno	60200	jiri.uklein@bm.mpsv.cz	543517214
2	Ing.	Pískovská	Helena		Svaz obchodu a cestovního ruchu	Vlhká 24	Brno	60200	region.socr@dringbrno.cz	544526588
3	Mgr.	Hoffmannová	Marie		Úřad práce Blansko	Vlhká 24	Blansko	678 01	marie.hoffmannova@bk.mpsv.cz	950103427
4		Meniarová	Veronika		AISEC Brno	Vinařská 5	Brno	60300	veronika.meniarova@aiesec.net	774203702 776291291
5		Slavíková	Stanislava		Českomoravská konfederace odborových svazů Brno	Malinovského nám.4	Brno	60200	rrjmkr@cmkos.cz s.slavikova@volny.cz	724 418 156 532269334
6	Ing.	Srnová	Alena		Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu	Radnická 2	Brno	60200	alena.srnova@jcomm.cz	541211043
7	PhDr.	Horváthová	Jana		Muzeum romské kultury	Bratislavská 67	Brno	60200	horvathova@rommuz.cz	545571798
8	Ing.	Svozil	Břetislav	CSc.	Krajská hospodářská komora JMK	Výstaviště 1	Brno	64700	reditelmvkhkjmck.cz	722592586
9	Mgr.	Ševečková	Eva		MÚ Hrušovany nad Jevišovkou	nám. Míru 22	Hrušovany nad Jevišovkou	67167	info@hrusovany.cz	515 229 101

Příloha č. 7: Časový harmonogram

ČASOVÝ HARMONOGRAM REALIZACE KRP JMK									
2009	DUBEN	KVĚTEN - SRPEN			ZÁŘÍ		ZÁŘÍ - ŘÍJEN		LISTOPAD
Dílčí dokument	A) Úvod	B) Analýza	C) SWOT analýza	D) Disparity	E) Priority a opatření	F) Finanční plán do 2011	G) Realizace naplňování a řízení KR	H) Vyhodnocování a monitoring (naplňování a řízení KRP)	I) Aktualizace KAP KRP
Termín	4/2009	5-8/2009	5-8/2009	5-8/2009	9/2009	9/2009	9-10/2009	10/2009	11/2009
Odeslání materiálů pracovním skupinám					cca 7 - 10 dní před jednáním pracovních skupin				
Jednání pracovních skupin					15.9.2009 na KrÚ JMK		20.10.2009 na KrÚ JMK		4.11.2009 na KrÚ JMK
Seminář					I. seminář na KrÚ JMK 30.9.2009		II. seminář na KrÚ JMK 30.10.2009		III.seminář na KrÚ JMK 23.11.2009
Účastníci semináře					Řídící skupina, kontaktní skupina, vedoucí pracovních skupin, relevantní komise rady a, relevantní výbory zastupitelstva, členové RRLZ JMK, zastupitelé		Řídící skupina, kontaktní skupina, vedoucí pracovních skupin, relevantní komise rady a, relevantní výbory zastupitelstva, členové RRLZ JMK, zastupitelé		Řídící skupina, kontaktní skupina, vedoucí pracovních skupin, relevantní komise rady a, relevantní výbory zastupitelstva, členové RRLZ JMK, zastupitelé
Řídící skupina					Účast na seminářích a dle dohovoru				
Kontaktní skupina	Průběžné konzultace dle dohovoru								
RRLZ JMK	Předsednictvo RRLZ JMK (účast zpracovatelů dle dohody)				Zasedání RRLZ - viz plán RRLZ JMK (účast zpracovatelů dle dohody)				

Webová stránka		Současně s odesláním materiálů pracovní skupině	Aktualizace s odesláním materiálů pracovní skupině - aktualizovat	Aktualizace s odesláním materiálů pracovní skupině - aktualizovat
Výzva obcím II. a III. JMK, NNO, hospodářské komoře, VŠ, VOŠ, středním školám, vzdělávacím agenturám		dtto	dtto	dtto
Listy Jižní Moravy – informace o stavu zpracování		9/2009 informační článek	10/2009 informační článek	11/2009 informační článek

Kontaktní skupina: Ing. Pavel Fišer, vedoucí oddělení Strategického rozvoje
 Mgr. Pavel David (kontakt průběžně)
 Alena Mathiasová, DiS. ((kontakt průběžně)

Řídící skupina: Mgr. Václav Božek, CSc., náměstek hejtmana JMK
 Mgr. Jiří Janda, člen Rady JMK
 Ing. Milan Venclík, člen Rady JMK
 Ing. Jiří Uklein, Ph.D., ředitel Úřadu práce Brno-město
 Ing. Ivo Minařík, vedoucí odboru regionálního rozvoje JMK
 JUDr. Hana Poláková, vedoucí odboru školství

Příloha č. 8: Příjmy a výdaje JMK na projekty podporované z fondů EU v letech 2009 - 2012 a dalších nadnárodních zdrojů financování

- podané projekty a projekty, jejichž příprava byla odsouhlasena orgány kraje (v mil. Kč)

Odbor	Operační program/nástroj pomoci	Název projektu	Doba realizace	Celkové náklady	2010		2011		2012		Usnesení orgánu kraje
					Předpokl. přijatá dotace/nařízený odvod	Předpokl. výdaje rozpočtu JMK	Předpokl. přijatá dotace/nařízený odvod	Předpokl. výdaje rozpočtu JMK	Předpokl. přijatá dotace/nařízený odvod	Předpokl. výdaje rozpočtu JMK	
ORR	ROP	Dotace do rozpočtu Regionální rady Jihovýchod na povinné spolufinancování kraje projektů předkládaných vybranými subjekty do ROP	2007-2013	163,08	0,00	28,32	0,00	29,82	0,00	30,46	1446/07/Z 21
ORR	ROP	Prezentace Jihomoravského kraje doma i v zahraničí	2008-2009	10,00	6,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1691/08/Z 24
ORR	ROP	Doplnění infrastruktury letiště Brno Tuřany	2008-2010	31,92	11,54	14,90	0,00	0,00	0,00	0,00	1876/08/Z 26
OINV	ROP	Školský areál Želešice – sociálně terapeutické dílny	2008-2009	20,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9383/08/R 153, 406/09/R 10
OŠ	ROP	Přístavba víceúčelového sálu s učebnami	2008-2009	9,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11523/08/R 178
OK	ROP	Poznávejme kraj prezidenta Masaryka a velkomoravských Slovanů	2009-2011	4,69	0,00	2,00	4,23	1,19	0,00	0,00	10759/08/R 170
OSV	ROP	Zámek Břežany - Chráněné bydlení Šanov	2008-2009	7,53	3,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9314/08/R 152
OSV	ROP	Zámeček Střelice - Vybudování tréninkového bydlení - 3 malometrážní byty pro osoby se zdravotním postižením	2008-2009	4,78	4,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9315/08/R 152

OSV	ROP	Domov Horizont - Půdní vestavba školy - podporované bydlení	2009-2010	9,08	7,50	3,50	0,00	0,00	0,00	0,00	11324/08/R 175
OSV	ROP	Propagace cestovního ruchu v Jihomoravském kraji prostřednictvím turistických rodinných pasů	2008-2010	5,11	4,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10756/08/R 170
OVV	ROP	Propagace jižní Moravy jako kongresové a incentivní destinace budoucnosti aneb Přípraveni na 100 %!	2008-2010	10,81	3,50	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	10341/08/R 165, 1814/08/Z 25
OD	ROP	II/422 Lednice přeložka	2007-2008	79,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1390/07/Z 20
OD	ROP	II/418 Újezd u Brna most 418-005	2007-2008	23,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1390/07/Z 20
OD	ROP	II/152 Ivančice mosty	2007-2008	38,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1390/07/Z 20
OD	ROP	II/408 Suchohrdly – Dyjákovice extravilán	2007-2008	48,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1390/07/Z 20
OD	ROP	II/374 Rájec – Blansko III.stavba Rájčecko	2008-2009	120,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1547/07/Z 22
OD	ROP	II/425 Rajhrad – Židlochovice	2008-2010	151,95	0,00	5,49	0,00	0,00	0,00	0,00	1547/07/Z 22
OD	ROP	III/41619 Hrušovany u Brna obchvat	2008-2009	98,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1547/07/Z 22
OD	ROP	III/4301 Bukovany - průtah	2008-2009	33,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1547/07/Z 22
OD	ROP	III/36616 Uhřice – Usobrná přeložka	2008-2009	66,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/150 Boskovice - Valchov – Žďárná	2008-2009	61,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/374 Adamov - Bílovice nad Svitavou	2008-2009	48,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/377 Rájec - Bořítov	2008-2010	163,29	0,00	6,39	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	III/3657 Letovice most 3657-3	2008-2009	11,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/393 Oslavany II.a IV.stavba	2008-2009	47,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/602 Veselka okružní křižovatka	2008-2009	25,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/380 Sokolnice okružní křižovatka	2007-2008	25,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/416 Pohofelice – průtah	2007-2008	38,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/425 Hustopeče průtah a okr. křižovatka	2008-2009	57,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/425, III/4217 Hustopeče – Horní Bojanovice	2008-2009	36,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/421 Kobyly průtah	2008-2009	24,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/427 Moravský Písek průtah II. a III. stavba	2008-2009	83,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/422 Svatobořice - Místřín I.stavba	2008-2009	70,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/422 Čejkovice (HO) průtah I.stavba	2008-2009	35,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	III/4194 Vážany n/Litavou – Hrušky	2008-2009	38,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/416,417 Křenovice průtah	2008-2009	53,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/408, II/399 okružní křižovatka Kuchařovice	2008-2009	5,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23

OD	ROP	II/398 Horní Dunajovice – Mikulovice - Pavlice extravilán	2008-2009	67,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/397, III/3974 okružní křižovatka Čejkovice (ZN)	2008-2009	16,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	III/4135 Rybníky most 4135-3	2008-2009	22,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/400 Chlupice most 400-007	2008-2009	20,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	II/399 Tavíkovice most 399-006	2008-2009	24,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1656/08/Z 23
OD	ROP	III/3771 Předklášteří most 3771-3	2008-2009	57,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1825/08/Z 25
OD	ROP	II/379 Blansko - Lipůvka most 379-023	2008-2009	32,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2076/08/Z 28
OD	ROP	přestupní uzel IDS Bučovice	2008-2009	15,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1547/07/Z 22
OD	ROP	přestupní uzel IDS Nesovice	2008-2009	38,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1547/07/Z 22
OD	ROP	přestupní uzel IDS Otnice	2008-2009	6,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1547/07/Z 22
OD	ROP	přestupní uzel IDS Hrušovany u Brna	2008-2009	9,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1849/08/Z 25
OD	ROP	přestupní uzel IDS Rajhrad u Brna	2008-2009	16,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1849/08/Z 25
Celkem za Regionální operační program NUTS 2 Jihovýchod				2 092,50	41,68	60,65	4,23	31,01	0,00	30,46	
OŽP	OPŽP	Natura 2000 I. etapa	2008-2011	2,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9047/08/R 147 241/08/R 7
OŽP	OPŽP	Natura 2000 II. etapa	2009-2011	4,62	1,45	1,45	3,17	3,17	0,00	0,00	1090/09/R 19
OZ	OPŽP	Náhrada formaldehydových sterilizátorů plazmovými sterilizačními přístroji na centrální sterilizaci Nemocnice Břeclav	2009	5,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8719/07/R 141
OZ	OPŽP	Náhrada formaldehydové sterilizace nízkoteplotním sterilizačním přístrojem	2009	4,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9011/08/R 147
OŠ	OPŽP	Zvýšení kapacity Lipky pro EVP	2009-2010	26,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1040/09/R 17
OK	OPŽP	Regenerace a obnova krajinných prvků v Archeologickém parku Mikulčice	2008-2010	2,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	11892/08/R 182
Celkem za Operační program Životní prostředí				45,37	1,45	1,60	3,17	3,17	0,00	0,00	
ORR	OPVK	Technická pomoc pro GG OP VK - oblast podpory 5.1 (systém zálohových plateb)	2008-2011	36,53	9,00	9,00	9,40	16,17	0,00	0,00	9627/08/R 157
ORR	OPVK	Technická pomoc pro GG OP VK - oblast podpory 5.2 (systém zálohových plateb)	2008-2011	2,12	0,60	0,60	0,39	0,77	0,00	0,00	9627/08/R 157
ORR	OPVK	Technická pomoc pro GG OP VK - oblast podpory 5.3 (systém zálohových plateb)	2008-2011	1,76	0,50	0,50	0,32	0,76	0,00	0,00	9627/08/R 157
ORR	OPVK	Globální grant OP VK - oblast podpory 1.1, 2008-2010 (systém zálohových plateb)	2008-2012	455,11	80,00	80,00	61,33	61,33	0,00	0,00	9118/08/R 149

ORR	OPVK	Globální grant OP VK - oblast podpory 1.2, 2008-2010 (<i>system zálohových plateb</i>)	2008-2012	165,50	30,00	30,00	14,12	14,12	0,00	0,00	9118/08/R 149
ORR	OPVK	Globální grant OP VK - oblast podpory 1.3, 2008-2010 (<i>system zálohových plateb</i>)	2008-2012	206,87	20,00	20,00	5,15	5,15	0,00	0,00	9118/08/R 149
ORR	OPVK	Globální grant OP VK - oblast podpory 3.2 (<i>system zálohových plateb</i>)	2009-2015	353,18	50,00	40,00	60,00	45,00	70,00	57,00	402/09/R 10
Celkem za Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost				1 221,07	190,10	180,10	150,71	143,30	70,00	57,00	
OSV	OPLZZ	Zajištění vybraných sociálních služeb na území Jihomoravského kraje	2008-2012	585,25	184,00	184,00	188,94	188,94	0,00	0,00	11017/08/R 173
OSV	OPLZZ	Podpora plánování rozvoje sociálních služeb v JMK	2009-2011	10,98	3,50	3,50	3,98	3,98	0,00	0,00	547/09/R 11
ORR	OPLZZ	Zkvalitnění systému komunikace mezi neziskovým sektorem a Jihomoravským krajem	2009-2011	2,63	1,25	1,32	1,25	1,31	0,00	0,00	9117/08/R 149
ORR	OPLZZ	Implementace nových metod procesního řízení a posílení efektivního rozvoje a podpora vzdělávání lidských zdrojů na Krajském úřadě JMK	2009-2013	35,00	0,00	11,66	14,88	11,67	14,88	11,67	11133/08/R 174
ORR	OPLZZ	Moderní metody řízení a vzdělávání veřejného sektoru v JMK	2010-2013	31,00	0,00	12,40	13,18	12,40	13,18	6,20	11469/08/R 178
ORR	OPLZZ	Rozdílné přístupy, ale společný záměr: proces integrace cizinců v zemích EU	2009-2012	9,50	4,00	4,21	4,00	4,21	1,03	1,08	887/09/R 17
ORR	OPLZZ	Jihomoravský kraj - multikulturní region ze společné perspektivy	2009-2011	9,00	4,28	4,50	4,28	4,50	0,00	0,00	632/09/R 13
Celkem za Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost				683,36	197,03	221,59	230,49	227,02	29,08	18,95	
ORR	OPPS AT-CZ	RECOM-CZ-AT-Regional Cooperation Management CZ-AT	2008-2015	6,95	0,90	1,00	0,90	1,00	0,90	0,10	8845/07/R 142
ORR	OPPS SR-CZ	Rozvoj spolupráce JMK a TTSK v oblasti cyklistiky	2009-2011	15,71	4,94	5,81	5,23	4,41	3,97	0,00	1785/08/Z 25
ORR	OPPS SR-CZ	Podpora spolupráce JMK a Trnavského samosprávného kraje v oblasti regionálního rozvoje při vytváření přeshraniční sítě přípravy projektů (RESPOS)	2009-2011	3,43	1,05	1,13	1,02	1,13	1,02	0,00	1785/08/Z 25
ORR	OPPS AT-CZ	Mezinárodní konference k rozvoji nemotorové dopravy v kontextu Evropy	2009	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	117/09/Z 4
ORR	OPPS ČR-AT	Technická pomoc Operačního programu Přeshraniční spolupráce Rakousko - Česká republika 2007-2013 v JMK	2008-2015	2,40	0,32	0,36	0,32	0,36	0,32	0,36	1923/08/Z 27

OINV	OPPS SR - CZ	Lávka přes řeku Moravu v archeologickém parku Mikulčice a Kopčany včetně přístupových komunikací pro nemotorovou dopravu a pěší turistiku	2009-2010	5,14	2,66	1,48	1,33	0,00	0,00	0,00	1786/08/Z 25
OKŘ	OPPS AT-CZ	Twinning Jihomoravský kraj - Dolní Rakousko	2009-2010	0,70	0,00	0,38	0,43	0,00	0,00	0,00	118/09/Z 4
OŠ	OPPS CZ - SR	Sport nás sblíží	2009	1,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11431/08/R 177
OŠ	OPPS CZ - SR	Sport nás sblíží	2009	2,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11430/08/R 177
OŠ	OPPS CZ - SR	Společné vzdělávání pro budoucnost	2009	4,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11432/08/R 177
OŠ	OPPS CZ - SR	Česko-slovenský studentský časopis	2008-2011	7,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10362/08/R 165
OD	OPPS AT-CZ	Silniční propojení Valtice-Katzelsdorf	2009	35,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2051/08/Z 28
OD	OPPS AT-CZ	Silniční propojení Jaroslavice-Seefeld-Kadolz/Zwingendorf	2009	30,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2051/08/Z 28
OD	OPPS AT-CZ	Silniční propojení Poštorná-Bernhardsthal	2009	35,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2051/08/Z 28
OD	OPPS AT-CZ	Příprava projektové dokumentace modernizace silnice II/409 v úseku Uherčice-Vratětnín-Rančívov	2009	9,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2051/08/Z 28
OK	OPPS SR - ČR	Vyzdvižení kopíř základů kostelů, Slovanské hradiště v Mikulčicích	2009-2010	3,45	3,11	1,73	0,00	0,00	0,00	0,00	11299/08/R 174
OK	OPPS CZ - AT	Venuše z Willenfordu a Věstonická Venuše	2009-2010	3,60	3,60	0,56	0,00	0,00	0,00	0,00	11890/08/R 182
OKH	OPPS ČR - SR	Bezpečný region	2009-2011	10,93	0,00	2,05	0,00	3,30	8,50	0,00	1846/08/Z25
OKH	OPPS ČR - AT	Přeshraniční zásahy jednotek JMK a Dolního Rakouska v případě katastrof	2009-2011	4,84	0,00	1,20	4,36	2,01	0,00	0,00	11312/08/R175
OZ	OPPS ČR - Rak	Zdraví - Gesundheit, Přeshraniční integrovaná zdravotní péče	2008-2011	3,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10399/08/R 165
OKH	Interreg IVC	Regionální akční schéma pro společný vývoj k prevenci požárů a zmírnění jejich dopadů	2010-2011	4,48	0,00	1,40	4,03	3,08	0,00	0,00	8982/08/R146
OŽP	OP NS	CEframe	2009-2013	60,00	18,00	20,00	34,00	38,00	2,00	2,00	119/09/Z 4
OVV	OP NS	CENTROPE CAPACITY	2009-2012	10,02	2,84	2,72	2,84	2,72	2,84	2,72	1753/08/Z 24
Celkem za operační programy Přeshraniční, národní a mezinárodní spolupráce				261,41	37,42	39,82	54,45	56,01	19,55	5,18	

OÚPSŘ	IOP	Územně analytické podklady Jihomoravského kraje	2008-2009	1,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	635/09/R 13
OZ	IOP	Jednotná úroveň informačních systémů operačního řízení a modernizace technologií pro příjem tísňového volání základních složek integrovaného záchranného systému	2009-2015	30,00	0,00	4,50	0,00	0,00	0,00	0,00	909/09/R 17
Celkem Integrovaný operační program				31,87	0,00	4,50	0,00	0,00	0,00	0,00	
ORR	EIF	Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců	2009	6,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1071/09/R 19
Celkem za Obecný program Solidarita a řízení migračních toků				6,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
OVV	7. rámcový program pro vědu a výzkum	Jihomoravský program pro špičkové vědce	2009-2012	93,50	0,00	23,38	0,00	23,38	0,00	23,38	1617/08/Z 23
Celkem za 7. rámcový program pro vědu a výzkum				93,50	0,00	23,38	0,00	23,38	0,00	23,38	
Celkem za podané projekty a projekty, jejichž příprava byla odsouhlasena orgány kraje				4 435,99	467,67	531,64	443,05	483,89	118,63	134,97	

Pozn.: 1) Sloupec "Celkové náklady" zahrnuje celkový objem nákladů příslušného projektu včetně výdajů realizovaných z ostatních zdrojů nad rámec rozpočtu JMK.

2) Sloupec "Předpokl. přijatá dotace/nařízený odvod" zahrnuje dotace, jejichž přijetí do rozpočtu JMK se v souvislosti s realizací příslušného projektu očekává v daném roce, případně odvody nařizované příspěvkovým organizacím v souvislosti s předfinancováním jejich projektů z rozpočtu JMK.

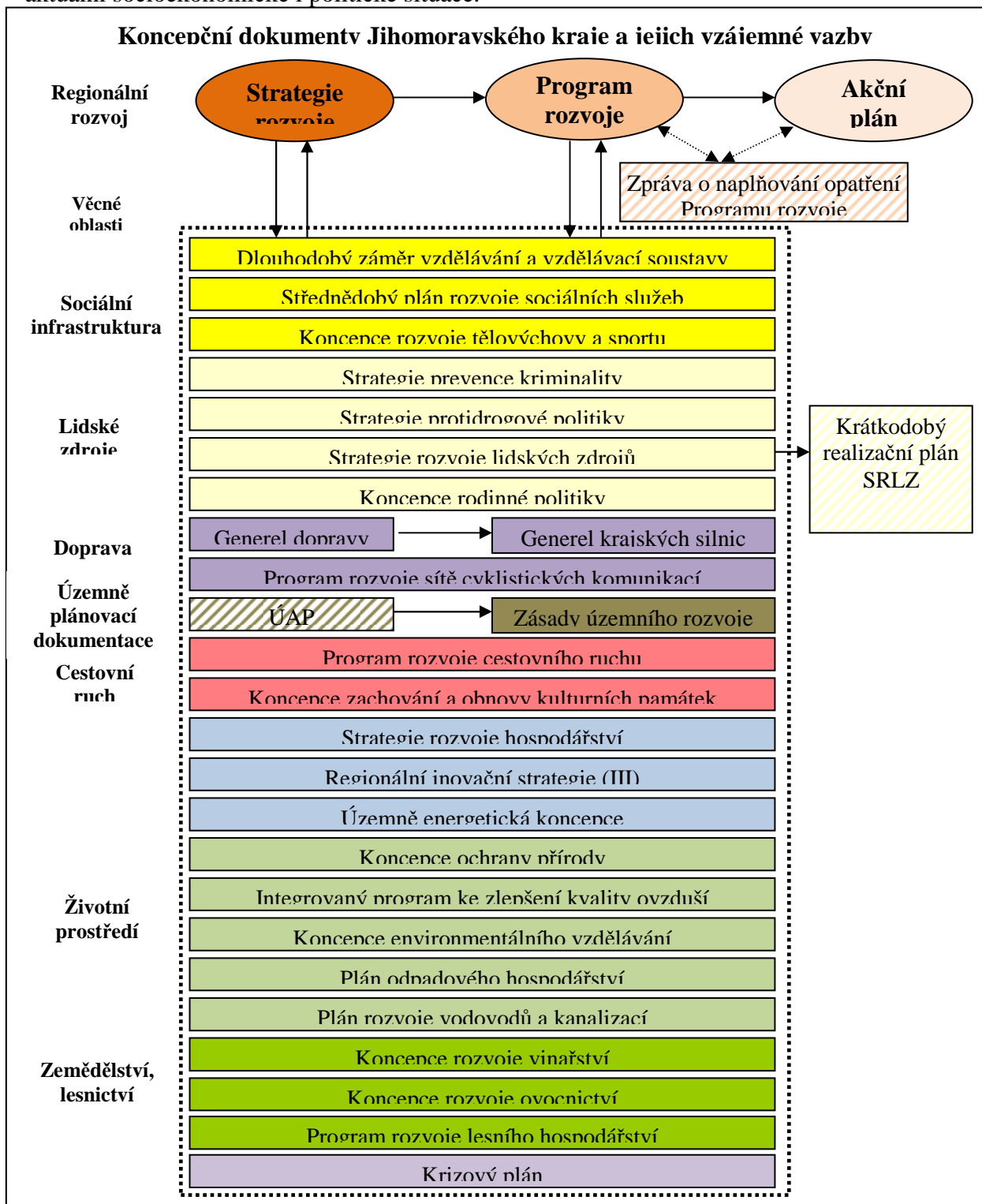
3) Sloupec "Předpokl. výdaje rozpočtu JMK" zahrnují výdaje, které by měly být vynaloženy v daném roce na realizaci příslušného projektu z rozpočtu Jihomoravského kraje.

Pozn. Rok 2009 byl vypuštěn.

Pramen: Rozpočtový výhled Jihomoravského kraje na roky 2010-2012.

Příloha č. 9: Koncepční dokumenty kraje a jejich souvislosti

Jihomoravský kraj má zpracováno více než dvacet tematických krajských koncepcí. Jde o dokumenty různé doby vzniku, délky platnosti, míry obecnosti i celkového pojetí. Jsou důležitým vstupem pro identifikaci jednotlivých aktivit naplňovaných v programu rozvoje. Program rozvoje je současně dokumentem propojujícím zpracované koncepce v kontextu aktuální socioekonomické i politické situace.

Pramen: Program rozvoje kraje

Příloha č. 10: Informativní zpráva o naplňování opatření Krátkodobého realizačního plánu
Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2006 – 2008

k bodu č. 16. schůze Rady Jihomoravského kraje

1. ROZVOJ LIDSKÉHO KAPITÁLU

Č.	Název opatření	Název aktivity/projektu (včetně identifikace hlavních činností)	Doba realizace	Rámcová finanční částka	Odpovědný subjekt
1.1	Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace				
	Vznik regionálního informačního centra pro ČŽV	"Regionální poradenské a informační centrum pro služby zaměstnanosti"	příprava projektu, investiční záměr	55 mil. Kč	OŠ, SOŠ a SOU stavební, Brno – Bosonohy
1.2	Kvalita vzdělávání v rámci regionálního školství				
	Vývoj a realizace prioritních vzdělávacích programů pro dospělé	<p>Realizace DPS (doplňkového pedagogického studia v souladu se Zákonem č. 563/2004 Sb.)</p> <p>Doplňující pedagogické studium – Učitelství odborných předmětů ;</p> <p>Studium v oblasti pedagogických věd – Učitelství odborných předmětů; Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku</p> <p>1. Jak na počítač aneb PC gramotnost – PC kurz pro občany obce Kelčany (věk: 14 – 70 let)</p> <p>2. Jak na počítač aneb PC gramotnost – PC kurz pro občany obce Velká nad Veličkou (věk: 14 – 70 let)</p>	<p>2007-2011</p> <p>10.2.2009 – 19.3.2009</p> <p>8.5. – 24.5.2008</p>	<p>180000 Kč</p> <p>150000 Kč</p>	<p>Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně</p> <p>Okresní hospodářská komora Hodonín</p>
	Zvyšování odborné úrovně učitelů odborných předmětů	<p>„Cesty mezi školami - Podpora vzdělávání učitelů v Jihomoravském kraji“</p> <p>Cyklus vzdělávacích seminářů pro ZŠ a SŠ zaměřený na přípravu, tvorbu a inovace ŠVP</p>	<p>ukončeno 2008</p> <p>realizuje se</p>	<p>5,5 mil. Kč</p>	<p>Středisko služeb školám a Zařízení pro další vzd. ped. pracovníků Brno</p> <p>Středisko služeb školám a Zařízení pro další vzd. ped. pracovníků</p>

		Projekt „Rozvoj jazykových a didaktických kompetencí pedagogických pracovníků v JMK“	připravuje se		Brno, PS Hodonín ORR
1.3	Zjišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání – regionální školství				
	Realizace evaluací na úrovni žáka, realizace autoevaluací na úrovni školy	„Evaluace kvality vzdělávání ve vybraných oborech středních škol“	realizuje se		OŠ
	Síť konzultantské a metodické podpory školám	"Lepší spravít síť, nežli chytat ryby rukama – metodická a konzultantská síť v JMK"	ukončeno 2008	8 mil. Kč	Středisko služeb školám a Zařízení pro další vzd. ped. pracovníků Brno
1.4	Rozvoj integrovaného systému poradenství ve školství				
	Síť poradenských pracovišť na území JMK	Založení poradenského centra pro student MZLU v Brně; podpořeno centralizovaným rozvojovým projektem MŠMT 2008; Koordinátor projektu ICV VUT v Brně, spoluředitelé: ICV MZLU, Poradenské centrum MU Zapojení Poradenského centra ICV MZLU do rozvojového projektu „Rozvoj VŠ poradenství v ČR“ "VIP kariéra" (školy na území JMK) IPS – Informační poradenské středisko při ÚP (poradenství pro volbu povolání) Úřad práce Brno-město v rámci své působnosti provozuje informační středisko pro volbu povolání Úřad práce Vyškov v rámci své působnosti provozuje informační středisko pro volbu povolání Provoz celkem 3 informační místa pro podnikatele (2 plnohodnotná a 1 expozitura), v rámci těchto InMP	2008 2009 ukončeno 2008 průběžně trvale trvale 05/2008 – 03/2009	689 000 Kč 200.000,- Kč	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně MŠMT ČR, Národ.ústav odbor.vzd., Inst.ped.-psych. poradenství Praha – systémový projekt OP RLZ Úřad práce Blansko Úřad práce Brno-město Úřad práce Vyškov Okresní hospodářská komora

		jsme za uvedené období realizovali 4 akce na změny v síti SŠ v JMK			Hodonín
1.6	Rozvoj a kvalita lidských zdrojů ve veřejném sektoru				
	Akreditace nových vzdělávacích programů v rámci ČŽV pro úředníky ÚSC	Realizace kurzů ČŽV „Hospodářská politika a správa“	2007-2010		Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně
1.7	Lidské zdroje v podnikatelském sektoru (další vzdělávání)				
	Rozvinout cestou hospodářských komor vzdělávání řemeslníků	"Nové trendy ve stavebnictví v praxi" Projekt „ Mistrovská škola cukrářská“ (Příjemce podpory: Společenstvo cukrářů České republiky Partner projektu: MZLU) Uspořádáno 12 akcí, jichž se celkem zúčastnilo 750 osob	ukončeno 2008 2007-2008 05/2008 – 03/2009	650.000,- Kč	SOŠ a SOU stavební, Brno – Bosonohy) Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně Okresní hospodářská komora Hodonín
1.8	Rozvoj lidských zdrojů s cílem zvyšovat absorpční kapacitu regionu				
	Příprava metodiky pro subjekty zainteresované v procesu přípravy projektů využívajících veřejných financí v regionu, tzv. Guidelines	Projekt BISONet – Enterprise Europe Network – poskytování informací o EU pro MSP, pomoc při uplatnění na evropském trhu, konzultace a semináře k problematice EU, pomoc při hledání obchodních partnerů, investičních možností či dodavatelů, informace o evropských projektech a programech podpor pro firmy, informace o trzích a zemích.	2008-2010	8 mil. Kč	Okresní hospodářská komora Brno
	Podpora průběžného školení pracovníků informačních center ve všech správních jednotkách regionu	Vzdělávací kurz „Komunikace s občanem se zdravotním postižením“ - vzdělávání pro pracovníky městských úřadů a pracovníků inf. center Rekvalifikační kurz - Průvodce/Průvodkyně v regionálním cestovním ruchu na území Moravy a Slezska	27.3.2008 26.3.2009 9.2.2009 – 20.2.2009	18.000,- 150000 Kč	OKŘ Okresní hospodářská komora Hodonín
	Podpora komunikace pracovníků podílejících se na přípravě a realizaci projektů s relevantními řídicími orgány jednotlivých programů (MMR ČR, MPSV ČR atd.). Poskytnout informace a zajistit dostatečné proškolení na nové programy v programovacím	Seminář Možnosti čerpání z ROP NUTS II JV Příprava projektů pro vzdělávání ve veřejné správě v rámci OP LZZ Rada ředitelů úřadů práce JmK (koordinace Regionálních individuálních projektů	3.1.2008 30.7.2008 průběžně		OKŘ OKŘ Úřad práce Blansko

	období 2007 – 2013 (ROP ad.)	zaměstnanosti v rámci OP LZZ 2007-2013) Proškolení 3 vybraných pracovníků Úřadu práce Brno-město v oblasti expertního posuzování projektů, které v programovacím období 2007 – 2013 jsou předkládány v rámci OP LZZ a OPVK Projednání projektu KHK JMK do OP VK s názvem „Propagace technických řemesel“ na kulatém stole pořádaném JMK	od května 2008 dosud 05/2008 – 03/2009		Úřad práce Brno-město Krajská hospodářská komora JMK ve spolupráci s členskými okresními hospodářským i komorami
1.9	Excelence a internacionalizace vysokých škol				
	V zastupitelstvu kraje projednávat stav spolupráce kraje a VŠ v již existujících společných vědecko-výzkumných a vzdělávacích institucích a na aktivitách, které budou souviset s vytvořením nových institucí tohoto charakteru	SoMoPro – Jihomoravský program pro špičkové vědce. Cílem projektu je zvýšení počtu zahraničních a českých špičkových vědců na vědeckovýzkumných institucí v Jihomoravském kraji. Podstatou projektu je vytvoření regionálního grantového schématu, které bude financovat dlouhodobé působení špičkových zahraničních vědců a reintegraci českých vědců působících v zahraničí do vědeckovýzkumných institucí v JMK.	2009 - 2013	cca 93 mil. Kč	OVV + Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu
	Aktualizovat existující dlouhodobé záměry všech vysokých škol regionu s cílem realizace krátkodobých společných opatření pro zvyšování kvality lidského potenciálu kraje a zlepšování provázanosti strategických záměrů regionálního středního školství řízeného krajem se strategickými záměry VŠ	Každoročně VŠ aktualizují DZ a současně je předkládají s rozvojovými projekty na MŠMT. OP VK 2.2 - 1. Výzva Rozvoj dalšího vzdělávání administrativních manažerských pracovníků vysokých škol Systém interní vzdělávání a zvyšování konkurenceschopnosti zaměstnanců VUT v Brně Další vzdělávání učitelů a pedagogických pracovníků technických středních škol za účelem spolupráce s průmyslem	2006-2008 2006-2008 2006-2008	13 mil 16 mil 5 mil	Vysoké učení technické Vysoké učení technické Vysoké učení technické
1.10	Další vzdělávání zaměstnavatelů a zaměstnanců				
	Organizace vzdělávacího programu, zaměřeného na sledování okamžitých změn podnikatelského prostředí cestou seminářů na aktuální	ECONET INNOVATIVE – zvýšení konkurenceschopnosti MSP v rámci programu Evropské územní spolupráce ČR – Rakousko. Vzdělávání a příprava	2008-2011	8 mil. Kč	Regionální hospodářská komora Brno

technologická, obchodní a právní témata	firem na zvýšení konkurenceschopnosti jejich produktů, individuální koučink, transfer know-how v oblasti inovací, poradenství.			
	Vzdělávání malých a středních podnikatelů v JMK. Celkem 20 vzdělávacích seminářů , aktuální témata dle regionu, 495 účastníků.	5. - 12.2008	400 tis. Kč	Jihomoravská hospodářská komora
	Podpora cestovního ruchu v JMK a výměna informací. Poznávací cesty pro podnikatele a pracovníky TIC. Vzdělávací semináře průvodců, podnikatelů a pracovníků v cestovním ruchu. 211 proškolených osob.	5. – 12.2008	270 tis. Kč	Jihomoravská hospodářská komora
	Infor-flex pro malé a střední podnikatele. V rámci JMK pět odborných seminářů na téma moderní trendy prezentace firem, marketingové komunikace včetně konkrétních ukázek reklamy a propagace.	5. – 12.2008	350 tis. Kč	Jihomoravská hospodářská komora
	Úřad práce Brno-město provádí školení zaměstnavatelů v rámci těch činností, která mu legislativa ukládá	trvale		Úřad práce Brno-město
	Úřad práce Vyškov provádí školení zaměstnavatelů v rámci těch činností, která mu legislativa ukládá	trvale		Úřad práce Vyškov
Přehled uspořádaných seminářů a vzdělávacích akcí: <ol style="list-style-type: none"> 1. Novela zákona o DPH od 1.1.2009 2. Daně z příjmů fyzických a právnických osob 2008 3. Změny právních předpisů v nemocenském pojištění od 1.1.2009 4. Změny právních předpisů v nemocenském pojištění od 1.1.2009 5. Konzultační seminář o praktickém provádění intrastatu 6. Využití strukturálních fondů EU pro podnikatele na venkově 7. Krize technického školství a její důsledky pro české hospodářství Snižování stavu a flexibilní zaměstnávání pracovníků aneb Jak	říjen 2008 – únor 2009	160 000 Kč	Okresní hospodářská komora Hodonín	

		reagovat na dopady hospodářské krize			
	Organizace vzdělávacího programu, zaměřeného na podporu strategického řízení podniků a inovací	<p>Projekt „Podpora rozvoje strategického řízení podniků v souladu se strategickými záměry JMK“</p> <p>Kurzy a semináře: Specifické manažerské vzdělávání; Exportní manažer; Integrovaný management životního prostředí, jakosti, zdravotní nezávadnosti potravin a bezpečnosti při práci; Inovace environmentálních právních předpisů a předpisů pro welfare</p> <p>Projekt „Odborný rozvoj pro konkurenceschopnost“ (vzdělávání zaměstnanců podniků ohrožených ekonomickou krizí, podpora mzdových nákladů v rámci vzdělávání)</p> <p>Přehled uspořádaných seminářů a vzdělávacích akcí: 1. Infor - flex pro malé a střední podnikatele 1 denní seminář - pomoc MSP do oblasti marketingu a PR 2. Umění komunikace 3. Základy řízení podniku na pc 4. Veřejné zakázky v roce 2009 5. Kurz - somelierství a vinařství 6. Základy podnikání 7. Obchodní dovednosti 8. Uplatňování DPH v praxi 9. Jak na daně</p>	<p>realizace od 4.12. 2008</p> <p>05/2008</p> <p>2-6/2008 9/07-6/08</p> <p>06/2008</p> <p>březen - červen 2009</p> <p>květen 2008 -březen 2009</p>	<p>4,8 mil. Kč</p> <p>360 000 Kč</p>	<p>Krajská hospodářská komora Jihomoravského kraje, Regionální hospodářská komora Brno</p> <p>Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně</p> <p>MPSV, Úřady práce</p> <p>Okresní hospodářská komora Hodonín</p>
1.11	Generace systému vnější komunikace v segmentu lidských zdrojů v JMK				
	Vytvoření koordinačních míst JMK v Bruselu a Štrasburku, které by byly schopny efektivně komunikovat s vrcholnými orgány EU a zajišťovat reflexi nejnovějších poznatků a recipročně připomínkovat relevantní dokumenty v procesu jejich vzniku	Zastoupení JMK při EU Usnesením č. 6568/07/R110 Rady Jihomoravského kraje a 1172/07/Z17 Zastupitelstva Jihomoravského kraje na 17. zasedání dne 19. dubna 2007 byl schválen seznam prioritních oblastí, v nichž bude Zastoupení Jihomoravského kraje při Evropské unii sledovat vývoj evropské politiky, legislativy a finančních	od září 2007	Cca 2-3 mil Kč ročně	Kancelář Jihomoravského kraje pro meziregionální spolupráci, příspěvková organizace

		<p>instrumentů, informovat o nich a prosazovat zájmy Jihomoravského kraje zejména v následujících oblastech:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moderní technologie a produkty s vysokou přidanou hodnotou - vzdělávání - kvalitní životní prostředí a krajina - zemědělství a rozvoj venkova - transport <p>V rámci těchto stanovených tematických priorit, které jsou v souladu s globálním cílem Programu rozvoje Jihomoravského kraje, bude zastoupení směřovat své aktivity v roce 2009 hlavně na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podporu při získávání finančních zdrojů z EU sloužících rozvoji Jihomoravského kraje (tj. komunitární programy, strukturální fondy), 2) propagaci Jihomoravského kraje v EU, 3) agendu související s předsednictvím České republiky v Radě EU v roce 2009. 			
	Implementace komunikačního rámce s Národním vzdělávacím fondem, aby bylo dosaženo maximální možné míry spolupráce mezi touto institucí a JMK v oblasti implementace principu udržitelného rozvoje lidských zdrojů	Pravidelné setkávání zástupců kraje se zástupci Národního vzdělávacího fondu (NVF) a zástupci krajů k rozvoji lidských zdrojů. Účast subjektů JMK v soutěži pořádané NVF „Dobrá rada nad zlato“.	periodicky		ORR
	Zavedení stálého systému komunikace s kraji v ČR, zejména sousedními (např. Vysočina, Zlínský kraj) na bázi pravidelných konzultací o možnostech realizace projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů	<p>Společná jednání Rady ředitelů úřadů práce JmK a Rady ředitelů úřadů práce Zlínského kraje</p> <p>Pravidelné setkávání zástupců kraje se zástupci ostatních krajů prostřednictvím Národního vzdělávacího fondu.</p> <p>Účast Jihomoravského kraje na mezinárodním veletrhu pracovních příležitostí Job Fair 2008 a jeho doprovodném programu: seminář „Rozvoj lidských zdrojů v Jihomoravském kraji“ a konference „Integrace národnostních menšin“</p>	<p>průběžně</p> <p>periodicky</p> <p>říjen, 2008</p>		<p>Úřad práce Blansko</p> <p>ORR</p> <p>ORR</p>
	Vytvoření komunikačního nexu na bázi pravidelných schůzek se sousedními regiony v pohraničí (např. Dolní Rakousko, Trnavský samosprávný kraj),	Dohoda o vzájemné spolupráci mezi JMK a Trnavským samosprávným krajem (článek č. VII – zřízení technického a řídicího výboru), zatím ustaven	po dobu platnosti dohody (na neurčitou dobu)		OVV

aby bylo možné spolupracovat na meziregionálních projektech v oblasti RLZ a byla zajištěna efektivní míra koordinace a výměny zkušeností v oblasti RLZ vůči třetím subjektům (orgány EU atd.)	pouze technický výbor.	průběžně		ORR
	Probíhající pravidelná pracovní jednání k přípravě projektů. Oblast rozvoje lidských zdrojů „Podpora spolupráce JMK a Trnavského samosprávného kraje v oblasti regionálního rozvoje při vytváření přeshraniční sítě přípravy projektů“.			
	Pracovní program pro spolupr. krajů Jihomor., Jihoč. a Vysočina se spolk.zemí Dolní Rakousko je rozdělen do 11 oblastí;RLZ se týká oblast 10-Vzdělávání,výchova, mládež, rodina a sport (spolupr.vinařských škol ve Valticích a Mistelbachu,vzdělávací projekty pro děti a mládež,výměny žáků a učitelů); konkr. výstupy OŠ	2006 – 2009		OVV
	Realizace projektu „Inovace, informace, vzdělávání = rozvoj podnikání“ v OP PS SR-ČR, vzdělávací akce zatím nerealizovány, plánováno celkem 10 seminářů	11/2008 – 03/2009	20.000,- EUR	Okresní hospodářská komora, JMK, SOPK RK Trnava

2. ADAPTABILITA A KONKURENCESCHOPNOST

Č.	Název opatření	Název aktivity/projektu (včetně identifikace hlavních činností)	Doba realizace	Rámcová finanční částka	Odpovědný subjekt
2.2	Podpora mobility výzkumných pracovníků mezi veřejným a soukromým sektorem				
	Podpora mobility výzkumných pracovníků mezi veřejným a soukromým sektorem - zpracování pilotního projektu	"České centrum pro mobilitu – centrum pro JMK" Projekt do 7. rámcového programu EK pro vědu a výzkum – Jihomoravské centrum pro mobilitu vědců	v realizaci administrace projektu v EK – očekávaný start projektu 04/2009		Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu
	Zpracování případové studie				Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu
2.3	Vzdělávání a kurzy pro				

	obyvatelstvo zaměřené na efektivní využívání Internetu a moderních prostředků komunikace				
	Vybudování, resp. inovace multifunkčních regionálních a lokálních informačních a vzdělávacích center	<p>Otevřeno Administrativní a školící centrum JMK (AaŠC), kde je pro potřeby porad ředitele KrÚ, vedoucích KrÚ a pro vzdělávání zastupitelů a zaměstnanců JMK, příspěvkových organizací a obcí k dispozici vybavená školící místnost pro 24 osob a tzv. aula pro 131 osob vybavená dataprojektorem, tlumočnickým zařízením, ozvučením a připojením na internet. Od poloviny měsíce března 2009 bude možnost využívat nově vybavené učebny č. 119 – 121 k organizování vzdělávacích akcí.</p> <p>V průběhu posledního čtvrtletí 2008 bylo v AaŠC uspořádáno celkem 20 vzdělávacích akcí a porad včetně porady ředitele KrÚ s tajemníky obcí JMK.</p> <p>Počítačové kurzy pro seniory v rámci U3V na MZLU v Brně a pobočkách v Lednici, Kyjově, Olomouci, Bruntále; Studium k výkonu specializovaných činností – Koordinace v oblasti IC</p> <p>Realizace projektu „Inovace, informace, vzdělávání = rozvoj podnikání“ v OP PS SR-ČR, vzdělávací akce zatím nerealizovány, v 04/2009 bude otevřeno nové informační a vzdělávací centrum v Hodoníně, - stejné informační a vzdělávací centrum funguje již od roku 2006 v Kyjově</p>	od září 2008		JMK
			5-12/2008		Mendelova lesnická a zemědělská univerzita v Brně
			2007-2010		
			2008 - 2009	80.000,- EUR	Okresní hospodářská komora Hodonín, JMK, SOPK RK Trnava, WK NiederOsterreich

3. ROZVOJ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI

Č.	Název opatření	Název aktivity/projektu (včetně identifikace hlavních činností)	Doba realizace	Rámcová finanční částka	Odpovědný subjekt
3.1	Zvýšení rozsahu a účinnosti opatření aktivní politiky zaměstnanosti				
	Zefektivnění politiky trhu práce s ohledem na situaci	Regionální individuální projekty v JmK v rámci OP LZZ, Aktivní	průběžně		Úřad práce Blansko

<p>v mikroregionech JMK (tvorba nových programů, zapojení zaměstnavatelů ad.), podpora účasti nezaměstnaných a nezaměstnaností ohrožených osob v programech aktivní politiky trhu práce (informovat veřejnost o potřebě opatření, aktivizovat nezaměstnané ad.)</p>	<p>politika zaměstnanosti</p>				
	<p>Rekvalif. zaměstnanců – svářeči Projekty: Najdi si práci, Příprava na práci, Návrat do práce I., Návrat do práce II.</p>	<p>2008 30. 3. – 31- 10. 2008</p>	<p>60 000</p>	<p>Úřad práce Znojmo RCV Brno</p>	
	<p>Asistenční služby pro podporu nalezení práce</p>	<p>do 31.8.2008</p>		<p>CCSystems a.s. Hodonín RCV Brno</p>	
	<p>Přehlídka škol SŠ – akce pro školy</p>	<p>11. 2008</p>	<p>30 000</p>	<p>CCSystems a.s. Hodonín CCS a.s. Hodonín Úřad práce Znojmo</p>	
	<p>Je realizováno pomocí projektů, financovaných z ESF. Úřad práce Brno-město v hodnoceném období (od 2005 dosud) administruje zhruba 70 projektů z grantových schémat „Podpora APZ“ a „Podpora konkurenceschopnosti“ (s celkovými náklady cca 215 mil. Kč.), dále 4 velké tzv. „národní projekty“ za zhruba 217 mil. Kč, do nichž je zapojeno zhruba 1500 osob a nově také 5 „regionálních individuálních projektů“ (RIP, za celkem cca 221 mil. Kč), do kterých bude zapojeno dalších celkem 2180 osob</p>	<p>průběžně</p>	<p>Úhrnem cca 650 mil. Kč na aktivity hrazené z projektů ESF (od roku 2005).</p>	<p>Úřad práce Brno-město</p>	
	<p>Návrat do práce I v Jihomoravském kraji</p>	<p>1.3.2006- 31.8.2008</p>		<p>Úřad práce Břeclav, RCV Chotěboř</p>	
	<p>Návrat do práce II v Jihomoravském kraji</p>	<p>1.3.2006- 31.8.2008</p>		<p>Úřad práce Břeclav, CC Systems, a.s.</p>	
	<p>Patnerské zapojení v projektech financovaných z ESF: - Návrat do práce II v JmK CZ.04.1.03/1.1.00.1/0028</p>	<p>od 1.6.2006 do 31.8.2008</p>	<p>70 577 825,- Kč</p>	<p>Úřad práce Brno - město</p>	
<p>- Najdi si práci v JmK CZ.04.1.03/1.1.00.1/0009</p>	<p>od 1.7.2005 do 31.10.2008</p>	<p>59 292 357,- Kč</p>	<p>Úřad práce Brno - město</p>		
<p>- Návrat do práce I v JmK CZ.04.1.03/1.1.00.1/0027</p>	<p>od 1.6.2006 do 31.8.2008</p>	<p>72 989 860,- Kč</p>	<p>Úřad práce Brno - město</p>		
<p>- Příprava na práci v JmK CZ.04.1.03/2.1.00.1/0023</p>	<p>od 1.7.2005 do 31.10.2008</p>	<p>29 836 900,- Kč</p>	<p>Úřad práce Brno - město</p>		

	<p>Spolupráce s Hospodářskou komorou Brno – venkov a velmi úzká spolupráce s obcemi regionu Brno – venkov s cílem maximální informovanosti o možnostech využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.</p> <p>Je realizováno pomocí projektů, financovaných z ESF</p> <p>Realizace projektu „JOB POINTS“ z CIP EQUAL, realizace místního šetření u firem, následně pilotní odzkoušení vzdělávací programů na základě požadavků od firem, vytvoření kontaktního místa pro komunikace se zaměstnavateli za účelem zefektivnění politiky trhu práce; na závěr proběhly workshopy na ÚP Hodonín a KÚ JMK</p>	<p>průběžně</p> <p>průběžně</p> <p>05/2008 – 03/2009</p>	<p>5,6 mil. Kč</p>	<p>Úřad práce Brno – venkov</p> <p>Úřad práce Vyškov</p> <p>Okresní hospodářská komora Hodonín pro území celého JMK</p>
<p>Tvorba a rozšiřování programů majících charakter prevence před dlouhodobou nezaměstnaností, zlepšení účinnosti programů (motivační, informační a poradenské aktivity, individuální přístup, aktivizace nezaměstnaných ad.)</p>	<p>Poradenské centrum při ICV – kurzy pro čerstvé absolventy MZLU, jejichž cílem je usnadnit vstup na trh práce (např. Jak napsat životopis, příprava na výběrové řízení, Assessment centrum na nečisto apod.); Individuální kariérové a psychologické poradenství; Sestavení a analýza profesně-osobnostních profilů</p> <p>Pilotní poradenský program PEXESO, Individuální akční plány nezaměstnaných osob</p> <p>Je realizováno pomocí již zmíněných projektů, financovaných z ESF.</p> <p>Horizont</p> <p>Pravidelné pořádání skupinového a individuálního poradenství v rámci činnosti Informačního a poradenského střediska Úřadu práce Brno - venkov. Tyto programy jsou zajišťovány pro žáky základních, studenty středních a výjimečně i vysokých škol a dále pro nezaměstnané uchazeče v evidenci úřadu práce. Zároveň velmi úzká spolupráce se školami regionu a pravidelné pořádání porad pro výchovné poradce ZŠ za účasti pedagogicko-psychologické</p>	<p>2008</p> <p>březen 09 – průběžně</p> <p>průběžně</p> <p>1.9.2006-31.8.2008</p> <p>průběžně</p>		<p>Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně</p> <p>Úřad práce Blansko</p> <p>Úřad práce Brno-město</p> <p>Úřad práce Břeclav, Marlin s.r.o.</p> <p>Úřad práce Brno – venkov</p>

		<p>poradny.</p> <p>Setkání s nezaměstnanými na obcích (vlastní aktivita ÚP ve Vyškově (nefinancovaná z žádných zdrojů), jednání na všech obcích okresu Vyškov se všemi nezaměstnanými. Program zaměřen mj. na komplex možností při uplatnění na trhu práce.</p>	2006-2008		Úřad práce Vyškov
<p>Zvýšení rozsahu a kvality opatření pro specifické skupiny osob na trhu práce (tvorba a realizace programů „šitých na míru“, podpora zaměstnavatelů ad.)</p>	<p>Vzdělávání zaměstnanců podniků ohrožených ekonomickou krizí včetně podpory mzdových nákladů (OP RLZ)</p> <p>Je realizováno pomocí již zmíněných projektů, financovaných z ESF.</p> <p>Projekty: Nebojíme se pracovat, Programování a obsluha NC a CNC strojů, Kompetentní pracovníci pro strojírenský průmysl</p> <p>Je realizováno pomocí již zmíněného skupinového a individuálního poradenství, které je zaměřeno na informovanost o nástrojích aktivní politiky zaměstnanosti.</p> <p>Aktivní účast na připravovaném projektu: „Aktivní padesátka v Jihomoravském kraji“. Projekt je zaměřen na uchazeče a zájemce o zaměstnání, kteří jsou starší 50 let. Cílem projektu je podpora aktivit, které si kladou za cíl podpořit vstup či návrat těchto osob na trh práce, zkvalitnit a zvýšit jejich znalosti a dovednosti pomocí rekvalifikačních kurzů.</p> <p>Je realizováno pomocí projektů, financovaných z ESF.</p>	<p>březen 09 – průběžně</p> <p>průběžně</p> <p>2006-2008</p> <p>průběžně</p> <p>průběžně</p>		<p>cca 56 mil. Kč</p>	<p>Úřad práce Blansko</p> <p>Úřad práce Brno-město</p> <p>Úřad práce Břeclav, Marlin s.r.o., CC Systems, a.s.</p> <p>Úřad práce Brno – venkov</p> <p>Úřad práce Brno – město</p>
		průběžně			Úřad práce Vyškov
		průběžně			Úřad práce Blansko
		průběžně			Úřad práce Brno-město
<p>Cílená podpora institucí působících v oblasti trhu práce (poradenství, informační a osvětová činnost, finanční podpora ad.)</p>	<p>Aktivní politika zaměstnanosti</p> <p>Úřad práce Brno-město poskytuje konzultace celé řadě subjektů, které působí v oblasti trhu práce (zaměstnavatelé, školy, podnikatelské svazy, odborová sdružení atd.)</p> <p>Centra pro vzdělávání a podporu podnikání</p>	<p>průběžně</p> <p>průběžně</p> <p>1.1.2007-30.6.2008</p>			<p>Úřad práce Blansko</p> <p>Úřad práce Brno-město</p> <p>Úřad práce Břeclav,</p>

		<p>Spolupráce se Svazem českých a moravských výrobních družstev a dalšími, zejména neziskovými organizacemi s cílem maximální informovanosti o možnostech využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.</p> <p>Úřad práce Vyškov poskytuje konzultace celé řadě subjektů, které působí v oblasti trhu práce (zaměstnavatelé, školy, podnikatelské svazy, odborová sdružení atd.)</p> <p>Dotace z rozpočtu JMK na podporu aktivit OHK Hodonín (poradenství, vzdělávání, využití IT, vybavení atp.)</p>	<p>průběžně</p> <p>průběžně</p> <p>05/2008 – 03/2009</p>	<p>200.000,- Kč</p>	<p>Okresní hospodářská komora</p> <p>Úřad práce Brno – venkov</p> <p>Úřad práce Vyškov</p> <p>Okresní hospodářská komora Hodonín</p>
3.2	Modernizace a zvýšení efektivnosti veřejných služeb zaměstnanosti				
	Koordinace spolupráce služeb zaměstnanosti (informační a poradenské aktivity, agentury práce) s institucemi státní správy a samosprávy, zaměstnavateli, profesními sdruženími, vzdělávacími a neziskovými organizacemi	<p>Poradní sbor úřadu práce</p> <p>Účast zástupců Úřadu práce Brno-město na jednáních RRLZ, na jednáních krajské Tripartity a na jednáních vedení Krajského úřadu s řediteli úřadů práce a hospodářských komor v JMK</p> <p>Účast zástupců ÚP Brno - venkov na jednáních RRLZ, na jednáních krajské Tripartity a na jednáních vedení Krajského úřadu s řediteli úřadů práce a hospodářských komor v JMK</p> <p>Účast zástupců ÚP Vyškov na jednáních RRLZ, na jednáních krajské Tripartity a na jednáních vedení Krajského úřadu s řediteli úřadů práce a hospodářských komor v JMK</p> <p>Úzká spolupráce s ÚP Hodonín na formální (Rada RLZ okresu Hodonín) i neformální úrovni (nepravidelné osobní a telefonické konzultace mezi řediteli OHK a ÚP)</p>	<p>pololetně</p> <p>periodická jednání</p> <p>periodická jednání</p> <p>periodická jednání</p> <p>periodická jednání</p>		<p>Úřad práce Blansko</p> <p>Úřad práce Brno-město</p> <p>Úřad práce Brno-venkov</p> <p>Úřad práce Vyškov</p> <p>Okresní hospodářská komora Hodonín, Úřad práce Hodonín</p>
	Podpora kvalifikace a profesionalizace zaměstnanců služeb zaměstnanosti, získávání kvalifikovaných pracovníků,	Odborné vzdělávání zaměstnanců ÚP	průběžně		MPSV, Úřad práce Blansko

	jejich průběžná teoretická i praktická příprava, doškolování	Průběžné odborné vzdělávání pracovníků Úřadu práce Brno-město Průběžné odborné vzdělávání pracovníků ÚP Brno – venkov Průběžné odborné vzdělávání pracovníků ÚP Vyškov	trvale průběžně průběžně		Úřad práce Brno-město Úřad práce Brno – venkov Úřad práce Vyškov
	Realizace tzv. „na míru šitých programů“, práce s marginalizovanými, individuální proaktivní přístup (jako pracovní metoda zaměstnanců poskytujících nebo podporujících poskytování služeb zaměstnanosti)	Je realizováno pomocí projektů, financovaných z ESF (projekty z grantových schémat, velké tzv. „národní projekty a nově také „regionální individuální projekty“ (RIP). Zpracování projektu „Vzdělávání – konkurenceschopnost – prosperita II“ do OP LZZ, priorita 1, výzva č. 23	průběžně 09 -10/2008	3 mil. Kč	Úřad práce Brno-město Okresní hospodářská komora Hodonín
3.3	Zdokonalení informačního systému pro průběžný monitoring vývoje na regionálním trhu práce				
	Zdokonalení informačního systému pro pravidelné vyhodnocování situace na regionálním trhu práce	Portál trhu práce (portal.mpsv.cz) Probíhá průběžně, jedná se o trvalý úkol.	průběžně trvalý úkol		MPSV, Úřad práce Blansko Úřad práce Brno-město
	Pravidelný monitoring situace na regionálním trhu práce (naplňování databází, hodnocení realizace a efektů programů aktivní politiky trhu práce, prezentace vybraných dat a informací)	Monitoring ukazatelů trhu práce, Databáze OK Práce Daný průzkum je realizován každoročně, již 6 let. V rámci posledního průzkumu bylo osloveno více než 2,3 tis. zaměstnavatelů. Probíhá průběžně Probíhá průběžně	průběžně 1x ročně průběžně průběžně		MPSV, Úřad práce Blansko Úřad práce Brno-město Úřad práce Brno – venkov Úřad práce Vyškov
		Průzkum zaměstnanosti v JMK ke dni 31.12.2008	realizuje se		ORR a úřady práce
	Vytvoření orgánu pro monitoring a hodnocení aktivit na pracovním trhu na úrovni Jihomoravského kraje	Rada ředitelů úřadů práce JmK Každoroční průzkum a monitoring, který je realizován dotazníkovou akcí Pravidelná pracovní setkání	průběžně 1x ročně periodicky		Úřad práce Blansko Úřad práce Brno – venkov ORR, úřady

		s řediteli ÚP a HK			práce, hospodářské komory
3.4	Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce				
	Cílené zvyšování veřejného povědomí o otázkách diskriminace žen na pracovním trhu a možnostech boje s ní, pravidelné sledování a hodnocení účinnosti přijatého systému na ochranu osob proti diskriminaci na základě pohlaví, prosazování principu gender mainstreamingu, podpora center poskytujících prorodinné aktivity v JMK	Série e-learningových kurzů v oblasti rovných příležitostí žen a mužů Seminář „Rovné příležitosti žen a mužů“ Seminář „Rovné příležitosti žen a mužů“ Seminář „Rovné příležitosti žen a mužů“ Monitoring ukazatelů rovných příležitostí, grantové projekty OP LZZ Úřad práce Brno-město je nositelem ocenění Ethnic Friendly zaměstnavatel. Efektivní rozvoj klíčových kompetencí se zaměřením na oblast podnikové ekonomiky Účast v pracovní skupině pro přípravu regionálního individuálního projektu „Návrat rodičů na trh práce“ zaměřeného na cílovou skupinu osob pečujících o děti do 15 let věku. Monitoring ukazatelů rovných příležitostí	červenec 2008 7.10.2008 14.10.2008 18.11.2008 průběžně od srpna 2008 1.1.2007-30.6.2008 průběžně	srpen 2008 44.400,-	OKŘ OKŘ Úřad práce Blansko, MPSV Úřad práce Brno-město Úřad práce Břeclav, Obchodní akademie Břeclav Úřad práce Brno – město Úřad práce Vyškov
	Podpora nových forem zaměstnávání žen a vytváření podmínek maximální účasti žen na trhu práce (včetně podpory žen zahajujících samostatnou výdělečnou činnost, cíleného zvyšování motivace zaměstnavatelů k zaměstnávání žen a zkvalitňování profesních drah žen)	Krajský úřad Jihomoravského kraje získal 1. místo v kategorii krajských úřadů v 1. ročníku soutěže Úřad roku „Půl na půl“ – respekt k rovným příležitostem žen a mužů. V oblasti sladování osobního a pracovního života Jihomoravský kraj poskytuje zaměstnancům neplacené volno z důvodu prohloubení péče o dítě do 4 let věku, umožňuje flexibilní úvazky a alternativní formy zaměstnání (pružná pracovní doba, zkrácené úvazky, výjimky ze základní pracovní doby).	trvale		JMK

		<p>V rámci zájmové činnosti dětí poskytuje Jihomoravský kraj zaměstnancům pracovní volno pro činnost vedoucích táborů pro děti a mládež.</p> <p>Jihomoravský kraj realizuje projekt Rodinné pasy, jehož cílem je poskytování slev v oblasti kultury a sportu, nákupů pro rodiny s dětmi, trvale žijící v Jihomoravském kraji. Letos v červnu byla na Krajském úřadě Jihomoravského kraje zřízena místnost pro rodiče s dětmi, která by jim měla usnadnit a zpříjemnit vyřizování záležitostí na krajském úřadě.</p> <p>Aktivní politika zaměstnanosti</p> <p>průběžně</p> <p>Úřad práce Blansko</p> <p>Je realizováno pomocí již zmíněných projektů, financovaných z ESF.</p> <p>průběžně</p> <p>Úřad práce Brno-město</p> <p>Vzdělávání matek na rodičovské dovolené s využitím moderních technologií</p> <p>1.1.2007-30.6.2008</p> <p>Úřad práce Břeclav, Cepac Olomouc</p> <p>Aktivní politika zaměstnanosti</p> <p>průběžně</p> <p>Úřad práce Vyškov</p> <p>Zapojení se do projektu "MUJERES EMPRENDEDORAS EN EUROPA. Modelo de aproximación asistida al traspaso o cesión de PYMES desde una perspectiva de género. ME-EU" jako partner za ČR do Lifelong Learning Programme 2007 – 2013, Leonardo da Vinci Sectorial Programme, Multilateral Project Transfer of Innovation</p> <p>01-02/2009</p> <p>7656,- EUR</p> <p>Okresní hospodářská komora Hodonín</p>			
3.5	Odstraňování neopodstatněných rozdílů ve struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti jednotlivých mikroregionů				
	Realizace programů aktivní politiky trhu práce v lokálních podmínkách (výcviky a vzdělávání, tvorba pracovních míst, informační a poradenské aktivity), důraz na participaci osob ze skupin znevýhodněných na trhu práce	Poradenské centrum při ICV: kurzy pro čerstvé absolventy MZLU, jejichž cílem je usnadnit vstup na trh práce (např. Jak napsat životopis, příprava na výběrové řízení, Assessment centrum na nečisto apod.); kurzy rozvoje soft-skills; všechny kurzy i studenty/absolventy různým způsobem znevýhodněné; Individuální kariérové a			Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně

		psychologické poradenství; Sestavení a analýza profesně- osobnostních profilů			
		Aktivní politika zaměstnanosti	průběžně		Úřad práce Blansko
		Je realizováno pomocí již zmíněných projektů, financovaných z ESF.	průběžně		Úřad práce Brno-město
		Probíhá průběžně realizací nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a dále pořádáním skupinových poradenských aktivit a kontakty se zaměstnavateli.	průběžně		Úřad práce Brno – venkov
		Aktivní politika zaměstnanosti	průběžně		Úřad práce Vyškov
	Cílená podpora zaměstnavatelů ve vybraných mikroregionech (podpora začínajících podnikatelů, motivace zaměstnavatelů k zaměstnávání osob ze skupin znevýhodněných na trhu práce ad.)	Aktivní politika zaměstnanosti	průběžně		Úřad práce Blansko
		Je realizováno pomocí již zmíněných projektů, financovaných z ESF.	průběžně		Úřad práce Brno-město
		Probíhá průběžně realizací nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.	průběžně		Úřad práce Brno – venkov
		Aktivní politika zaměstnanosti	průběžně		Úřad práce Vyškov
		Program pro začínající podnikatele - Rada Jihomoravského kraje dne 14.2.2008 na své 152. schůzi schválila <u>Dotační program Jihomoravského kraje pro začínající podnikatele</u> . Na tento dotační program je pro rok 2008 vyčleněna částka 1.500.000,- Kč.	průběžně		ORR
	Podpora vzdělávacích a výcvikových programů privátních a neziskových organizací, podpora projektů EU	Podpora projektů EU aktivní účasti v pracovních skupinách pro přípravu realizace regionálních individuálních projektů hrazených z prostředků ESF.	průběžně		Úřad práce Brno – venkov
		Podpora projektů EU aktivní účasti v pracovních skupinách pro přípravu realizace regionálních individuálních projektů hrazených z prostředků ESF.	průběžně		Úřad práce Vyškov
3.6	Podpora sociální inkluze v obcích				
	Realizace a rozvoj specifických inkluzivních opatření a podpora tvorby nových pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané a	Státní integrační program zaměřený na integraci azylantů (konkrétně v otázce zajištění bydlení) každoročně jsou poskytovány	realizuje se	cca 2,5 mil. Kč	OZ

<p>osoby postižené nebo ohrožené sociálním vyloučením (včetně příslušníků národnostních a etnických menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků)</p>	<p>informace o státním integračním programu jednotlivým městským částem</p> <ul style="list-style-type: none"> - v průběhu roku probíhá celá řada jednání s azylanty – žadateli o poskytnutí integračního bytu v rámci státního integračního programu - spolupracujeme s Ministerstvem vnitra České republiky, se kterým konzultujeme jednotlivé problémy v oblasti integrace azylantů - probíhají jednání i s Integračním azylovým zařízením Ministerstva vnitra v Zastávce u Brna - spolupracujeme v této oblasti i s jednotlivými nestátními neziskovými organizacemi (např. SOZE – Sdružení občanů zabývajících se emigranty, OPU – Organizace na pomoc uprchlíkům) <p>Kurzy Češtiny pro cizince</p> <p>Veřejně prospěšné práce (VPP) – podpora tvorby pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané</p> <p>Je realizováno pomocí již zmíněných projektů, financovaných z ESF; je do nich zapojeno zhruba 500 osob z kategorie dlouhodobě nezaměstnaných, 500 osob starších 50 let, 180 osob s pouze základním vzděláním, 400 osob pečujících o děti do 15 let atd. atd.</p> <p>Návrat do práce I v Jihomoravském kraji</p> <p>Návrat do práce II v Jihomoravském kraji</p> <p>Aktivní účast na připravovaném projektu: „Šance pro Vás v Jihomoravském kraji“. Projekt je určen pro dlouhodobě nezaměstnané osoby, které jsou vedeny v evidenci okresních ÚP v Jihomoravském kraji, a to déle než 6 měsíců. Cílem projektu je pomoci klientům projektu v získání</p>	<p>2008-2009</p> <p>průběžně</p> <p>průběžně</p> <p>1.3.2006-31.8.2008</p> <p>1.3.2006-31.8.2008</p>	<p>cca 50 mil. Kč</p>	<p>Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně</p> <p>Úřad práce Blansko</p> <p>Úřad práce Brno-město</p> <p>Úřad práce Břeclav, RCV Chotěboř</p> <p>Úřad práce Břeclav, CC Systems, a.s.</p> <p>Úřad práce Brno – město</p>
--	--	--	-----------------------	--

		nových pracovních dovedností a zkušeností, získat novou kvalifikaci, poskytnout pomoc při hledání zaměstnání, případně najít vhodné pracovní místo na trhu práce.			
		Je realizováno pomocí projektů financovaných z ESF	průběžně		Úřad práce Vyškov
	Cílené zvyšování veřejného povědomí o možnostech a bariérách sociálního začlenění příslušníků etnických a národnostních menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků na území kraje a podpora realizace aktivit umožňujících integraci příslušníků etnických a národnostních menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků do společnosti (na trhu práce, ve vzdělávání, v otázkách zajištění bydlení ad.)	<p>Konference „Integrace národnostních menšin“ v rámci doprovodného programu JMK na mezinárodním veletrhu pracovních příležitostí Job Fair 2008 v Brně</p> <p>Projekt „Sociální integrace cizinců v Jihomoravském kraji“. Hlavním cílem projektu je podpora sociálního začleňování cizinců ze třetích zemí a azylantů na území Jihomoravského kraje formou zajištění dostupnosti poskytování a rozvoje vybraných sociálních služeb.</p> <ul style="list-style-type: none"> • vznik regionálních center • vzdělávací program pro cílovou skupinu, tak pro pracovníky institucí, které přicházejí s cílovou skupinou do kontaktu • realizace seminářů (v rámci území kraje) • realizace veřejných akcí zaměřených na informování o cizincích a menšinových skupinách v ČR • vznik strategického dokumentu JMK o sociální integraci cizinců 	říjen 2008		ORR
			příprava	40 mil. Kč	ORR
	Vzdělávací a výcvikové aktivity zaměřené na zajištění kvalitních a typově i místně dostupných sociálních služeb, programy celoživotního vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb ve státním i neziskovém sektoru	Rekvalifikační vzdělávání v oblasti sociálních služeb			Úřad práce Blansko, MPSV
	Posílení personálních kapacit subjektů zabývajících se programy pro sociální začlenění, zvyšování rozsahu, dostupnosti a kvality poskytovaných sociálních služeb (včetně zavádění standardů kvality sociálních služeb a vytváření partnerství mezi neziskovým sektorem, institucemi státní správy a samosprávy a privátním sektorem)	<p>Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji na období 2009 – 2011</p> <p>Realizace Individuálního projektu „Zajištění vybraných sociálních služeb na území Jihomoravského kraje“</p>	2009-2011	1,5 mil.	OSV
			2009-2011	570 mil.	OSV

Zpracoval řešitelský tým Ekonomicko-správní fakulty MU za účasti externích odborníků.
V Brně 2009.